

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

2021թ. 3-րդ եռամսյակ

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՊՈԹԵՐԵԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ
ԿԵՆՏՐՈՆ

- ✓ ԿԼԻՄԱ
- ✓ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐ
- ✓ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ
- ✓ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐ

- ✓ ՍՏՈՐԵԿՐՅԱ ԶՐԵՐ
- ✓ ԱՆՏԱՌՆԵՐ
- ✓ ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ

Բովանդակություն

ՆԱԽԱԲԱՆ.....	4
1. ԿԼԻՄԱ.....	7
2. ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.....	13
3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ.....	19
Երևան.....	20
Գյումրի.....	23
Վանաձոր.....	25
Ալավերդի.....	26
Հրազդան.....	30
Արարատ.....	33
Կապան.....	34
Քաջարան.....	35
Չարենցավան.....	36
Ծաղկաձոր.....	37
«Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման մոնիթորինգի և գնահատման համատեղ ծրագիր».....	41
4. ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՅՐԱՀԱՄ ՋՐԵՐ.....	43
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	44
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	49
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	54
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	60
Սևանա լիճ.....	64
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք.....	75
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	80
Ջրամբարներ.....	83
Արաքս գետ.....	87
5. ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ.....	91
6. ԱՆՏԱՌՆԵՐ.....	93
Հավելված 1. Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճաններն ու շեղումները 1961-1990թթ. համապատասխան նորմաներից 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	103
Հավելված 2. Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	104
Հավելված 3. Գետերի ջրերի որակը 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	106
Հավելված 4. Դիտակետերի տեղադրության ցանկ.....	132
Հավելված 5. Ցուցանիշների ցանկ.....	148
Հավելված 6. Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ.....	150

Աղյուսակների ցանկ

Աղյուսակ 1. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. Հունիս	14
Աղյուսակ 2. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. Օգոստոս.....	16
Աղյուսակ 3. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. Սեպտեմբեր	18
Աղյուսակ 4. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.	40
Աղյուսակ 5. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.....	42
Աղյուսակ 6. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.	44
Աղյուսակ 7. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	49
Աղյուսակ 8. Հրազդանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.	54
Աղյուսակ 9. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	60
Աղյուսակ 10. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	64
Աղյուսակ 11. Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգի արդյունքները 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	69
Աղյուսակ 12. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	75
Աղյուսակ 13. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	80
Աղյուսակ 14. Ջրամբարների ջրալցվածությունը.	83
Աղյուսակ 15. Ջրամբարների ջրի որակը 2021թ. 3-րդ եռամսյակում.	85
Աղյուսակ 16. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում.....	88
Աղյուսակ 17. Ապօրինի հատման օջախների թիվ.....	93

Հապավումներ

ՍԹԿ	սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա
ՋԿՏ	ջրավազանային կառավարման տարածք
ԸԱԱ	ընդհանուր անօրգանական ազոտ
ԸԼԱ	ընդհանուր լուծված աղեր
ԿՆ	կախյալ նյութեր
ԹԿՊ ₅	թթվածնի հնգօրյա կենսաբանական պահանջ
ԹՔՊ	թթվածնի քիմիական պահանջ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակի տեղեկագրում ներկայացված են կլիմայական նկարագրության, եղանակային երևույթների, մթնոլորտային օդի որակի, մթնոլորտային տեղումների որակի և քանակի, մակերևութային և ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի և քանակի, անտառների մոնիթորինգի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 47 (այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում: Դիտարկումներն իրականացվում են Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան՝ 3 ժամը մեկ անգամ՝ սկսած ժամը 00:00-ից (Գրինվիչի ժամանակով), մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի վերաբերյալ իրականացվում են շուրջօրյա դիտարկումներ: Կատարվում են դիտարկումներ օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ, ինչպիսիք են՝ օդի և հողի ջերմաստիճանը, մթնոլորտային ճնշումը, քամու ուղղությունը և արագությունը, օդի խոնավությունը, տեղումների քանակը, ամպամածության ձևը և քանակը, հորիզոնական տեսանելիությունը, մթնոլորտային երևույթները և այլ: Նորմաները հաշվարկված են բազմամյա դիտարկումների հիման վրա:

Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ որոշվող մետաղների և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշման:

Մակերևութային ջրերի քանակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 91 դիտակետ Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) գետերի, ջրանցքների, ջրամբարների և Սևանա լճի վրա, որոնցում կատարվում են ամենօրյա դիտարկումներ ջրի և օդի ջերմաստիճանի, ջրի մակարդակի, սառցային երևույթների դիտարկումներ և ջրի ելքի չափումներ:

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի գետերի, ջրամբարների, Արփա-Սևան, Որոտան-Կեչուտ ջրատարի և Սևանա լճի 151 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական ավելի քան 45 ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ: Ջրի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման:

Մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի մոնիթորինգի դիտակետերի ցանկը հաստատվել է համաձայն ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 2021 թվականի հունիսի 15-ի N212-Լ հրամանի:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված են Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի 109 ստորերկրյա ջրաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի/ճնշման և ջերմաստիճանի դիտարկումներ՝ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ: Տարեկան 2 անգամ կատարվում է նաև ստորերկրյա ջրերի որակի մոնիթորինգ 40 ջրաղբյուրում, որոնցից յուրաքանչյուրում որոշվում է շուրջ 40 ցուցանիշ (հիմնական անիոններ և կատիոններ, մետաղներ, աղային ռեժիմի տարրեր): Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002 թ. դեկտեմբերի 25-ի N876-Ն հրամանի:

Հողերի՝ մետաղներով և այլ տարրերով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվում են ինչպես հղումային տարածքներում, որտեղ առկա են մարդածին նվազագույն ազդեցություններ, այնպես էլ հանքարդյունաբերական տարածքներում: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվար 25-ի N01-Ն հրամանի համաձայն:

Կոմունալ աղբավայրերի հարակից տարածքներում կայուն օրգանական աղտոտիչների պարունակությունները որոշելու համար կատարվում են հողի նմուշառումներ: Յուրաքանչյուր նմուշում որոշվում են մինչև 19 քլորօրգանական պեստիցիդներ և 24 պոլիքլորացված բիֆենիլներ: Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի 2021թ. տարեկան տեղեկագրում:

Տեղեկագրում ներկայացված են նաև միջազգային կոնվեցիաներով և համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունների շրջանակներում կատարվող աշխատանքների արդյունքները:

▪ «Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման մոնիթորինգի և գնահատման» (EMEP) ծրագրի շրջանակներում ՀՀ-ում գործում է մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի առաջին մակարդակի տարածաշրջանային դիտակայան (Ամբերդի դիտակայան): Դիտակայանի մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների որակի մոնիթորինգի արդյունքները ներկայացվում են ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ տարածությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտման մասին» կոնվենցիայի քիմիական կոորդինացիոն կենտրոն՝ անդրսահմանային օդի աղտոտվածության տվյալների միասնական համակարգի (EBAS) միջոցով, որը գործում է Նորվեգիայի օդի հետազոտության ինստիտուտի ներքո: Մոնիթորինգի և արտանետումների տվյալների հիման վրա Նորվեգիայի օդերևութաբանական ինստիտուտի կողմից կատարվում է օդի անդրսահմանային աղտոտման մոդելավորում և պատրաստվում է Հայաստանի Հանրապետության համար տարեկան զեկույց:

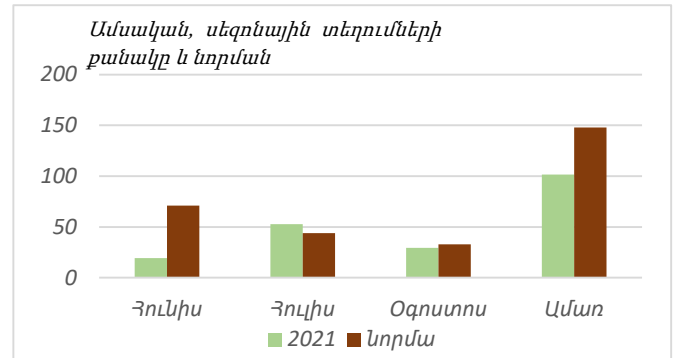
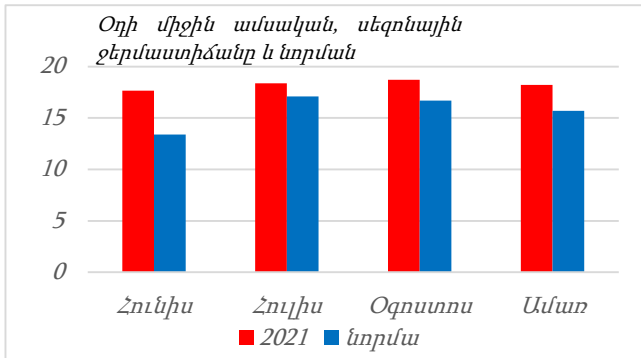
▪ Հայաստանի Հանրապետությունը Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ համատեղ իրականացնում է սահմանային Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքների դիտարկումներ Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը գնահատելու նպատակով: Պարբերաբար երկու երկրների միջև տեղի է ունենում հանդիպումներ՝ արդյունքների քննարկման և տվյալների փոխանակման նպատակով:

Մակերևութային, ստորերկրյա ջրերի որակի և
քանակի, մթնոլորտային օդի որակի,
հիդրոօդերևութաբանական մոնիթորինգի դիտացանց

1. ԿԼԻՄԱ

2021 թվականի ամռանը եղել է նորմայից տաք. միջին ջերմաստիճանը կազմել է 18:2 °C, ինչը բարձր է նորմայից (15.7°C) 2.5 աստիճան:

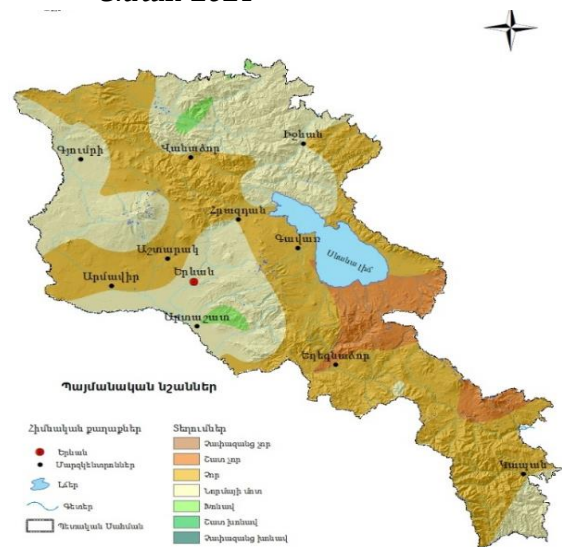
Ամռան երեք ամիսներին էլ գրանցվել են բարձր ջերմաստիճաններ, ամսական միջին ջերմաստիճանների շեղումները նորմայից համապատասխանաբար կազմել է 4.2°C հունիսին, 1.3 °C՝ հուլիսին և 2.0 °C՝ օգոստոսին:

Տեղումների քանակը կազմել է նորմայի (148 մմ) 70%: Հատկապես չորային է եղել հունիս ամիսը, երբ տեղումների քանակը կազմել է նորմայի (71 մմ) 27 %: Խոնավ է եղել հուլիս ամիսը. դիտվել է ամսվա նորմայի (44 մմ) 120 %: Օգոստոսին տեղումների քանակը եղել է նորմային մոտ՝ բացասական շեղումով:

Օդի ջերմաստիճանի բնութագիրը
Ամառ 2021

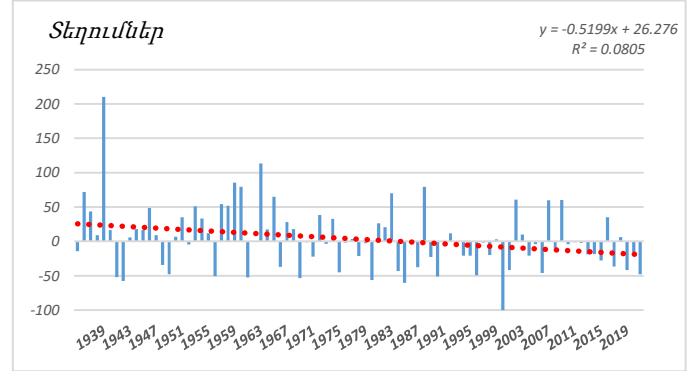
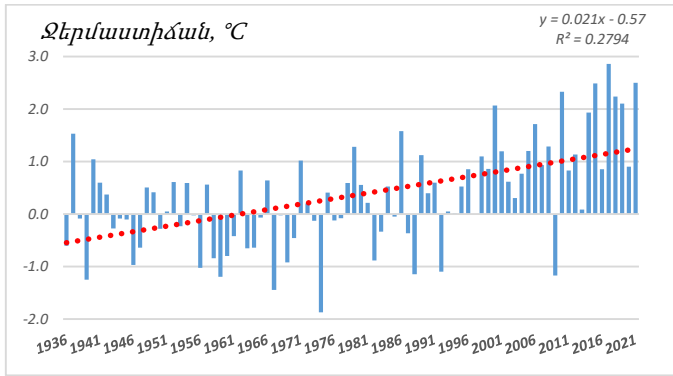

Տեղումների բնութագիրը
Ամառ 2021

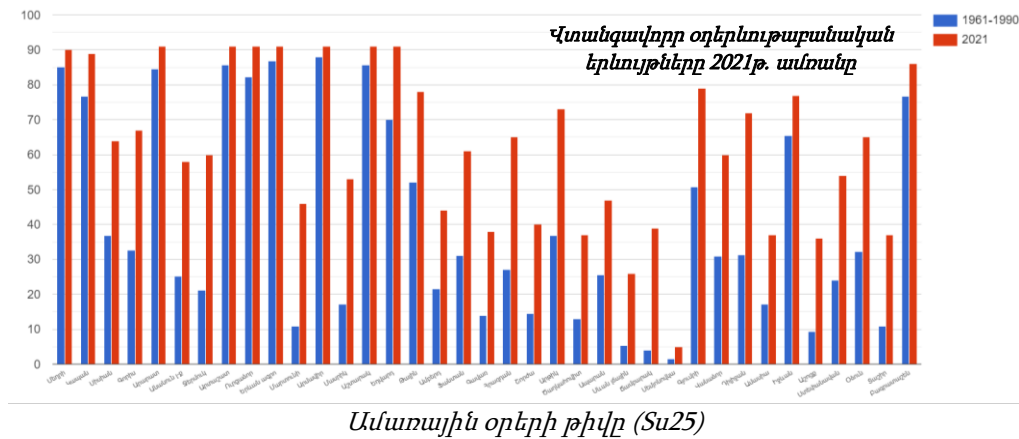
Կլիմայի փոփոխության գնահատականները

Հայաստանի տարածքում 1935-2021թթ. ընթացքում ամառային միջին ջերմաստիճանը աճել է 1.8°C-ով, իսկ տեղումներն այդ ընթացքում նվազել են շուրջ 30 %:

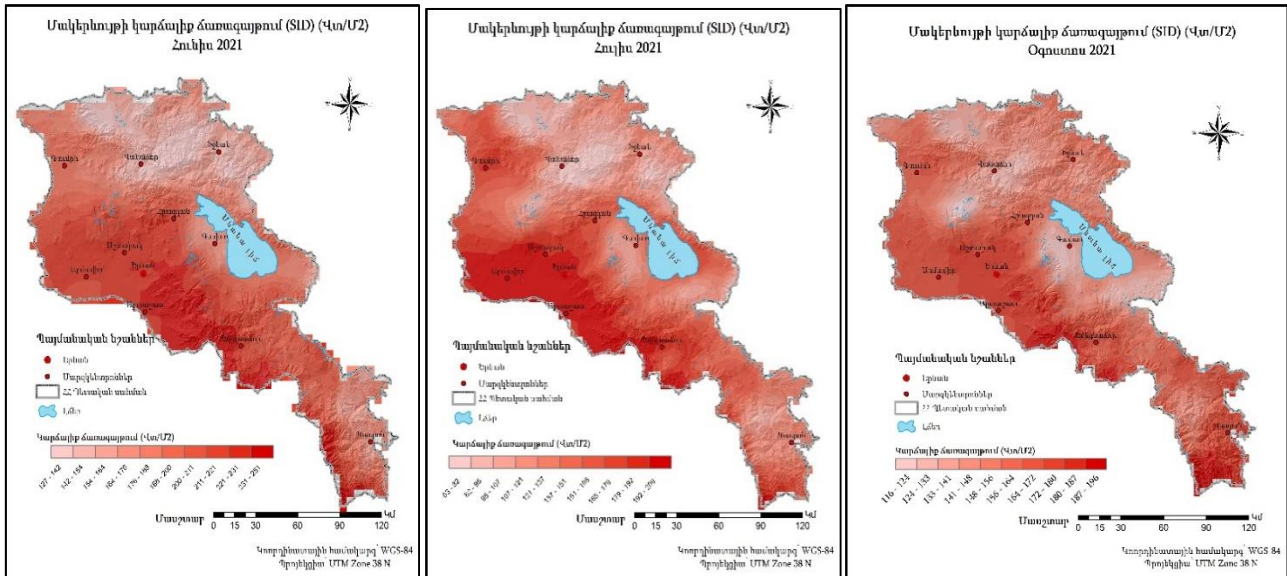
Կլիմայական ինդեքսներ

Ամառային օրերի թիվը (Su25 ինդեքս՝ օրերի թիվը տարվա ընթացքում, երբ առավելագույն ջերմաստիճանը 25°C-ից բարձր է) 2021թ. ամռանը նորմայից (1961-1990թթ) ավել է եղել միջինում 23 օր, առավելագույն շեղումը եղել է Դիլիջանում՝ 41 օր:

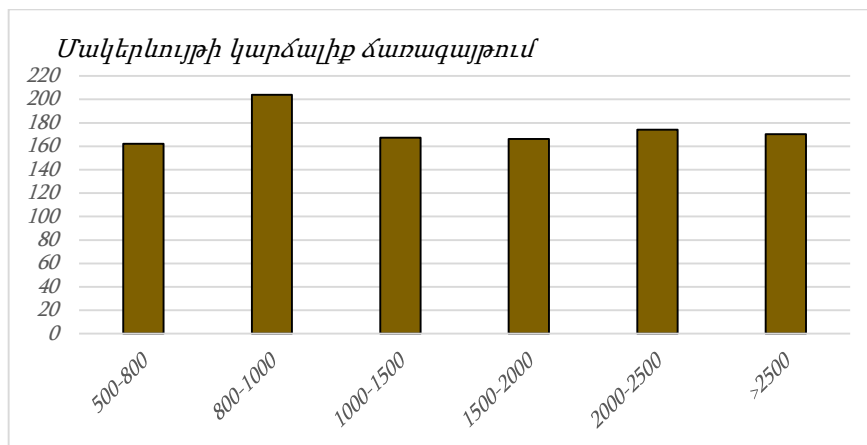
Արեգակնային ճառագայթում

Կարճալիք ճառագայթման բաշխումը:

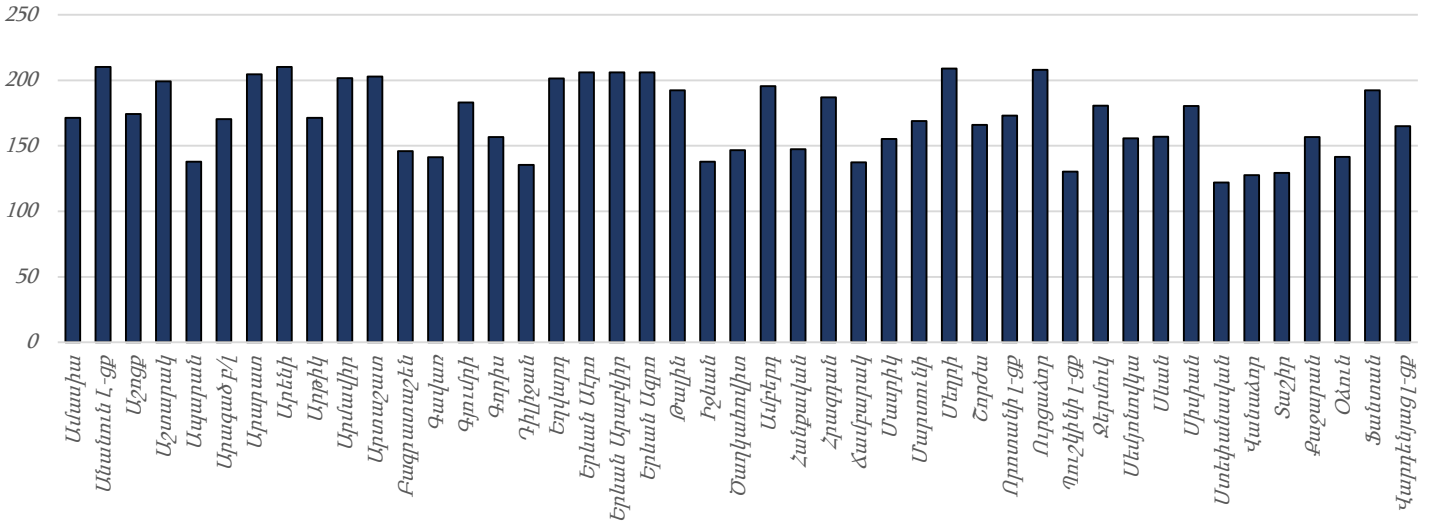

Կարճալիք ճառագայթման արբանյակային տվյալների քարտեզների վերլուծությունից երևում է, որ հունիս ամսին ճառագայթման առավելագույն արժեքը գրանցվել է Հանրապետության արևմտյան և կենտրոնական շրջաններում 250 Վտ/մ², նվազագույն արժեքները՝ արևելյան կեսում՝ 150 Վտ/մ²: Հուլիսին հանրապետության հյուսիսային և հարավային շրջաններում գրանցվել է միջինում 121-137 Վտ/մ², առավելագույն արժեքներ գրանցվել են Արարատյան դաշտում՝ մինչև 210 Վտ/մ²: Օգոստոսին հիմնականում կարճալիք ճառագայթման արժեքները տատանվել են 130-170 Վտ/մ², բացառությամբ հարավային և կենտրոնական առանձին շրջանների, որտեղ առավելագույն արժեքները հասել են մինչև 190 Վտ/մ²:

Ստորև ներկայացվում է մակերևույթի կարճալիք ճառագայթման տվյալները՝ ըստ EUMETSAT-ի կողմից գործածվող CM-SAF արբանյակի ՀՀ օդերևութաբանական կայանների համար՝ ըստ կայանների և ըստ բարձրությունների:

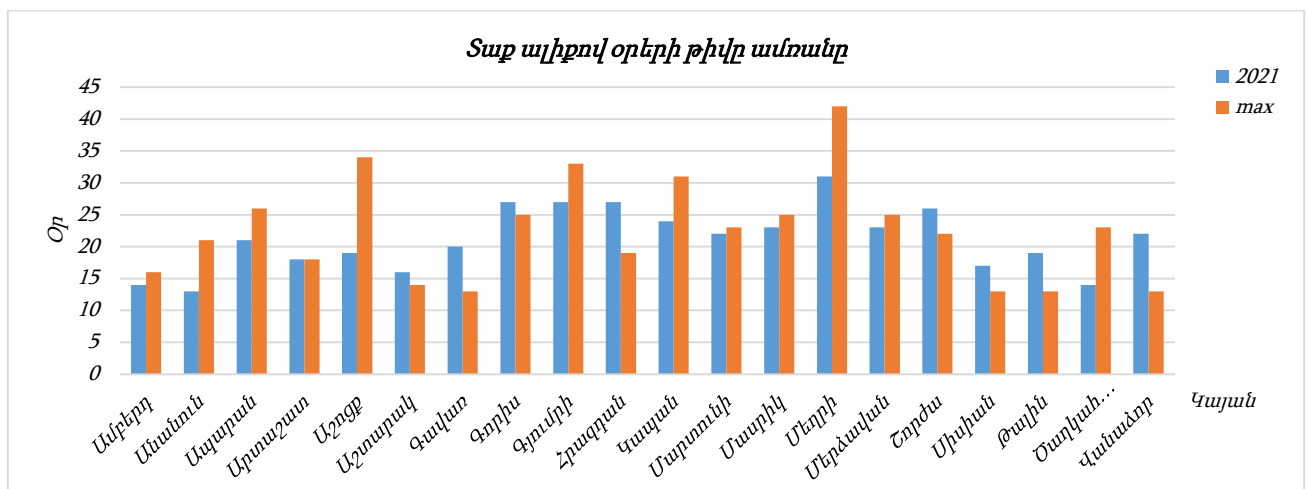
Տարբեր բարձրություններում գրանցված կարճալիք ճառագայթման արժեքները ըստ արբանյակային դիտարկումների

Օդերևութաբանական կայաններում գրանցված կարճալիք ճառագայթման արժեքները ըստ արբանյակային դիտարկումների

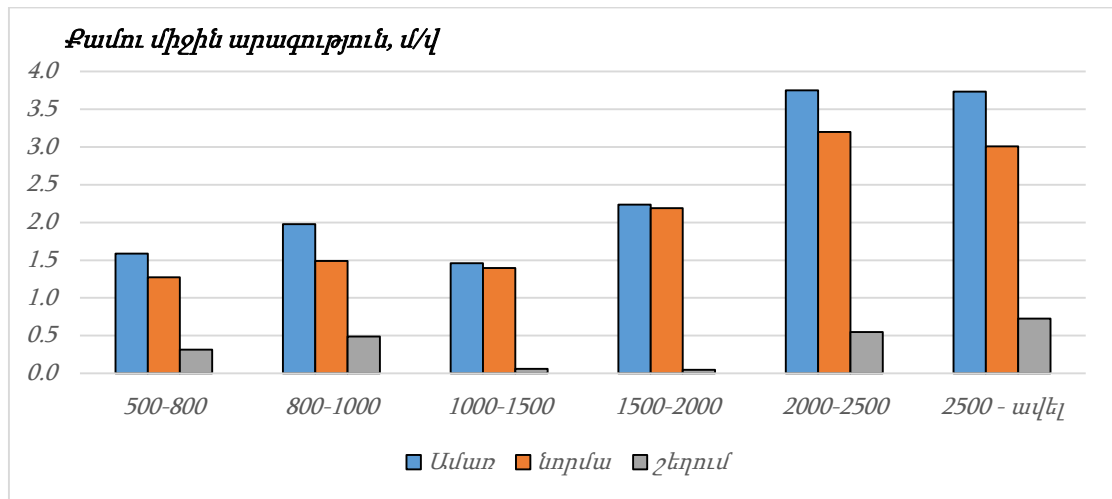
Ջերմային ալիքով օրերի թիվը 2021թ. ամռանը

2021թ. ամռանը տաք ալիք դիտվել է հունիսի 15-30-ը, հուլիսի 1-6, հուլիսի 19-21, օգոստոսի 5-10-ը, 27-31-ը: Հունիսին դիտված ալիքի տևողությունը եղել է բավական երկար՝ 15 օր: Առավելագույն ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է 14.9 °C, միջին ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից՝ 19.1 °C:

Քամու բաշխումը

Ամռան սեզոնին քամու միջին արագությունը գրանցվել է հիմնականում նորմայի սահմաններում: Մինչև 1000մ բարձրություններում քամու արագության շեղումը եղել է 0.3-0.5 մ/վ, 1000-2000մ բարձրություններում շեղումը աննշան է, իսկ ահա 2000-2500 և 2500մ-ից բարձր շրջաններում քամու արագության շեղումը կազմել է համապատասխանաբար 0.6 մ/վ և 0.7 մ/վ:

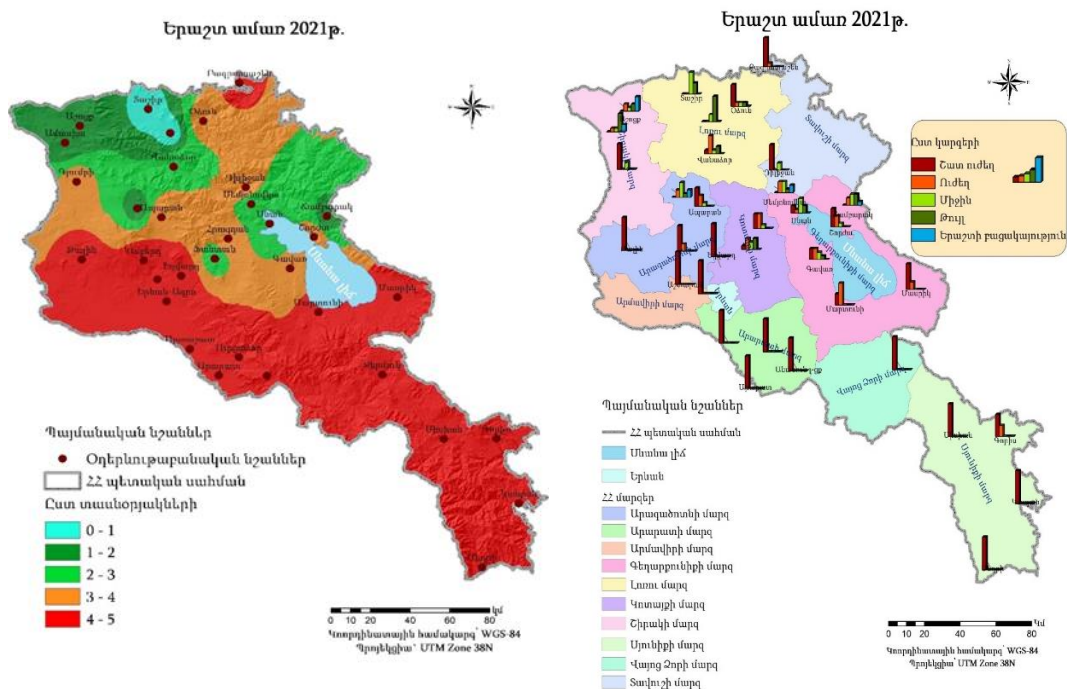

Երաշտային պայմաններ

2021 թվականի ամռանը երաշտային պայմանների ինտենսիվության մոնիթորինգ իրականացվել է 33 կայանների տվյալներով, որոնք բնութագրական են ողջ տարածքի համար:

Հովտային շրջանների բոլոր կայաններում ամբողջ ամռան ընթացքում դիտվել է 1-ին կարգի (շատ ուժեղ) երաշտ:

Նախալեռնային շրջաններում դիտվել է 1-ին (շատ ուժեղ) և 2-րդ կարգի (ուժեղ) երաշտ, Լոռվա և Շիրակի մեծ մասի և Գեղարքունիքի արևելյան շրջաններում երաշտը եղել է համեմատաբար թույլ: Թույլ երաշտ է դիտվել նաև հյուսիսային բարձր լեռնային շրջաններում, ի տարբերություն հարավային և կենտրոնական լեռնային շրջանների, որտեղ դիտվել է 1-ին կարգի երաշտ:

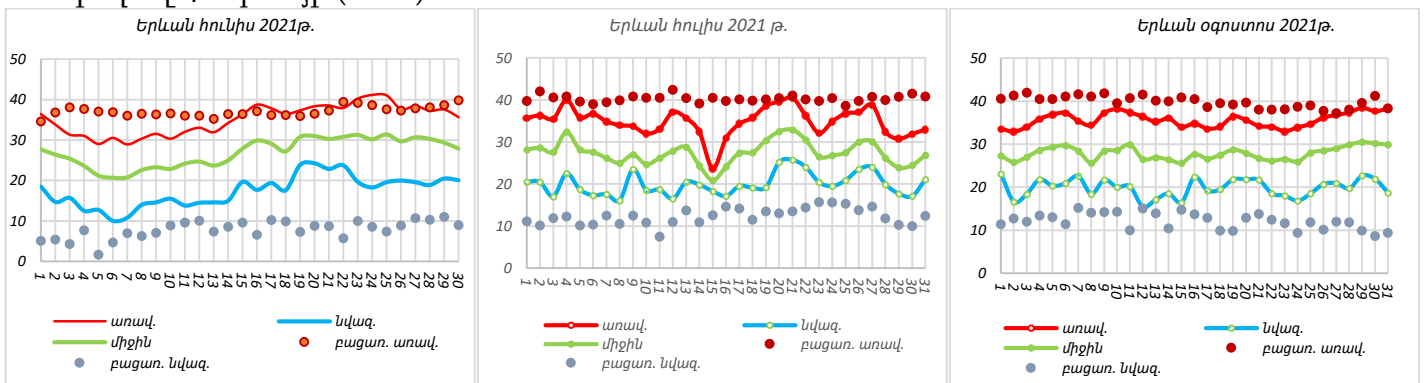
Երևան

Հունիսին միջին ամսական ջերմաստիճանը եղել է 27 °C, ինչը գերազանցել է նորման (22.6°C) 4.4°C: Այն ամենատաք հունիսն էր դիտարկումների ողջ ժամանակաշրջանում: Առավելագույն ջերմաստիճանը գրանցվել է 41.1°C (հունիսի 24-ին), որը գերազանցել է երբևէ գրանցված բացարձակ առավելագույն արժեքը (41°C 2016թ.): Հունիսի 16-27-ը

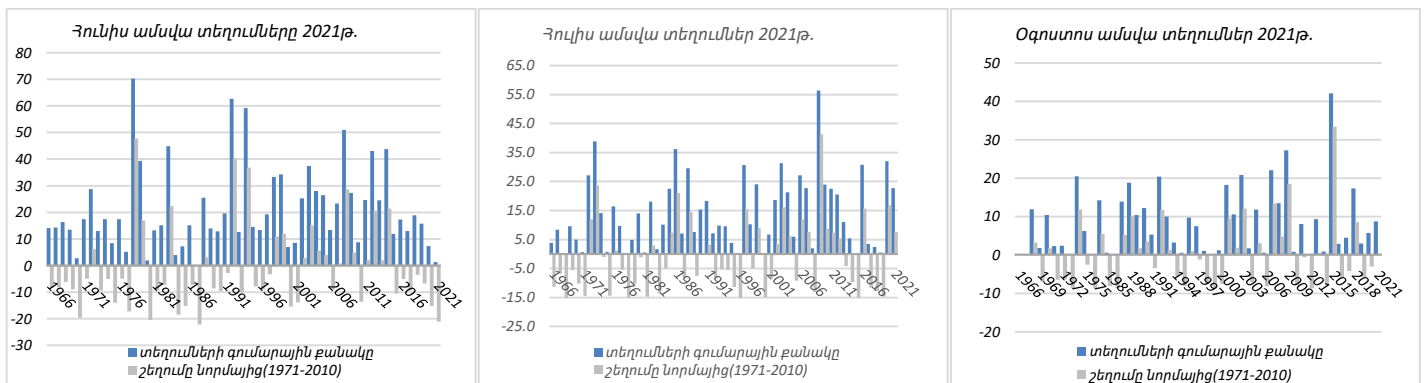
Ժամանակամիջոցում դիտված առվելագույն ջերմաստիճանը գերազանցեց տվյալ օրերի երբևէ գրանցված առավելագույն արժեքները: Իսկ նվազագույնները երբևէ դիտված նվազագույններից բարձր են եղել 8-18°C: Դիտվել է 1,3 մմ անձրև, որը կազմել է տեղումների նորմայի (24 մմ) 5% -ը:

Հուլիսին միջին ջերմաստիճանը եղել է 27.5°C, ինչը նորմայի (27.1°C) սահմաններում է՝ դրական շեղումով: Հուլիսի առաջին տասնօրյակում օդի միջին ջերմաստիճանը գերազանցել է նորման՝ առավելագույն շեղումը դիտվել է հուլիսի 4-ին՝ 7.4°C: Ամսվա երկրորդ տասնօրյակում դիտվել է ջերմաստիճանի մեծ տատանումներ՝ թե՛ կտրուկ նվազում՝ նորմայից մինչև 6°C, և թե՛ նույնքան բարձրացում: Հուլիսին դիտվել է 23 մմ անձրև, տեղումների քանակը կազմել է նորմայի (17մմ) 134%:

Օգոստոս ամսվա միջին ջերմաստիճանը եղել է 27.9°C, նորման 26.9°C, շեղումը նորմայից կազմում է +1.2°C: Օգոստոսին դիտվել է 3 մմ անձրև, տեղումների քանակը կազմել է նորմայի (10մմ) 28 %:

Առավելագույն նվազագույն միջին ջերմաստիճանների բաշխումը

Տեղումների գումարային քանակը և շեղումը նորմայից

2. ՕՂԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հուլիս

Հուլիս ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում նորմայից բարձր է եղել 1-2 աստիճանով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում նորմայից բարձր է եղել 2-3. երկրորդ և երրորդ տասնօրյակում՝ 1 աստիճանով:

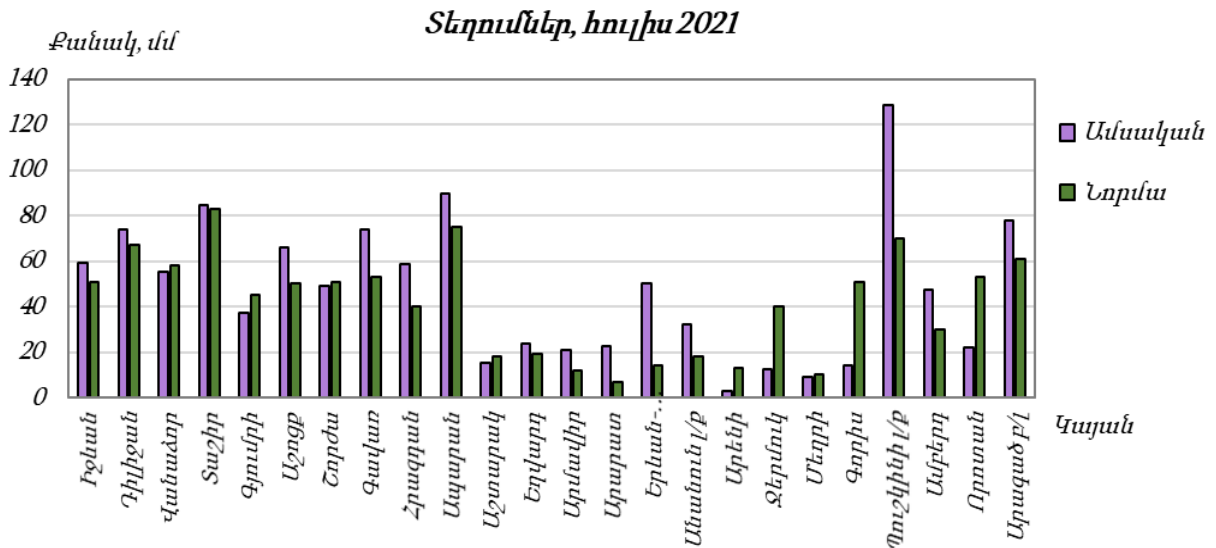
Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում +26.9...+30.8°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +25.7°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +35.5°C, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +25.6...+26.0°C, հովտային շրջաններում՝ +31.9...+33.9°C, Շիրակում՝ +23.9...+29.3°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +26.1...+26.6°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +31.4°C, Լոռիում՝ +23.0...+26.5°C, Գեղարքունիքում՝ +19.0...+24.8°C, Արմավիրում՝ +34.9°C, Արարատում՝ +33.9...+35.4°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +28.7...+34.1°C, լեռնային շրջաններում՝ +23.7...+24.9°C, Երևան քաղաքում՝ +33.9...+34.9°C (Հավելված 1):

Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում +13.9...+19.6°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +11.7°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +21.5°C, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +13.2...+15.5°C, հովտային շրջաններում՝ +19.0...+22.7°C, Շիրակում՝ +9.6...+14.6°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +12.5...+14.4°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +18.5°C, Լոռիում՝ +11.8...+15.9°C, Գեղարքունիքում՝ +10.5...+13.8°C, Արմավիրում՝ +17.6°C, Արարատում՝ +19.1...+21.6°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +16.7...+19.6°C, լեռնային շրջաններում՝ +10.2...+14.5°C, Երևան քաղաքում՝ +20.1...+21.4°C (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում +35...+38°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +33°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +41°C, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ +38...+40°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +32...+33°C, Շիրակում՝ +32...+36°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +32...+33°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +38°C, Լոռիում՝ +31...+35°C, Գեղարքունիքում՝ +28...+32°C (Սեմյոնովկա +26°C), Արմավիրում և Արարատում՝ +40...+41°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +35...+40°C, լեռնային շրջաններում՝ +30...+32°C, Երևան քաղաքում՝ +40...+41°C (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում +11...+16°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +8°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +16°C, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ +15...+17°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +9...+11°C, Շիրակում՝ +10...+11°C (Աշոցքում՝ +4°C), Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +10...+11°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +15°C, Լոռիում՝ +9...+13°C (Տաշիրում՝ +7°C), Գեղարքունիքում՝ +7...+11°C, Արմավիրում՝ +12°C, Արարատում՝ +14...+17°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +14...+16°C, լեռնային շրջաններում՝ +6...+10, Երևան քաղաքում՝ +16...+17°C (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 110-130%, Վայոց Ձորում՝ 23-31%, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 27-58%, հովտային շրջաններում՝ 3-90%, Շիրակում՝ 59-132%, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ 146-253%, նախալեռնային շրջաններում՝ 124%, Լոռիում՝ 94-108%, Գեղարքունիքում՝ 70-139%, Արմավիրում՝ 176%, Արարատում՝ 323-563%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 86-107%, լեռնային շրջաններում՝ 114-159%, Երևան քաղաքում՝ 189-357%:

Հուլիսի 2-ին, 13-ին, 19-ին Իջևանում դիտվել է ուժեղ քամի պողոթնումների ժամանակ համապատասխանաբար 25մ/վ, 27մ/վ, 25մ/վ արագությամբ, 22-ին՝ Արմավիրում՝ պողոթնումների ժամանակ՝ 30մ/վ արագությամբ, առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 15-20մ/վ արագությամբ, պողոթնումներում՝ 18-23մ/վ արագությամբ:

Հուլիսի 2-ին Ֆանտանում դիտվել է ուժեղ անձրև՝ 30մմ/12ժամ, 14-ին՝ Երևանի Աերոլոգիական կայանում և Ֆանտանում, համապատասխանաբար 33մմ/12ժամ և 30մմ/12ժամ:

Աղյուսակ 1. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. հուլիս

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Չափանիշ/Չափորոշիչ	Փաստացի
Գոտայք/Ֆանտան	2	ուժեղ անձրև	ինտենսիվություն	≥30մմ/12ժամ	30մմ
Տավուշ/Իջևան	2	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	25մ/վ
Արարատ/Արարատ	4	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.1°C
Գոտայք/Հրազդան	4	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+33.0°C
Գոտայք/Եղվարդ	4	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+36.3°C
Շիրակ/Արթիկ	4	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.5°C
Տավուշ/Իջևան	13	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	27մ/վ
Երևան/Աերոլոգիական	14	ուժեղ անձրև	ինտենսիվություն	≥30մմ/12ժամ	33մմ
Գոտայք/Ֆանտան	15	ուժեղ անձրև	ինտենսիվություն	≥30մմ/12ժամ	30մմ
Տավուշ/Իջևան	19	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	25մ/վ
Տավուշ/Դիլիջան	19	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.4°C
Գոտայք/Եղվարդ	19	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.5°C
Շիրակ/Արթիկ	19	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.0°C
Սյունիք/Մեղրի	19	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.2°C
Լոռի/Օձուն	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.0°C
Գոտայք/Եղվարդ	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.6°C
Շիրակ/Գյումրի	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.7°C
Շիրակ/Արթիկ	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+33.1°C
Գոտայք/Հրազդան	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.5°C
Գոտայք/Ֆանտան	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.0°C
Արարատ/Արարատ	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+41.0°C
Երևան/Աերոլոգիական	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.0°C
Վայոց Ձոր/Արենի	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.3°C
Վայոց Ձոր/Ջերմուկ	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.6°C
Սյունիք/Մեղրի	20	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.1°C
Արմավիր/Մերձավան	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.8°C
Շիրակ/Արթիկ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+33.8°C
Արարատ/Ուրգաձոր	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.0°C
Արագածոտն/Աշտարակ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+40.0°C	+40.0°C

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Չափանիշ/Չափորոշիչ	Փաստացի
Կոտայք/Եղվարդ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +35.0^{\circ}\text{C}$	$+37.5^{\circ}\text{C}$
Արագածոտն/Թային	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +35.0^{\circ}\text{C}$	$+35.0^{\circ}\text{C}$
Արարատ/Արարատ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+41.3^{\circ}\text{C}$
Արարատ/Արտաշատ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+40.6^{\circ}\text{C}$
Երևան/Ակերոլզիական	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+40.0^{\circ}\text{C}$
Վայոց Ձոր/Արենի	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+40.9^{\circ}\text{C}$
Վայոց Ձոր/Զեյրմուկ	21	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	$\geq +32.0^{\circ}\text{C}$	$+32.2^{\circ}\text{C}$
Արմավիր/Արմավիր	22	ուժեղ քամի	արագություն	$\geq 25\text{մ/վ}$	30մ/վ

Օգոստոս

Օգոստոս ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում նորմայից բաձր է եղել 2-3 աստիճանով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում նորմայից բաձր է եղել 1-3. երկրորդ տասնօրյակում՝ 1-2. երրորդ տասնօրյակում՝ 3-4 աստիճանով:

Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում $+29.9...+33.9^{\circ}\text{C}$, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+27.4^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+35.6^{\circ}\text{C}$, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+27.4...+27.9^{\circ}\text{C}$, հովտային շրջաններում՝ $+33.7...+35.6^{\circ}\text{C}$, Շիրակում՝ $+25.0...+30.3^{\circ}\text{C}$, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+28.0...+28.3^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+32.5^{\circ}\text{C}$, Լոռիում՝ $+25.2...+28.6^{\circ}\text{C}$, Գեղարքունիքում՝ $+21.5...+26.0^{\circ}\text{C}$, Արմավիրում՝ $+34.5^{\circ}\text{C}$, Արարատում՝ $+35.2...+36.1^{\circ}\text{C}$, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+29.5...+34.8^{\circ}\text{C}$, լեռնային շրջաններում՝ $+25.3...+26.7^{\circ}\text{C}$, Երևան քաղաքում՝ $+34.6...+35.6^{\circ}\text{C}$ (Հավելված 1):

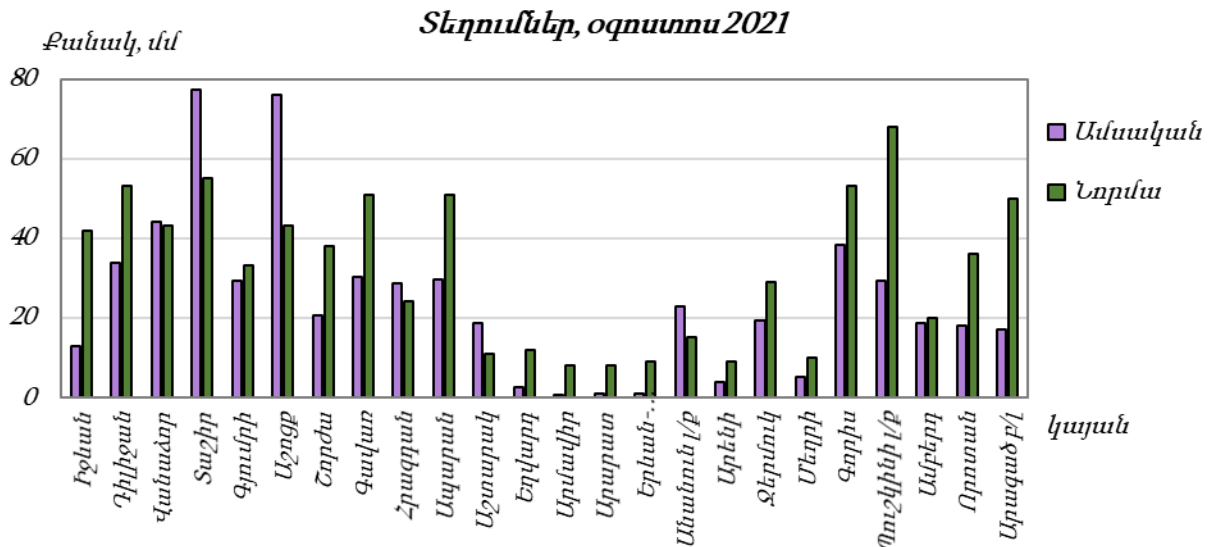
Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում $+12.5...+19.5^{\circ}\text{C}$, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+11.3^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+20.4^{\circ}\text{C}$, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+10.6...+14.8^{\circ}\text{C}$, հովտային շրջաններում՝ $+17.1...+22.8^{\circ}\text{C}$, Շիրակում՝ $+8.9...+14.7^{\circ}\text{C}$, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+12.5...+14.5^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+19.1^{\circ}\text{C}$, Լոռիում՝ $+10.1...+14.2^{\circ}\text{C}$, Գեղարքունիքում՝ $+9.1...+14.5^{\circ}\text{C}$, Արմավիրում՝ $+16.9^{\circ}\text{C}$, Արարատում՝ $+18.5...+20.1^{\circ}\text{C}$, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+16.8...+19.7^{\circ}\text{C}$, լեռնային շրջաններում՝ $+10.2...+15.0^{\circ}\text{C}$, Երևան քաղաքում՝ $+19.3...+22.2^{\circ}\text{C}$ (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում $+33...+36^{\circ}\text{C}$, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+31^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+40^{\circ}\text{C}$, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ $+36...+39^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+31...+32^{\circ}\text{C}$, Շիրակում՝ $+30...+35^{\circ}\text{C}$, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+32...+33^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+36^{\circ}\text{C}$, Լոռիում՝ $+28...+32^{\circ}\text{C}$, Գեղարքունիքում՝ $+26...+31^{\circ}\text{C}$, Արմավիրում և Արարատում՝ $+37...+39^{\circ}\text{C}$, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+33...+38^{\circ}\text{C}$, լեռնային շրջաններում՝ $+29...+30^{\circ}\text{C}$, Երևան քաղաքում՝ $+38...+39^{\circ}\text{C}$: (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում $+15...+17^{\circ}\text{C}$ (Դիլիջանում՝ $+9^{\circ}\text{C}$), Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+8^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+18^{\circ}\text{C}$, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ $+14...+19^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+8...+11^{\circ}\text{C}$, Շիրակում՝ $+10...+11^{\circ}\text{C}$ (Աշոցքում՝ $+4^{\circ}\text{C}$), Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ $+10...+12^{\circ}\text{C}$, նախալեռնային շրջաններում՝ $+17^{\circ}\text{C}$, Լոռիում՝ $+6...+10^{\circ}\text{C}$, Գեղարքունիքում՝ $+7...+12^{\circ}\text{C}$, Արմավիրում՝ $+13^{\circ}\text{C}$, Արարատում՝ $+16...+17^{\circ}\text{C}$, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ $+14...+16^{\circ}\text{C}$, լեռնային շրջաններում՝ $+7...+12^{\circ}\text{C}$, Երևան քաղաքում՝ $+15...+18^{\circ}\text{C}$: (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 13.9-63.8%, Վայոց Ձորում՝ 44.4-66.9%, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 72.5-80.0%, հովտային

շրջաններում՝ 50.0-126.7%, Շիրակում՝ 78.1-176.7%, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ 48.2-118.8%, նախալեռնային շրջաններում՝ 20.0%, Լոռիում՝ 102.3-140.7%, Գեղարքունիքում՝ 54.5-117.9%, Արմավիրում՝ 6.3%, Արարատում՝ 11.2-116.7%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 49.5-170.9%, լեռնային շրջաններում՝ 58.2-93.0%, Երևան քաղաքում՝ 11.1-85.6%:

Օգոստոսի 9-ին Ապարան լճային օդերևութաբանական կայանում դիտվել է ուժեղ անձրև՝ 30մմ/12ժամ տևողությամբ:

Առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 15-20մ/վ արագությամբ, պտոթկումներում՝ 18-22մ/վ արագությամբ:

Աղյուսակ 2. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. օգոստոս

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Զախանիշ/ Զախորոշիչ	Փաստացի
Արագածոտն/Ապարան լճային	9	ուժեղ անձրև	ինտենսիվություն	≥30մմ/12ժամ	30մմ
Կոտայք/Եղվարդ	10	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.0°C
Կոտայք/Ֆանտան	10.30.31	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.0°C
Շիրակ/Արթիկ	10.31	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.1°C
Շիրակ/Արթիկ	29	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.4°C
Կոտայք/Հրազդան	29	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.0°C
Շիրակ/Արթիկ	30	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.6°C
Կոտայք/Հրազդան	30	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+33.0°C
Կոտայք/Հրազդան	31	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+32.0°C	+32.5°C
Կոտայք/Եղվարդ	31	սաստիկ շոգ	աստիճան ցելսիուս	≥+35.0°C	+35.5°C

Մեպտեմբեր

Մեպտեմբեր ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում նորմայից բարձր է եղել 0.5-1.5 աստիճանով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում նորմայից բարձր է եղել 1. երկրորդ տասնօրյակում՝ 2-3. երրորդ տասնօրյակում նորմայից ցածր է եղել 0.5-1.5 աստիճանով:

Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում +22.6...+25.4°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +23.3°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +30.0°C, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +20.7...+22.3°C, հովտային շրջաններում՝ +26.5...+29.1°C, Շիրակում՝ +19.7...+24.6°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +22.5...+23.3°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +26.4°C, Լոռիում՝ +18.7...+23.3°C,

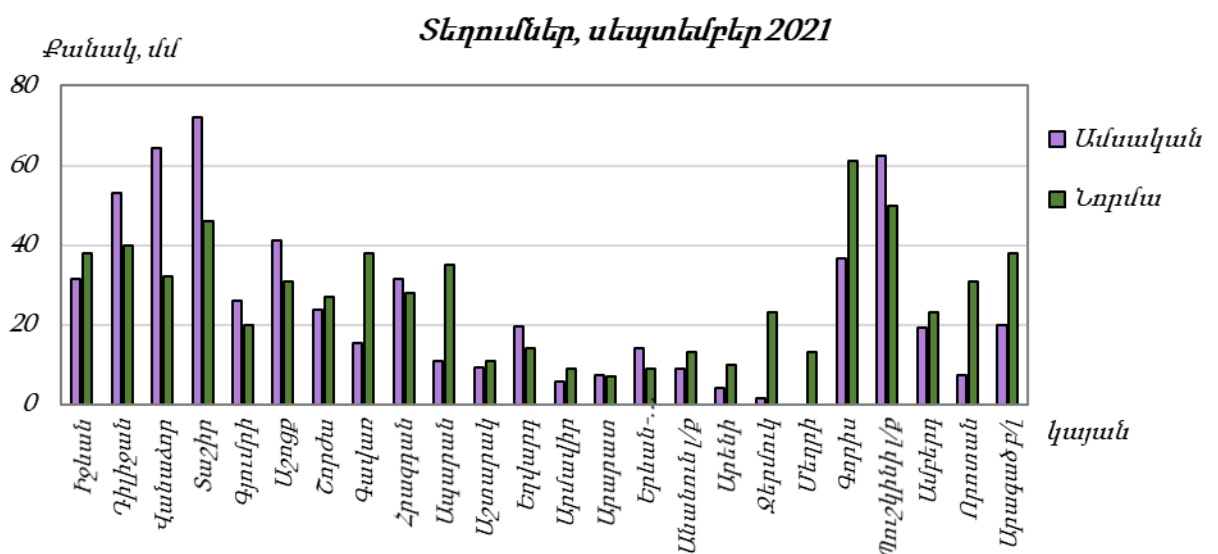
Գեղարքունիքում՝ +15.8...+21.3°C, Արմավիրում՝ +28.8°C, Արարատում՝ +29.8...+30.1°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +23.4...+29.0°C, լեռնային շրջաններում՝ +19.6...+21.4°C, Երևան քաղաքում՝ +28.6...+29.5°C: (Հավելված 1):

Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում +10.1...+14.5°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +7.3°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +14.2°C, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +8.0...+10.6°C, հովտային շրջաններում՝ +14.1...+17.8°C, Շիրակում՝ +4.0...+9.0°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +7.8...+9.9°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +13.7°C, Լոռիում՝ +7.7...+11.4°C, Գեղարքունիքում՝ +6.2...+10.2°C, Արմավիրում՝ +11.3°C, Արարատում՝ +13.2...+14.9°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +11.6...+14.3°C, լեռնային շրջաններում՝ +4.9...+10.1°C, Երևան քաղաքում՝ +13.7...+15.4°C (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում +34...+36°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +31°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +37°C, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ +38...+41°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +32...+34°C, Շիրակում՝ +28...+33°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ +29...+32°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +34°C, Լոռիում՝ +28...+33°C (Տաշիրում՝ +27°C), Գեղարքունիքում՝ +26...+30°C, Արմավիրում և Արարատում՝ +37...+40°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +31...+36°C, լեռնային շրջաններում՝ +27...+29°C, Երևան քաղաքում՝ +37°C (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում +2...+7°C, Վայոց Ձորում՝ լեռնային շրջաններում՝ +1°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +6°C, Սյունիքում՝ հովտային շրջաններում՝ +6...+11°C, նախալեռնային շրջաններում՝ 0...+5°C, Շիրակում՝ -4...+1°C, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ 0...+4°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +6°C, Լոռիում՝ 0...+4°C (Տաշիրում՝ -2°C), Գեղարքունիքում՝ 0...+4°C (Գավառում՝ -2°C, Շորժայում՝ +6°C), Արմավիրում՝ +4°C, Արարատում՝ +5...+7°C, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ +5...+6°C, լեռնային շրջաններում՝ -1...+3°C, Երևան քաղաքում՝ +6...+8°C (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 83-133%, Վայոց Ձորում՝ 7-40%, Սյունիքում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 21-60%, հովտային շրջաններում՝ 0-15%, Շիրակում՝ 68-132%, Կոտայքում՝ լեռնային շրջաններում՝ 110-112%, նախալեռնային շրջաններում՝ 139%, Լոռիում՝ 126-201%, Գեղարքունիքում՝ 41-139%, Արմավիրում՝ 62%, Արարատում՝ 107-155%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 79-84%, լեռնային շրջաններում՝ 31-177%, Երևան քաղաքում՝ 130-200%:

Սեպտեմբերի 13-ին Վանաձորում դիտվել է ուժեղ մառախուղ՝ 50մ տեսանելիությամբ:

Առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 17-22մ/վ արագությամբ, պոռթկումներում՝ 19-24մ/վ արագությամբ:

Աղյուսակ 3. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. սեպտեմբեր

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Չափանիշ/ Չափորոշիչ	Փաստացի
Տավուշ/Դիլիջան	2	սաստիկ շոգ	$\geq +35.0^{\circ}\text{C}$	$+36.2^{\circ}\text{C}$
Արարատ/Արարատ	2	սաստիկ շոգ	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+40.0^{\circ}\text{C}$
Սյունիք/Մեղրի	2	սաստիկ շոգ	$\geq +40.0^{\circ}\text{C}$	$+40.8^{\circ}\text{C}$
Լոռի/Վանաձոր	13	ուժեղ մառախուղ	$\leq 50\text{մ}$	50մ

3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

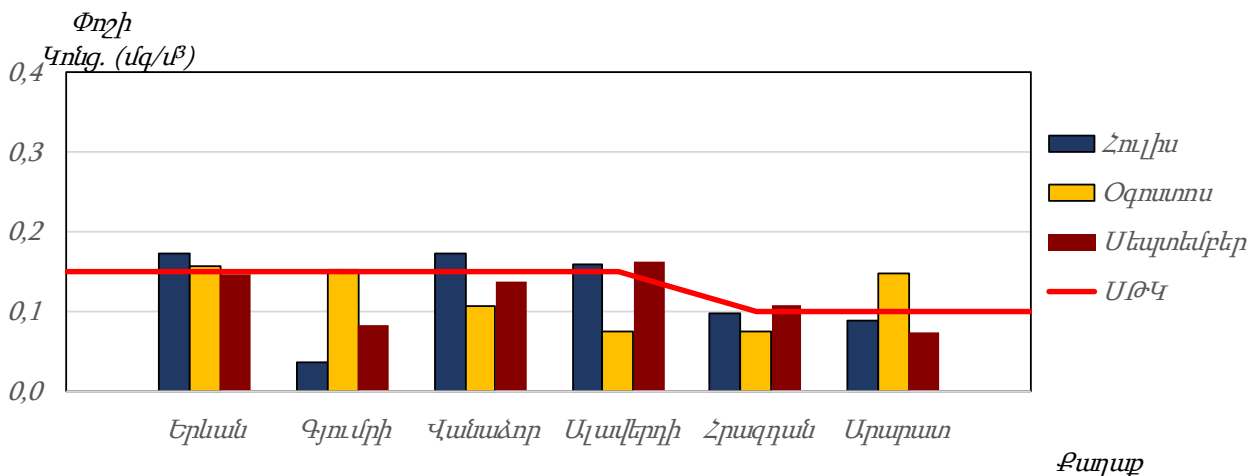
Մթնոլորտային օդի աղտոտումը կարող է լինել բնական և մարդածին: Աղտոտման հիմնական պատճառներ կարող են հանդիսանալ՝

- վառելիքի այրումը (էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, տրանսպորտ, արդյունաբերություն և տնային տնտեսություններ),
- արդյունաբերական արտանետումները, լուծիչների օգտագործումը, օրինակ՝ քիմիական և հանքարդյունաբերության ոլորտում,
- գյուղատնտեսությունը,
- թափոնների բաց այրումը,
- բնական աղբյուրների, ներառյալ հրաբխային ժայթքումների, լեռնային փոշու տարածումը, բույսերից ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումները և այլն:

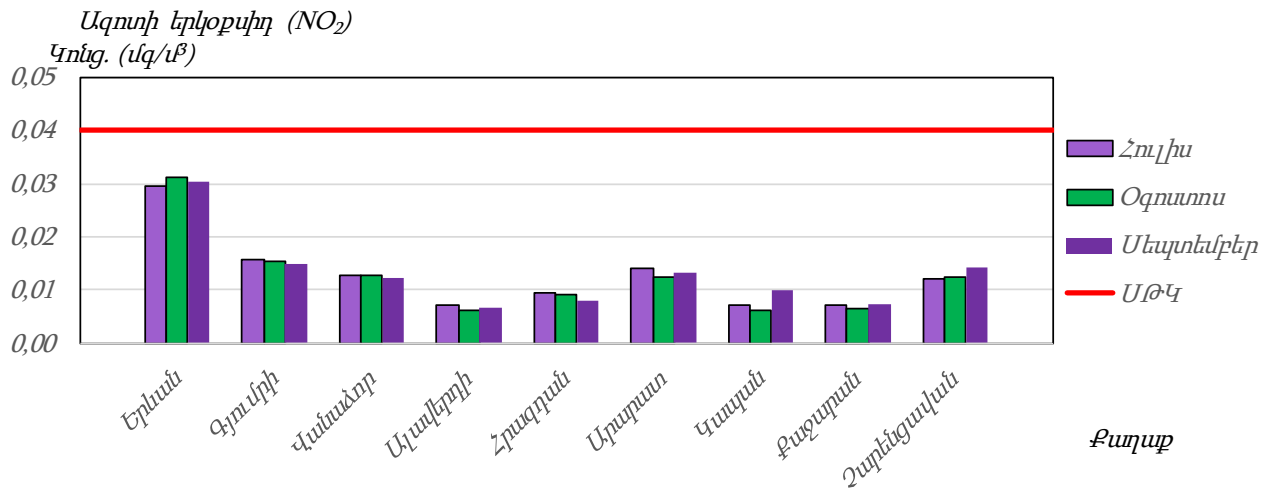
Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ, որոնք իրենց մեջ պարունակում են ծանր մետաղներ:

Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակություններն որոշելու համար 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Չարենցավան, Կապան և Քաջարան քաղաքներում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործում է 15 անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայան և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետ: Քաղաքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզները հասանելի են www.meteomonitoring.am ինտերնետային կայքում:

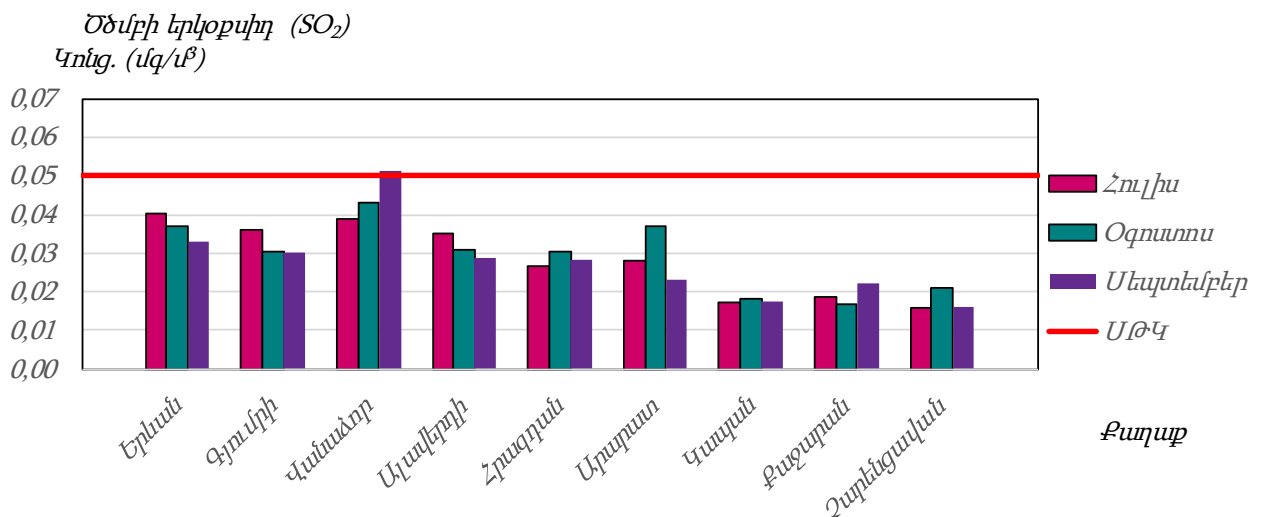
2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում փոշու կոնցենտրացիան գերազանցել է հիմնականում Երևան, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան և Արարատ քաղաքներում: Փոշով աղտոտվածությունը կարող է առաջանալ արդյունաբերական գործընթացների, տրանսպորտային միջոցների, ճանապարհային փոշու, շինարարության, գյուղատնտեսական և այլ գործողությունների հետևանքով:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ն: Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի առաջացման գլխավոր աղբյուրն ավտոտրանսպորտն է:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է ՄԹԿ-ն Վանաձոր քաղաքում՝ աննշան, իսկ մնացած քաղաքներում ամսվա միջին ամսական կոնցենտրացիաները հուլիս և օգոստոս ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները: Ծծմբի երկօքսիդը մթնոլորտային օդում առաջանում է ծծումբ պարունակող վառելիքների այրման, ինչպես նաև արդյունաբերական այլ գործընթացների ժամանակ:

Երևան

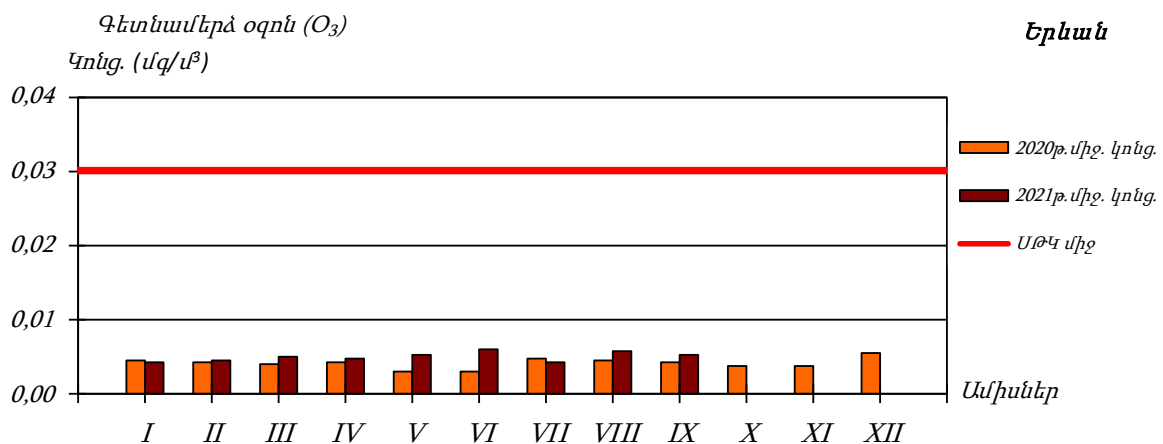
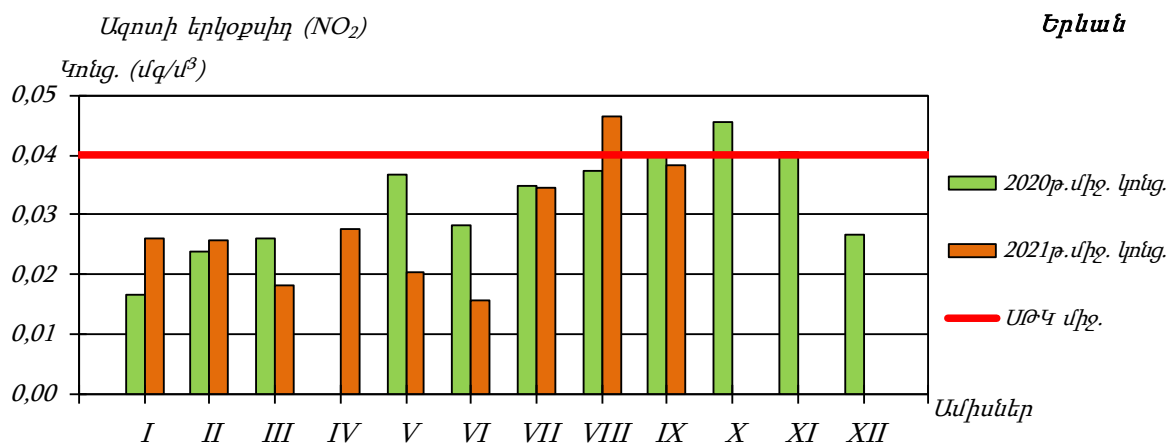
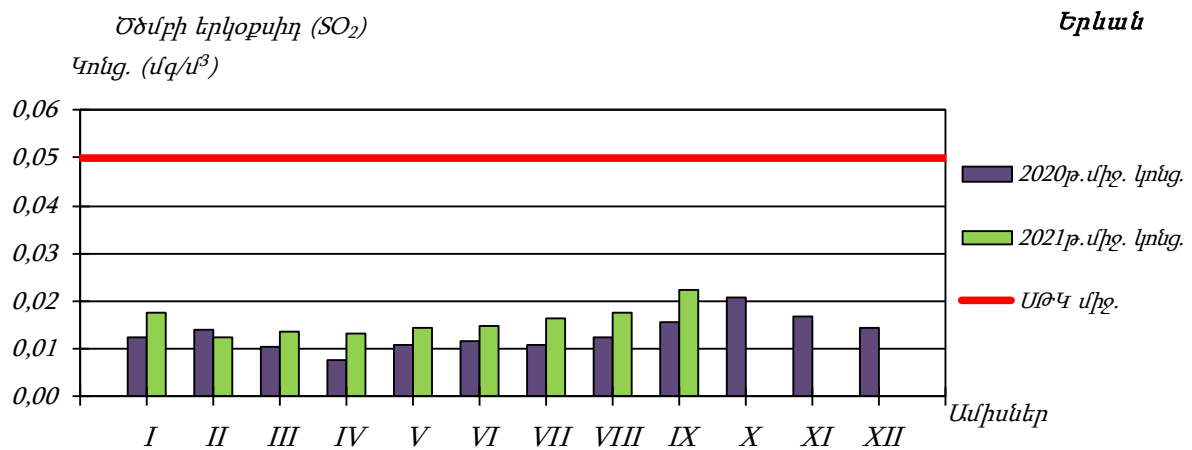
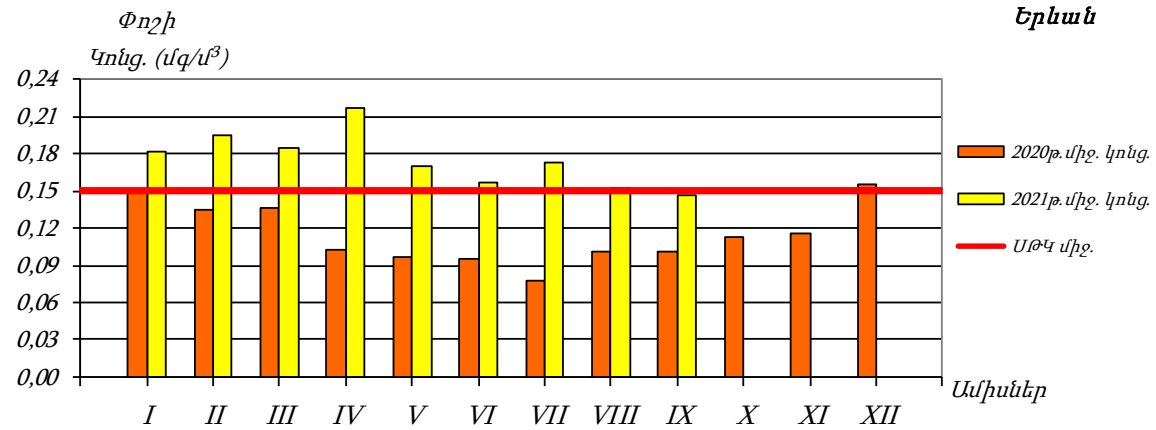
Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու*, ծծմբի երկօքսիդի**, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օդոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հուլիսին գերազանցել է համապատասխան ՄԹԿ-ն 1.15 անգամ, օգոստոսին՝ 1.01 անգամ: Սեպտեմբեր ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ն: Ածխածնի մոնօքսիդի, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները, սակայն ամսվա ընթացքում և քաղաքի տարբեր հատվածներում դիտվել են որոշակի գերազանցումներ:

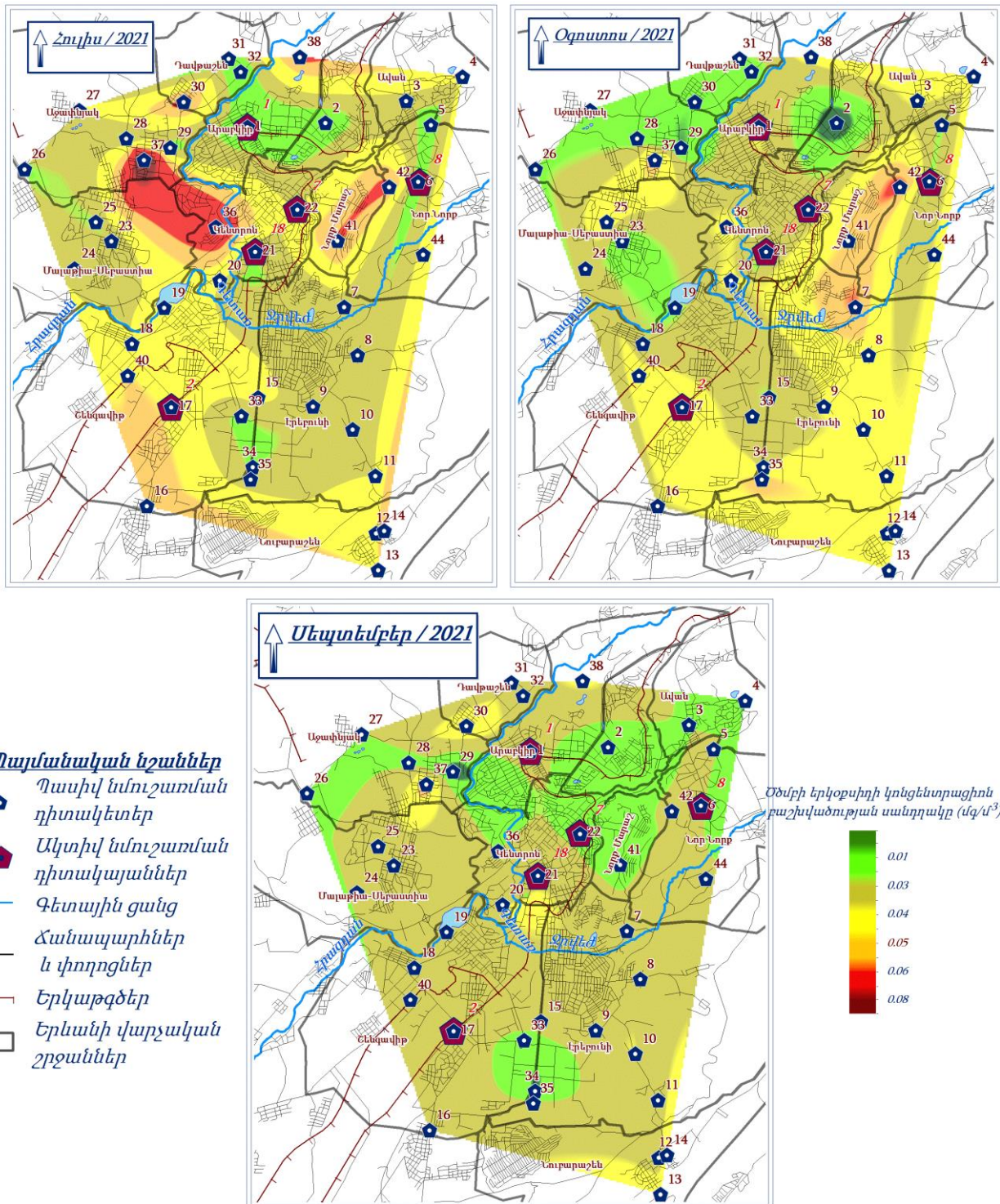
*կախված մասնիկներ

**անհիդրիդ ծծմբային

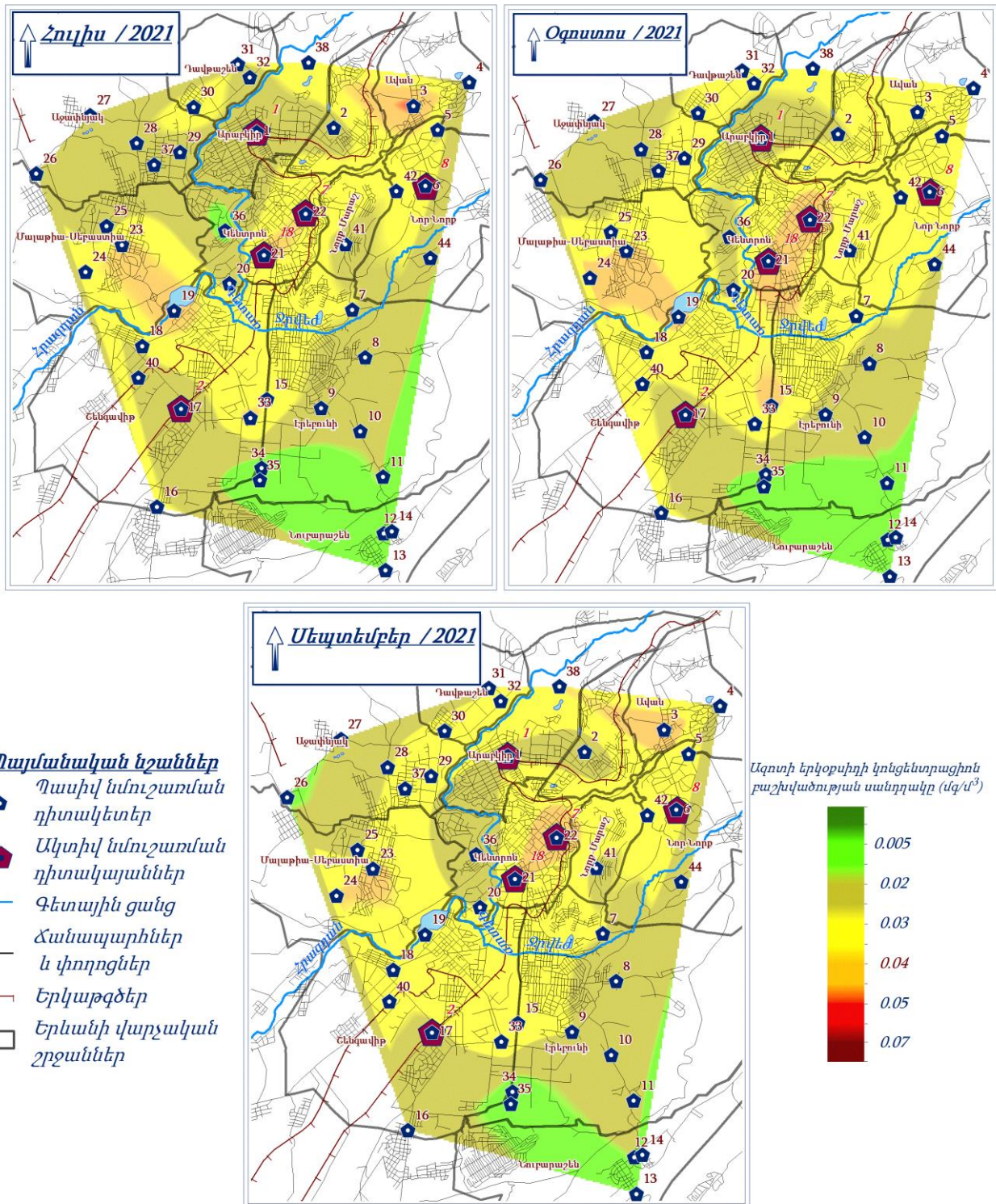
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

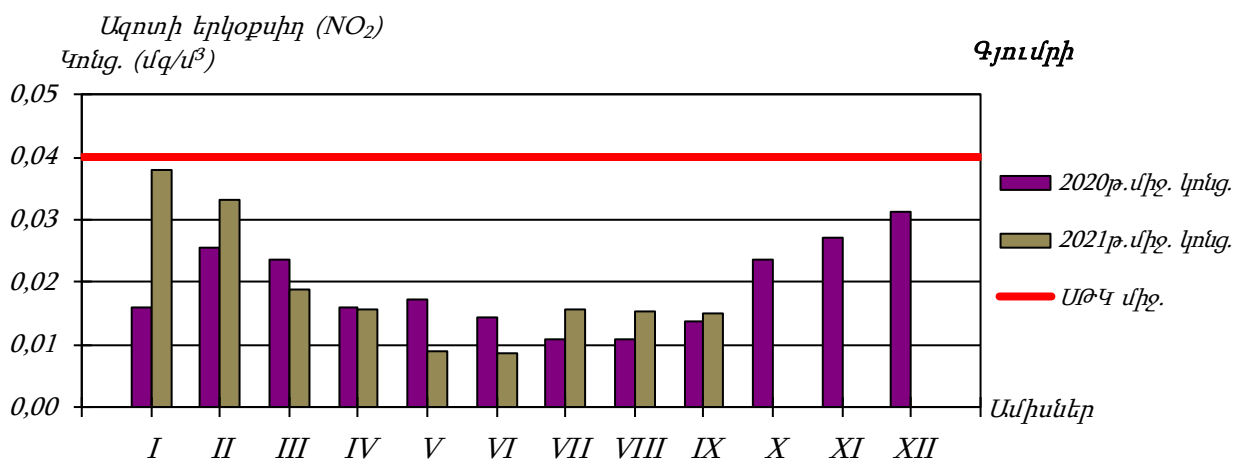
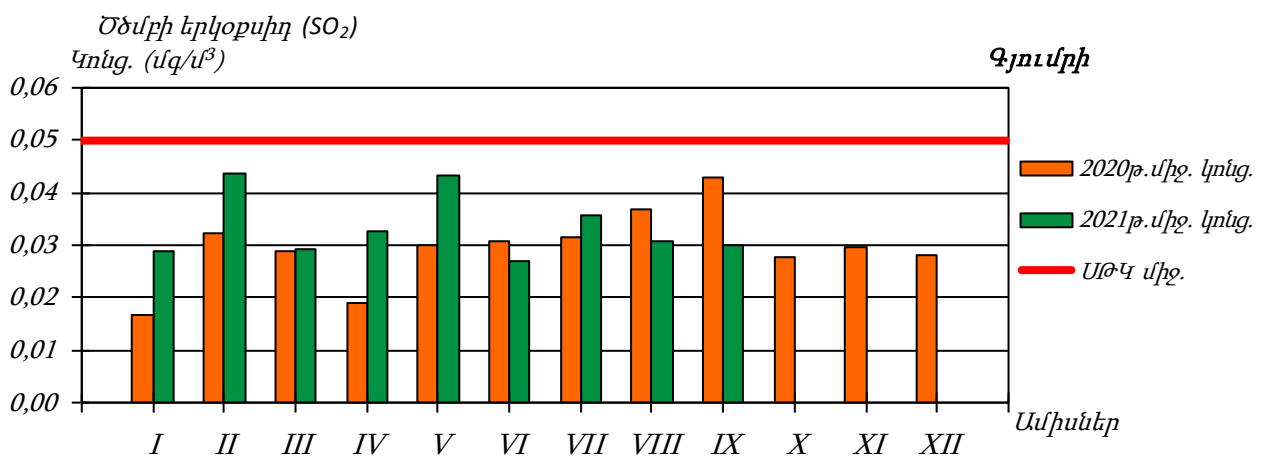
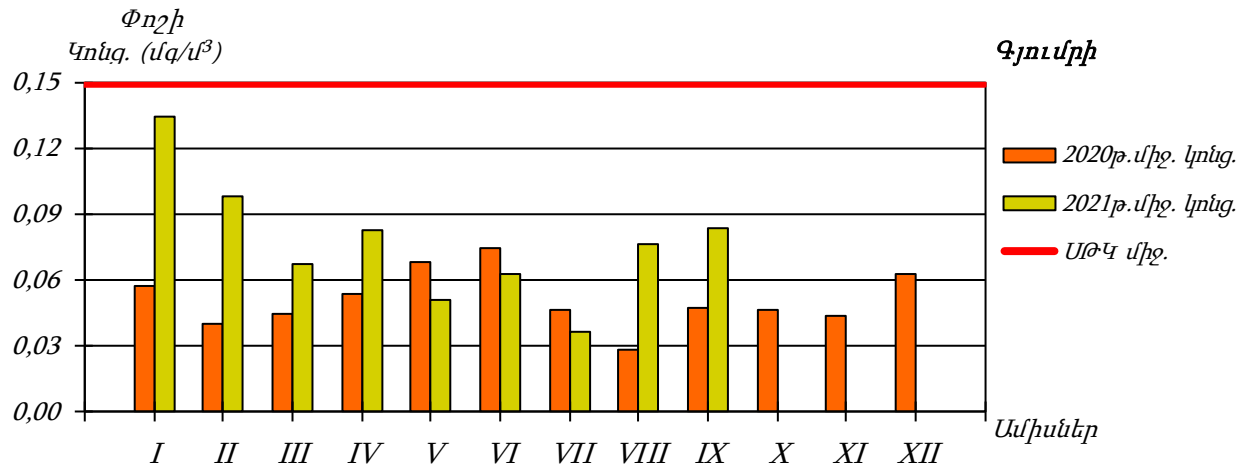

Գլուխ

Գյումրի քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է մեկ անշարժ դիտակայան և 24 շաբաթական դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

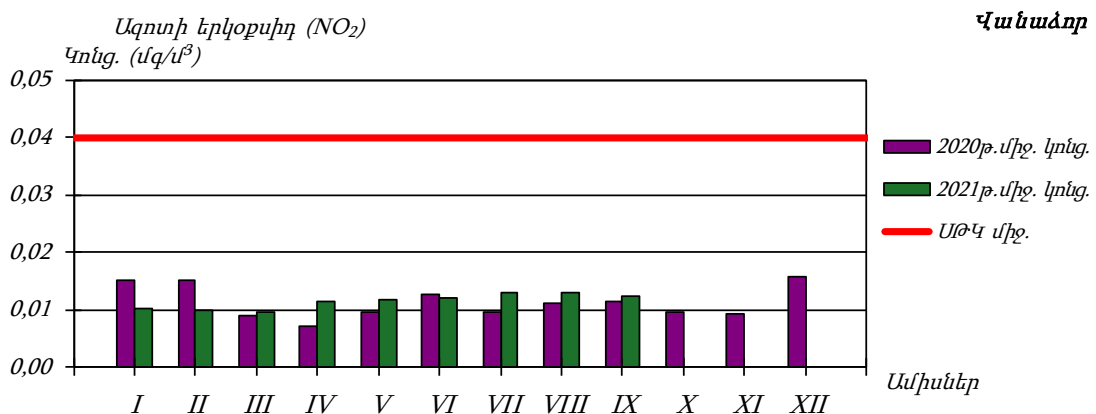
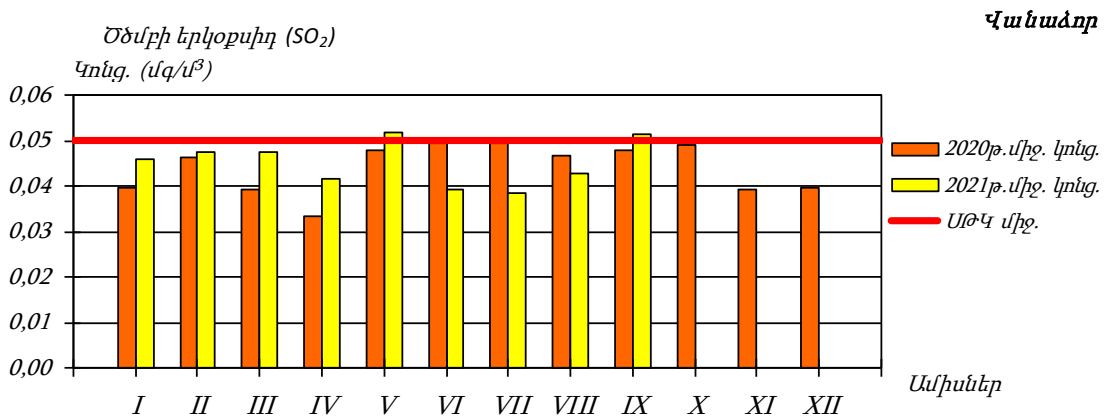
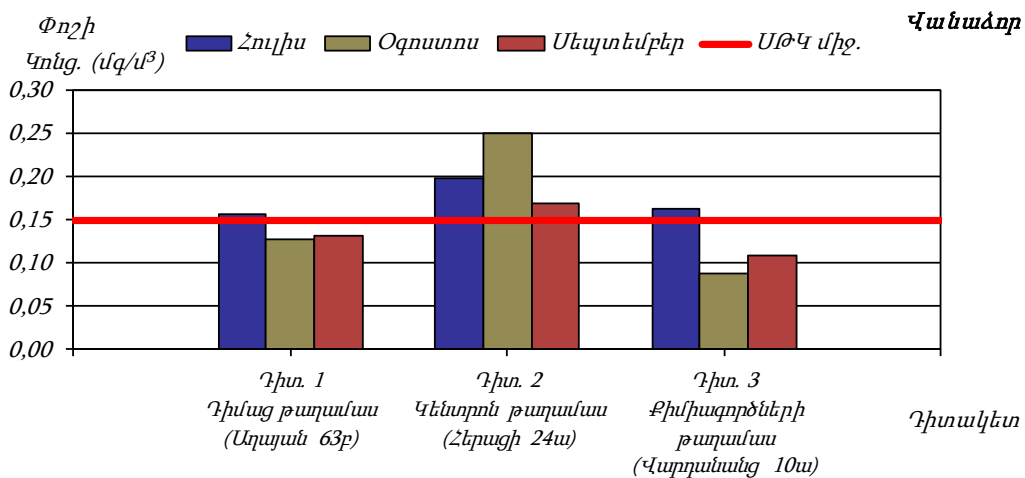

Վանաձոր

Վանաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 24 շարժական դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հուլիսին գերազանցել է համապատասխան ՍԹ-ն 1.1 անգամ, օգոստոսին՝ 1.04 անգամ: Սեպտեմբեր ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ն: Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիան հուլիս և օգոստոս ամիսների ընթացքում չի գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ն, իսկ սեպտեմբեր ամսին գերազանցել է աննշան՝ 0.0514 մգ/մ³ (ՍԹ=0.05մգ/մ³): Ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիան երեք ամիսների ընթացքում չի գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ն:

Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

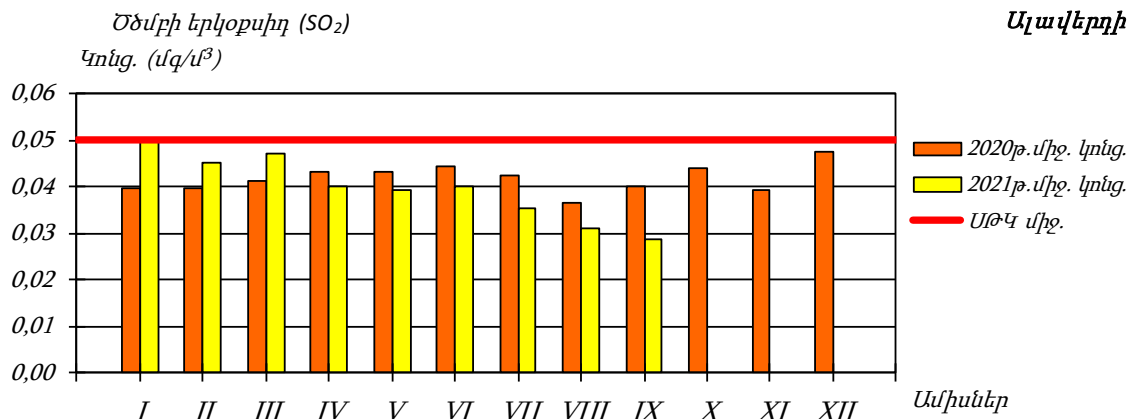
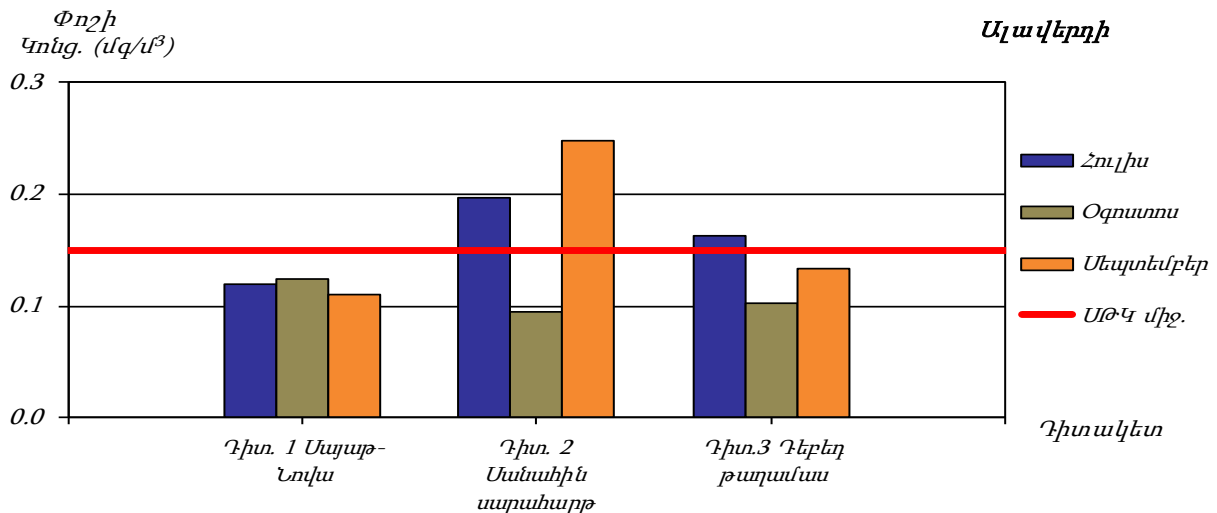

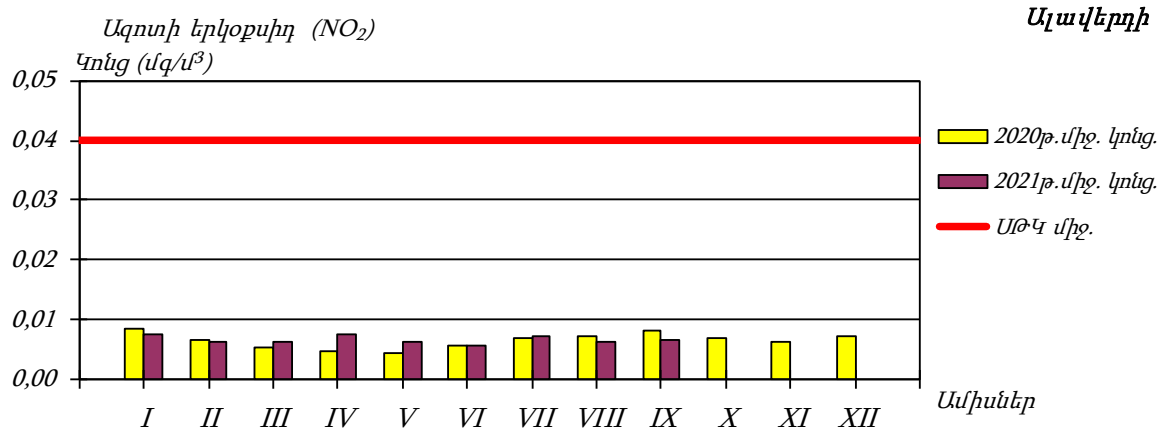
Ալավերդի

Ալավերդի քաղաքում և հարակից համայնքներում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 42 շարժական դիտակետ:

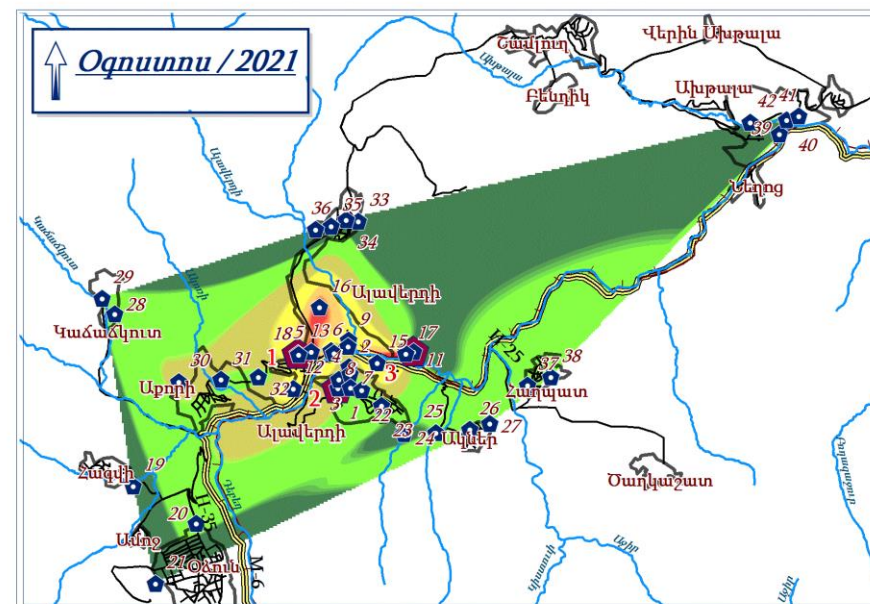
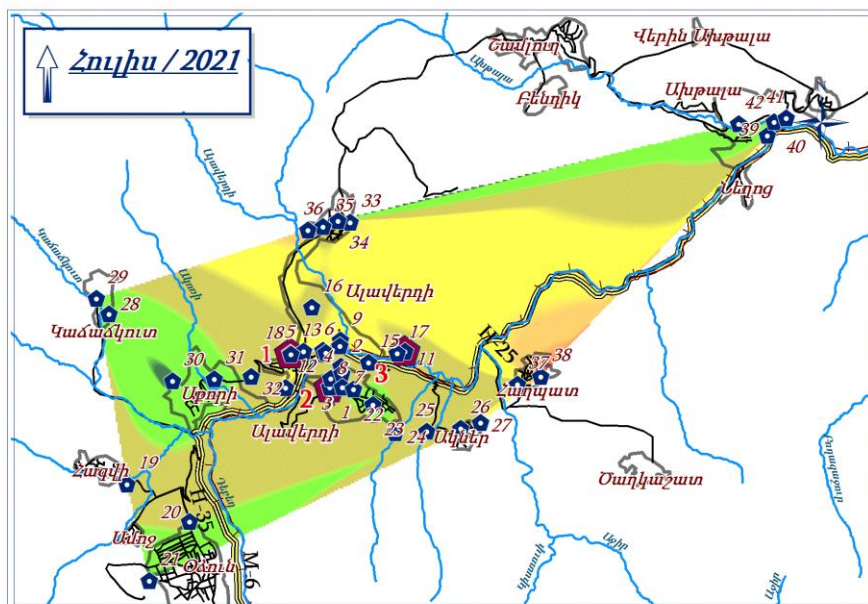
2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գերազանցել են համապատասխան ՍԹ-ն 1.1 անգամ: Օգոստոս ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ն: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ները:

Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

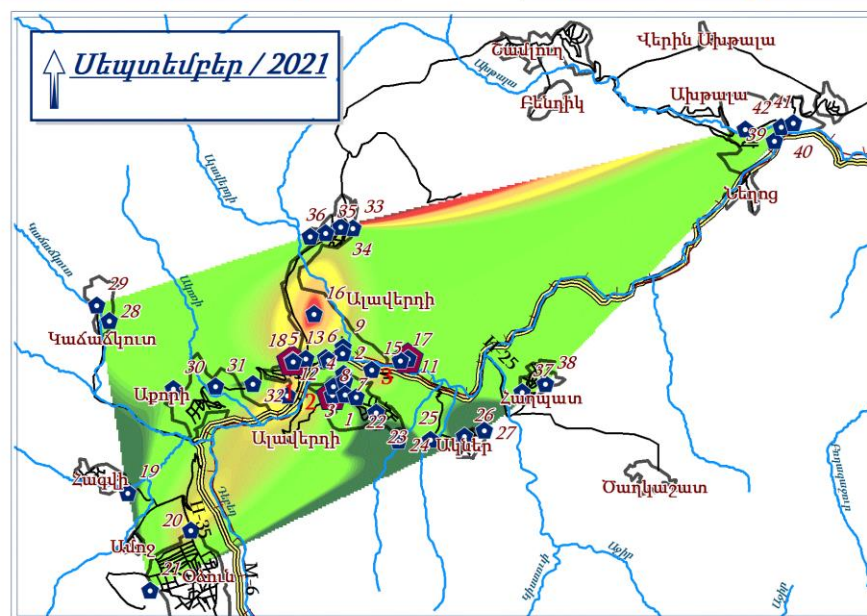

Ալավերդի քաղաքի և հարակից համայնքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

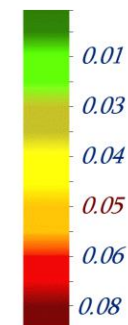

Պարմանական նշաններ

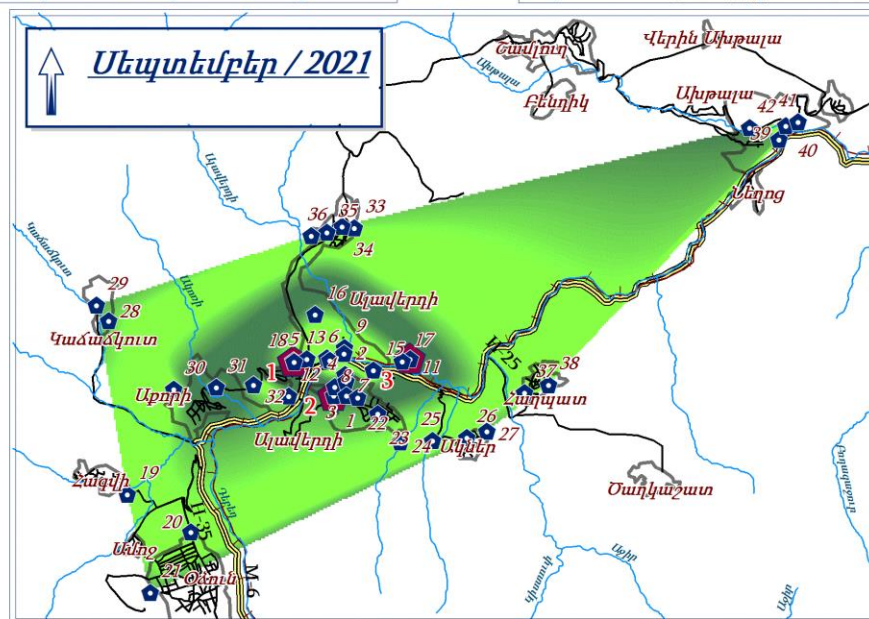
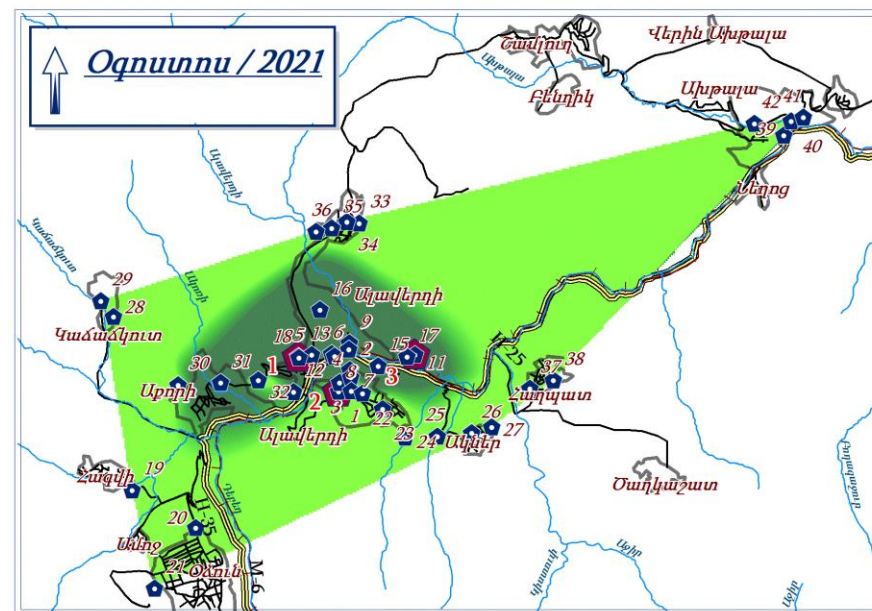
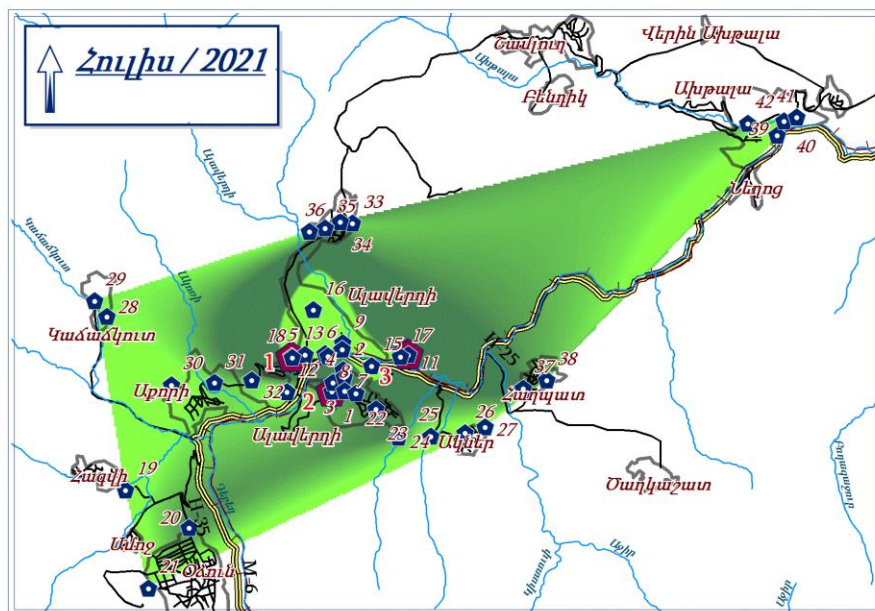
- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- == Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

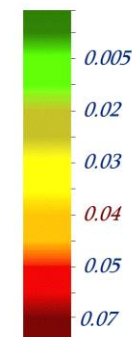
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

Ալավերդի քաղաքի և հարակից համայնքների մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

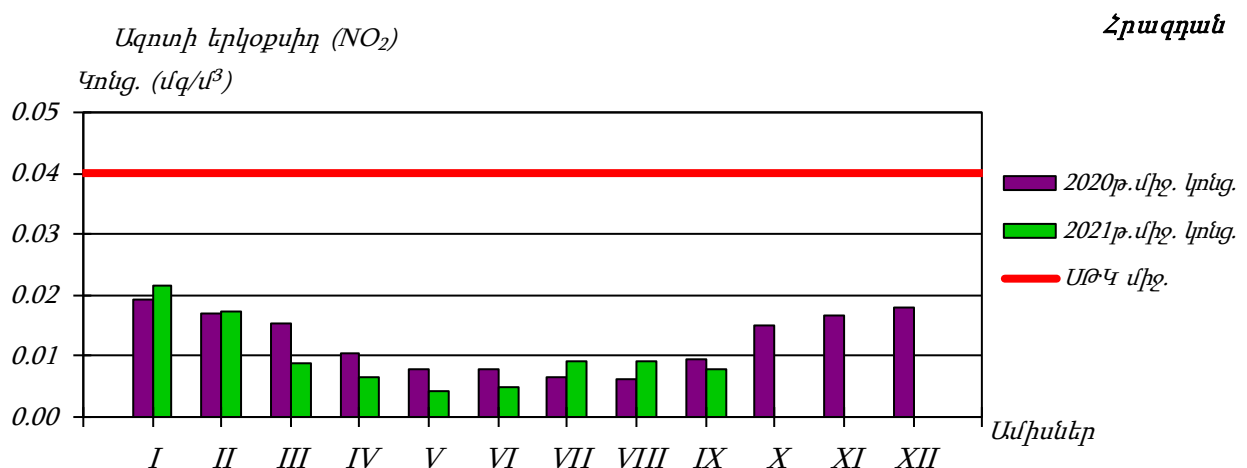
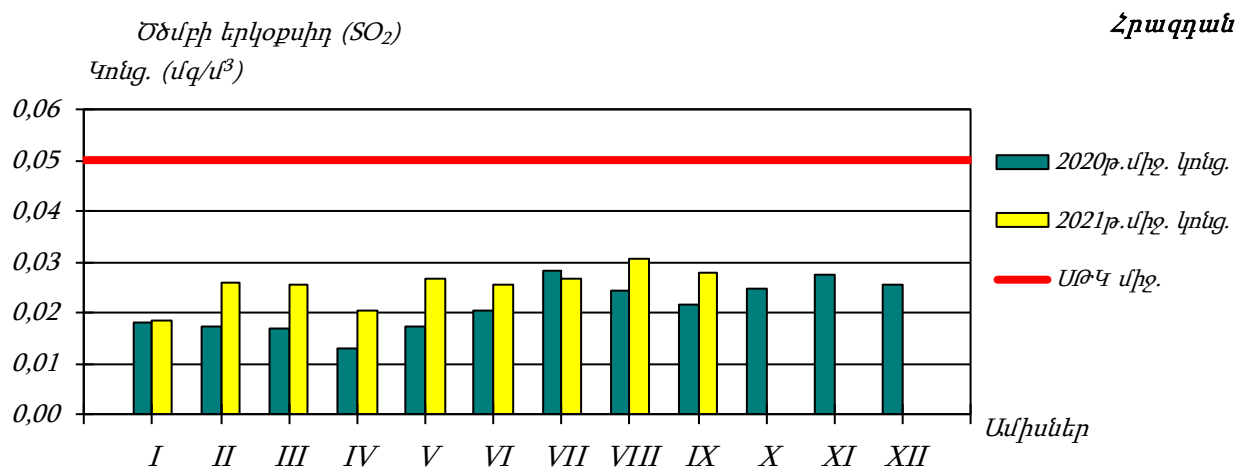
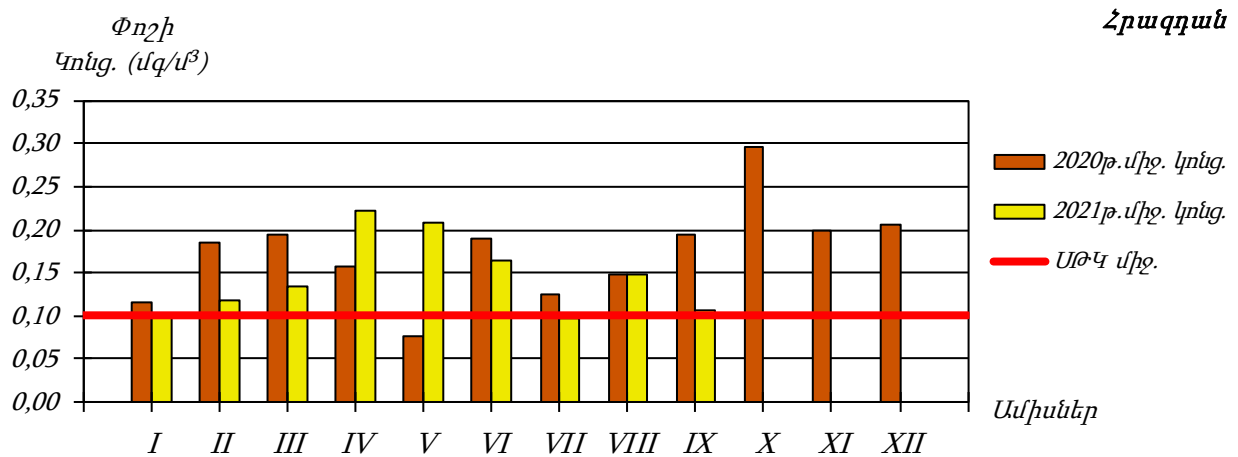
- Պայմանական նշաններ
	Պասիվ նմուշառման
ընտակետեր
	Ակտիվ նմուշառման
ընտակայաններ
	Գետային ցանց
	Ճանապարհներ
և փողոցներ
	Միջպետական
ճանապարհ
	Երկաթգծեր
	Բնակավայրեր

Հրազդան

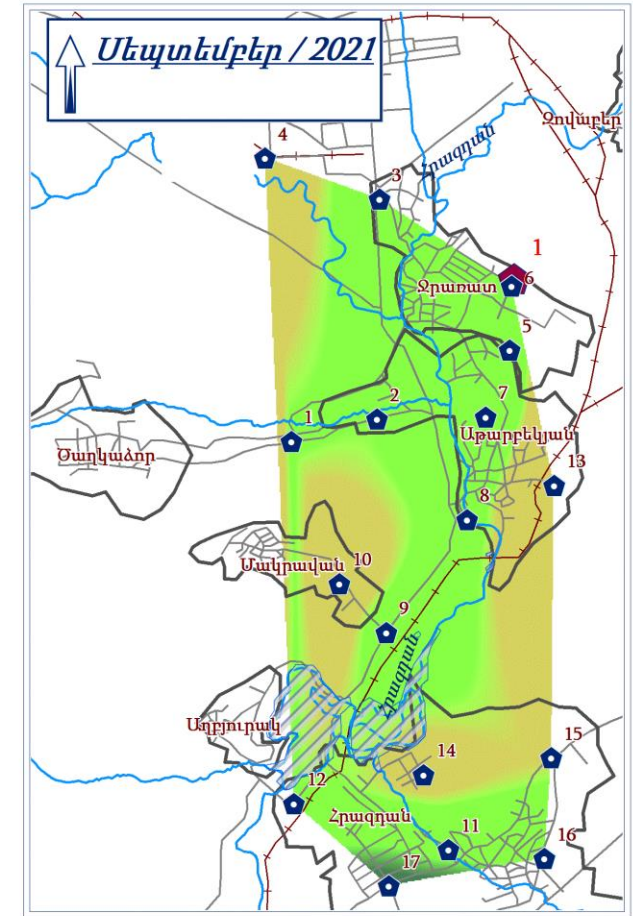
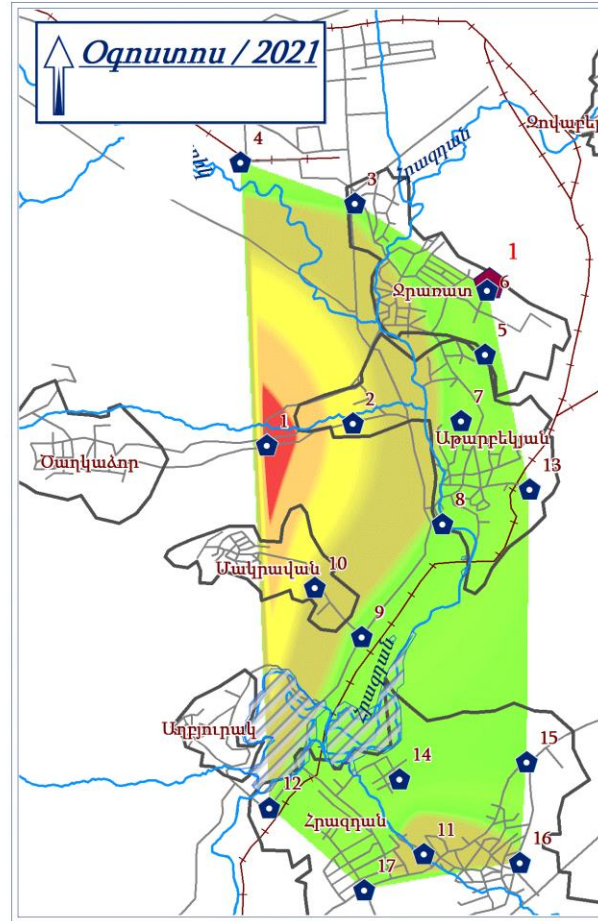
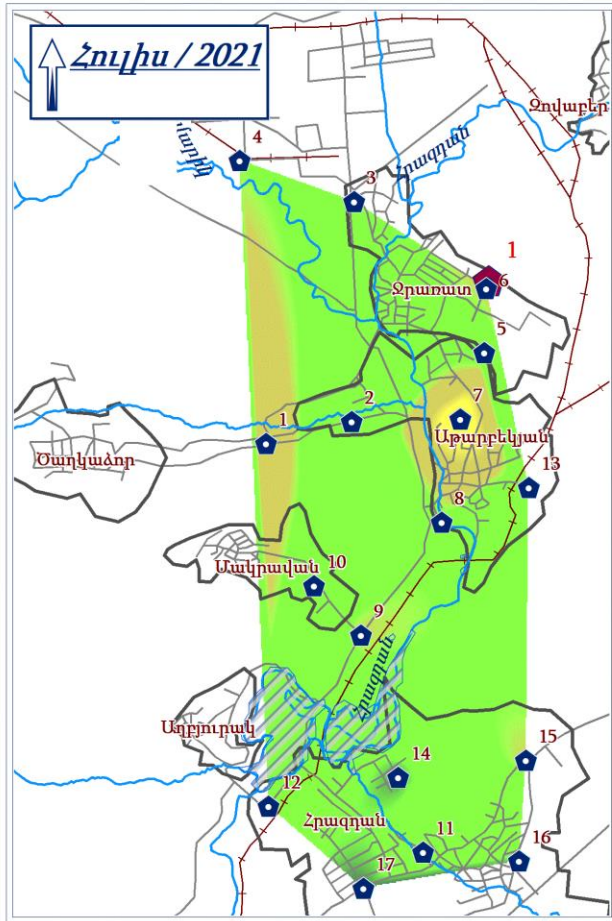
Հրազդան քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 17 շարժական դիտակետեր:

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան օգոստոսին գերազանցել է համապատասխան 1.5 անգամ, սեպտեմբեր՝ 1.1 անգամ: Հուլիս ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ն: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹ-ները:

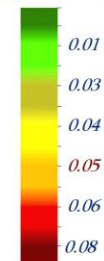
Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

**Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

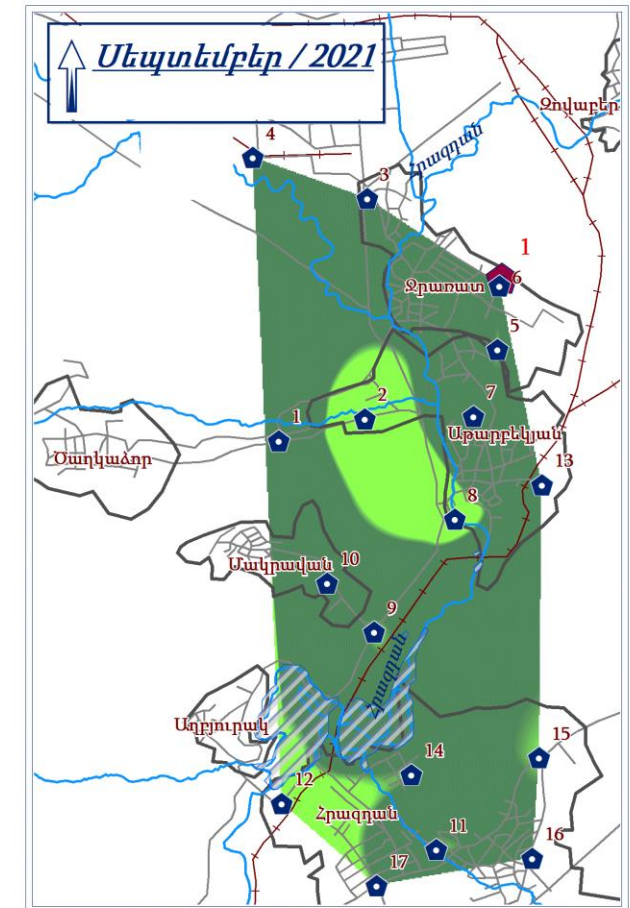
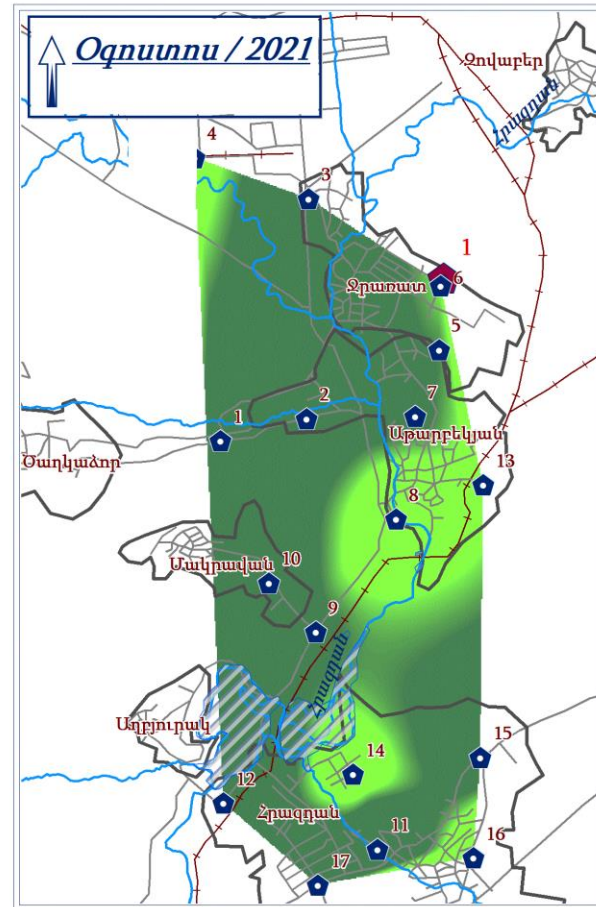
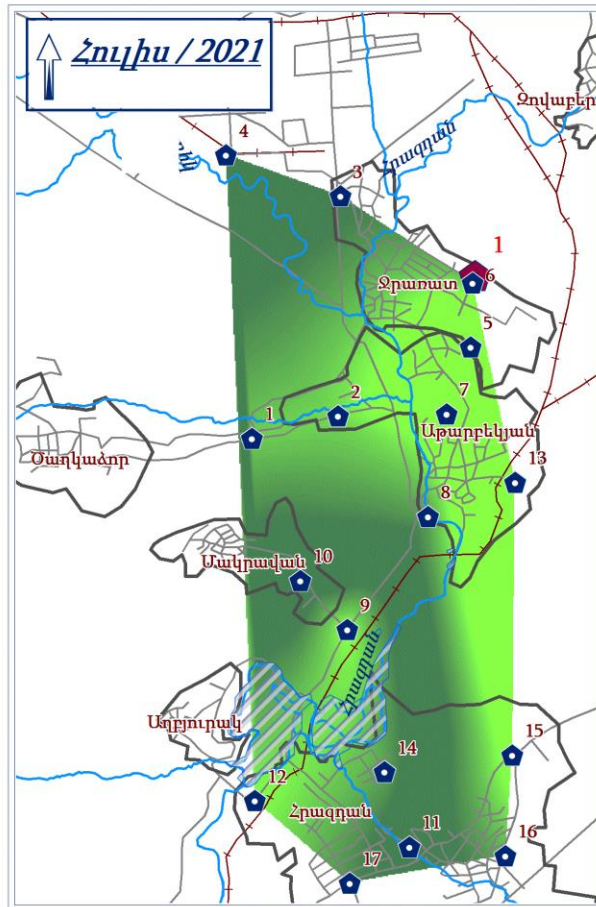
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

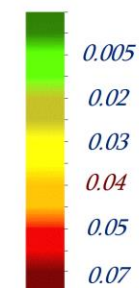
Պայմանական նշաններ

	Պասիվ նմուշառման դիտակետեր		Գետային ցանց
	Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ		Բնակավայրեր
	Ճանապարհներ և փողոցներ		Աղբյուրակ, ջրամբար
	Երկաթգծեր		

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ^3)

Պայմանական նշաններ

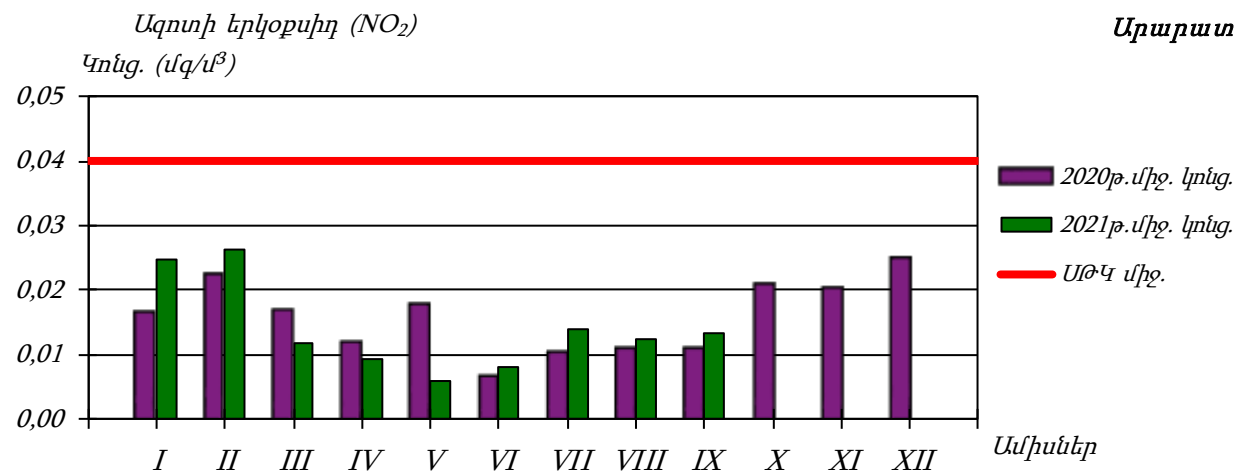
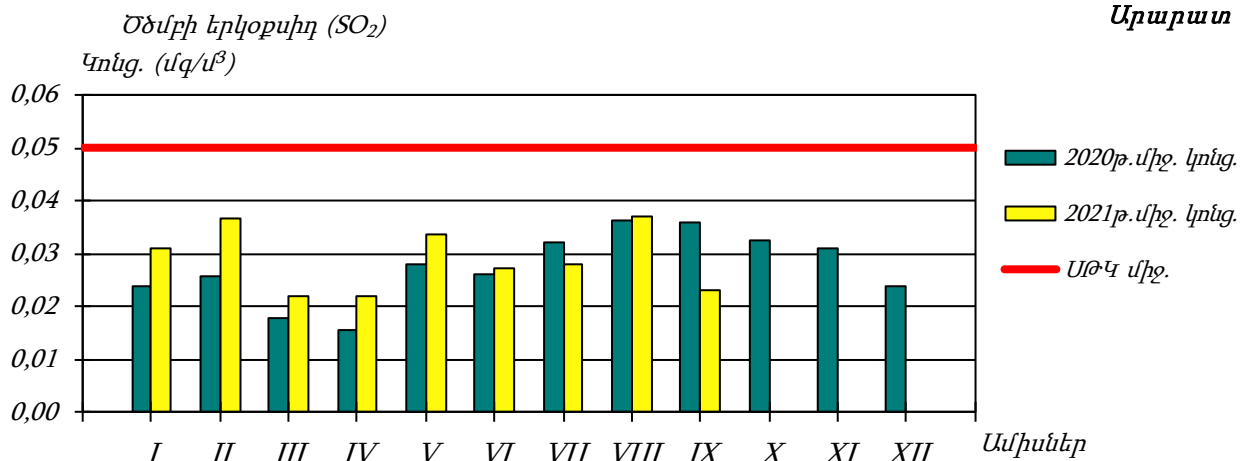
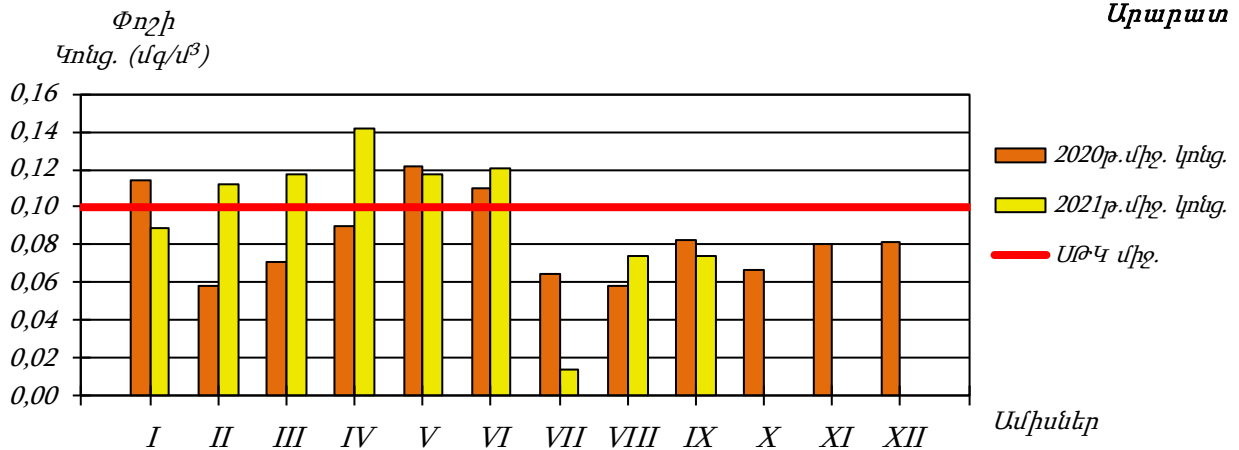
- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Երկաթգծեր
- Գետային ցանց
- Բնակավայրեր
- Աղբյուրակ, ջրամբար

Արարատ

Արարատ քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 12 շարժական պասսիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

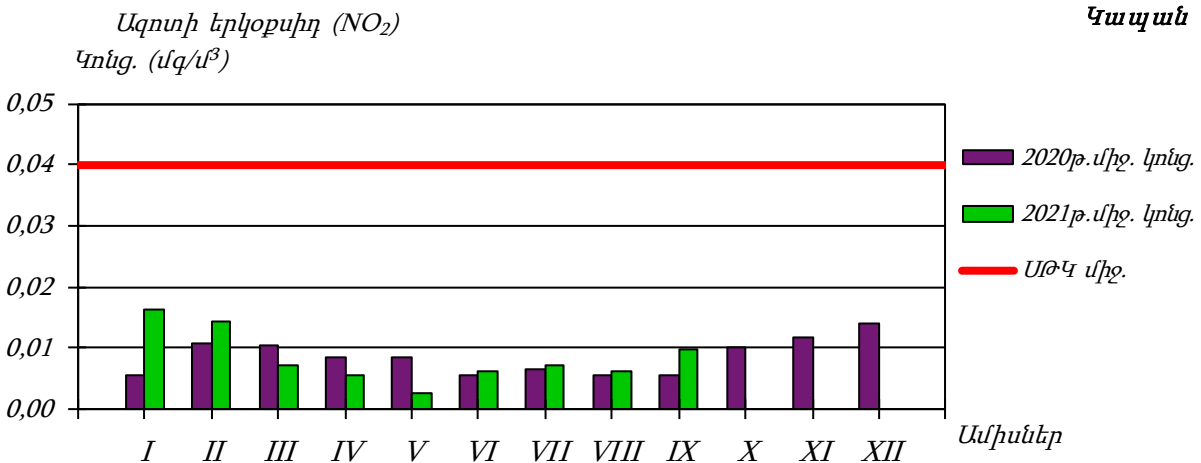
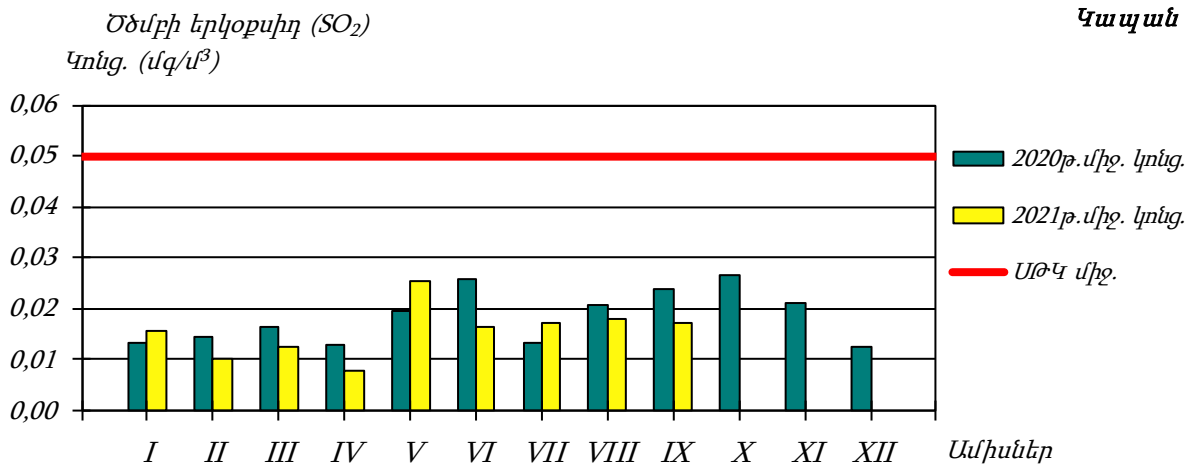

Կապան

Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 11 շարժական պասսիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

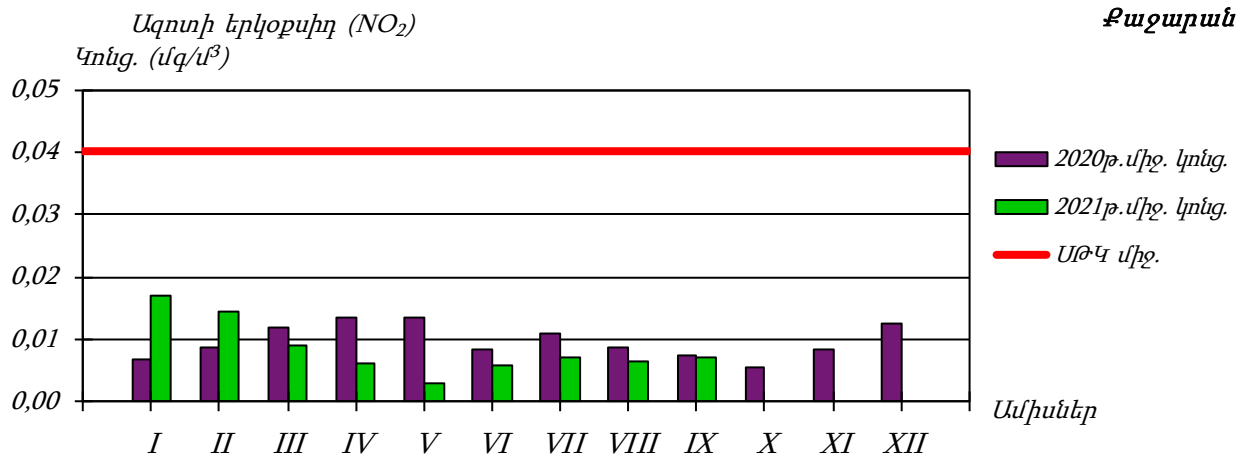
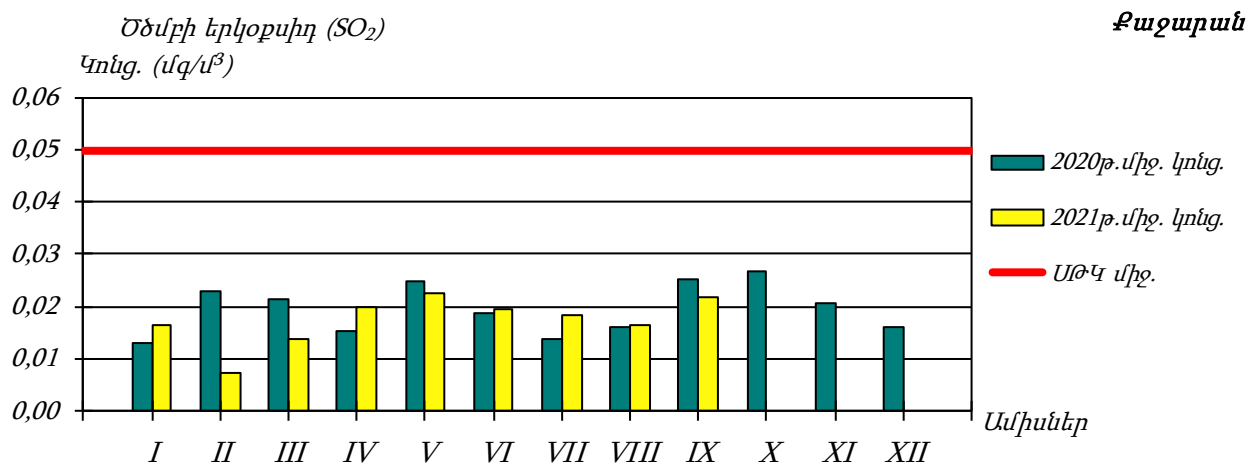

Քաջարան

Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 15 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

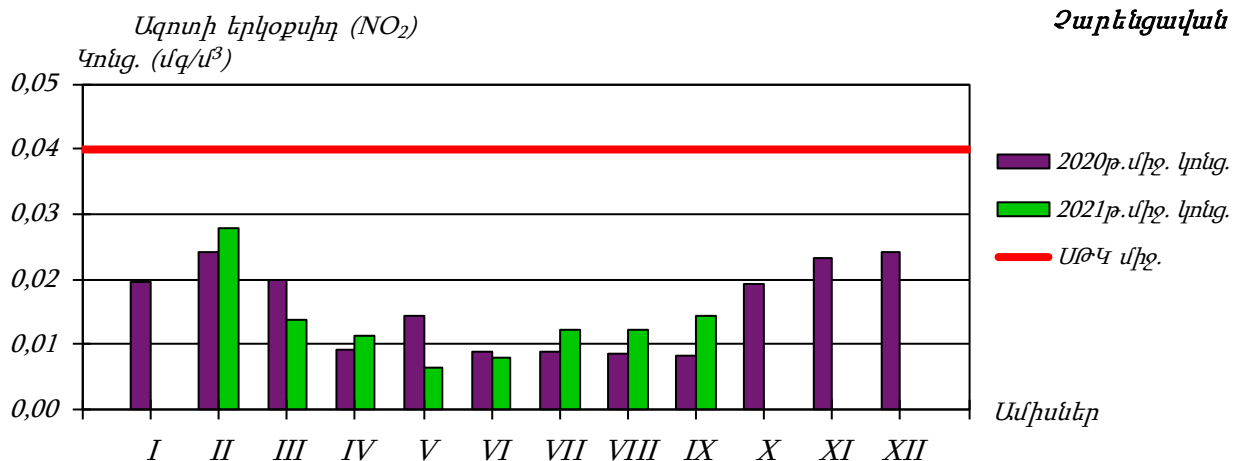
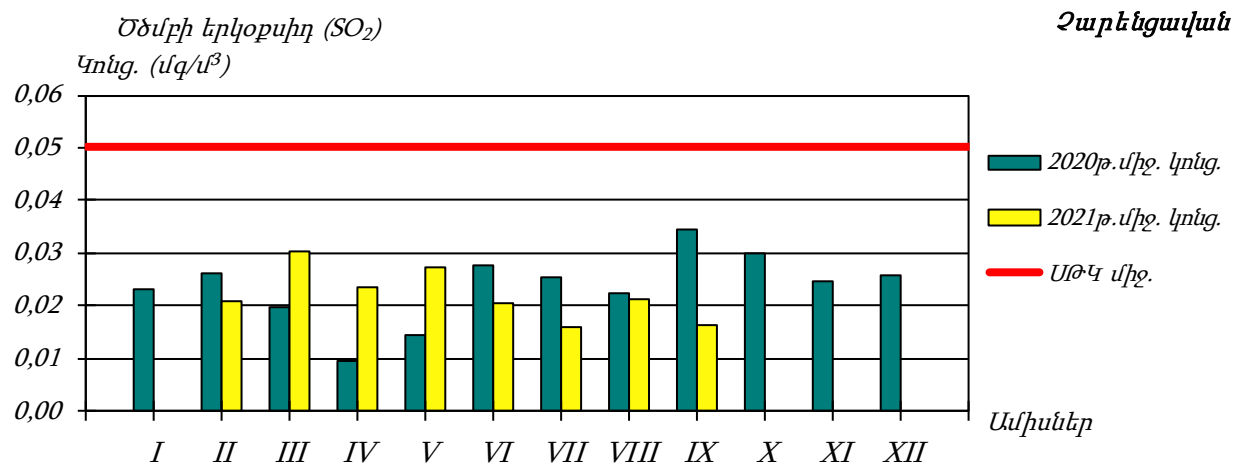

Չարենցավան

Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 10 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

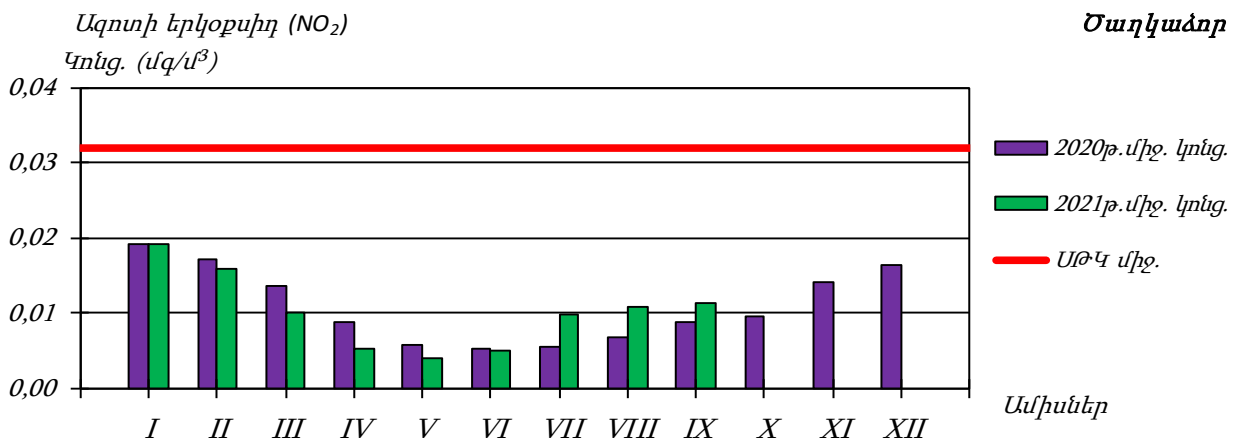
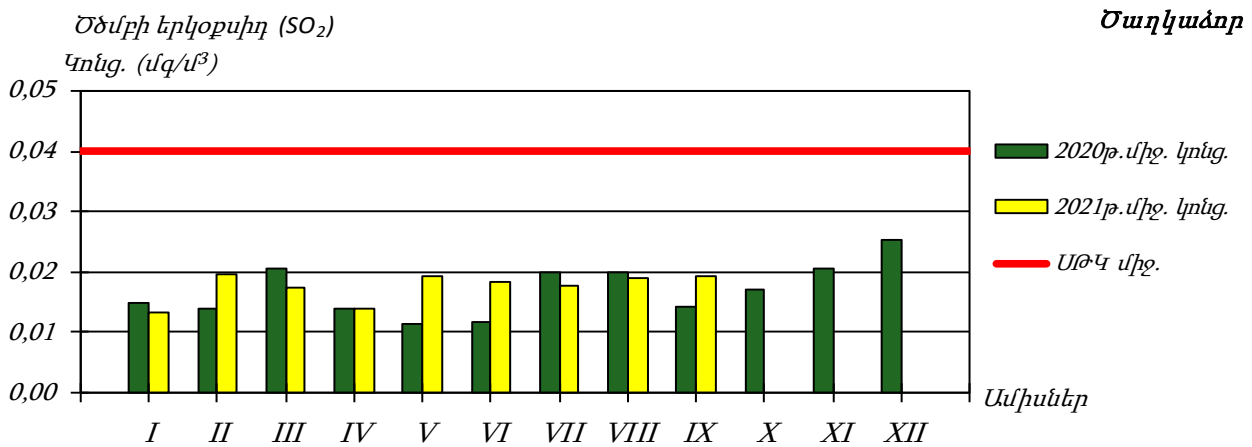
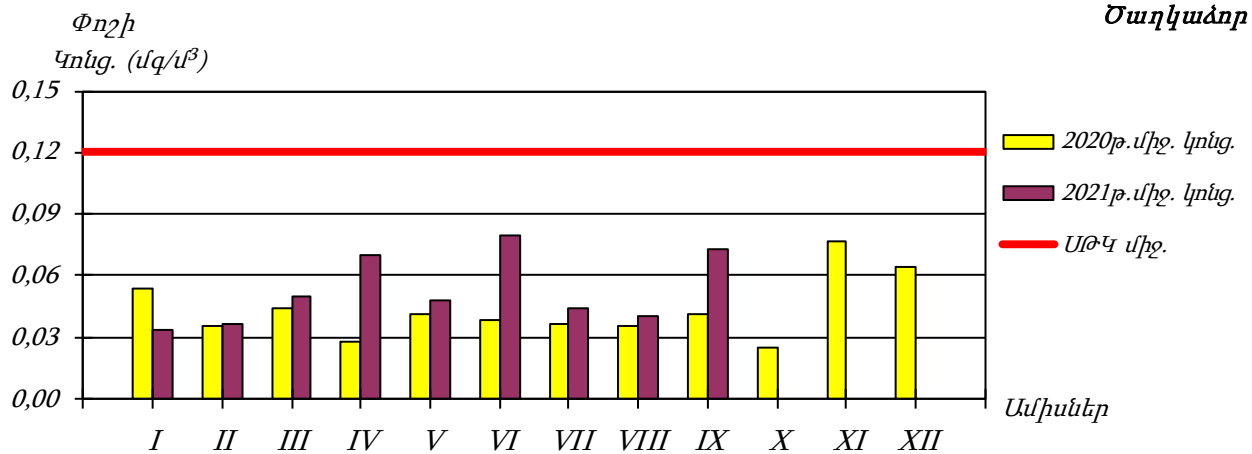

Ծաղկաձոր

Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 14 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

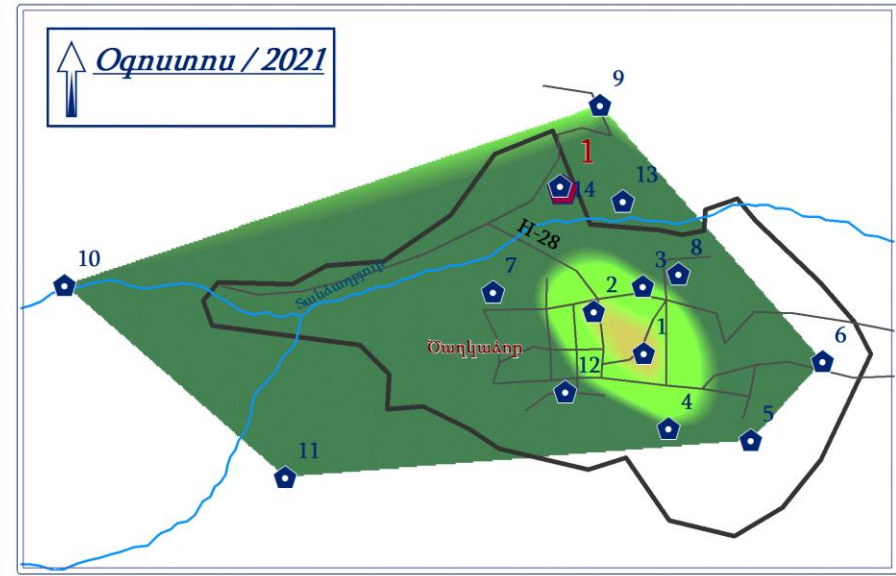
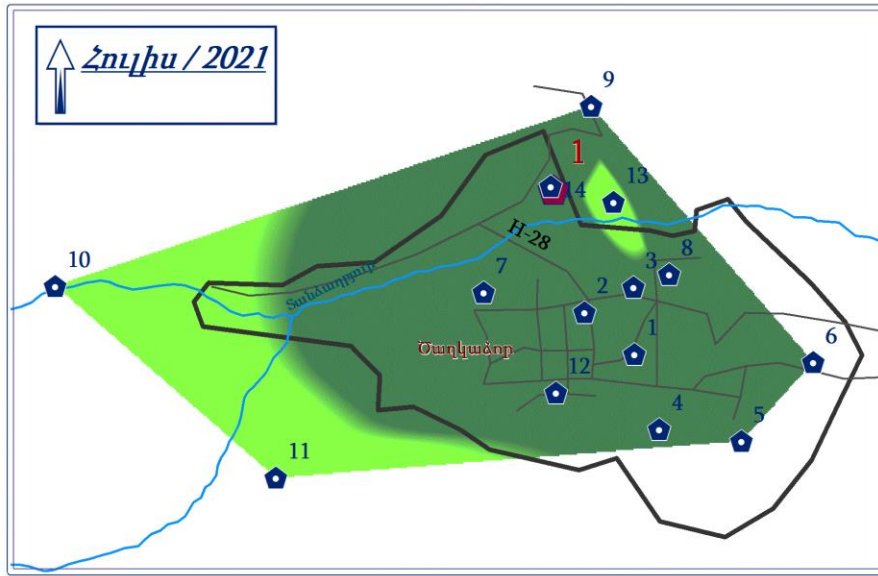
2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները*:

Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

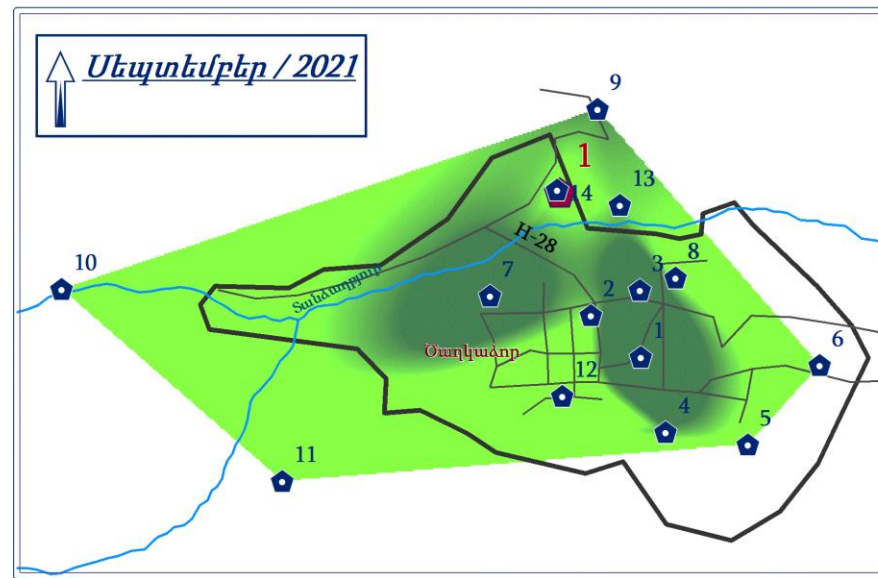
*ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշման 3-րդ կետի կամաձայն զբոսաշրջային կենտրոններում վնասակար նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների արժեքներն ընդունվում են տվյալ նյութի 0.8 սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի չափով

Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

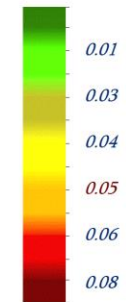

Պայմանական նշաններ

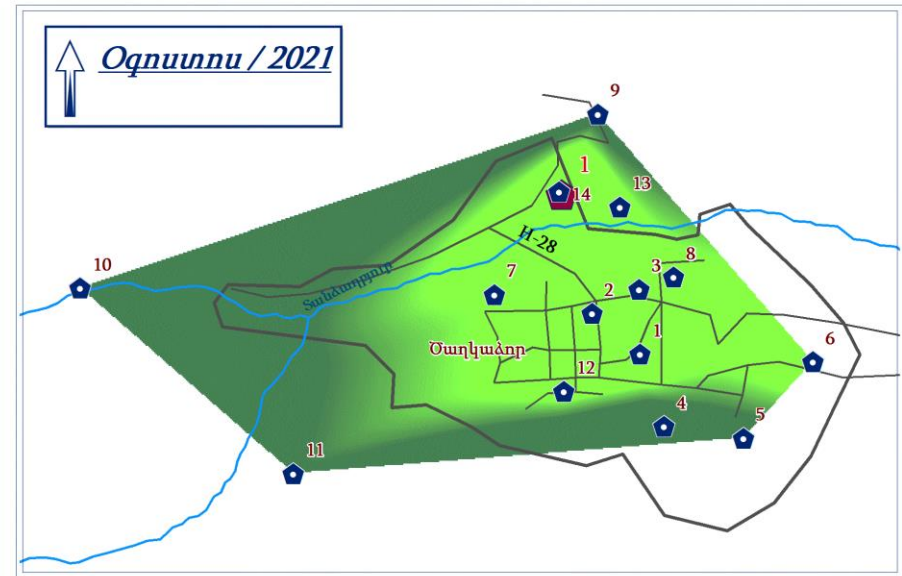
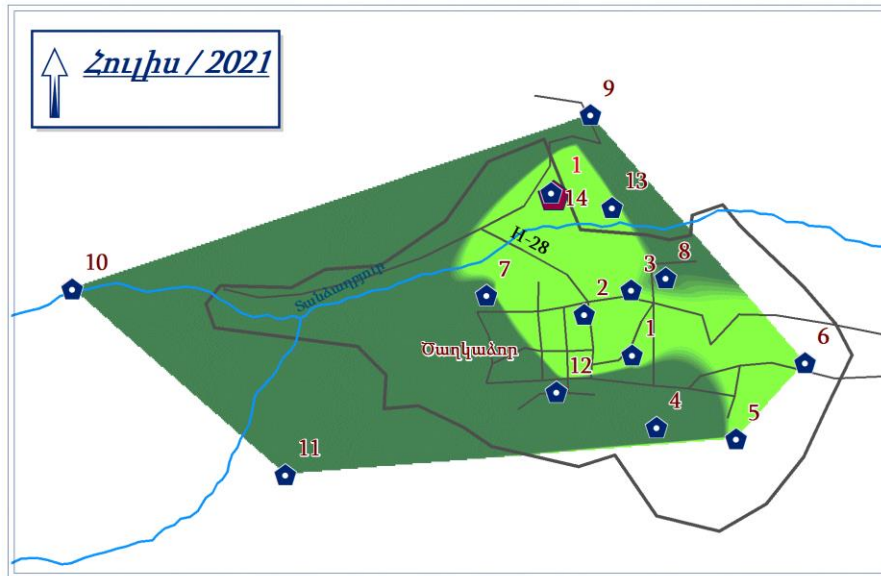
- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Բնակավայրեր

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)

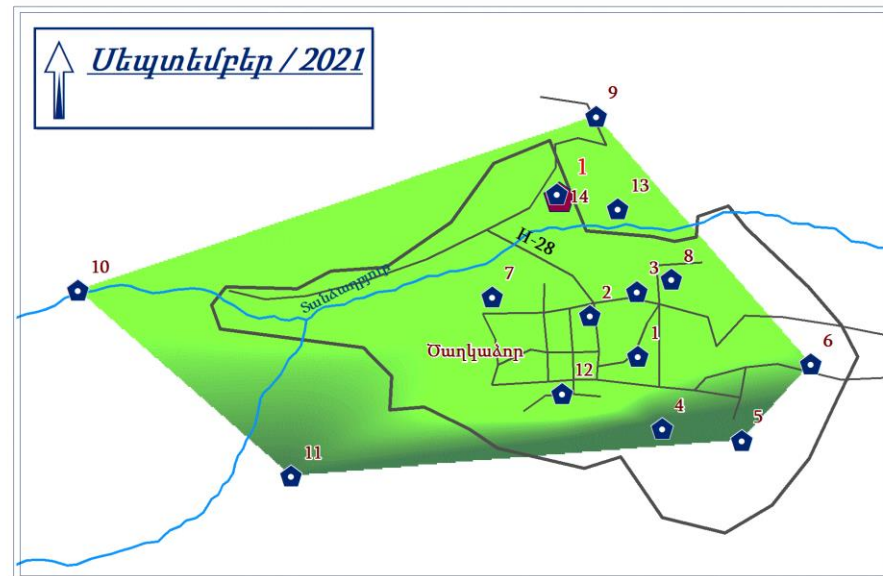

**Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

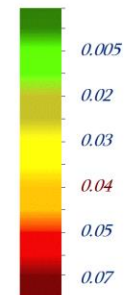

Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Բնակավայրեր

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ^3)

Մթնոլորտային տեղումների որակ

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակի ընթացքում Ծաղկաձորում վերցվել է մթնոլորտային տեղումների 6 նմուշ (անձրև): Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 4-ում: 3-րդ եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 4. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

Ամսաթիվ	Ցուցանիշ					
	Ջրածնային ցուցիչ	Էլեկտրահաղորդականություն (մկՍմ/սմ)	Սուլֆատ իոն (մգ/լ)	Քլորիդ իոն (մգ/լ)	Նիտրատ իոն (մգ/լ)	Ամոնիում իոն (մգ/լ)
14.07-15.07.2021	5.96	22.0	1.727	0.265	1.914	1.298
15.07-16.07.2021	6.19	22.7	1.878	0.229	1.735	1.346
23.07-24.07.2021	6.34	32.5	2.895	0.547	2.961	1.804
28.07-29.07.2021	6.31	18.0	1.313	0.259	1.521	0.896
12.08-13.08.2021	6.65	49.4	2.668	0.938	2.559	1.872
26.09-27.09.2021	6.74	35.6	2.779	0.455	2.115	0.521

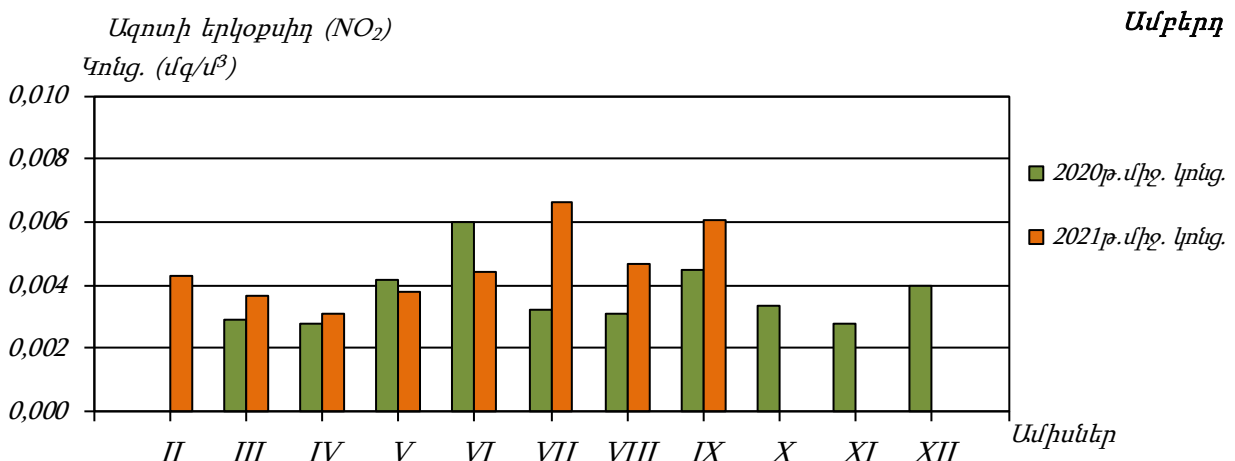
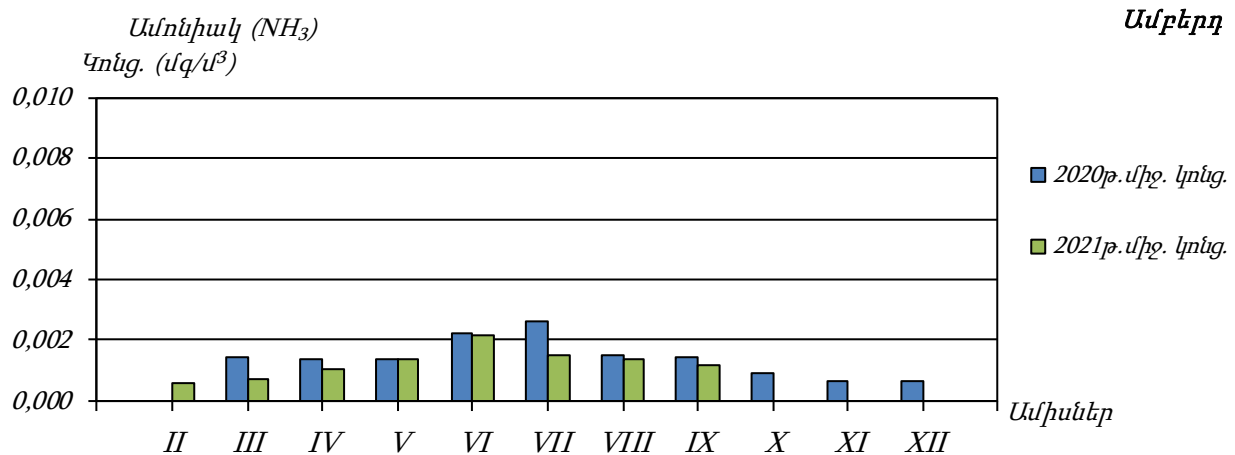
**Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման
մոնիթորինգի և գնահատման համատեղ ծրագիր**

Մթնոլորտային օդ

Ամբերդի կայանում 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում կատարվել են մթնոլորտային օդի և փոշու դիտարկումներ: Մթնոլորտային օդի նմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, ամոնիակի և նիտրատ իոնի, իսկ փոշու նմուշներում՝ քլորիդ, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոնների և 21 մետաղների պարունակությունները: Կատարված դիտարկումների վերաբերյալ ընդհանրական տեղեկատվություն կտրվի տարեկան տեղեկագրում:

Ազոտի երկօքսիդի ($U\theta_{\text{միջ}}=0.04\text{մգ/մ}^3$) և ամոնիակի ($U\theta_{\text{միջ}}=0.04\text{մգ/մ}^3$) միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել $U\theta$ -ները:

*Մթնոլորտային օդում ամոնիակի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների
փոփոխությունները.*

Մթնոլորտային տեղումների որակ

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակի ընթացքում Ամբերդի կայանում վերցվել է 8 նմուշ (անձրև): Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 5-ում: 3-րդ եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 5. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

Ամսաթիվ	Ցուցանիշ					
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Էլեկտրահաղոր- դականություն (մկՍմ/սմ)	Սուլֆատ իոն (մգ/լ)	Քլորիդ իոն (մգ/լ)	Նիտրատ իոն (մգ/լ)	Ամոնիում իոն (մգ/լ)
07.07.2021	6.669	79.9	7.53	1.58	18.00	0.60
13.07-14.07.2021	6.742	49.2	3.62	0.68	5.92	1.68
14.07-15.07.2021	6.621	24.3	2.13	0.30	3.13	1.67
22.07-23.07.2021	6.301	46.7	3.43	0.45	8.32	4.01
27.07.2021	6.472	57.5	4.50	0.70	13.34	2.71
14.08.2021	7.563	111.4	0.84	0.47	0.07	0.46
21.08.2021	5.925	33.9	2.65	0.54	8.10	0.58
24.09.2021	6.726	51.1	4.71	0.84	4.83	1.50

4. ՄԱԿԵՐՆՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՅՐԱՀԱՄ ՁՐԵՐ

Միջավայրի պայմանների և մարդու առողջության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական աղտոտիչների թափանցումը, առաջացումն ու կուտակումը բնական ջրերում կոչվում է ջրի աղտոտում: Ջրի աղտոտման աղբյուրները հետևյալն են.

- կենցաղային հոսքաջրերը,
- արդյունաբերական հոսքաջրերը,
- ձնհալի և անձրևների ժամանակ հողահանդակներից տեղափոխված պեստիցիդները,
- բնակավայրերից վնասակար նյութերը,
- անձրևի և ձյան միջոցով՝ մթնոլորտից անջատվող աղտոտող նյութերը:

Աղտոտման աղբյուրները կարող են լինել ինչպես կետային, այնպես էլ ցրված: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում աղտոտված են լինում կենսածին նյութերով, արդյունաբերական հոսքաջրերը՝ առավել հաճախ նավթամթերքներով, ֆենոլներով, ծանր մետաղներով (կապար, կադմիում, պղինձ, ցինկ և այլն) և բարդ օրգանական միացություններով (սինթետիկ լվացամիջոցներ, ներկեր, ճարպեր), որոնք վատթարացնում են ջրի որակը, խմելու և սննդի մեջ օգտագործելու համար դարձնում ոչ պիտանի, խախտվում են ջրային ավազանի կենսաբանական շարժընթացները, նվազում է աղտոտող նյութերից ջրի ինքնամաքման հատկությունը, փոխվում է ջրային կենսաբազմազանության կազմն ու սննդային արժեքը: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում պարունակում են աղիքային վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ:

Մակերևութային ջրեր

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի դիտարկումներ իրականացվել են 91 հիդրոլոգիական դիտակետերում, այդ թվում՝ 82 գետային, 5 ջրամբարային (Արփի լիճ, Ախուրյան, Մարմարիկ, Ապարան, Ազատ) և 4 լճային (Սևանա լճում): Դիտակետերում իրականացվում են ամենօրյա դիտարկումներ մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ (ջրի մակարդակ, ջրի և օդի ջերմաստիճան, սառցային երևույթներ, ջրի էլքի չափումներ): 57 օպերատիվ դիտակետերից ամենօրյա ռեժիմով տվյալներ են ստացվել մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ, այդ տվյալների հիման վրա կազմվել են հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել պետական կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և այլ շահառուների:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է հանրապետության 44 գետի, Արփի լիճ, Ախուրյանի, Ապարանի, Երևանյան լիճ, Ազատի և Կեչուտի ջրամբարների, Արփա-Սևան և Որոտան-Արփա ջրատարների և Սևանա լճի 14 դիտակետում: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ): Ջրի որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. հուլիսի 27-ի N75-Ն որոշման: Մակերևութային ջրերի որոշ փորձանմուշներում որոշվել են նաև օրգանական միացությունների պարունակությունները:

Իրականացված դիտարկումների արդյունքները ներկայացված են Աղյուսակ 6-15-ում և Հավելված 3-ում:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական դիտարկումներն իրականացվել են հանրապետության ազգային ցանցում ընդգրկված 109 ստորերկրյա ջրաղբյուրում, որոնք ներառում են 25 շատրվանող հորատանցք, 44 չշատրվանող հորատանցք և 41 բնաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի (ճնշման) և ջերմաստիճանի դիտարկումներ՝ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ: Ջրի որակի ուսումնասիրության նպատակով ջրի նմուշառումը կատարվում է տարին 2 անգամ՝ մայիս և նոյեմբեր ամիսներին՝ 51 դիտակետերից:

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 21 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ հիդրոլոգիական դիտակետերի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Փամբակ	Վանաձոր	1.95	4.23	46	1.68	2.70	62	1.83	2.86	64
Դեբեդ	Այրում	15.0	33.3	45	13.2	20.8	64	11.5	18.7	61
Չորագետ	Գարգառ	8.84	16.1	55	8.70	11.2	77	6.73	9.98	67
Աղստև	Իջևան	3.97	8.55	46	2.77	5.34	52	2.50	4.62	54
Գետիկ	Գոշ	1.81	2.73	66	1.43	1.63	88	1.30	1.56	84

Մակերևութային ջրերի որակ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 22 դիտակետում:

Փամբակ գետի ջրի որակը Խնկոյան գյուղից վերև օգոստոսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), Մալիտակ քաղաքից ներքև երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Վանաձոր քաղաքից վերև հուլիս և օգոստոս ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), Վանաձոր քաղաքից ներքև երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Դեբեդ գետի ջրի որակը Մարց գետի թափման կետից ներքև հատվածում հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Այրում քաղաքից վերև երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Սահմանի մոտ հատվածում երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Չորագետ գետի ջրի որակը Ստեփանավանից վերև հատվածում հուլիսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Տաշիր գետի ջրի որակը Միխայելովկայից վերև օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Մարատովկայից ներքև հատվածում ջրի որակը հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Մարց գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

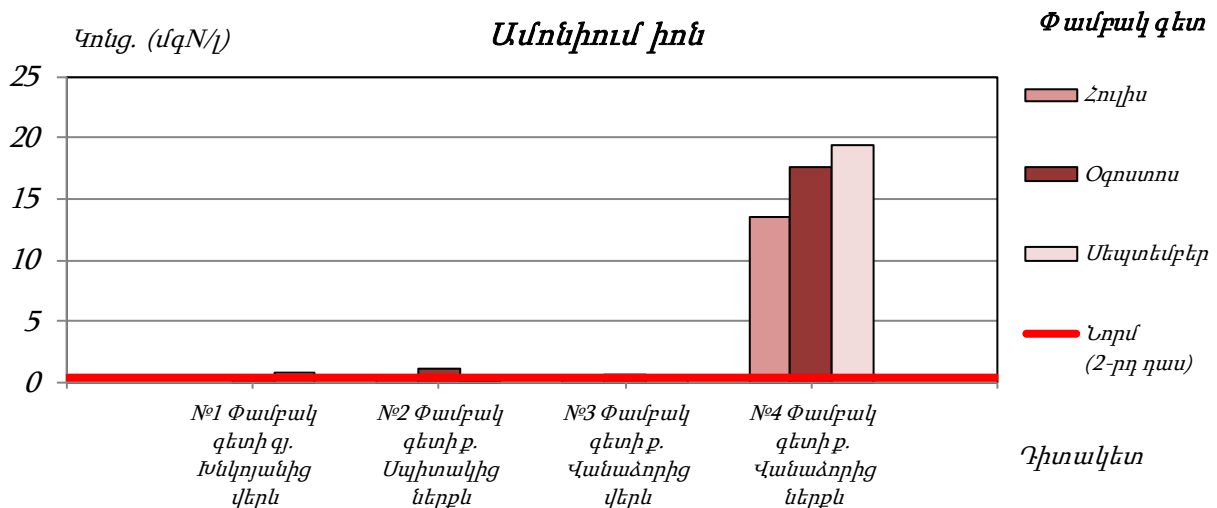
Ախթալա գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

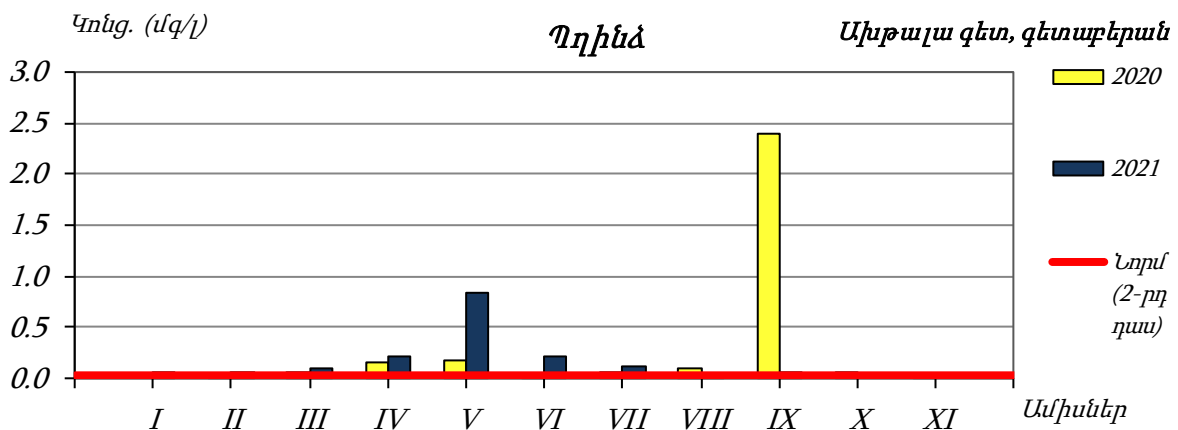
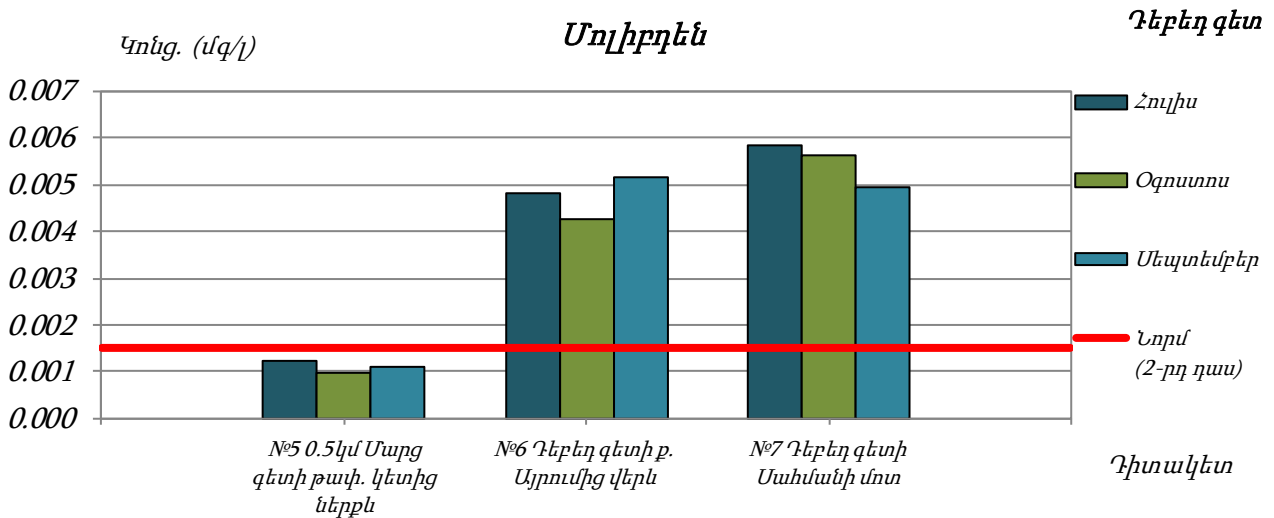
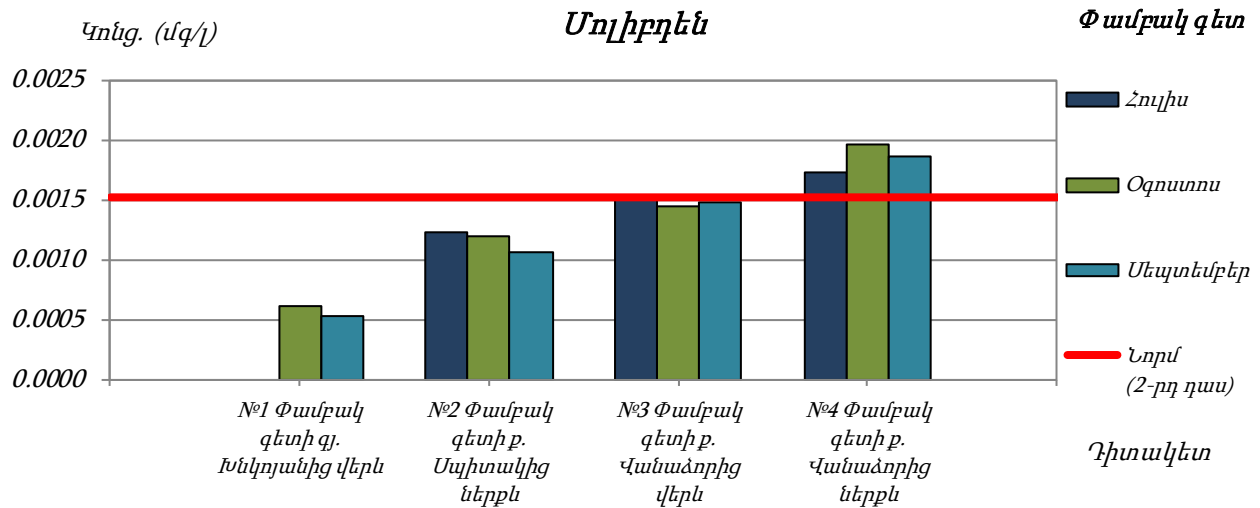
Գարգառ գետի ջրի որակը ակունքում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (2-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

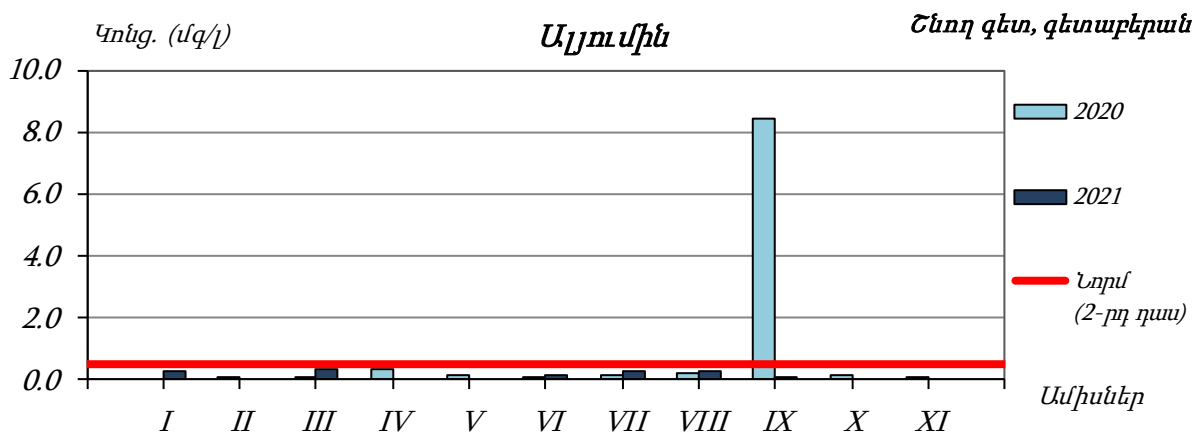
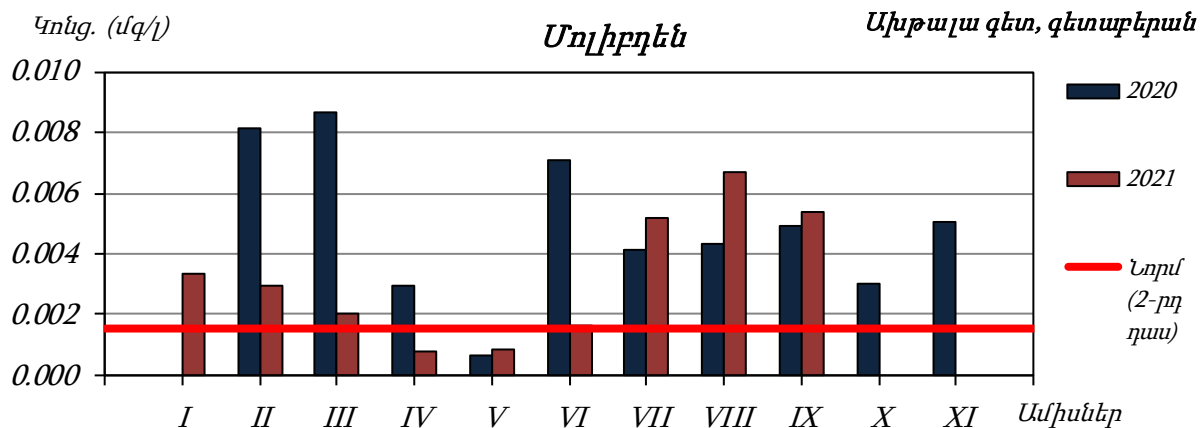
Շնող գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Աղստև գետի ջրի որակը Դիլիջան քաղաքից վերև հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին՝ «լավ» (2-րդ դաս), Դիլիջան քաղաքից ներքև հուլիս և օգոստոս ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Իջևան քաղաքից վերև հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոսին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Իջևան քաղաքից ներքև ջրի որակը հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գետիկ գետի ջրի որակը Վահան գյուղից վերև հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

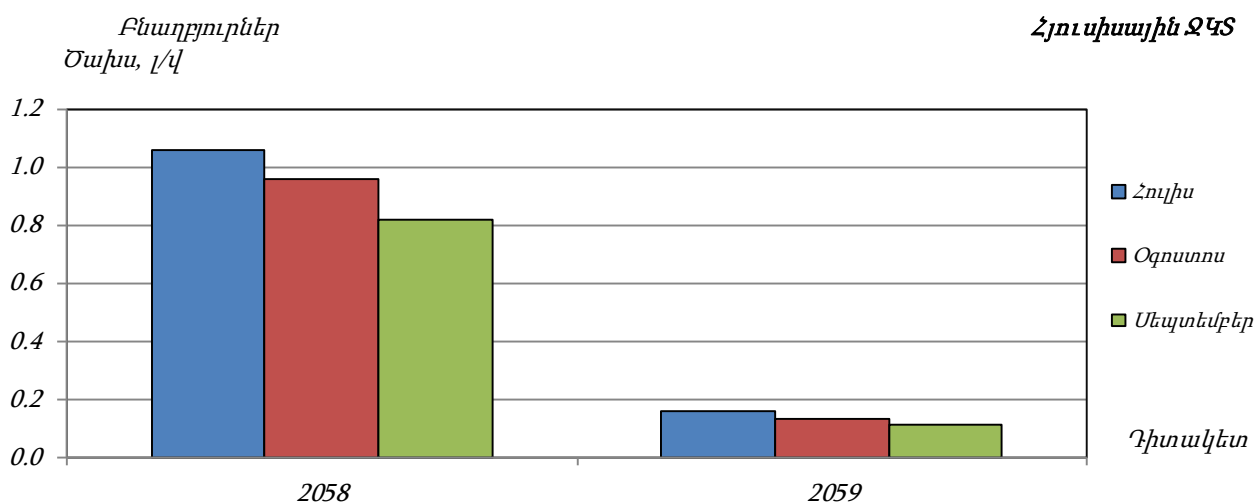

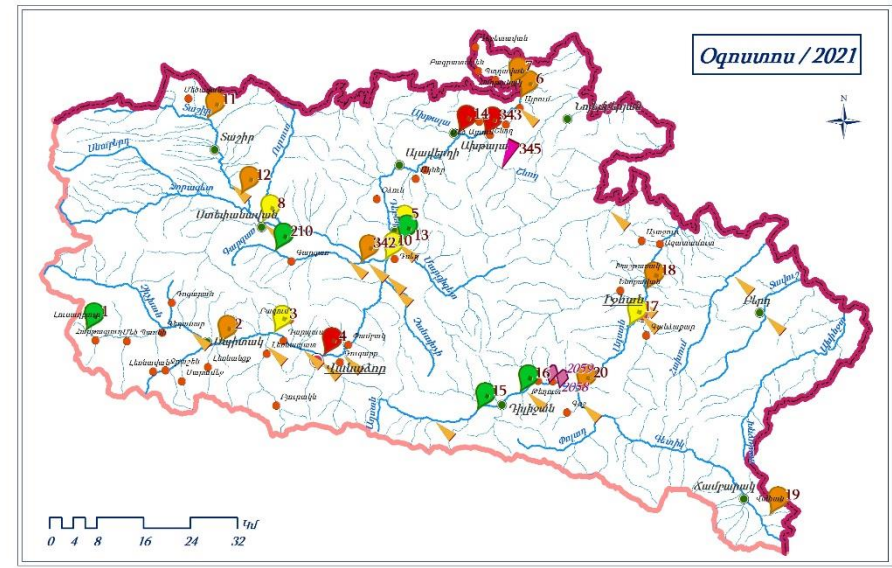
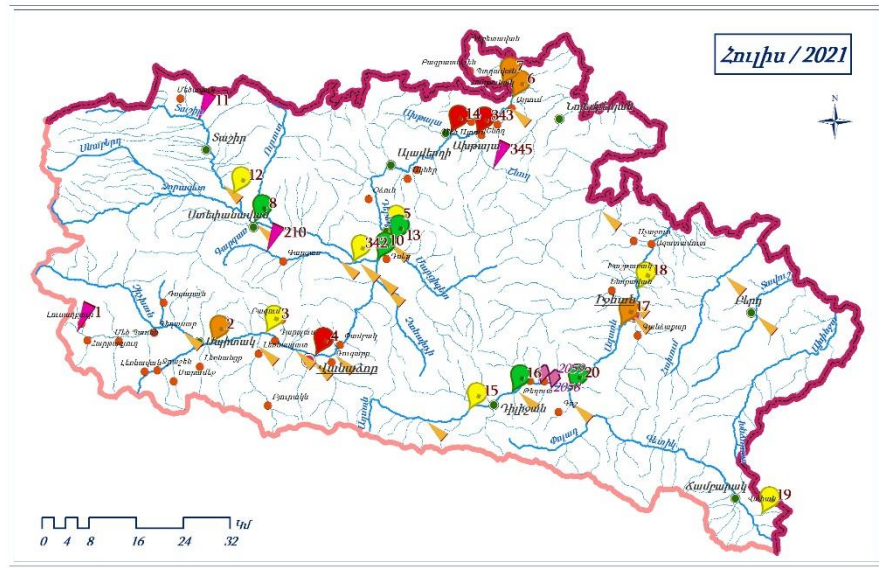

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 2 բնադրություն, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ծախսը: Հադարծինի N2058 և N2059 դիտակետերում նկատվել են ծախսի իջեցումներ:

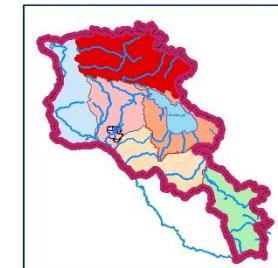
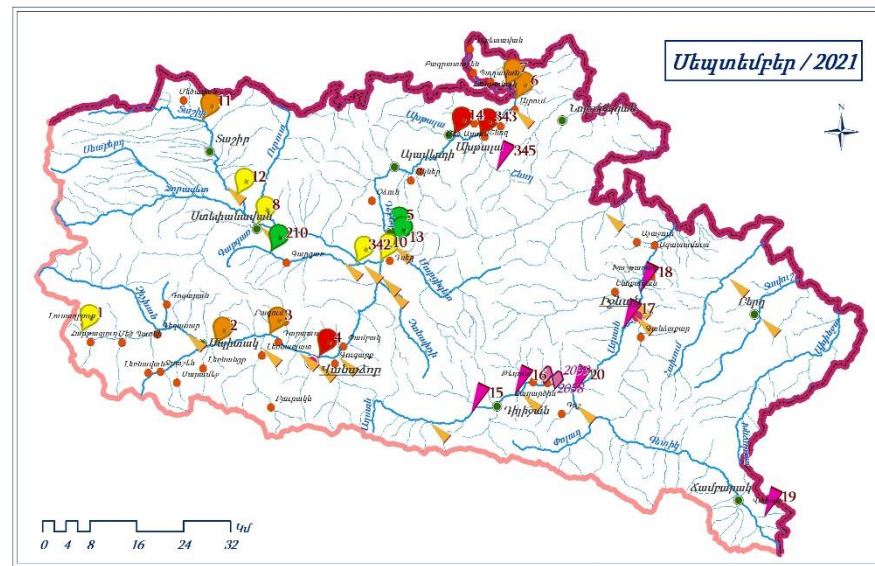

ՀՀ Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՐ ԼՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▲ Ոռակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▲ Հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▲ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր
 - 2-րդ դաս
 - 3-րդ դաս
 - 4-րդ դաս
 - 5-րդ դաս

Ախտորյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Ախտորյանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 14 գետային և 2 ջրամբարային: Օպերատիվ դիտակետերից երկուսի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7. Ախտորյանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ախտորյան	Ախտորիկ	5.17	5.62	92	7.29	7.01	104	5.01	5.99	84
Մեծամոր	Մեծամոր	1.88	12.4	15	1.70	11.9	14	1.70	14.7	12

Մակերևութային ջրերի որակ

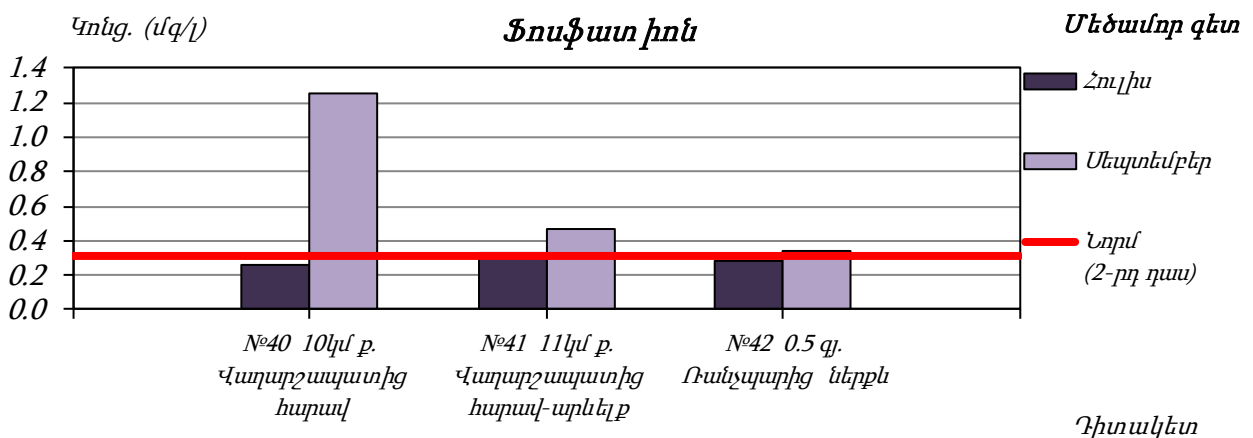
Ախտորյանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 11 դիտակետում:

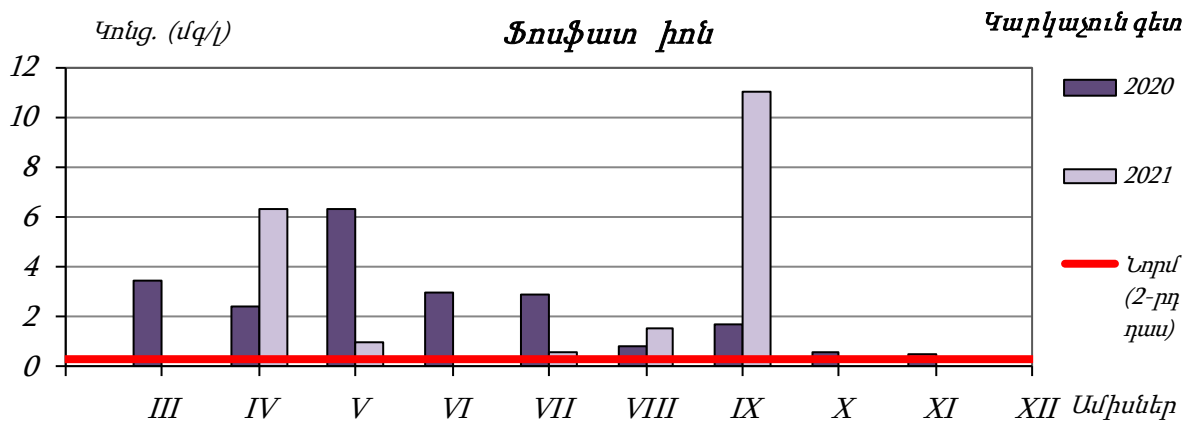
Ախտորյան գետի ջրի որակը Ամասիա գյուղից ներքև հատվածում հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Գյումրի քաղաքից վերև ջրի որակը հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), Գյումրի քաղաքից ներքև ջրի որակը հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոսին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Բագարան գյուղից ներքև ջրի որակը հուլիսին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Աշոցք գետի ջրի որակը Մուսայեյյան գյուղից վերև հատվածում հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Կարկաչուն գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ և Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք հատվածներում հուլիսին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), Ռանչպար գյուղից ներքև հատվածում ջրի որակը հուլիսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

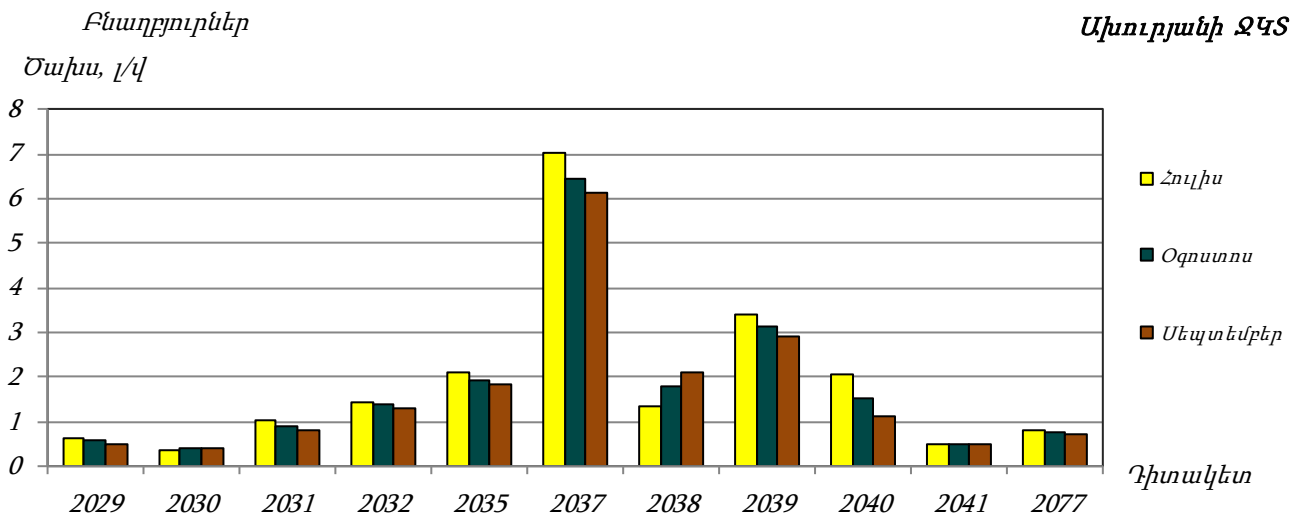
Ախուրյանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 39 դիտակետում՝ 11 բնաղբյուրում, 7 շատրվանող և 21 չշատրվանող հորատանցքերում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

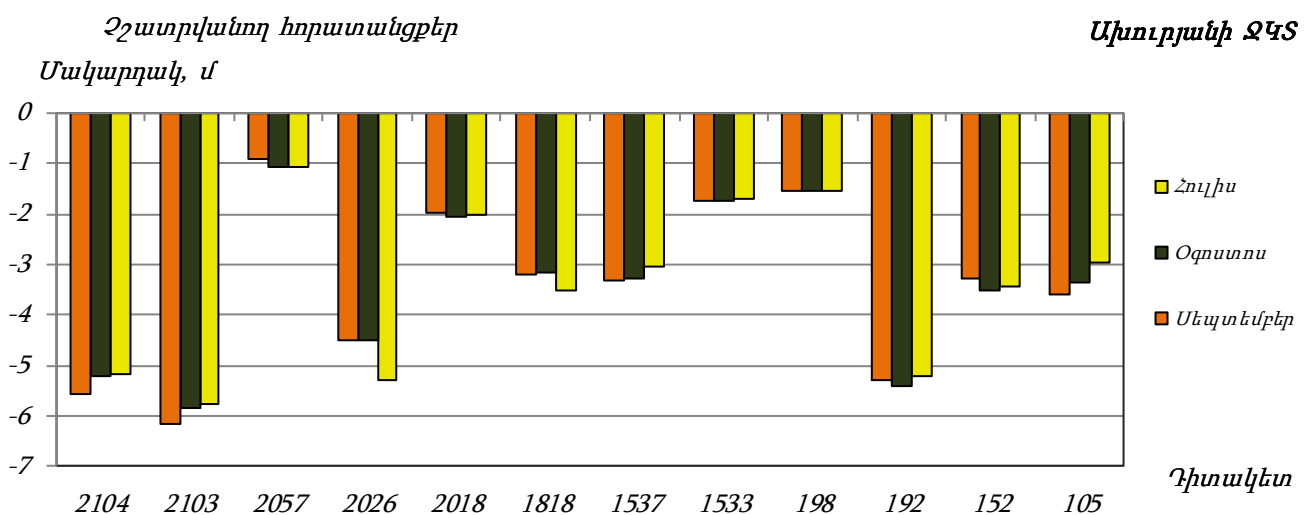
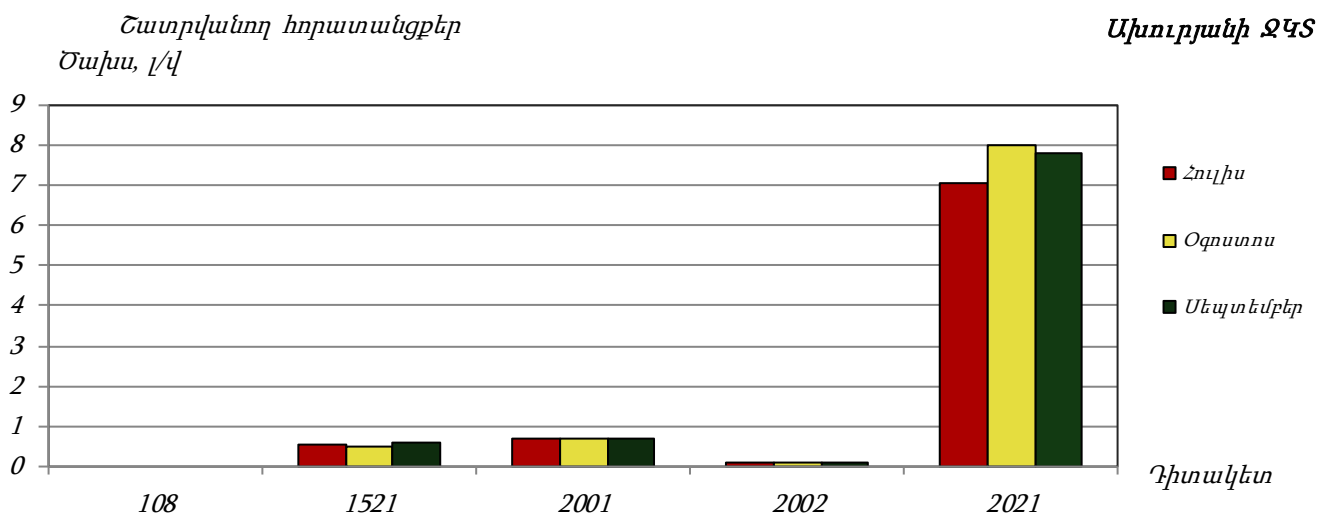
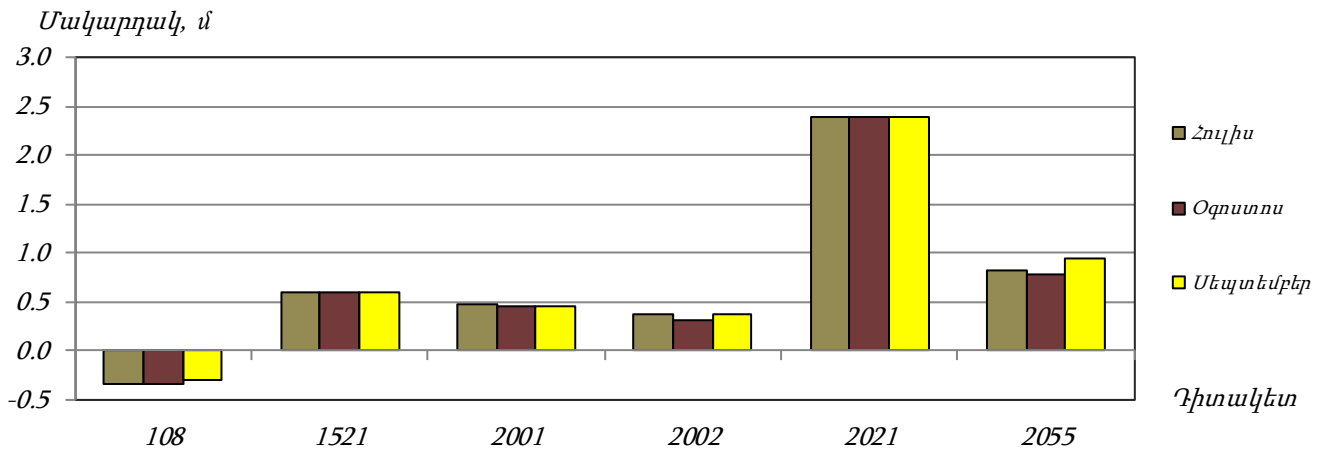
Արարատյան արտեզյան ավազանում ճնշումային հորատանցքերում՝ N 2001 (Ակնաշեն), N1521 (Գայ), N2002 (Տարոնիկ) և N2021 (Ջրառատ) տարվա սկզբի հետ համեմատ նկատվում է ծախսերի իջեցում 0.3 – 0.8 լ/վ սահմաններում, սակայն 3-րդ եռամսյակում ծախսերը կայունացել են:

Արմավիրի մարզի Եղեգնուտ, Ակնաշեն, Ապագա, Վարդանաշեն, Արագափ, Տարոնիկ, Բամբակաշատ, Հայկավան (NN 105, 108, 152, 192, 1533, 1537, 2018, 2024, 2025, 2026, 2055 և 2057) համայնքների հորատանցքերում նկատվել են մակարդակների կտրուկ իջեցումներ կապված ոռոգման շրջանում պոմպերի շուրջօրյա աշխատանքով:

Մակարդակի աննշան իջեցումներ են նկատվում Արարատյան արտեզյան ավազանի նախալեռնային գոտու դիտակետերում՝ Արտենիի N2081, Մյասնիկյանի N2082 և Արտամետի N2083:

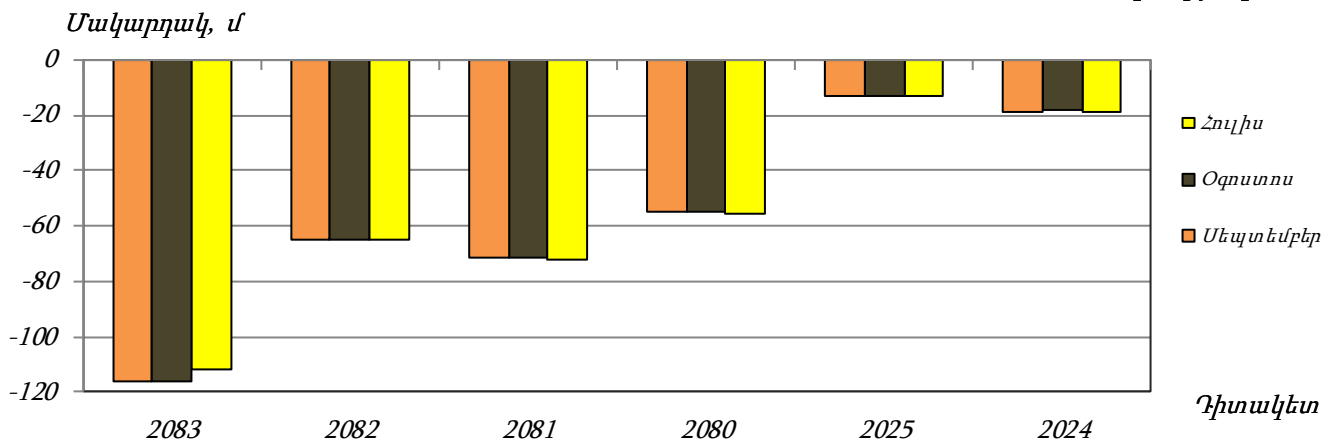
Շիրակի մարզի Աշոցքի N2039, N2040 և Ցողամարզի N2077 դիտակետերում նկատվում է աղբյուրների ծախսերի իջեցում՝ 0.1- 0.9լ/վ: Ծախսի իջեցում է նկատվում նաև N2031 (Գյումրի), N2032 և N2035 (Մարմաշեն) աղբյուրների դիտակետերում: Առափիի N2042 դիտակետի ջրհորում ջրի մակարդակը իջել է 30 սմ-ով, իսկ Ախուրյանի N2043 դիտակետի ջրհորում այն բարձրացել է 90 սմ-ով:

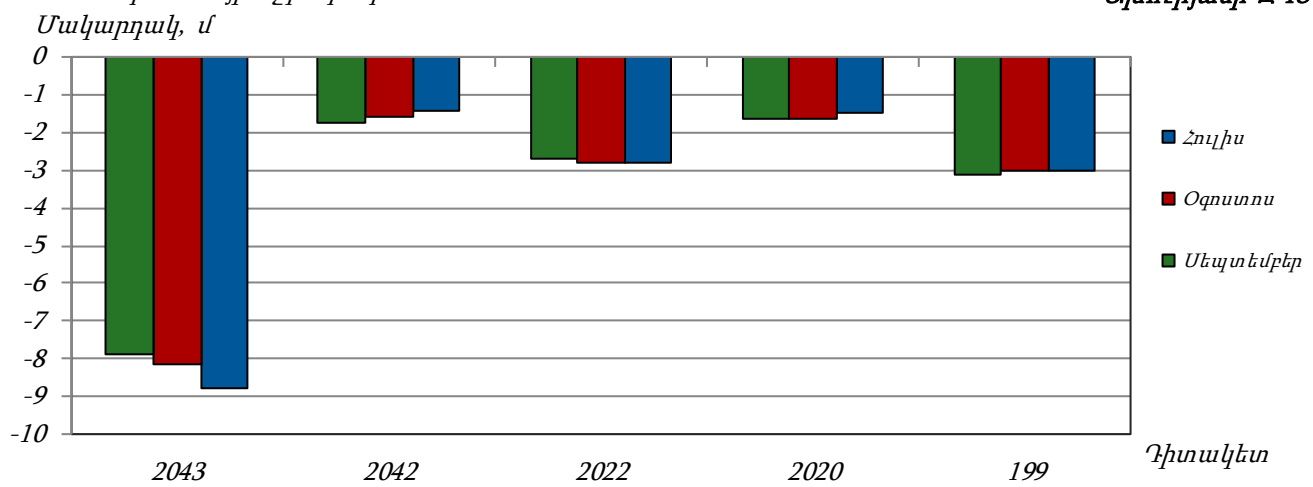
Չատրվանող հորատանցքեր

Ախուրյանի ՋԿՏ

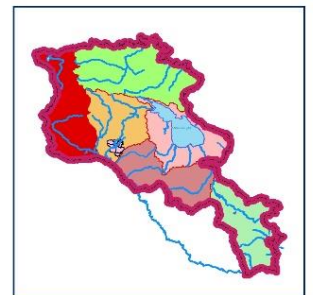
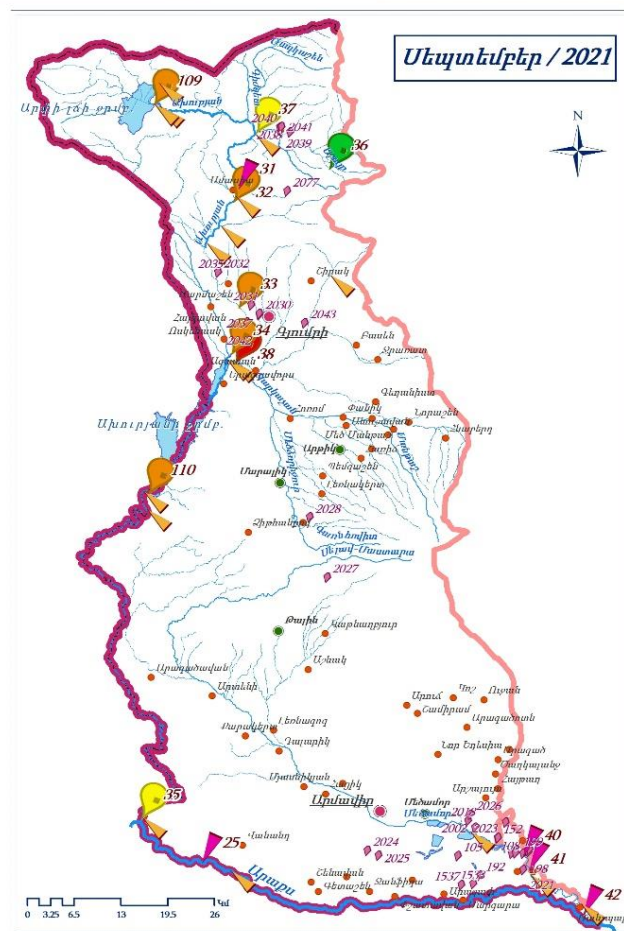
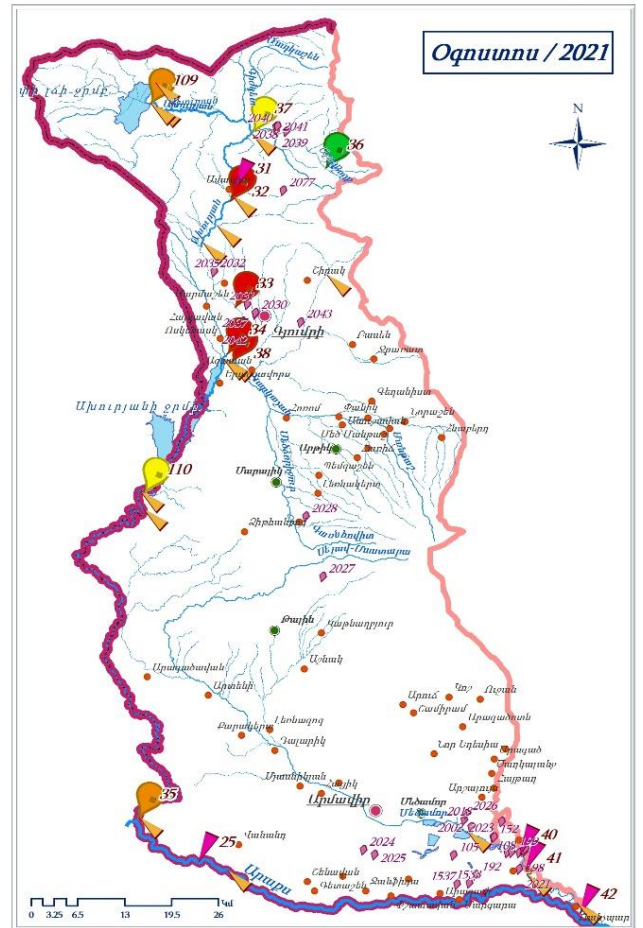
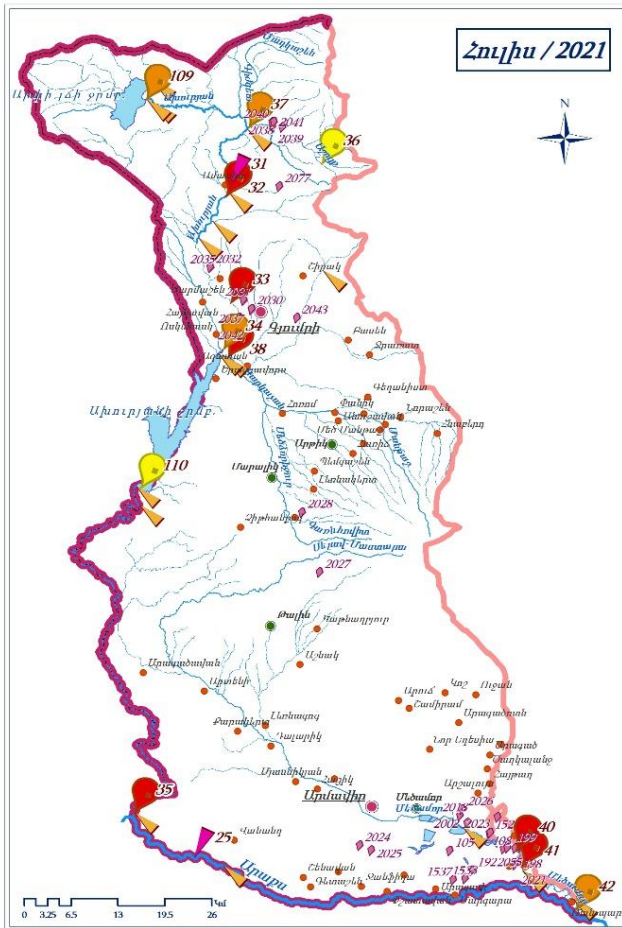

Գրունտային ջրհորներ

Ախուրյանի ՋԿՏ

ՀՀ Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԳԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոններ
- ▲ Քաղաքներ
- ▲ Բնակավայրեր
- ▲ Դակերևութային ջրերի Որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
- ▲ Հիդրոլոգիական դիտակետեր
- ▲ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Ախուրյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրերի որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հրազդանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 13 գետային, 2 ջրամբարային և մեկ ջրանցքի: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացվում են.

Աղյուսակ 8. Հրազդանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Հրազդան	Հրազդան	3.52	4.99	71	3.93	3.73	105	2.19	3.47	63
Հրազդան	Արգել	1.76	3.33	53	1.98	3.12	63	2.39	3.18	75
Հրազդան	Երևան	2.27	3.13	72	2.05	2.80	73	2.00	2.59	77
Մարմարիկ	Հանքավան	0.66	1.23	54	0.64	0.57	113	0.64	0.47	135
Մարմարիկ	Աղավնաձոր	2.36	3.37	70	2.42	1.85	131	1.17	1.51	77
Քասախ	Վարդենիս	0.21	0.71	30	0.22	0.49	45	0.32	0.54	59
Քասախ	Աշտարակ	3.46	3.45	100	3.01	3.46	87	2.26	2.64	86

Մակերևութային ջրերի որակ

Հրազդանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 20 դիտակետում:

Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև ջրի որակը օգոստոսին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Աշտարակ քաղաքից վերև հատվածում ջրի որակը օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Աշտարակ քաղաքից ներքև հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գեղարոտ գետի ջրի որակը Արագած գյուղից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

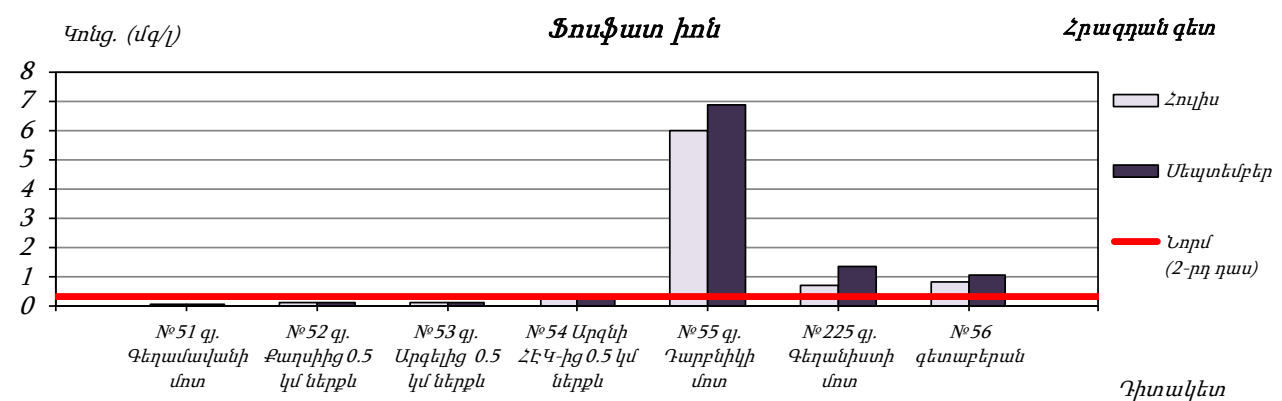
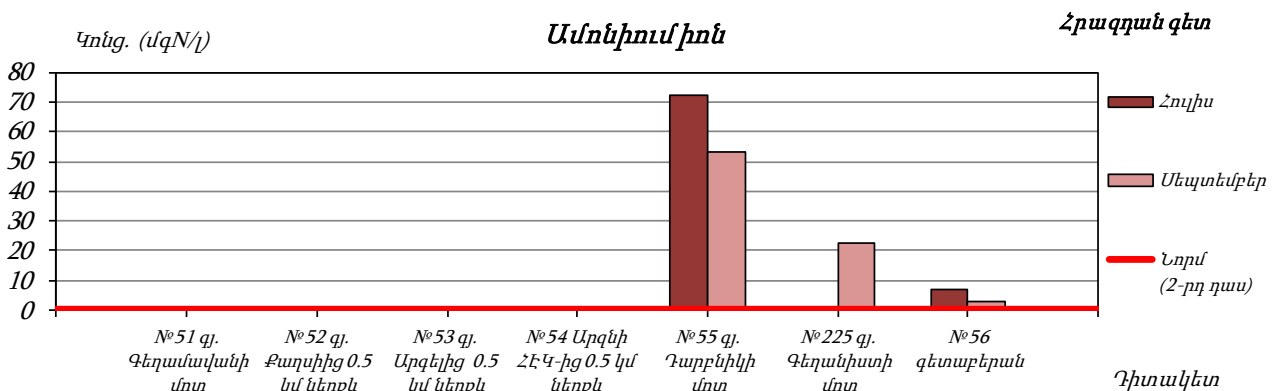
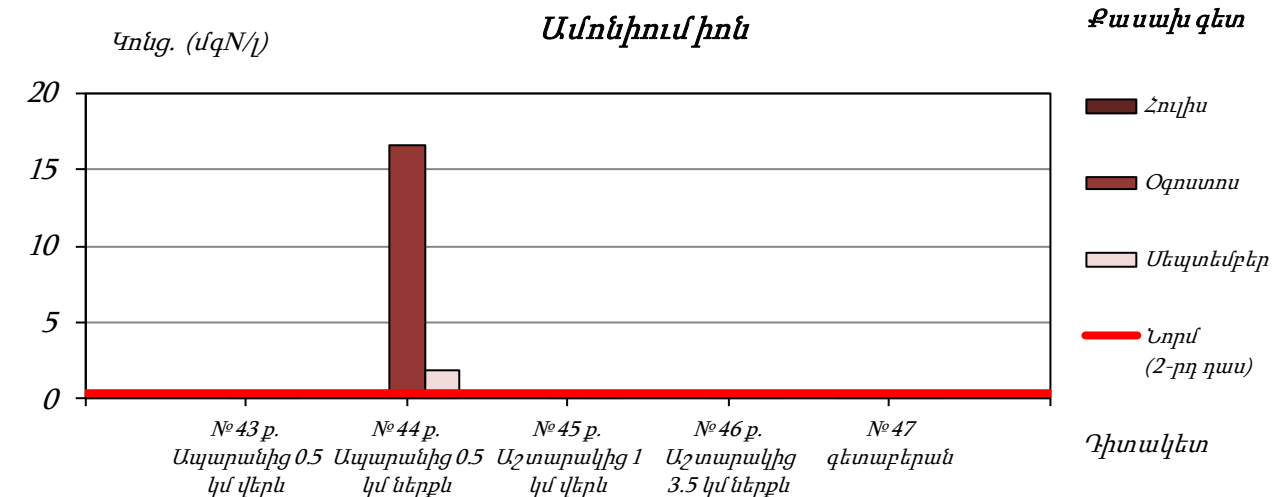
Շաղվարդ գետի ջրի որակը Փարպի գյուղից ներքև հատվածում օգոստոսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

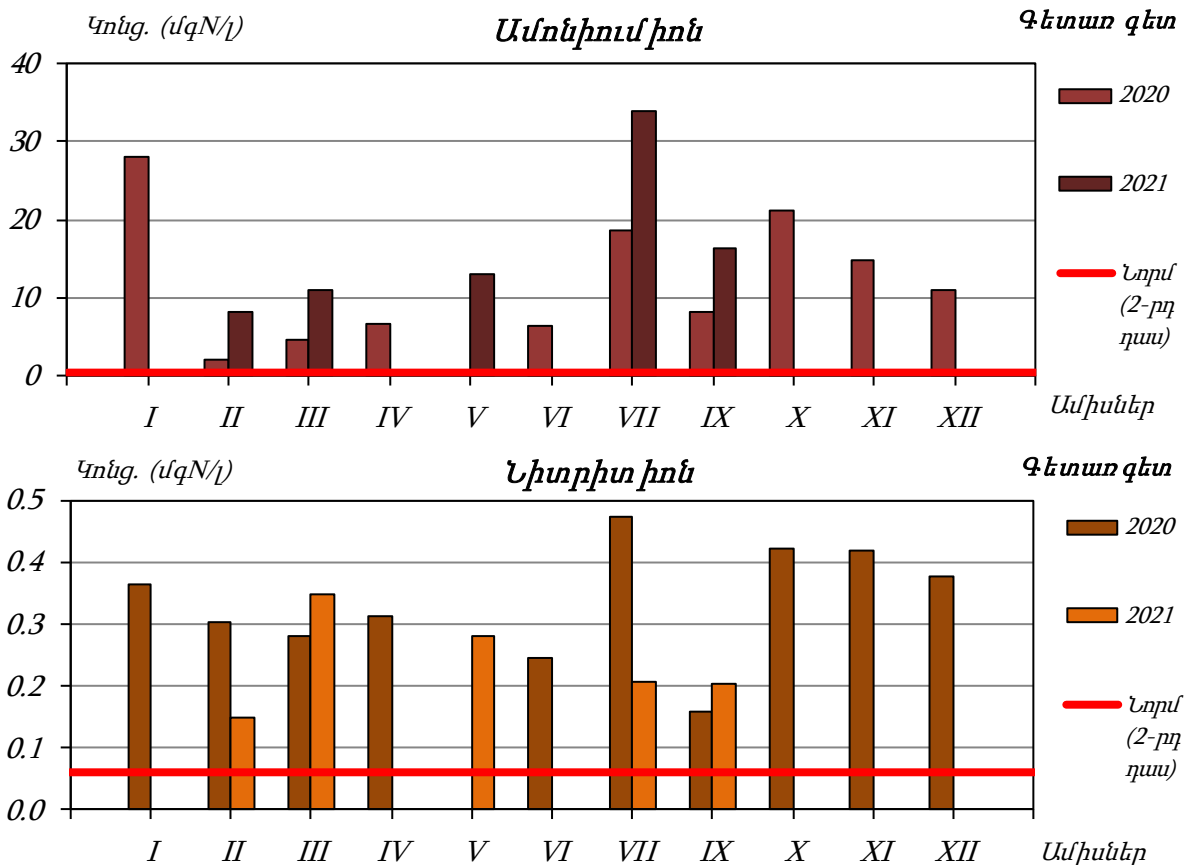
Հրազդան գետի ջրի որակը Գեղամավան գյուղի մոտ հատվածում հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Քաղսի գյուղից ներքև և Արգել գյուղից ներքև հատվածներում ջրի որակը հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, Հրազդան գետի գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մարմարիկ գետի ջրի որակը Հանքավան գյուղից վերև հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Ծաղկաձոր գետի ջրի որակը Ծաղկաձոր քաղաքից վերև հատվածում հուլիսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

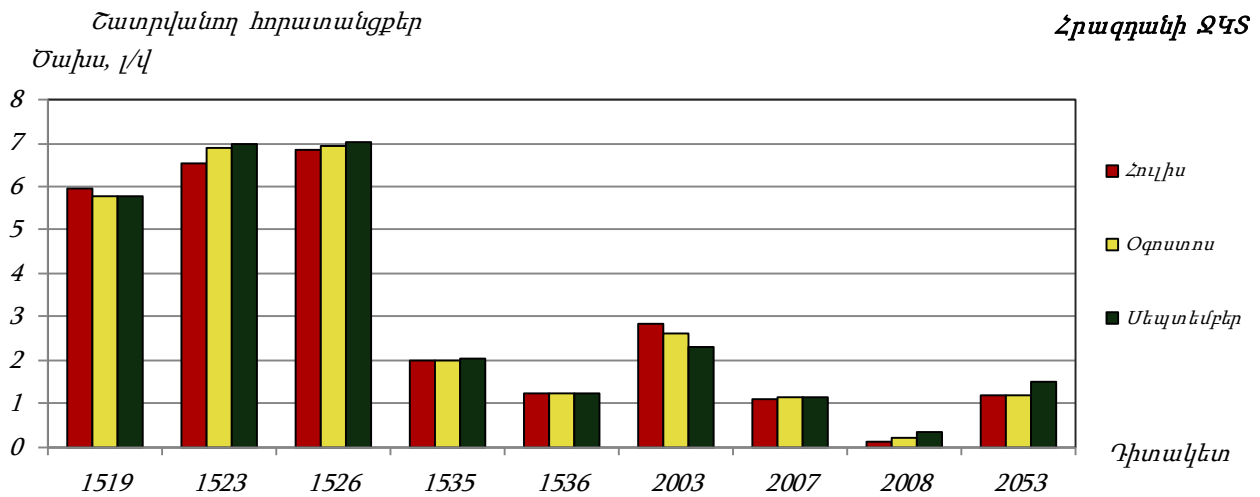
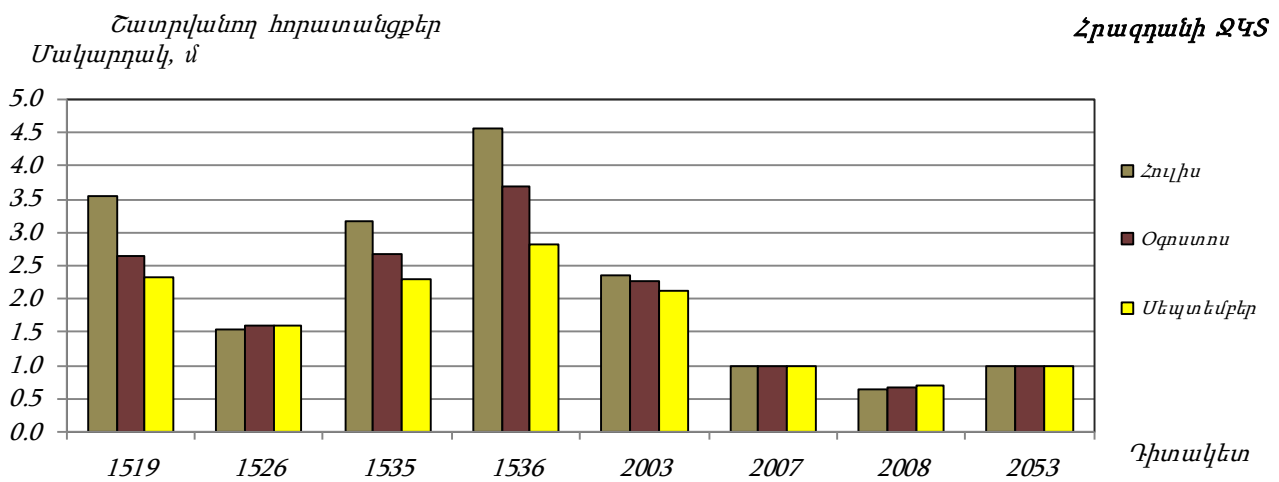
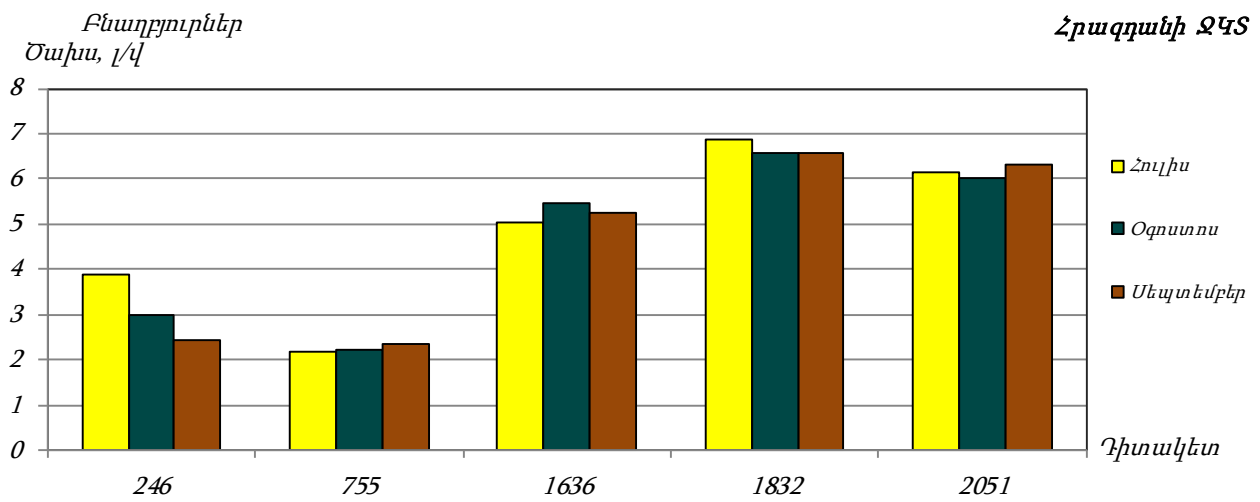
Հրազդանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 27 դիտակետերում, այդ թվում՝ 6 բնաղբյուրում, 9 շատրվանող և 12 չշատրվանող հորատանցքում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

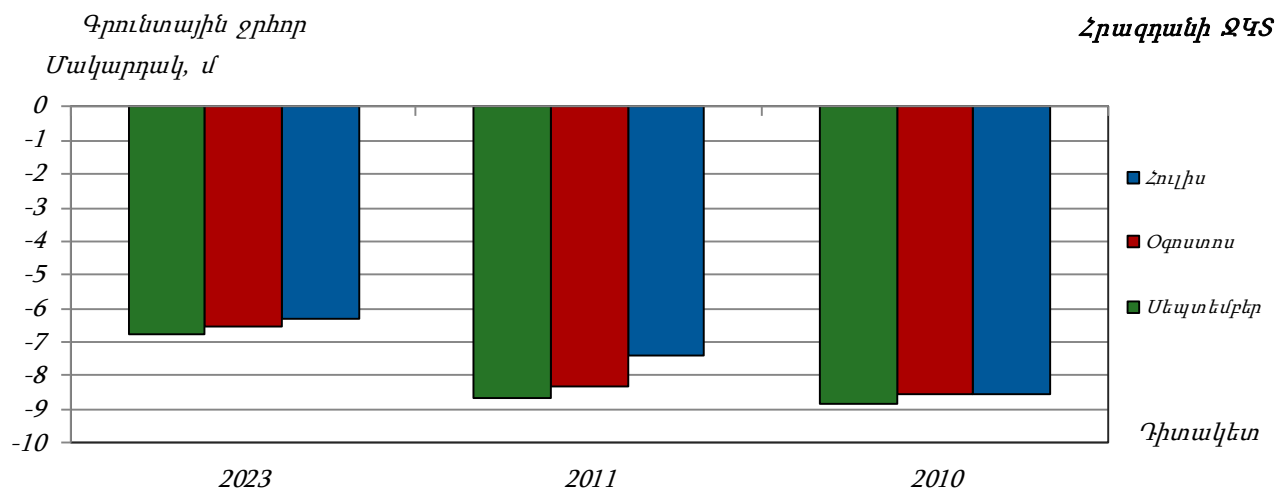
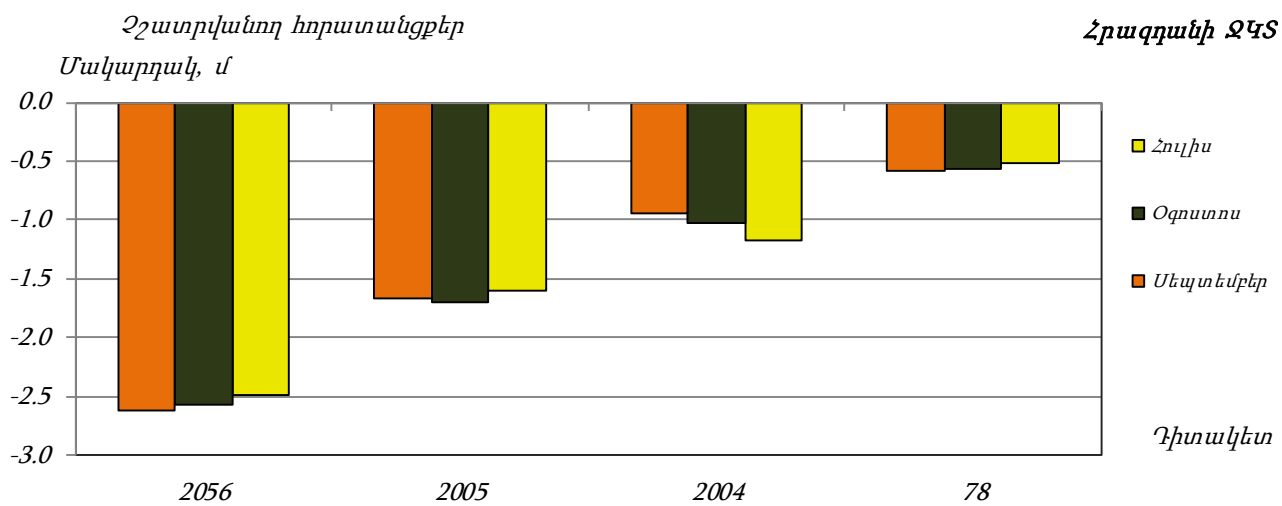
Արարատյան արտեզյան ավազանի (ՍԻս, Հայանիստ, Գրիբոյեդով) հորատանցքերում I կիսամյակի հետ համեմատ NN 78, 2005, և 2056 դիտակետերում նկատվում է ստորերկրյա ջրերի մակարդակի իջեցումներ մինչև 0.5 մետր: Համեմատաբար կայուն ծախս է նկատվում N1535, N1536 (ՍԻս) և N1519 (Մասիս) հորատանցքերում: Հովտաշենի N2008 և N2053 դիտակետերում I կիսամյակի հետ համեմատ ծախսերը նվազել են մինչև 50 տոկոսով:

Մակարդակների աննշան իջեցումներ են նկատվում նաև Արարատյան արտեզյան ավազանի նախալեռնային գոտու N2085 Արագած, N2086 Դոդս, N2087 Աղավնատուն, N2088 Լեռնամերձ դիտակետերում:

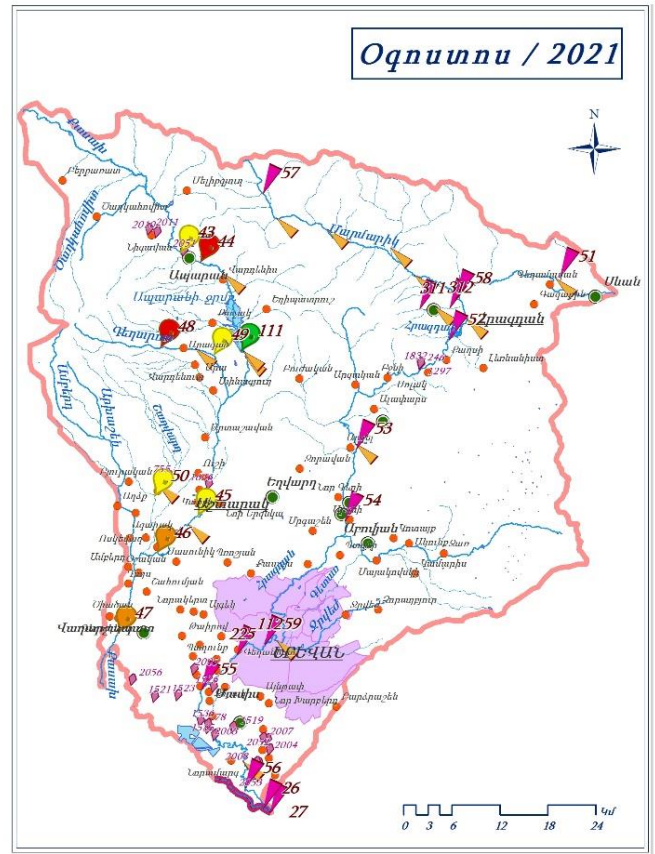
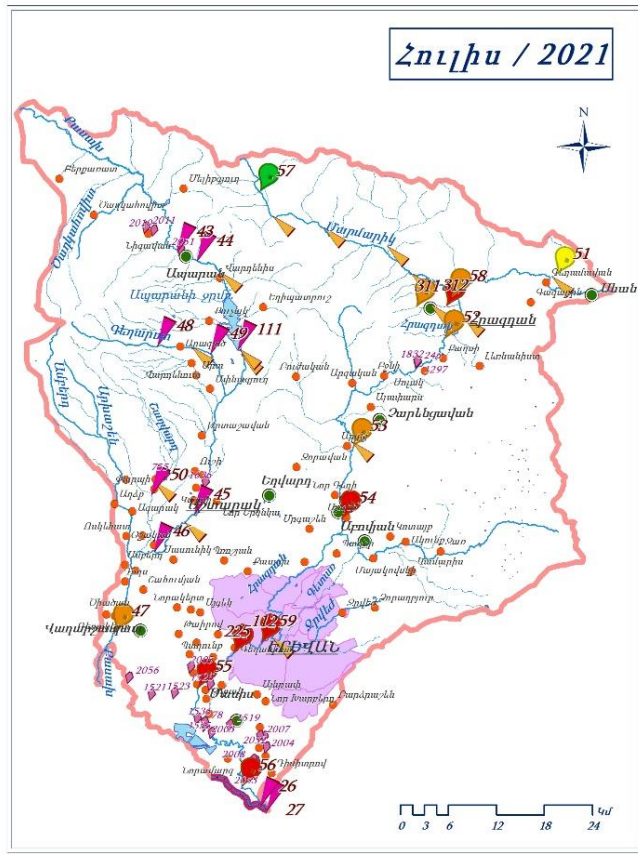
Հրազդան գետի Բջնի-Սոլակ հատվածում գտնվող N246, N1297 և N1832 աղբյուրներում III եռամսյակում նկատվում են ծախսերի իջեցումներ:

Նիգավանի N2010, N2011 և Խորոնքի N2023 ջրհորերում գրունտային ջրերի մակարդակներն իջել են 0.3-1.2մ-ով: Ծախսի անշան ավելացում է նկատվում Ապարանի N2051 «Սիրո» աղբյուր դիտակետում:

ՀՀ Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

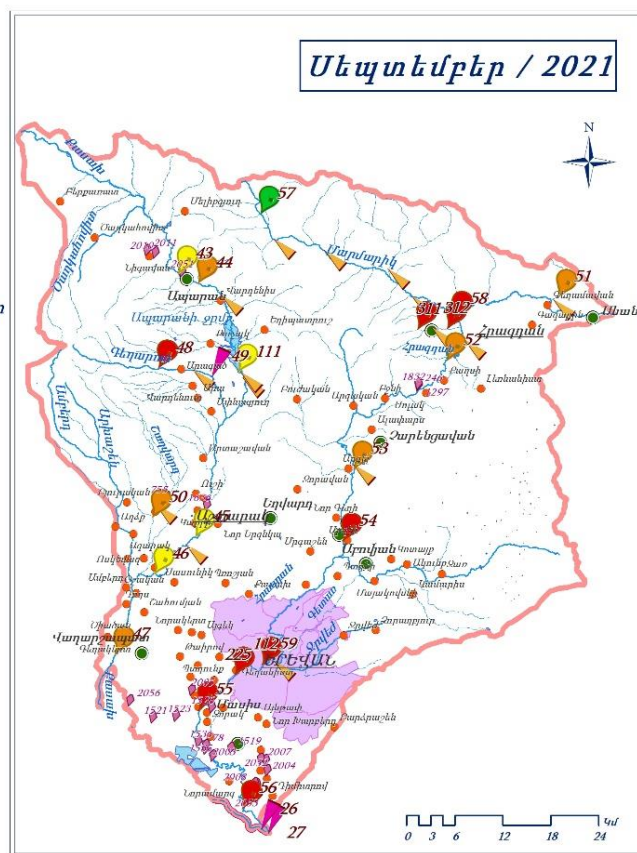

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարգինետրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▶ Որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▶ Հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▶ Մառերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրերի որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Սևանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 17 դիտակետում, այդ թվում՝ 13 գետային, 4 լճային (Սևանա լիճ) և 1 ջրանցքում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 9-ում:

Աղյուսակ 9. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ջկնագետ	Ծովագյուղ	0.24	0.52	46	0.16	0.28	58	0.17	0.26	64
Մասրիկ	Ծովակ	1.53	2.65	58	1.53	2.41	64	1.61	2.72	59
Մարտունի	Գեղհովիտ	0.48	2.13	23	0.49	0.70	69	0.58	0.64	90
Արգիճի	Վ. Գետաշեն	0.50	2.79	18	0.56	1.41	40	1.27	1.65	77
Գավառագետ	Նորատուս	2.94	2.86	103	3.16	2.38	133	3.26	2.70	121

Մակերևութային ջրերի որակ

Սևանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետում:

Ջկնագետ գետի ջրի որակը Սեմյոնովկա գյուղից վերև հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հուլիսին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին և սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Մասրիկ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Սոթք գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հուլիսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոսին և սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Կարճաղբյուր գետի ջրի որակը Ախպրաձոր գյուղից վերև հատվածում հուլիսին և սեպտեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոսին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Վարդենիս գետի ջրի որակը Վարդենիկ գյուղից վերև հատվածում հուլիսին և սեպտեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոսին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մարտունի գետի ջրի որակը Գեղհովիտ գյուղից վերև հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում սեպտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Արգիճի գետի ջրի որակը Լեռնահովիտ գյուղից վերև հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հուլիսին և օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

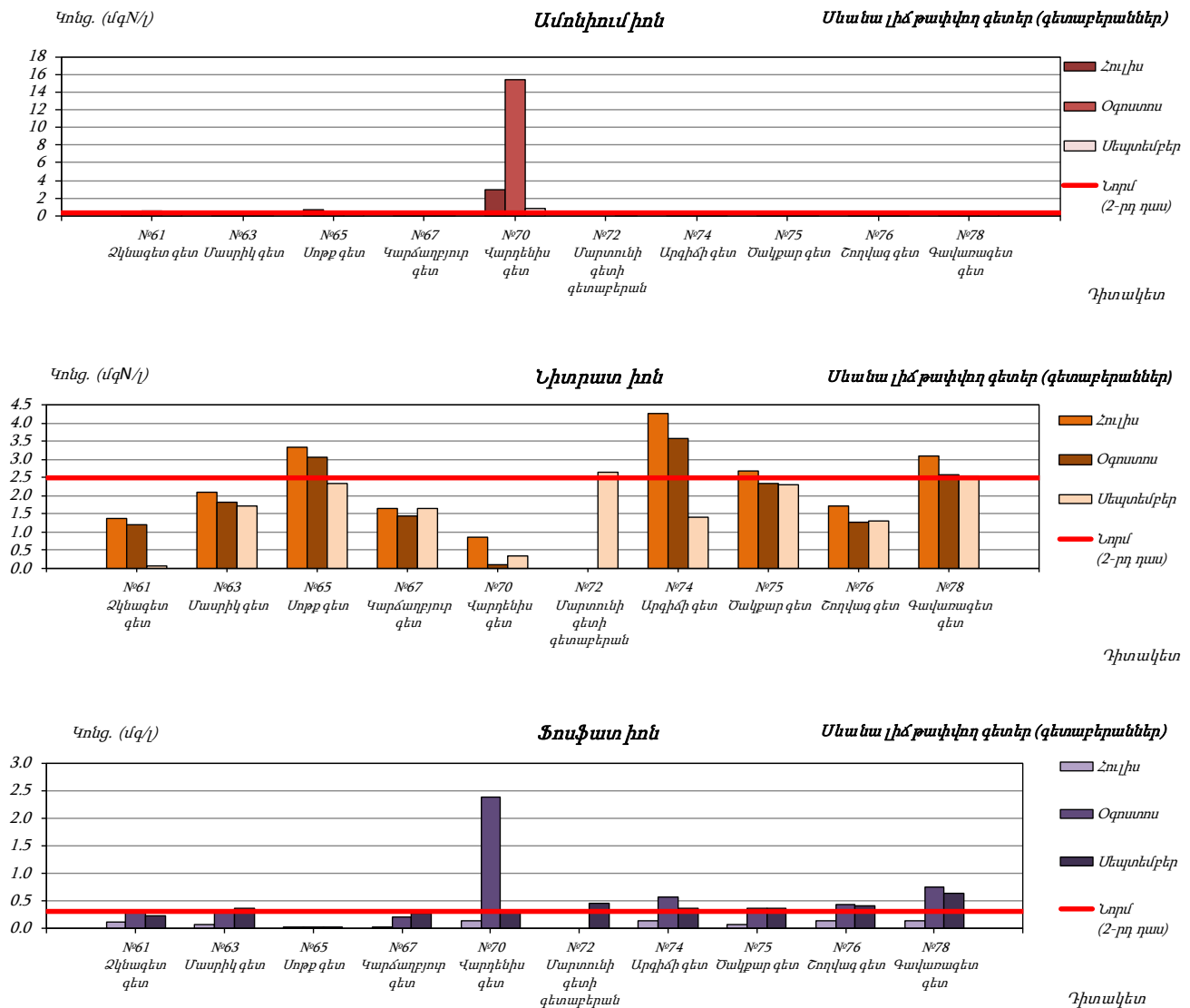
Ծակքար գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Շողվազ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոսին և սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գավառագետ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

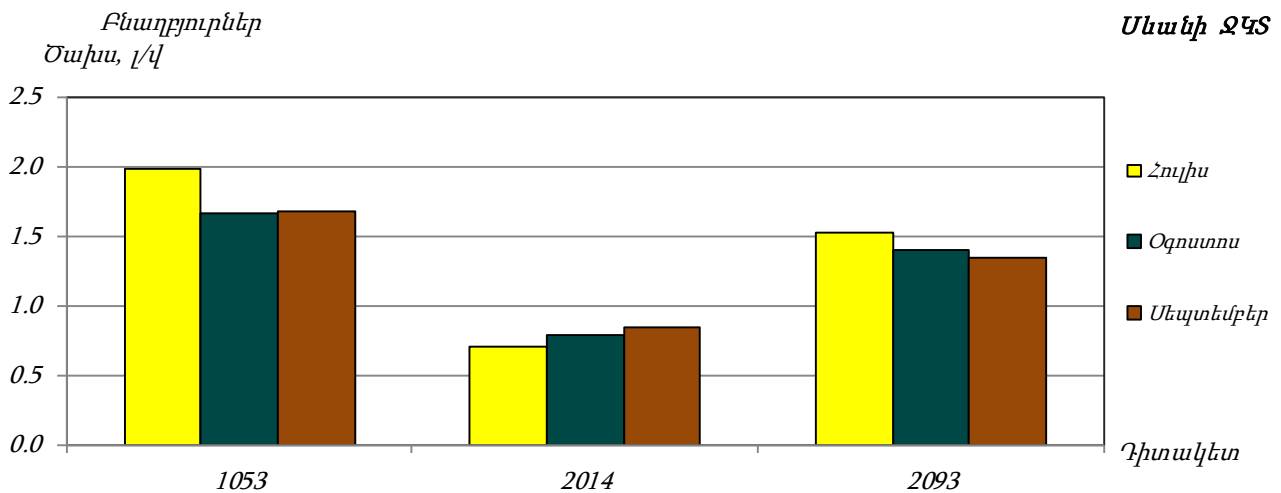
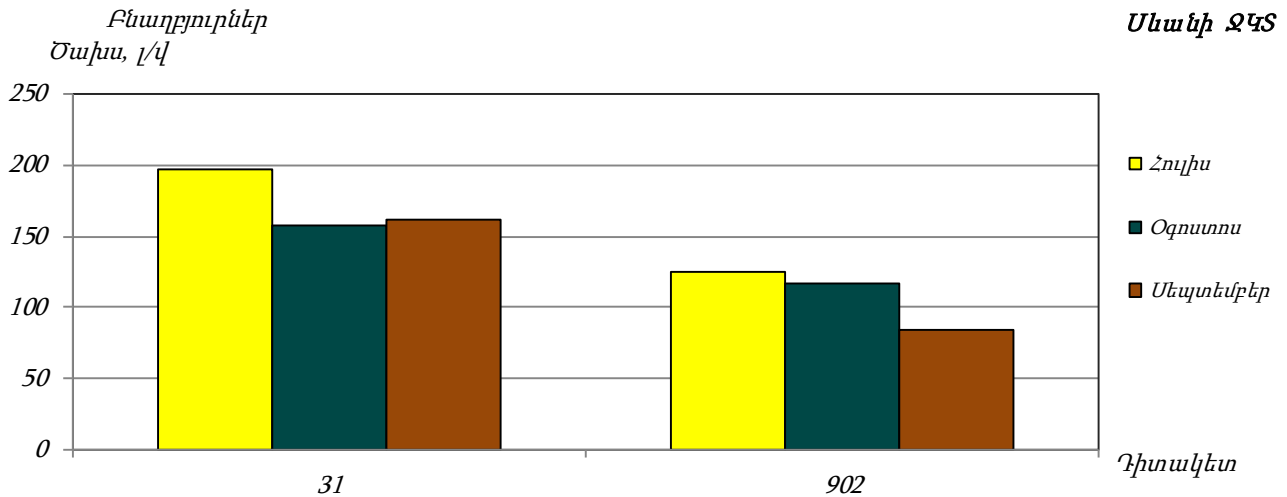
Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ազոտի և ֆոսֆորի պարունակությունները.

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

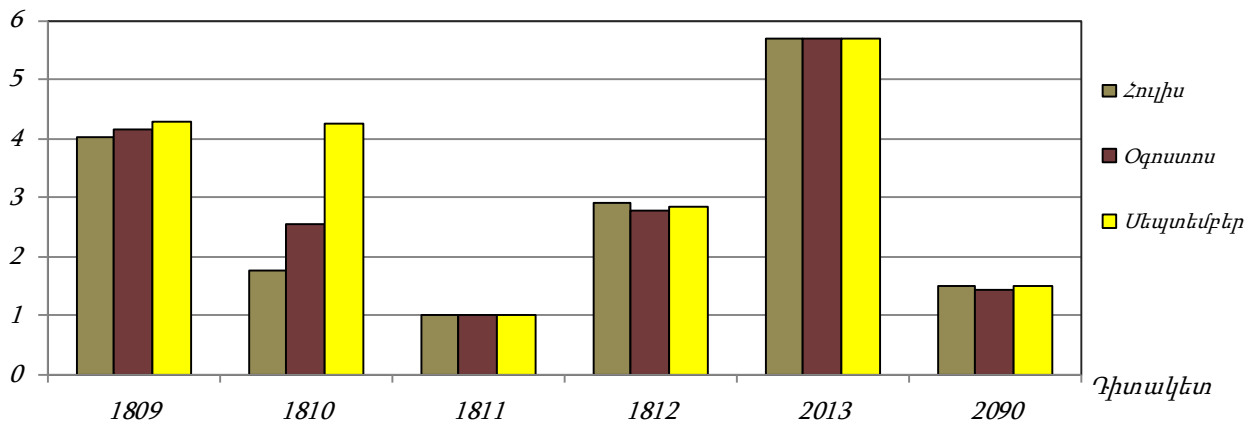
Սևանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 16 դիտակետում՝ 5 բնադրյուրում, 6 շատրվանող և 5 չշատրվանող հորատանցքում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

Ակունքի N31, N902, N1053 աղբյուրներում և Վարդենիսի, Գանձակի շատրվանող հորատանցքերում (N1809, N2013) նկատվել են ստորերկրյա ջրի ծախսի իջեցումներ: Վարդենիսի N1811 և Վաղաշենի N2090 հորատանցքերում ծախսը կայուն է: Գավառի N2014 աղբյուրի ծախսը ավելացել է 0.15 լ/վ-ով:

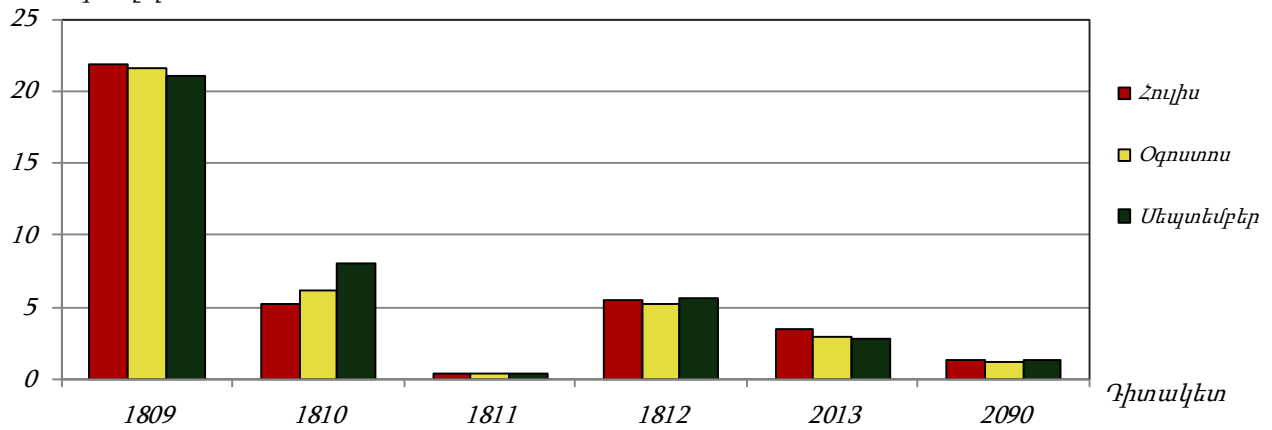
Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

Սեանի ՋԿՏ

Շատրվանող հորատանցքեր
Ծախս, լ/վ

Սեանի ՋԿՏ

Սևանա լիճ

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում հիդրոլոգիական դիտարկումներ են իրականացվել Սևանա լճի 4 դիտակետում՝ (Սևանա թերակղզի, Շորժա, Կարճաղբյուր, Մարտունի): Հիդրոոդերևութաբանական տվյալների հիման վրա կազմվել է Սևանա լճի հուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսների ջրային հաշվեկշիռը:

Աղյուսակ 10. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում Հուլիս

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճը թափվող գետերով	8.27	8.12	8.32	24.71	21.2	48.1	106.3
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	3.07	2.44	1.69	7.20	0.00	17.9	49.4
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	26.4	16.3	12.6	55.3	5.30	50.5	122.6
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	4.20	6.20	10.2
Ընդամենը	40.34	29.46	25.31	95.11	50.8	116.3	220.3
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	28.74	19.79	20.42	68.95	20.4	84.5	150.2
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	40.5	43.8	53.2	137.5	73.0	116.2	159.4
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.50	1.10	1.70
Ընդամենը	69.64	63.99	74.02	207.65	99.0	206.5	265.4
Կուտակում (նվազում)	-38.5	-12.8	-38.6	-89.9	-265.5	-86.5	110.3
Բացարձակ անկապք	9.20	-21.73	-10.11	-22.64		-3.30	
Հարաբերական անկապք %	11.7	34.0	13.7	10.9	0.10	5.90	26.6

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.79	1281.258	38.5486
Ամսվա վերջին օրը	1900.72	1280.595	38.4587
Միջին ամսական	1900.75	1280.879	38.4973

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում -0.07 (մ)
 Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.21 31.07.21 ընթացքում 0.20 (մ)
 31.07.21 և 31.07.20 մակարդակի տարբերությունը -0.03մ

Օգոստոս

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճք թափվող գետերով	8.12	8.52	9.19	25.83	16.3	30.3	52.8
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	1.47	1.21	1.33	4.01	0.00	9.20	26.6
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	6.90	16.6	5.00	28.5	2.60	35.1	148.0
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	4.10	6.60	12.3
Ընդամենը	19.09	28.93	18.22	66.24	26.2	76.6	197.8
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	18.99	9.42	19.54	47.95	42.1	90.6	150.5
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	53.6	58.9	48.8	161.3	100.5	146.8	212.3
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.14	1.70
Ընդամենը	72.99	68.72	68.74	210.45	151.6	246.6	342.3
Կուտակում (նվազում)	-38.5	-38.5	-51.3	-128.3	-270.6	-162.7	20.0
Բացարձակ անկապք	-15.40	-1.29	0.78	-15.91		-8.60	
Հարաբերական անկապք %	21.1	1.88	1.12	7.56	0.10	4.70	25.2

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.72	1280.595	38.4587
Ամսվա վերջին օրը	1900.62	1279.648	38.3304
Միջին ամսական	1900.67	1280.122	38.3946

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում

-0.10 (մ)

Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.21 31.08.21 ընթացքում

0.10 (մ)

31.08.21 և 31.08.20 մակարդակի տարբերությունը

-0.06 (մ)

Մեպտեմբեր

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճը թափվող գետերով	8.19	8.84	10.26	27.29	21.3	31.6	57.8
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	1.30	1.39	2.15	4.84	0.00	7.32	18.4
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	0.50	5.90	14.6	21.0	1.10	30.5	106.7
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.60	7.80	4.10	6.50	12.3
Ընդամենը	12.59	18.73	29.61	60.93	34.5	73.2	169.7
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	19.82	12.25	3.15	35.22	0.62	52.1	153.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	67.5	55.8	59.8	183.1	117.0	158.3	190.9
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	87.72	68.45	63.35	219.52	130.3	228.5	325.7
Կուտակում (նվազում)	-25.7	-38.5	-25.7	-89.9	-244.50	-152.1	19.0
Բացարձակ անկապ	-49.43	-11.22	-8.04	-68.69		0.50	
Հարաբերական անկապ %	56.3	16.4	12.7	31.3	0.20	4.40	41.6

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.61	1279.554	38.3176
Ամսվա վերջին օրը	1900.54	1278.891	38.2277
Միջին ամսական	1900.58	1279.270	38.2790

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում

-0.07 (մ)

Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.21 30.09.21 ընթացքում

0.02 (մ)

30.09.21 և 30.09.20 մակարդակի տարբերությունը

-0.10 (մ)

2021 թվականի հուլիսի 1-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.79մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է եղել 5սմ-ով: 2021 թվականի հուլիսի 31-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.72մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ ցածր է եղել 3սմ-ով, օգոստոսի 31-ին՝ 1900.62մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ ցածր է եղել 6սմ-ով, իսկ սեպտեմբերի 30-ին կազմել է 1900.54մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է եղել 10սմ-ով: 2021 թվականի հուլիսի 1-ից մինչև սեպտեմբերի 30-ը լճի մակարդակը իջել է 25 սմ-ով:

Արփա-Սևան ջրատարով լիճ մուտք գործած ջրի ծավալը հուլիս ամսին կազմել է 7.198 մլն մ³, օգոստոսին՝ 4.007 մլն մ³, սեպտեմբերին՝ 4.844 մլն մ³:

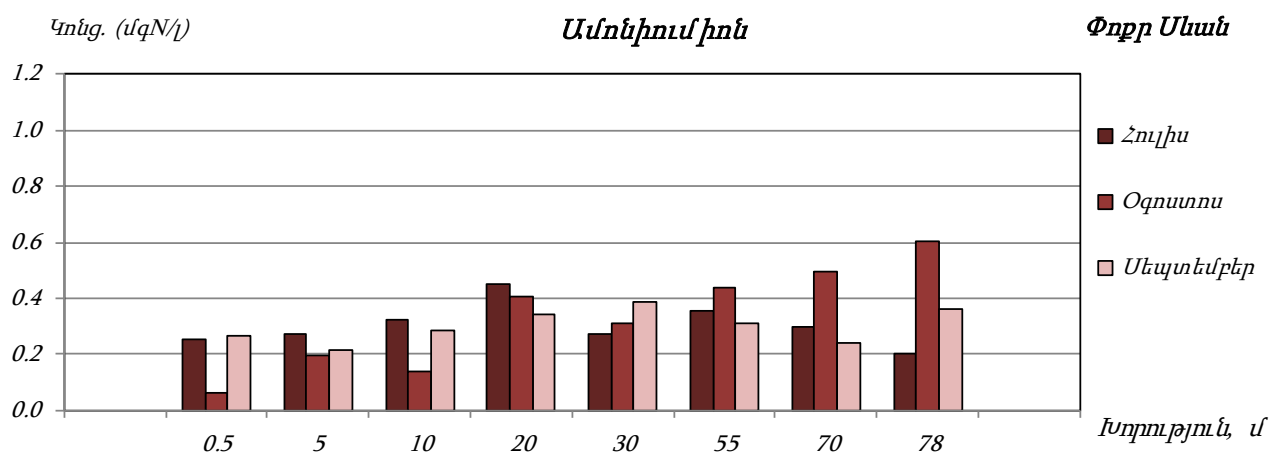
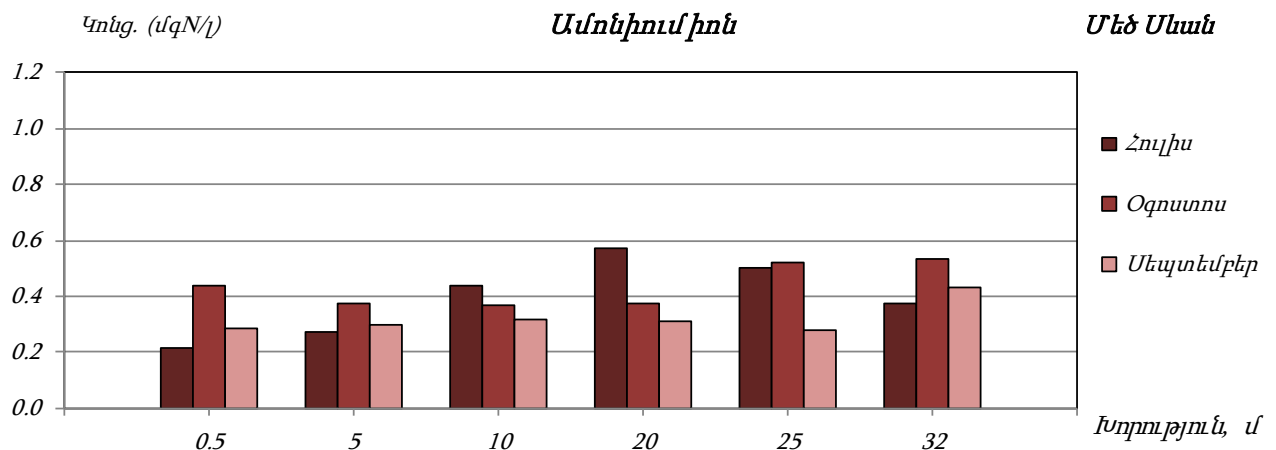
2021 թվականի հուլիսի 1-ին Սևանա լճի մակերեսը կազմել է 1281.258 կմ², ծավալը՝ 38.5486 կմ³, իսկ եռամսյակի վերջին օրը՝ սեպտեմբերի 30-ին համապատասխանաբար՝ 1278.891 կմ² և 38.2277 կմ³:

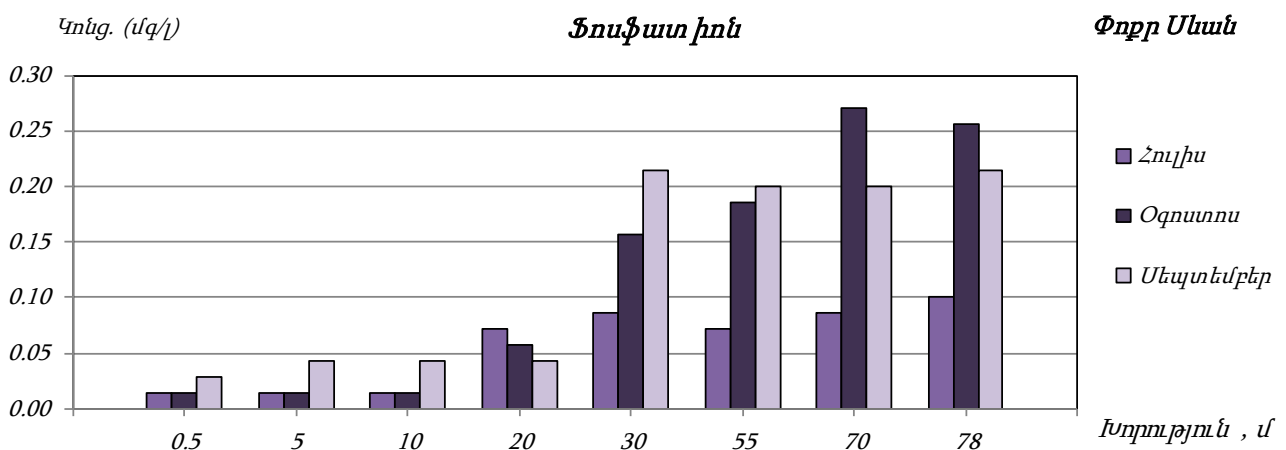
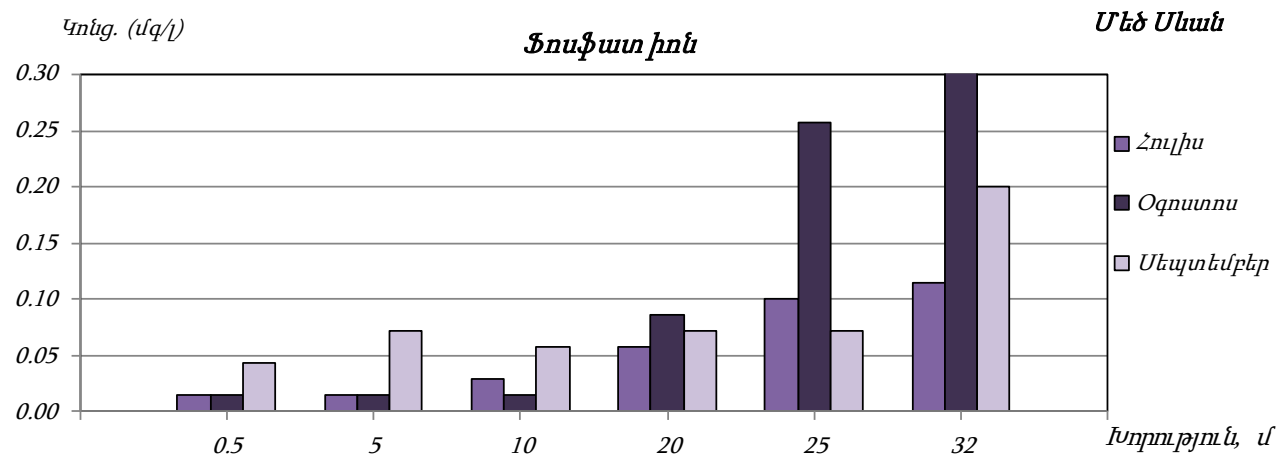
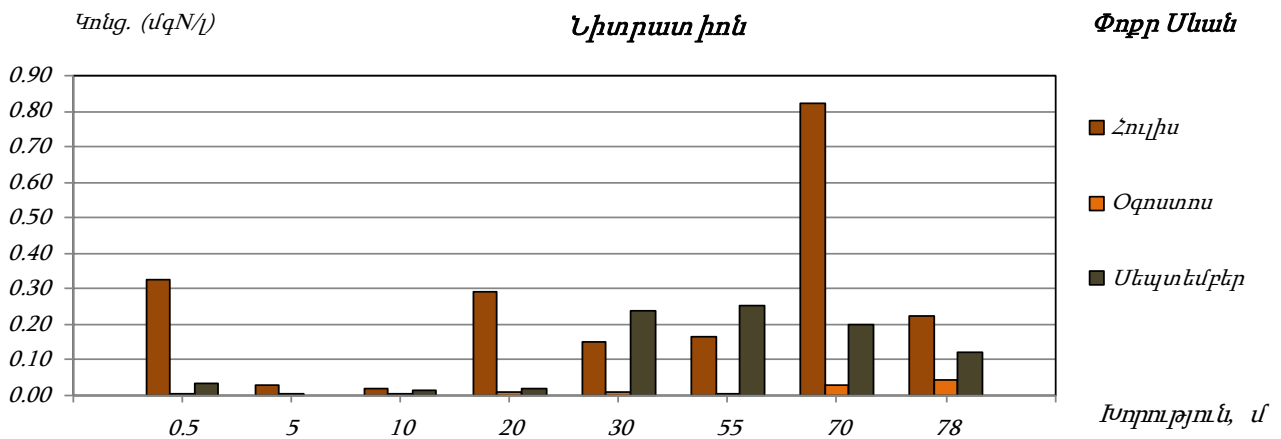
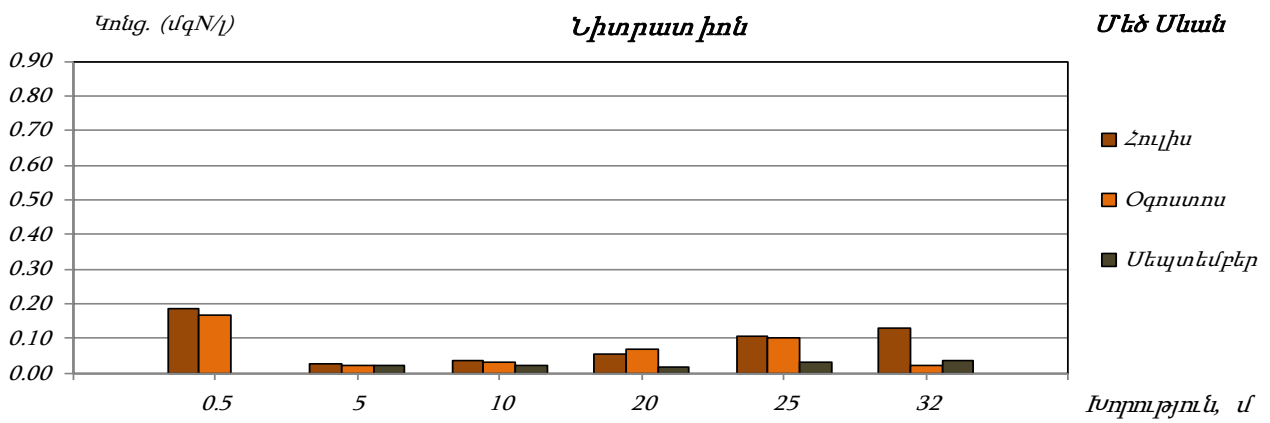
2021 թվականի հուլիսի 1-ին Մեծ Սևանի ծավալը կազմել է 24.3617կմ³, Փոքր Սևանինը՝ 14.1869կմ³, իսկ սեպտեմբերի 30-ին համապատասխանաբար՝ 24.1259կմ³ և 14.1018կմ³:

Սևանա լճից ոռոգման նպատակով բաց թողնված ջրի ծավալը հուլիսին կազմել է՝ 68.945 մլն մ³, օգոստոսին՝ 47.955 մլն մ³, սեպտեմբերի՝ 35.220 մլն մ³:

Սևանա լճի ջրի որակի ուսումնասիրության նպատակով ջրի որակի նմուշառումն իրականացվել է Փոքր և Մեծ Սևանների տարբեր խորություններից: Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն այսուհետ կիրականացվի 2021 թվականի հուլիսի 22-ի ՀՀ կառավարության N1211-Ն որոշման Հավելված 1-ի համաձայն: Երեք ամիսների ընթացքում Սևանա լճի ջրի որակի գնահատականները ներկայացված են (*Աղյուսակ 11*):

Սևանա լճում կենսածին նյութերի պարունակությունները.

Աղյուսակ 11. Սևանա լճի ջրի որակը 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում
Հուլիս

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	Նիտրիտ իոն	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն	4-րդ	
	Նիտրիտ իոն	5-րդ	
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	4-րդ	
	Նիտրիտ իոն	5-րդ	
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Մանգան	4-րդ	
	Նիտրիտ իոն	5-րդ	
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	Նիտրիտ իոն, ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
	Նիտրատ իոն	4-րդ	
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	Նիտրիտ իոն	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
	Նիտրիտ իոն	5-րդ	
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ

<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Փոքր Սևան, 55մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրատ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

Օգոստոս

<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>Նիտրատ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Մեծ Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Մեծ Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 25մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	

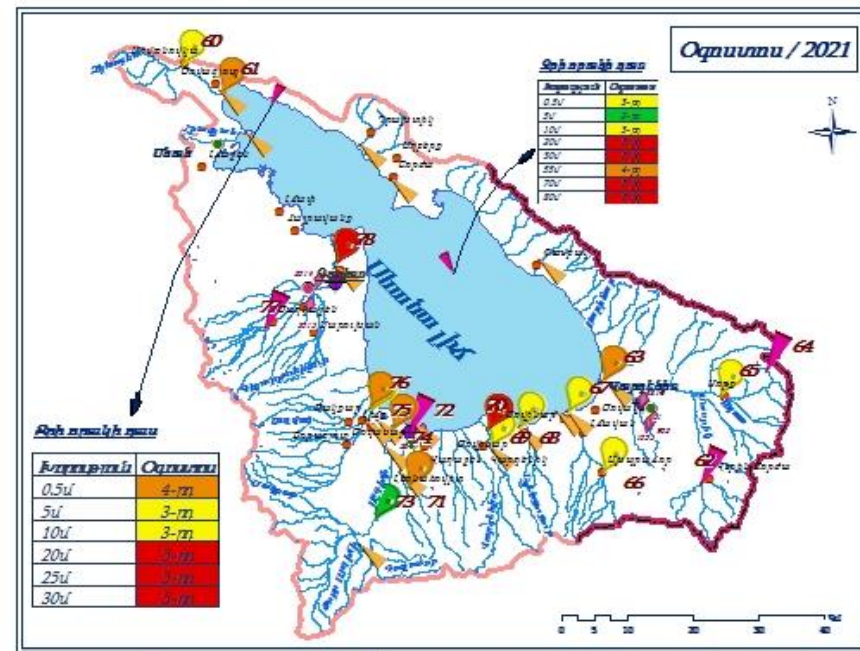
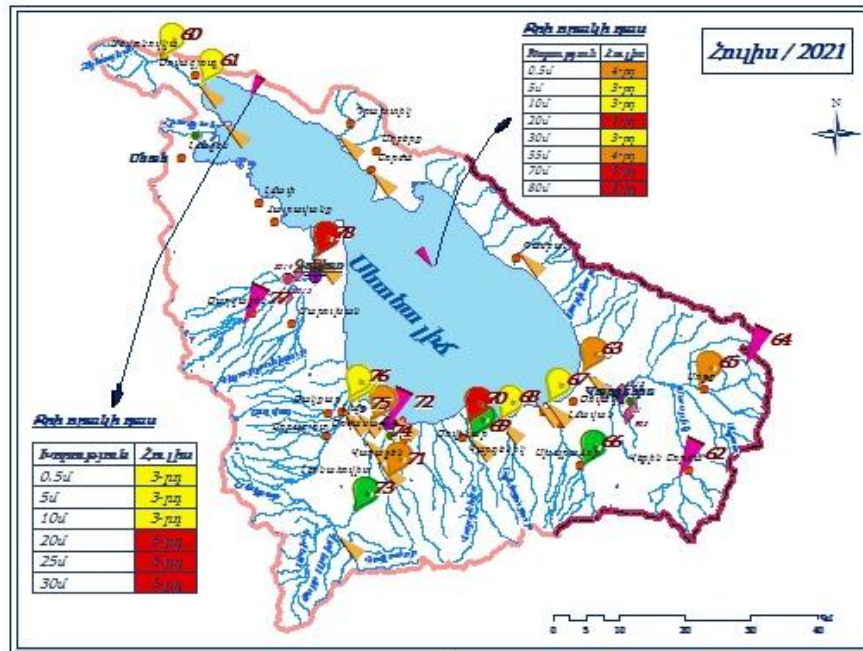
<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Մեծ Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Ֆոսֆատ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 5մ խորություն</i>	-	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, բոր, ՀԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ՀԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 55մ խորություն</i>	<i>Բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ՀԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, մոլիբդեն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

Մեպստեմբեր

<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Մեծ Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, երկաթ, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Մեծ Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 25մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, երկաթ, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն</i>	-	<i>2-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>

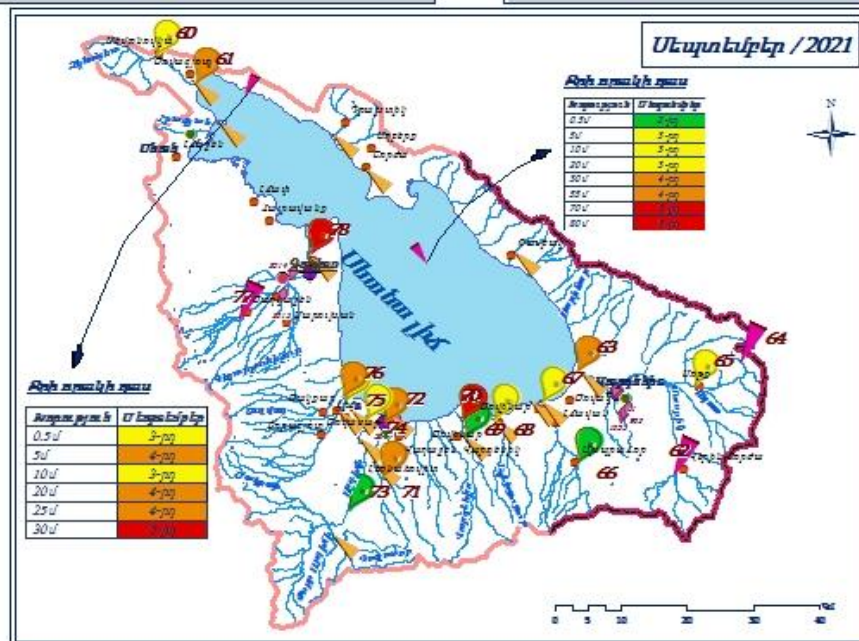
<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դաս</i>	<i>Ջրի որակի ընդհանրական դաս</i>
<i>Փոքր Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում, իոն, նիտրիտ իոն, ԼՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մանգան, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն, Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 55մ խորություն</i>	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, ԼՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ԼՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խորություն</i>	<i>Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, բոր, ԼՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

ՀՀ Սեանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

- ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ**
- Մարզկենտրոն
 - Բաղաքներ
 - Բնակավայրեր
 - ▲ Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▲ Մտորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - Գետային ցանց
 - 22 պետական սահման
 - Լճեր և ջրամբարներ
 - Սեանի ջրավազանային կառավարման տարածք

2-րդ	«շալի»	
3-րդ	«միջալի»	
4-րդ	«անբախ/սպառ»	
5-րդ	«վատ»	

Մակերևութային ջրերի որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք
Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Արարատյան ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 12 դիտակետում, այդ թվում՝ 11 գետային և 1 ջրամբարային (Ագատի ջրամբար): Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 12-ում:

Աղյուսակ 12. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ագատ	Գառնի	1.11	3.29	34	1.02	2.61	39	1.01	2.67	38
Վեղի	Ուրցաձոր	0.10	0.59	18	0.019	0.34	6	0.021	0.33	6
Արփա	Ջերմուկ	2.37	4.64	51	1.69	3.07	55	1.78	2.74	65
Արփա	Արենի	3.37	7.50	45	3.53	4.63	76	3.82	5.48	70

Մակերևութային ջրերի որակ

Արարատյան ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 13 դիտակետում:

Վեղի գետի ջրի որակը Ուրցաձոր գյուղից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Արփա գետի ջրի որակը Ջերմուկ քաղաքից վերև օգոստոսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Վայք քաղաքից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Վայք քաղաքից ներքև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Եղեգնաձոր քաղաքից վերև հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Արենի գյուղից ներքև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Դարբ գետի ջրի որակը ակունքում օգոստոսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Եղեգիս գետի ջրի որակը Շատին գյուղից ներքև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

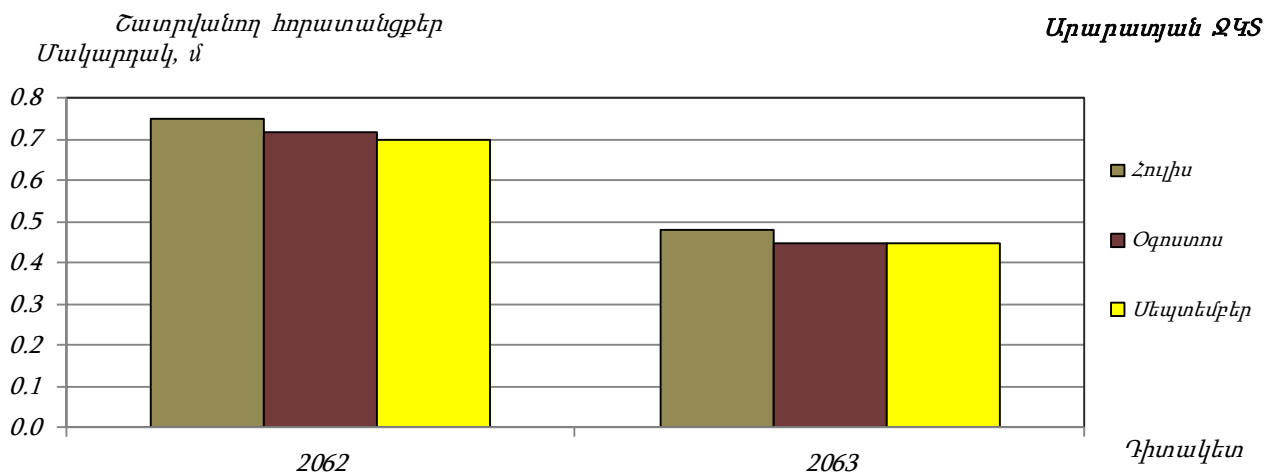
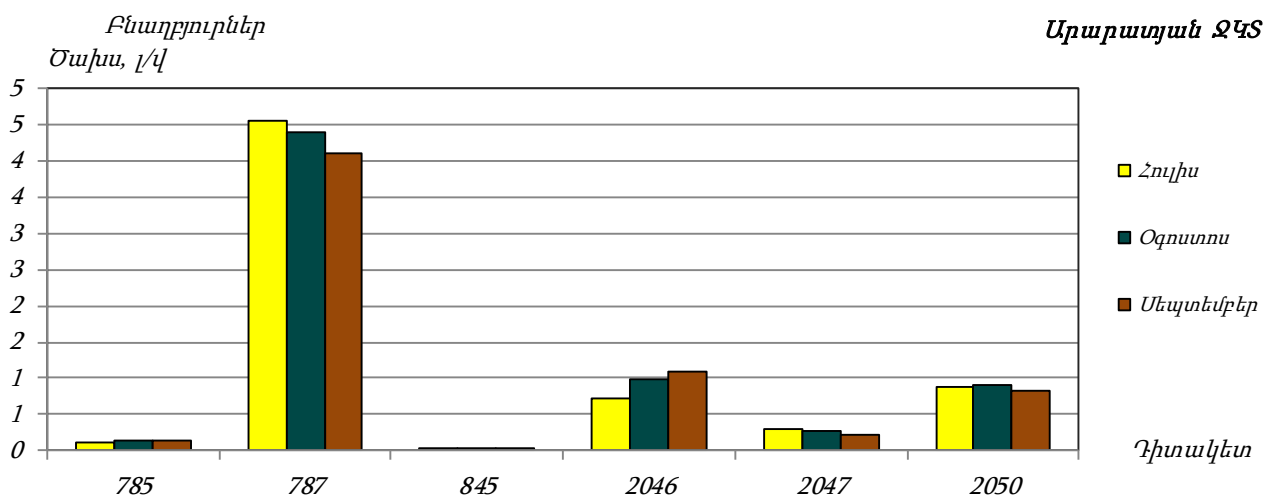
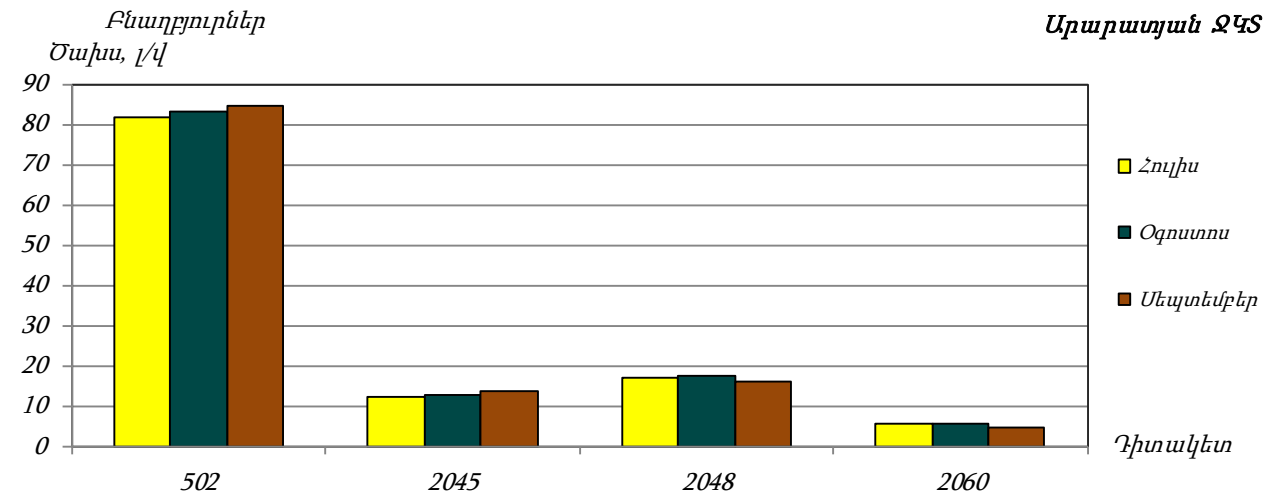
Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

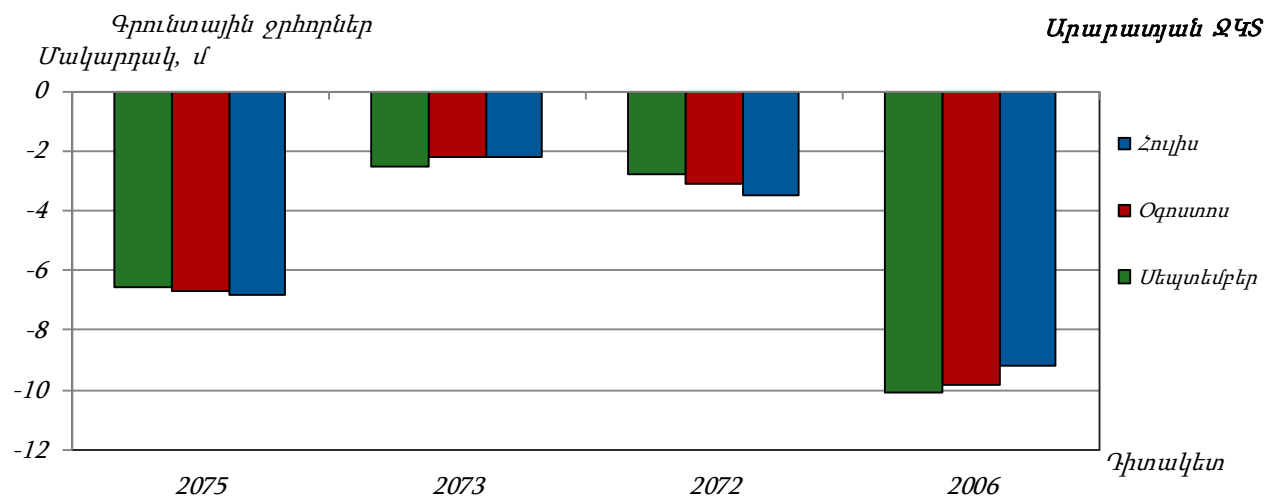
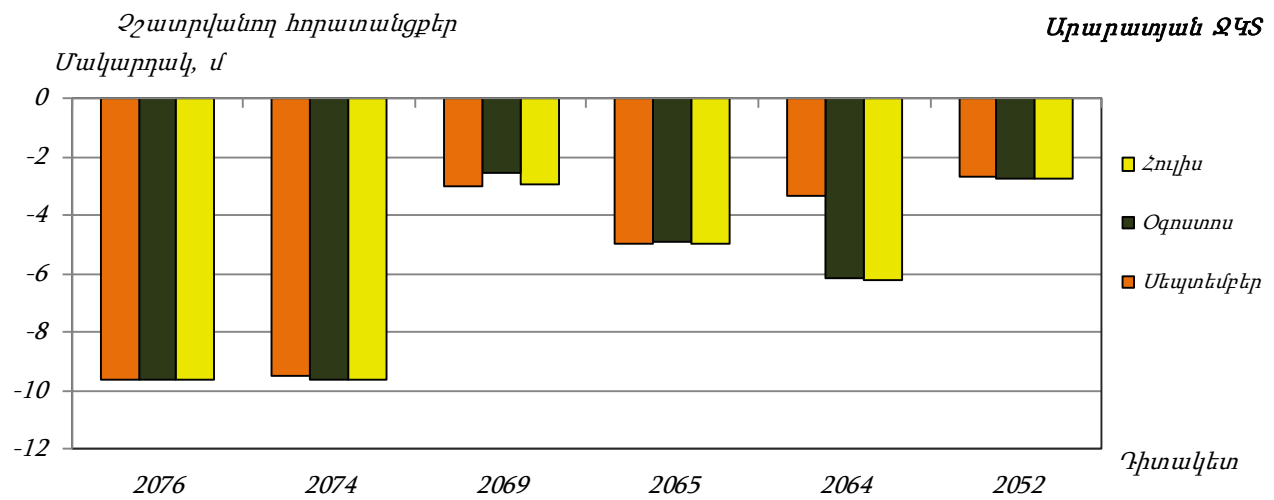
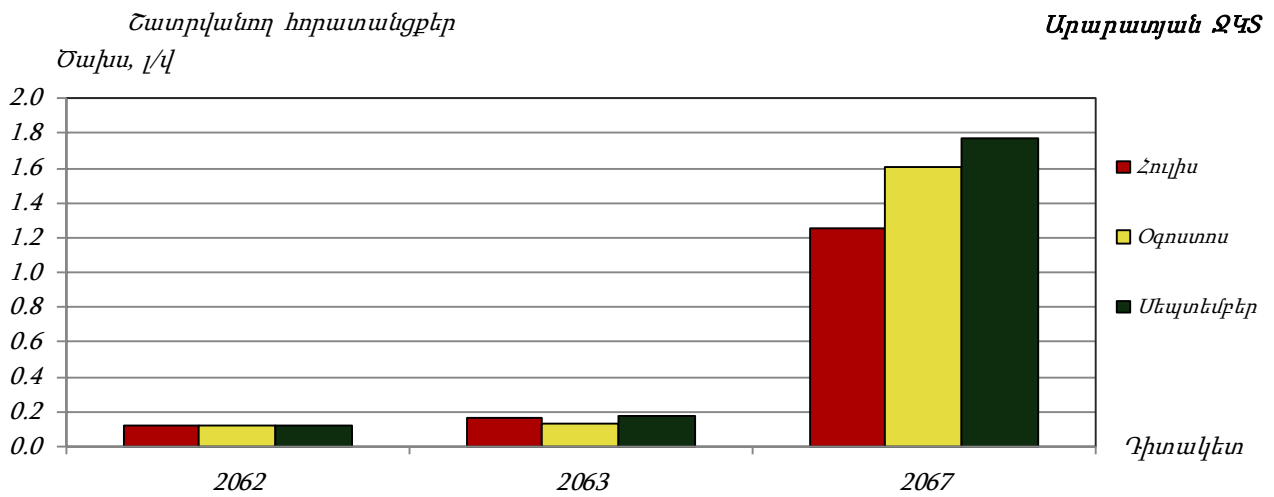
Արարատյան ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 23 դիտակետում՝ 10 բնաղբյուրում, 3 շատրվանող և 10 չշատրվանող հորատանցքերում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

Մալիշկա (N502), Գառնիի (N2045, N2046) համայնքի դիտակետերում հուլիս-սեպտեմբեր ամիսներին նկատվում է ծախսի ավելացում, իսկ Ջեղեա (N2050), Եղեգնաձոր

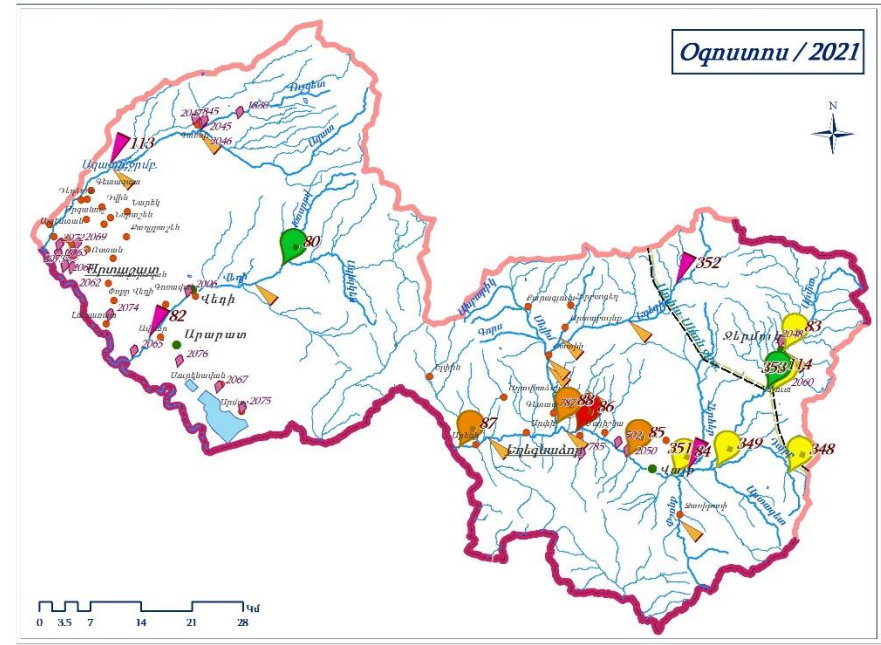
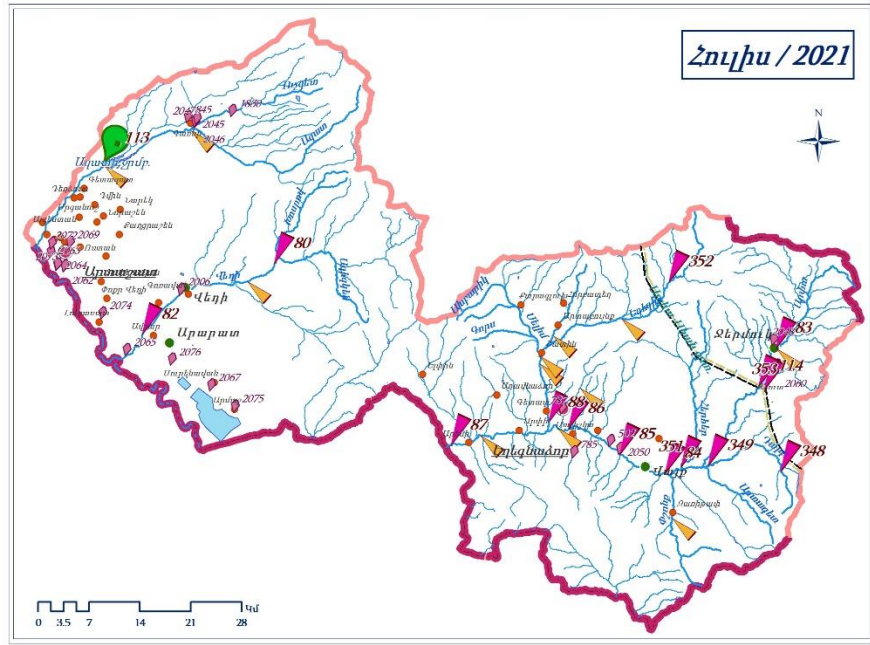
(N787), Ջերմուկի (N2048), Կեչուտ (N2060) դիտակետերում՝ նվազում: Ագարակաձորի (N785) դիտակետում աննշան փոփոխություններով ծախսը կայուն է:

Արարատի մարզի Սուրենավանի N2067 դիտակետում նկատվում է ծախսի ավելացում: Համեմատաբար ջրի մակարդակի կայուն վիճակ է Եղեգնավանի N2065 (թույլ իջեցումներով), Արարատի N2076 և Լուսառատի N2074 (թույլ բարձրացում) դիտակետերում: Դալարի N2072 դիտակետում գրունտային ջրերի մակարդակը բարձրացել է 0.6 մետրով:

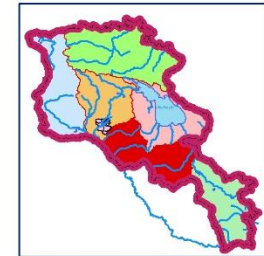
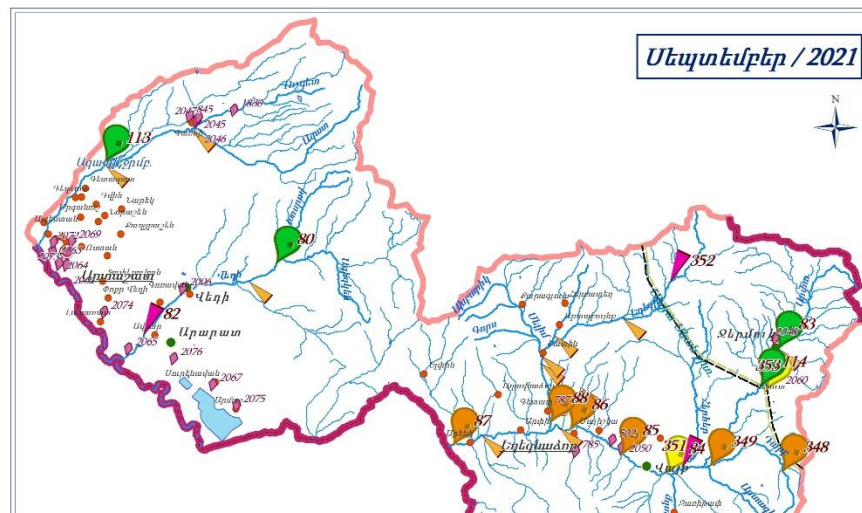

ՀՀ Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▲ Որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▲ Հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▲ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր
 - 2-րդ դաս

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հարավային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 9 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացվում են.

Աղյուսակ 13. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ³/վ								
		հուլիս			օգոստոս			սեպտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Մեղրիգետ	Մեղրի	0.49	4.36	11	0.063	1.40	5	0.037	0.80	5
Ողջի	Կապան	2.17	8.29	26	1.22	3.44	35	1.21	2.42	50
Որոտան	Գորայք	1.73	3.71	47	1.76	2.47	71	1.95	2.23	87

Մակերևութային ջրերի որակ

Հարավային ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 21 դիտակետում:

Կարճևան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մեղրիգետ գետի ջրի որակը Մեղրի քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Ողջի գետի ջրի որակը Քաջարան քաղաքից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Քաջարան քաղաքից ներքև հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Կապան քաղաքից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Կապանի օդանավակայանից ներքև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Աճանան (Նորաշենիկ) գետի ջրի որակը Աճանան գյուղից վերև և գետաբերանի հատվածներում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գեղի գետի ջրի որակը Աջաբաջ գյուղից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում օգոստոսին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Որոտան գետի ջրի որակը Գորայք գյուղից վերև հատվածում օգոստոսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Սիսիան քաղաքից վերև ջրի որակը սեպտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Սիսիան քաղաքից ներքև օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև հատվածում ջրի որակը օգոստոսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Սիսիան գետի ջրի որակը Արևիս գյուղից վերև հատվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

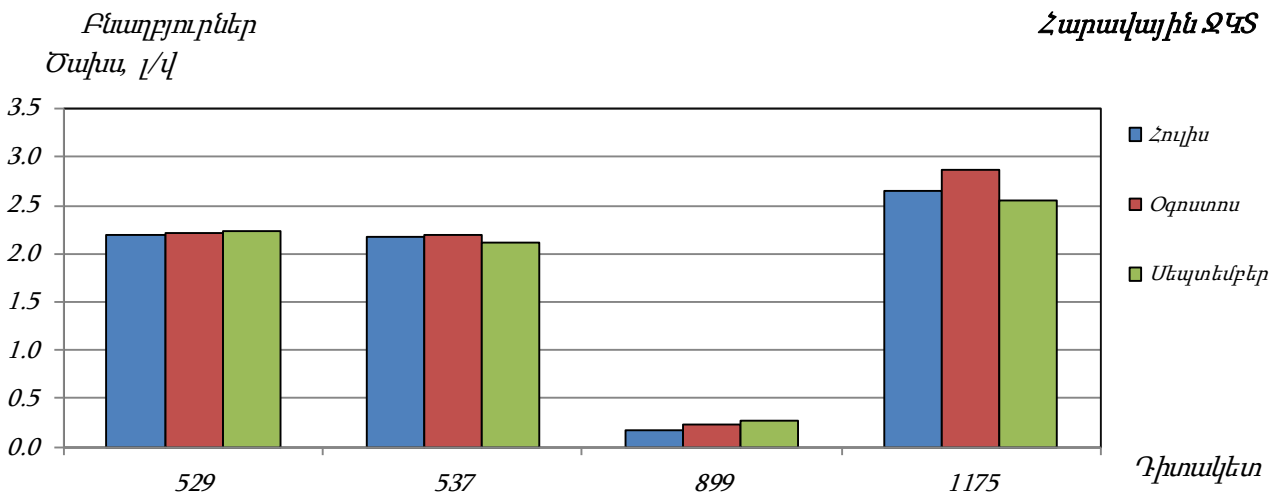
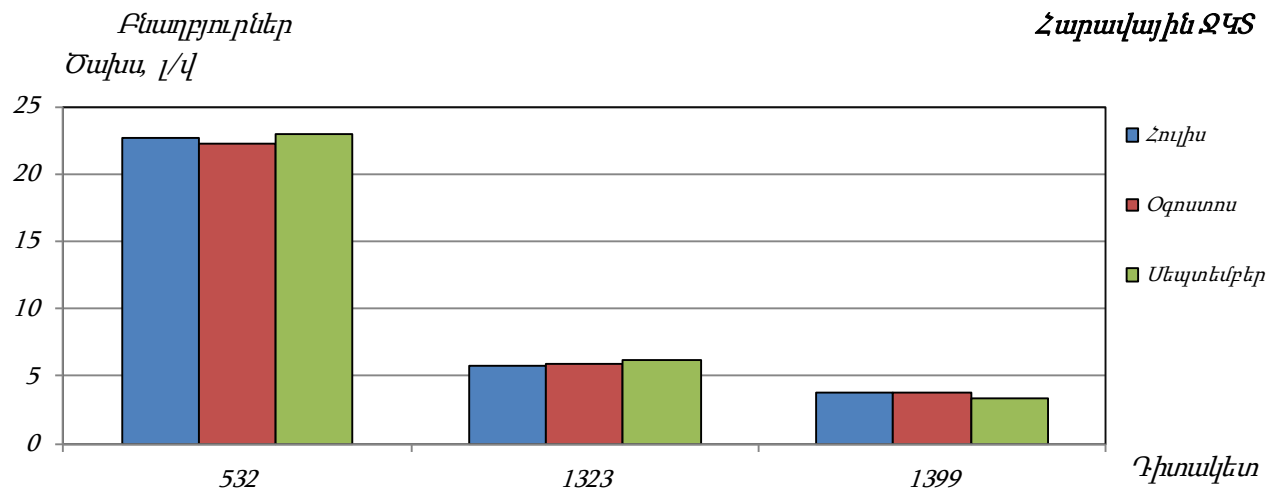
Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Որոտան-Արփա ջրատարի ջրի որակը թունելի ելքից հաստվածում օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

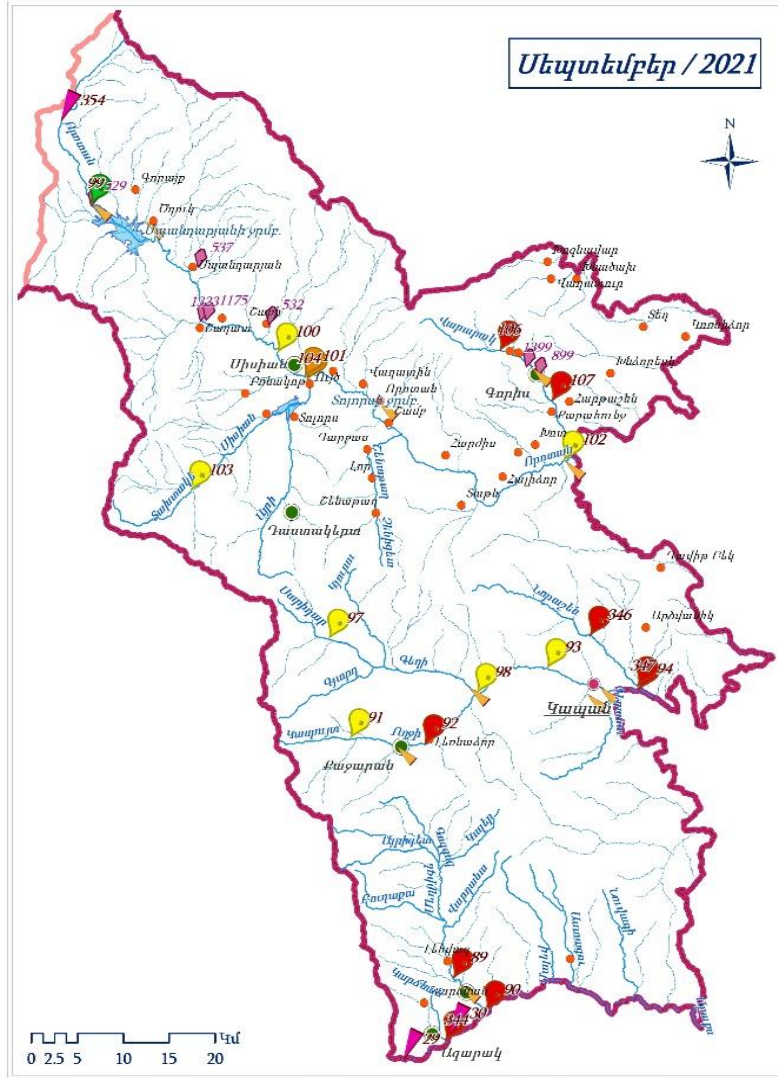
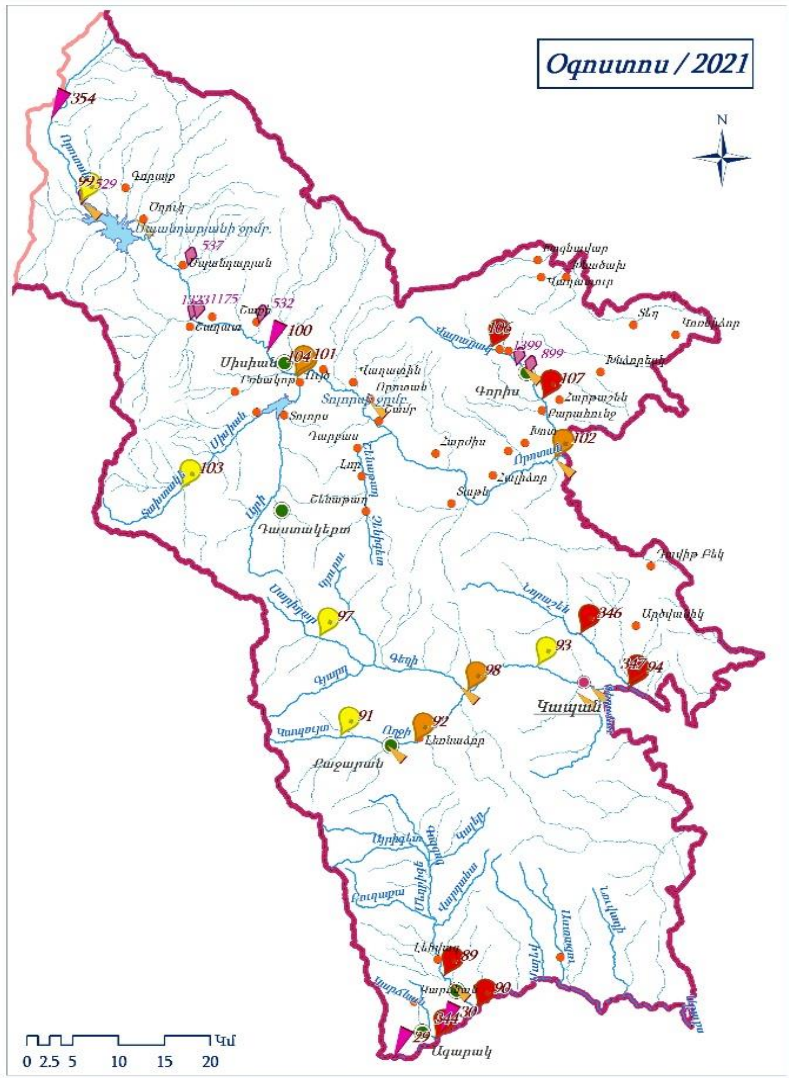
Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 7 բնաղբյուրում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ծախսը:

Գորայք N529, Շաքի N532, Գորիս, N899 Անգեղակոթ N1323 համայնքների դիտակետերում նկատվում են համեմատաբար կայուն ծախսեր, ավելացման միտումով: Իսկ Սպանդարյան N537, Անգեղակոթ N1175 և Գորիս N1399 դիտակետերում աղբյուրների ծախսը իջել է:

ՀՀ Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մաքցկենտրոն
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▶ որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▶ հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▶ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր
 - 2-րդ դաս
 - 3-րդ դաս
 - 4-րդ դաս
 - 5-րդ դաս

Ջրամբարներ

Ախուրյանի, Արփի լիճ, Ագատի և Ապարանի ջրամբարներում իրականացվում են հիդրոլոգիական դիտարկումներ և ջրի որակի մոնիթորինգ, Մարմարիկի ջրամբարում իրականացվում են միայն հիդրոլոգիական դիտարկումներ, իսկ Կեչուտի ջրամբարում և Երևանյան լճում՝ միայն ջրի որակի մոնիթորինգ:

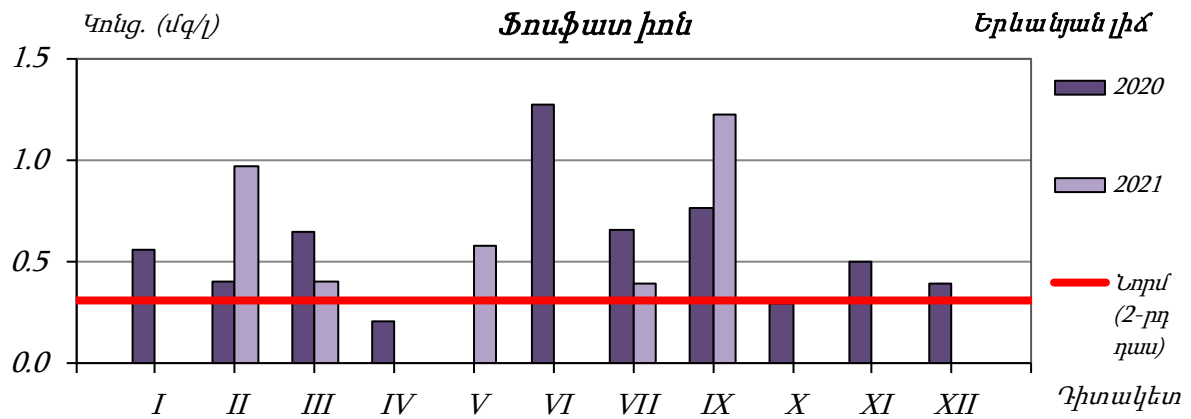
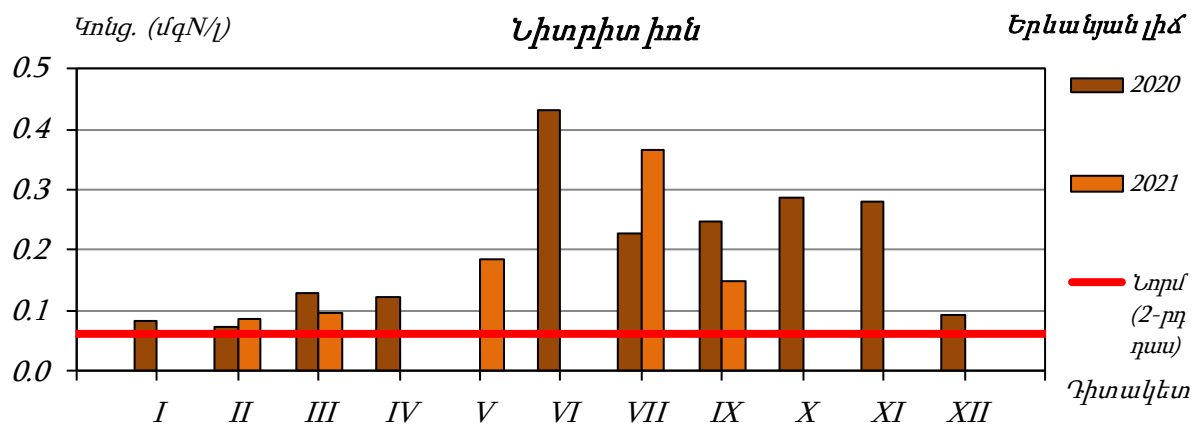
2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում ջրամբարների լցվածությունների մեծությունները եռամսյակի ամիսների վերջին օրերի դրությամբ ներկայացված են հաջորդող աղյուսակում.

Աղյուսակ 14. Ջրամբարների ջրալցվածությունը. 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում

Ջրամբարի անվանումը	Ջրամբարի ընդհանուր ծավալը. մլն. խոր.մ	Փաստացի լցվածությունը, Հուլիսի 31-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, օգոստոսի 31-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	
		ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %
Ախուրյան	525	108.27	21	23.36	4	23.15	4
Արփի լիճ	105	42.80	41	22.50	21	14.50	14
Ագատ	70	25.51	36	16.75	24	13.10	19
Ապարան	91	23.53	26	14.57	16	10.28	11
Մարմարիկ	24	5.54	23	1.10	5	1.29	5

Ջրամբարների ջրի որակ

Արփի լիճ ջրամբարի ջրի որակը երեք ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Ախուրյանի ջրամբարի ջրի որակը հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), Ապարանի ջրամբարի ջրի որակը օգոստոսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), Երևանյան լիճ ջրամբարի ջրի որակը հուլիսին գնահատվել է «վատ» (4-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), Ագատի ջրամբարի ջրի որակը հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Կեչուտի ջրամբարի ջրի որակը օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

**Աղյուսակ 15. Ջրամբարների ջրի որակը 2021թ. 3-րդ եռամսյակում.
Հուլիս**

Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Արփի լճի ջրամբար (109)	ամբարտակի մոտ	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ
		ԿՆ	4-րդ	
Ախուրյանի ջրամբար (110)	ամբարտակի մոտ	Նիտրիտ իոն	3-րդ	3-րդ
Երևանյան լիճ ջրամբար (112)	ամբարտակի մոտ	Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, ԸՍԱ	3-րդ	5-րդ
		Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	5-րդ	
Ազատի ջրամբար (113)	ամբարտակի մոտ	-	2-րդ	2-րդ

Օգոստոս

Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Արփի լճի ջրամբար (109)	ամբարտակի մոտ	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ
		ԿՆ	4-րդ	
Ախուրյանի ջրամբար (110)	ամբարտակի մոտ	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Ապարանի ջրամբար (111)	ամբարտակի մոտ	-	2-րդ	2-րդ
Կեչուտի ջրամբար (114)	ամբարտակի մոտ	-	2-րդ	2-րդ

Մեկտեսներ

<i>Ջրային ռեսուրս</i>	<i>Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշ</i>	<i>Ջրի որակի ցուցանիշի դասը</i>	<i>Ջրի որակի բնութագրական դասը</i>
<i>Արփի լճի ջրամբար (109)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>ԿՆ</i>	<i>4-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
<i>Ախուրյանի ջրամբար (110)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
		<i>ԿՆ</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Ապարանի ջրամբար (111)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>Լուծված թթվածին</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Երևանյան լիճ ջրամբար (112)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
		<i>Ամոնիում իոն, բնդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Ազատի ջրամբար (113)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>
<i>Կեչուտի ջրամբար (114)</i>	<i>ամբարտակի մոտ</i>	<i>-</i>	<i>2-րդ</i>	<i>2-րդ</i>

Աղյուսակ 16. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում
Հուլիս

Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)												
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 մգ/լ	Ամոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՄԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Ցինկ, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Նիկել, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Հուշակերտ գյուղից 0.9 կմ ներքև (25)	1.2	1.6	1.7	—	6.7	31.7	23.5	6.6	34.6	16.8	5.6	80.5	74.4
Հրազդան գետի թափման կետից վերև (26)	—	2.4	2.7	1.6	—	3.8	5.5	—	8.0	10.1	1.3	7.8	—
Հրազդան գետի թափման կետից ներքև (27)	1.2	3.9	8.0	1.8	—	3.2	4.3	—	6.8	11.1	—	4.6	—
Արարատից քաղաքից 0.5 կմ ներքև (28)	—	1.5	10.0	1.8	—	2.6	2.1	—	5.3	11.3	—	2.7	—
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	1.5	3.3	5.1	2.4	—	2.3	3.6	—	3.1	9.4	—	5.2	2.4
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	1.2	6.6	5.1	2.4	—	16.0	3.4	—	4.2	11.1	1.4	11.5	2.5
Մեղրիգետի թափման կետից վերև (AMS-3)	—	4.9	4.1	2.4	1.5	50.1	3.5	—	11.0	16.2	5.5	23.5	3.2

Օգոստոս

Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)										
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 մգ/լ	Ամոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Մուլֆատ իոն, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Նիկել, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Մոլիբդեն, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ
Հուշակերտ գյուղից 0.9 կմ ներքև (25)	–	–	–	5.9	5.0	1.2	–	9.3	10.4	2.0	20.1
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	2.3	–	2.3	3.3	6.1	–	–	3.8	15.1	–	3.1
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	2.0	–	2.4	4.9	7.3	–	1.8	3.9	16.2	–	3.7
Մեղրիգետի թափման կետից վերև (AMS-3)	2.0	1.4	2.3	7.5	11.3	–	–	3.3	16.1	–	2.8

Մեպտեմբեր

Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)											
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 մգ/լ	Ամոնիումի իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՄԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Ցինկ, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Հուշակերտ գյուղից 0.9 կմ ներքև (25)	1.2	–	–	–	–	3.2	3.1	6.5	9.3	–	7.6	–
Հրազդան գետի թափման կետից վերև (26)	–	3.8	4.1	1.4	–	3.6	6.3	8.1	17.6	1.7	20.3	–
Հրազդան գետի թափման կետից ներքև (27)	–	5.2	7.0	1.4	–	3.5	6.0	7.3	17.8	1.4	16.0	–
Արարատից քաղաքից 0.5 կմ ներքև (28)	–	6.9	8.5	1.4	–	3.6	5.1	4.7	16.9	1.2	12.6	–
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	–	2.5	–	2.2	–	3.4	4.1	5.6	15.3	–	3.2	3.7
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	–	–	–	2.2	–	15.1	4.5	7.3	15.7	1.4	7.0	3.8
Մեղրի գետի թափման կետից վերև (AMS-3)	1.5	–	–	2.2	1.4	56.6	4.2	14.1	19.2	5.5	16.1	3.6

5. ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ

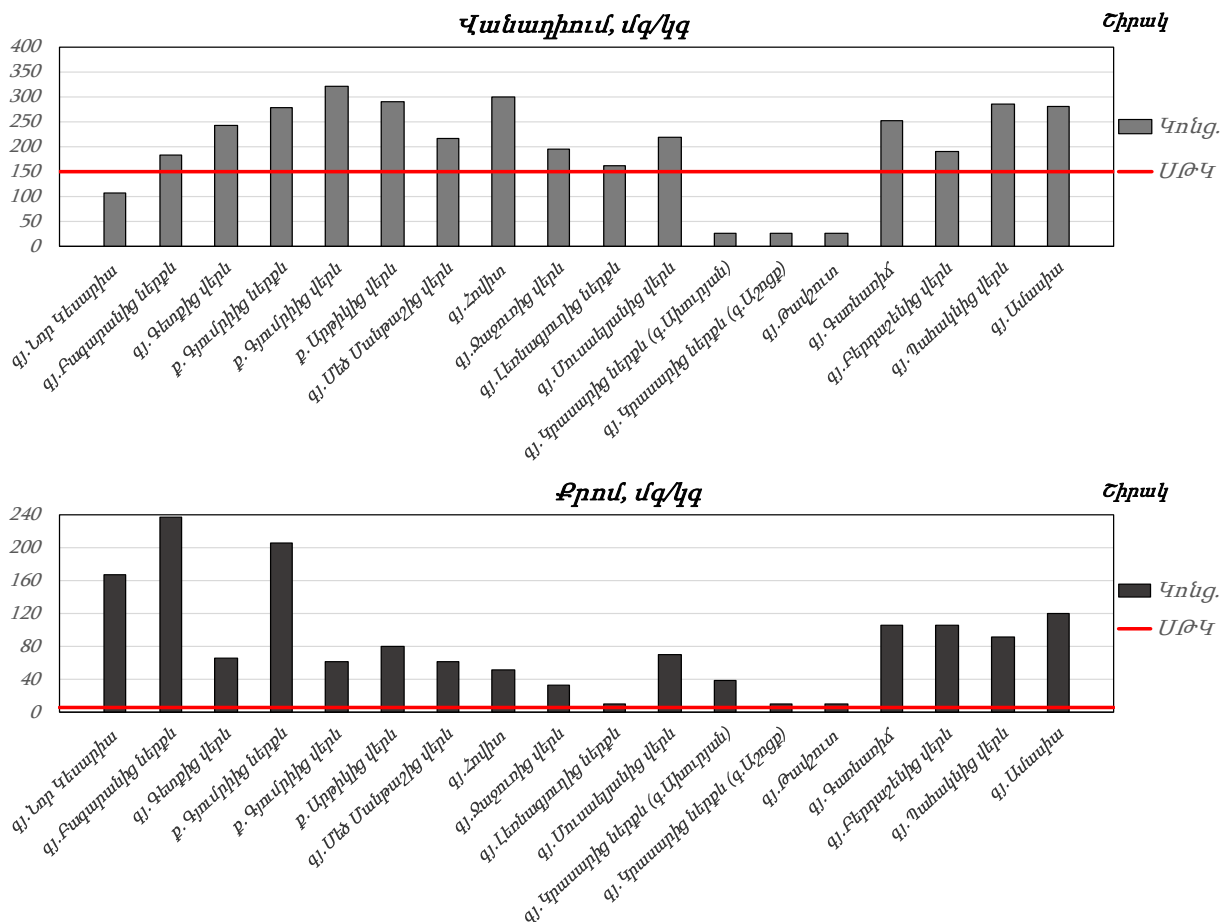
Հողային ծածկույթի աղտոտման աղբյուրներ կարող են հանդիսանալ՝

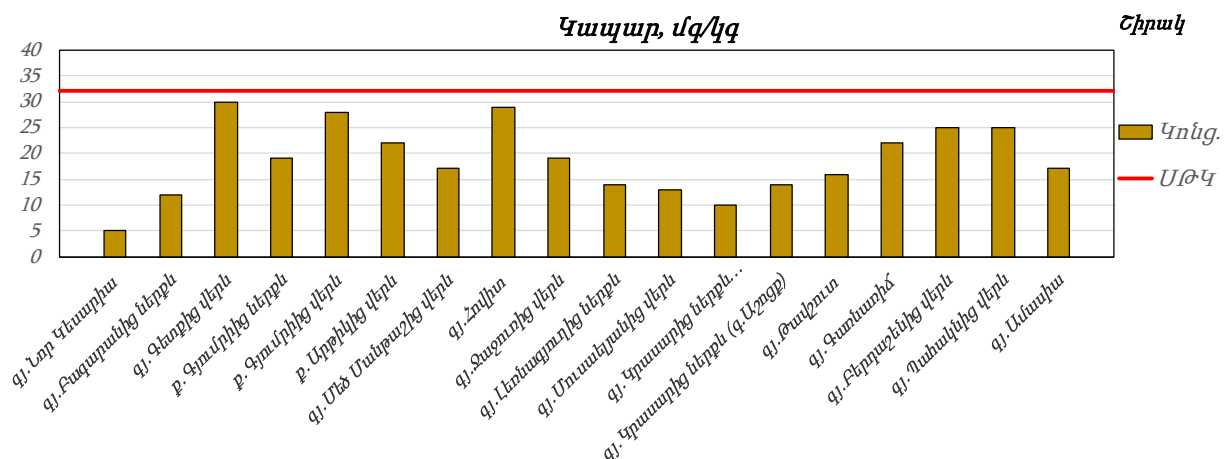
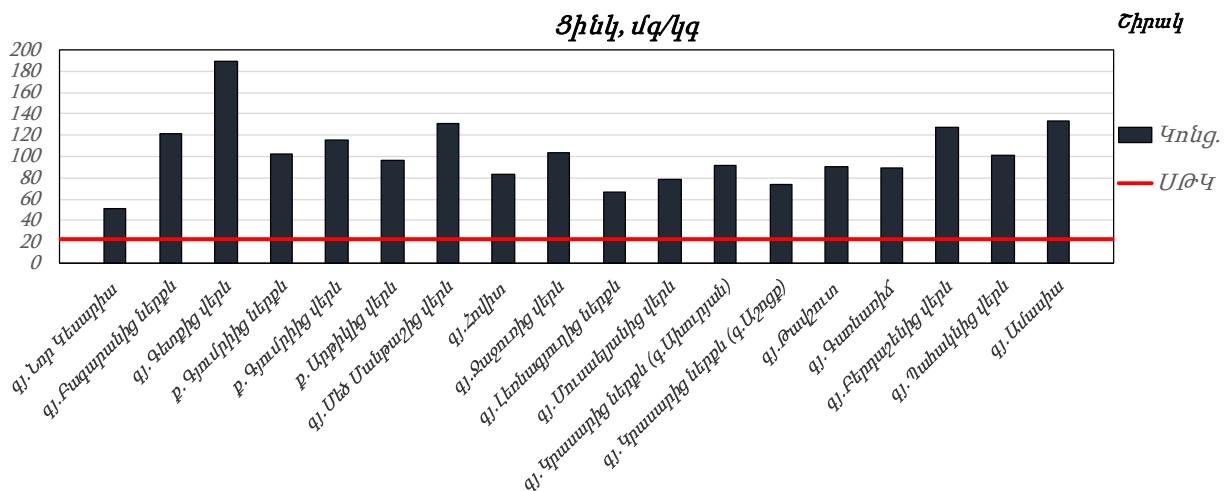
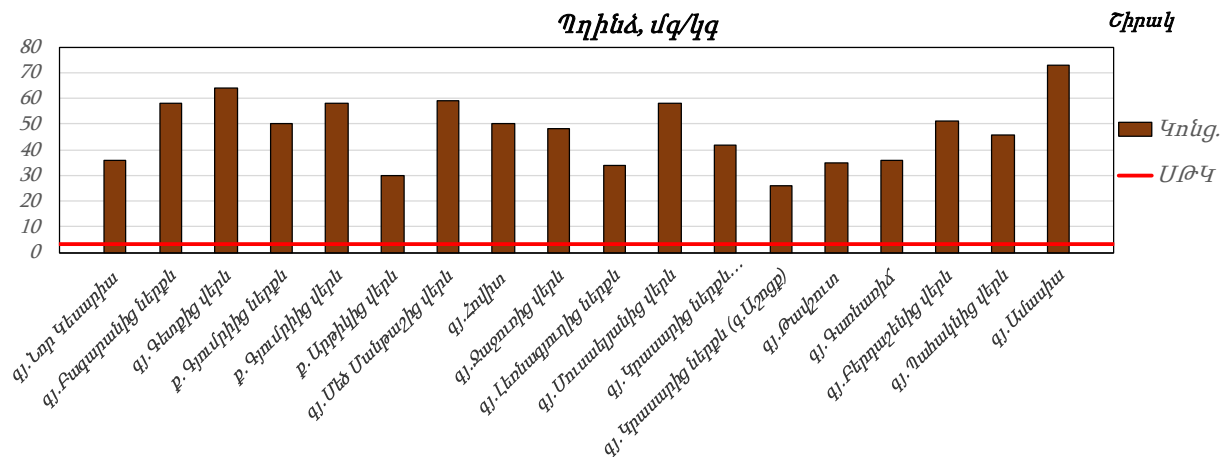
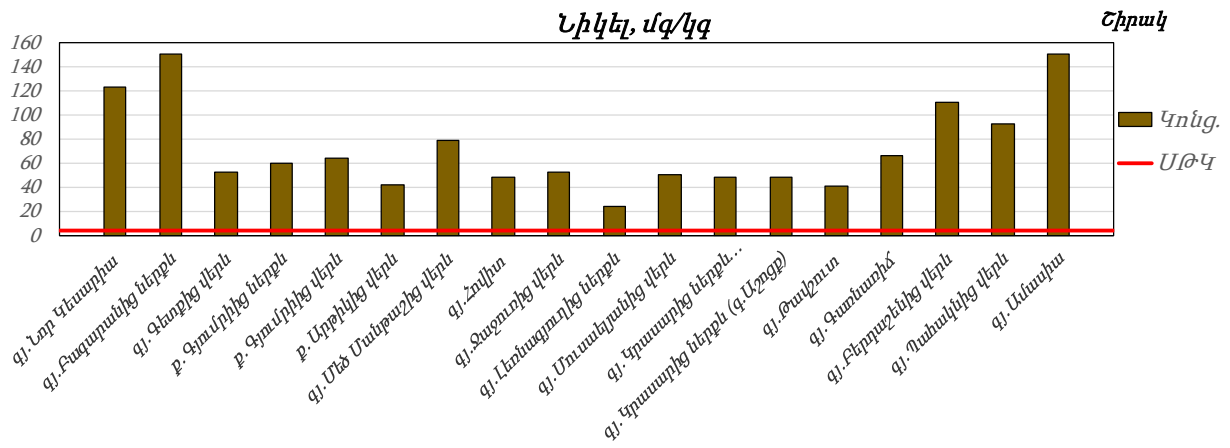
- մետաղաձուլական գործարանները,
- արդյունաբերական և կենցաղային թափոնները,
- ժամանակակից գյուղատնտեսությունը,
- տրանսպորտը և այլն:

Մարդու գործունեության արդյունքում միջավայր թափանցած ծանր մետաղների մեծ մասը կուտակվում է հողում: Այնուհետև դրանց մի մասը անցնելով ջրային միջավայր, կլանվում է բույսերի կողմից և հայտնվում սննդային շղթայում: Հողի արդյունաբերական աղտոտման հիմնական աղբյուրներն են մետաղաձուլական գործարանների և արդյունաբերական այլ ձեռնարկությունների թափոնները: Նման աղտոտումները կարող են առաջացնել հողի աղտոտվածություն ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով:

Հողերի որակի գիտահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի համաձայն:

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են Շիրակի մարզում: Ուսումնասիրված հողերում գերազանցում են վանադիումի պարունակությունը՝ 1.1-2.1 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 1.7-39.5 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 6.0-37.8 անգամ, պղինձի պարունակությունը՝ 8.7-24.3 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 2.2-8.3 անգամ:

6. ԱՆՏԱՌՆԵՐ

Անտառապահականություն

2021 թվականի 3-րդ եռամսյակի ընթացքում անտառապահականության վիճակի մասնակի դիտարկում-ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 6 անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի սահմաններում (**«Սյունիք» ա/տ, «Ստեփանավան» ա/տ, «Վանաձոր» ա/տ, «Թումանյան» ա/տ, «Իջևան» ա/տ, «Արծվաբերդ» ա/տ**): Աշխատանքների ընթացքում վեր են հանվել նկատված խնդիրները և տրվել են համապատասխան առաջարկություններ: Ստորև ներկայացվում են արձանագրված խնդիրները՝

- Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրությունների իրականացման ընթացքում առկա խնդիրները տեղորոշվել են Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով:
- Արբանյակային պատկերների կիրառմամբ սաղարթում 2020-2021 թվականների փոփոխությունների նախնական բացահայտումն իրականացվել է մասնակի՝ պայմանավորված բուսականության վեգետացիոն պասիվ շրջանով և ամպամածությամբ:
- Վերոնշյալ անտառային տարածքներում հայտնաբերվել է ընդհանուր առմամբ 24 ապօրինի հատման օջախ: Նկատվել են նաև ապօրինի հատումներ, որոնք արդեն իսկ արձանագրված են եղել «Բնապահականության և ընդերքի տեսչական մարմնի» և «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից:

Աղյուսակ 17. Ապօրինի հատման օջախները

<i>Անտառտնտեսություն</i>	<i>Օջախների քանակ (հատ)</i>
<i>Սյունիք</i>	-
<i>Ստեփանավան</i>	10
<i>Վանաձոր</i>	5
<i>Թումանյան</i>	5
<i>Իջևան</i>	-
<i>Արծվաբերդ</i>	4
<i>Ընդամենը</i>	24

- Հայտնաբերվել են Պաշտպանության նախարարության կարիքների համար հատված ծառեր, որոնք գտնվում էին արձանագրման փուլում:
- Ուսումնասիրությունների ընթացքում հայտնաբերվել են նաև արմատախիլ, ջարդված, քամատապալ և ձյունակոտոր մի շարք ծառեր: Որոշ տարածքներում արբանյակային ուսումնասիրությունների ընթացքում առանձնացված որոշ փոփոխությունների պատճառները կապված են եղել նախորդ տարիների շահագործված հատատեղերերի, կամ նախորդ տարիներին իրականացված կոճղաշիվային վերաճի օժանդակման աշխատանքների հետ:

Անտառխախտման արձանագրությունների ուսումնասիրություններ

«Սյունիքի» ա/տ մասնաճյուղի սահմաններում ուսումնասիրվել է թվով 3 անտառխախտման արձանագրություն: Աշխատանքների ընթացքում արձանագրություններում նշված տվյալները համեմատվել են առկա իրավիճակի հետ, իրականացվել են չափիչ աշխատանքներ, հիմնականում շեղումներ չեն հայտնաբերվել:

«Վանաձորի» ա/տ մասնաճյուղի սահմաններում ուսումնասիրվել է թվով 6 անտառխախտման արձանագրություն: Աշխատանքների արդյունքում պարզ է դարձել, որ ուսումնասիրված ծառերի տվյալներն ամբողջովին համապատասխանել են արձանագրություններում նշված տվյալներին:

Անտառապատում / Անտառվերականգնում

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի ուսումնասիրված բոլոր 4 անտառտնտեսության սահմաններում՝ համապատասխան գործիքակազմի կիրառմամբ, ուսումնասիրվել են նաև իրականացված անտառապատման և անտառվերականգման աշխատանքները: Մասնավորապես ուսումնասիրությունների ընթացքում ուշադրություն են դարձվել անտառապատման աշխատանքների մանրամասներին և նրբություններին (տնկման աշխատանքների իրականացման եղանակներ, խառնման և տեղաբաշխման սխեմաներ, գլխավոր և ուղեկցող ծառատեսակներ, միջշարային և միջբուսային հեռավորություններ, ինչպես նաև ծառերի թվաքանակներ): Տեղադրվել են նաև են 400 մ² մակերես զբաղեցնող փորձահրապարակներ՝ ծառերի կաչողականությունը որոշելու նպատակով:

Սյունիքի անտառտնտեսության մասնաճյուղում ուսումնասիրություններ են իրականացվել 2019 և 2020 թվականների ընթացքում հարթակների միջոցով իրականացված անտառվերականգնման օժանդակման միջոցառումների տեղամասերում: Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Արծվանիկի» և «Գորիսի» անտառպետությունների մի քանի քառակուսիներում, ինչի ընթացքում արձանագրվել է, որ տերևաթափի հետևանքով առաջացած անտառային թաղիքը ծածկել էր հարթակները, ուսումնասիրությունների իրականացման պահին դրանք գրեթե չէին երևում: Տվյալ տեղամասերում առկա է եղել նաև մեծ թվով մատղաշ (հիմնականում կաղնի տեսակի), ինչը խոսում է դրական արդյունքի մասին:

Ստեփանավանի անտառտնտեսության մասնաճյուղում ուսումնասիրվել են 2019 թվականինին պետական բյուջեով նախատեսված «Ստեփանավանի» անտառտնտեսության սահմաններում ընդհանուր 15 հա-ի վրա իրականացված անտառապատման աշխատանքները: Ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառապատված երկու տարբեր տեղամասերում (համապատասխանաբար 5 և 10 հա մակերեսներով): Իրականացված աշխատանքների ընթացքում ուշադրություն են դարձվել անտառապատման աշխատանքների մանրամասներին և նրբություններին (տնկման աշխատանքների իրականացման եղանակներ, խառնման և տեղաբաշխման սխեմաներ, գլխավոր և ուղեկցող ծառատեսակներ, միջշարային և միջբուսային հեռավորություններ, ինչպես նաև ծառերի թվաքանակներ): Իրականացվել են մի քանի ուսումնասիրություններ՝ համապատասխան գործիքակազմի կիրառմամբ, ինչպես նաև տեղադրվել են 400 մ² մակերես զբաղեցնող փորձահրապարակներ՝ ծառերի կաչողականությունը որոշելու նպատակով: Իրականացված աշխատանքների արդյունքում պարզ է դարձել, որ երկու տեղամասերում էլ նախատեսված մակերեսները պահպանված չեն եղել: Առաջին տեղամասում անտառապատված մակերեսը կազմել է 3,5, իսկ երկրորդում՝ 8,5 հա:

Իրականացված աշխատանքների արդյունքում պարզ է դարձել նաև որ երկու տեղամասերում էլ ընդհանուր առմամբ պահպանված են եղել միջշարային և միջբուսային հեռավորությունները, իսկ կաչողականությունը գնահատվել է մոտ 65% առաջին, և 78%՝ երկրորդ տեղամասերի համար:

Ուսումնասիրվել է «Ստեփանավանի» անտառապետության քառակուսիներից մեկում իրականացված հանքայնացման աշխատանքները: Դիտարկումներից պարզ է դարձել, որ պատրաստված հարթակները գրեթե ամբողջությամբ ծածկված են եղել բավականին բարձր խոտային բուսականությամբ, ինչը խոչընդոտել է ծիլերի փնտրտուքին և տեսանելիությանը: Դիտարկված հարթակներում ծլած սերմեր չեն հայտնաբերվել, կամ դրանք դեռևս տեսանելի չեն եղել: Անտառնտեսության աշխատակիցները անտառամասում իրականացված աշխատանքների հարակից բացատրում սեփական նախաձեռնությամբ և ուժերով իրակացրել էին նաև փորձնական ցանքս փոսային եղանակով: Արդյունքում բավականին բարձր ծլունակություն էր ապահովվել և դիտարկված գրեթե բոլոր փոսերում կաղնու սերմերը ծլել էին:

Ուսումնասիրվել է Իջևանի անտառնտեսության մասնաճյուղի 2019թ. /20հա/ և 2020թ. /20հա/ ընթացքում պետական բյուջեով նախատեսված Իջևանի անտառապետության 42-րդ քառակուսում իրականացված անտառապատման աշխատանքները:

Դաշտային դիտարկումներից, ինչպես նաև անօդաչու թռչող սարքի միջոցով իրականացված օրթոլուսանկարահանման և ստացված տվյալների մշակման աշխատանքներից ու չափագրումներից պարզվեց, որ անտառապատման աշխատանքները իրականացվել են ընդհանուր մոտ 40 հա-ի վրա:

Անտառապատման աշխատանքները իրականացվել են խրամատներով և համաձայն խառնման և տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել սովորական սոճենին և կաղնին, ուղեկցող ծառատեսակներ սովորական հացենին և թխկին՝ 2 շարք գլխավոր ծառատեսակ և 1 շարք ուղեկցող: Համաձայն նախագծի՝ 2 շարքերի միջև հեռավորությունը կազմում է 3մ, իսկ միջբույսային հեռավորությունը՝ 1մ, 1հա հաշվով 3000 հատ տնկի: Իրականացված ուսումնասիրություններից պարզվեց, որ միջշարային և միջբույսային հեռավորությունները համապատասխանում են նախագծի ցուցանիշներին: Տեղադրվել են նաև փորձահրապարակներ, որի արդյունքում պարզվեց, որ կաչողականությունը միջինը 2019թ.-ին իրականացված անտառապատված տարածքի համար մոտ 20-ից 30%, իսկ 2020թ.-ի համար՝ 35-ից 40% ինչը ցածր ցուցանիշ է և անհրաժեշտ է իրականացնել լրացման աշխատանքներ: Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց նաև, որ անտառապատված տարածքի արտաքին սահմանները ցանկապատված են, սակայն ոչ ամբողջությամբ, ինչի համար առաջարկվում է պետ. բյուջեի կողմից տրամադրվի ֆինանսավորում մոտ 670 գծամետր ցանկապատում իրականացնելու համար, որպեսզի անտառապատված հատվածները ամբողջական պաշտպանվի և կանխվի անասունների մուտք գործելը տվյալ տեղամասեր:

Արժվաբերդի անտառնտեսության մասնաճյուղում ուսումնասիրվել է 2019թ. ընթացքում 18 հա-ի վրա պետական բյուջեով նախատեսված Ծաղկավանի ա/պ անտառապետության 2-րդ և 3-րդ քառակուսիներում իրականացված անտառապատման աշխատանքները, որից 13 հա-ի վրա իրականացվել են տնկման, իսկ 5 հա-ի վրա՝ ցանքսի միջոցով:

Դաշտային պայմաններում անտառապետի ուղեկցությամբ իրականացվել է հանույթ ԱՏՍ /GPS/ -սարքավորման միջոցով /TRIMBLE 3B/, որի արդյունքում ստացել ենք իրականացված աշխատանքների տարածքների սահմանների վեկտորային շերտերը/: Արդյունքում կազմվել է իրականացված աշխատանքների քարտեզ-սխեմա, որտեղ արտացոլված է նաև ցանկապատված և ոչ ցանկապատված սահմանները:

Անտառապատման աշխատանքները իրականացվել են խրամատներով և համաձայն խառնման և տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կաղնին, ուղեկցող ծառատեսակներ սովորական հացենին և կեչին, իսկ ցանքսը իրականացվել է կաղնու սերմերով: Համաձայն նախագծի շարքերի միջև հեռավորությունը կազմում է 3մ, իսկ միջբույսային հեռավորությունը 1մ, 1հա հաշվով 3000 հատ տնկի: Մեր կողմից իրականացված ուսումնասիրություններից պարզվեց, որ միջշարային հեռավորությունները համապատասխանում են նախագծի ցուցանիշներին: Սակայն ծառատեսակների կաչողականությունը գրեթե բացակայում էր՝ մոտ 5%, ինչը շատ վատ ցուցանիշ է: Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց նաև, որ անտառապատված տարածքի արտաքին սահմանները ցանկապատված են, սակայն ոչ ամբողջությամբ:

Հայտնաբերված թերություններ

- Անտառապատված տարածքներում անհրաժեշտ է իրականացնել լրացման և ցանկապատի ամբողջականացման աշխատանքներ:
- Բազմաթիվ վայրերում նկատվում է ցածր կաչողունակություն:
- Որոշ դեպքերում տնկումն իրականացվում է նախատեսածից ավելի քիչ մակերեսի վրա:
- Մերմերի ցանքսը և հանքայնացումը մեծամասամբ անարդյունավետ է:

Անտառօգտագործում

Անտառօգտագործման շրջանակներում ուսումնասիրվել են «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Սյունիք», «Ստեփանավան», «Վանաձոր», «Թումանյան», «Իջևան» և «Արծվաբերդ» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի սահմաններում տեղակայված հատատեղերը (համապատասխանաբար 23 սանիտարական հատման հատատեղ և 1 այլ հատում), ինչպես նաև «Սևան ազգային պարկ», «Դիլիջան ազգային պարկ» և «Արփի լիճ ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների սահմաններում իրականացվել են 2021 թվականի ընտրովի սանիտարական հատումների արդյունքների հավաստիության մասնակի դիտարկում–ուսումնասիրություններ:

Դաշտային աշխատանքների ընթացքում աչքաչափական և գործիքաչափական եղանակներով բոլոր հատատեղերում իրականացվել են որոշ անտառգնահատման ցուցանիշների գնահատումներ (ծառուտի լրիվություն, հասակային դասեր, լանջերի թերություն, դիրքադրություն և այլն):

Հայտնաբերված թերություններ

• Ուսումնասիրված սանիտարական հատման նպատակով շահագործվող հատատեղերում հատման համար նախատեսված ծառերը հիմնականում հասուն և գերհասուն էին և որոնց մեջ կային նաև առողջ բնափայտ ունեցող ծառեր և որոնք համապատասխանում են անտառվերականգնման հատման տեսակին, սակայն ներկա պահին այդ հատումները չեն իրականացվում, կապված ծառուտների լրիվության և այլ հանգամանքներով: Սակայն պետք է փաստել, որ տվյալ ծառատեսակները ժամանակին չհեռացնելու դեպքում տարիների ընթացքում դրանք ամբողջությամբ կկորցնեն իրենց որակական հատկությունները և կդառնան ոչ պիտանի: Ուստի առաջարկվում է իրավական ակտերի փոփոխությունների և լրացումների միջոցով կարգավորել այդ խնդիրը:

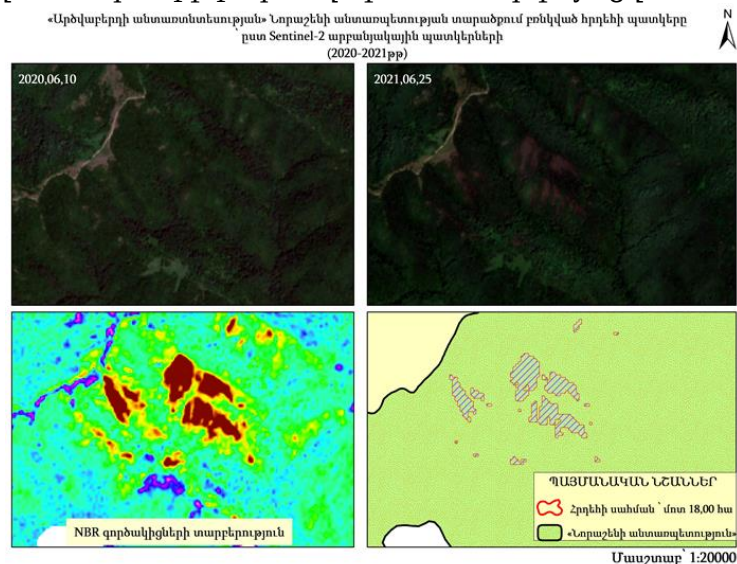
• Սանիտարական հատման նպատակով ուսումնասիրված հատատեղերում հատման համար նախատեսվածներից առկա էին արտաքին տեսքից և բնափայտի կազմությամբ առողջ ծառեր, որոնք իրենց կենսաբանական ու տնտեսական

հատկանիշներով չեն համապատասխանում «Խնամքի և սանիտարական հատումների մասին» կարգի դրույթներին, ինչպես նաև որոշ հատվածներում լրիվությունը իջել էր թույլատրելի սահմաններից, իսկ լանջի թեքությունը տեղ-տեղ անցնում էր 30°-ից:

• Ուսումնասիրված հատատեղերում առկա էին համարակալումներ, որոնք արված էին բնի վրա արմատավզիկից վերև, ինչպես նաև մեծ մասաբ անընթեռների են, ինչը չի համապատասխանում «Խնամքի և սանիտարական հատումների մասին» կարգի դրույթներին, առաջարկվում է հատատեղերում ծառերի համարակալումն իրականացնել արմատավզիկի մոտ տաշման և հստակ ընթեռների համարակալումով:

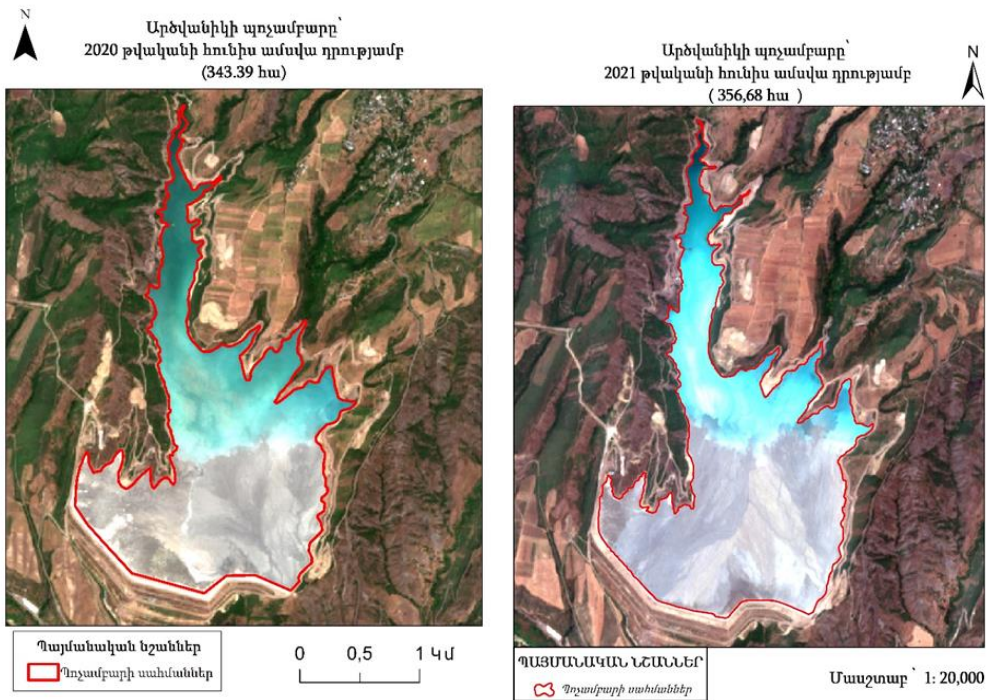
ՄՏՀ և ՀԶ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ իրականացված աշխատանքներ

Հուլիս ամսվա ընթացքում ՄՏՀ և ՀԶ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ իրականացվել են «Արծվաբերդի» անտառտնտեսության «Նորաշեն» անտառպետության տարածքում բռնկված հրդեհի վերձանման աշխատանքներ: Աշխատանքների իրականացման համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել-2 արբանյակից ստացված տվյալները: NBR գործակիցների համադրման արդյունքում պարզվել է, որ հրդեհը զբաղեցրել է մոտ 18 հա տարածք: Հրդեհված տարածքի քարտեզ սխեման ներկայացվում է ստորև.

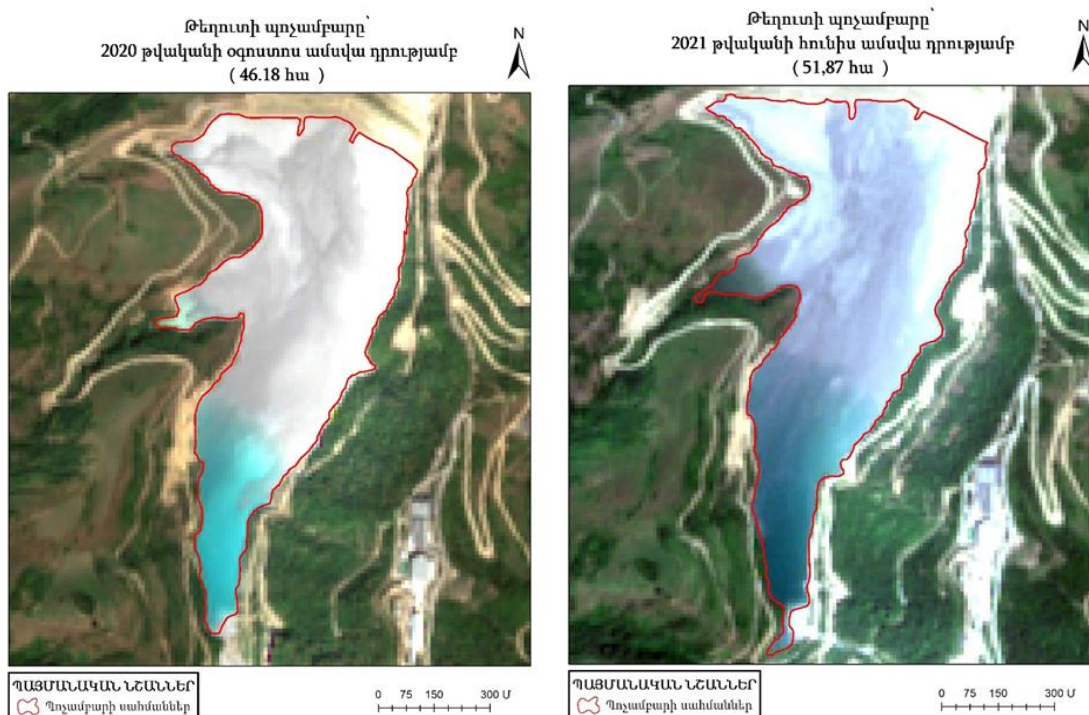

Սենտինել-2 արբանյակից ստացված պատկերների միջոցով ուսումնասիրվել են Արծվանիկի և Թեղուտի պոչամբարների մակերեսների փոփոխությունը:

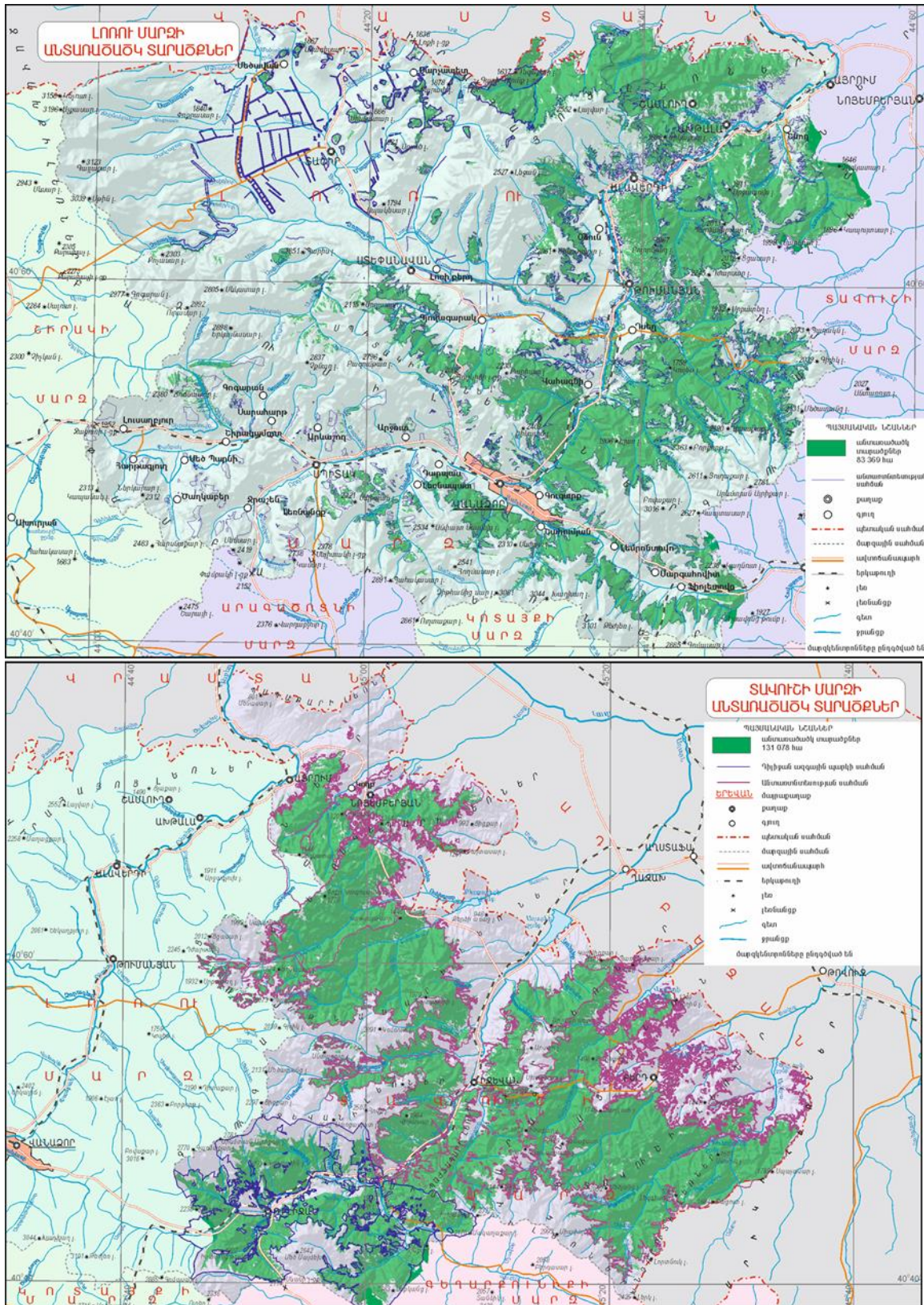
Արծվանիկի պոչամբարի մակերեսը 2020 թվականի հունիս ամսվա դրությամբ կազմել է 343.39հա, իսկ 2021 թվականի հունիսին՝ 356.68 հա: Մակերեսը մեծացել է մոտ 13.3հա-ով կամ 3.8%-ով.

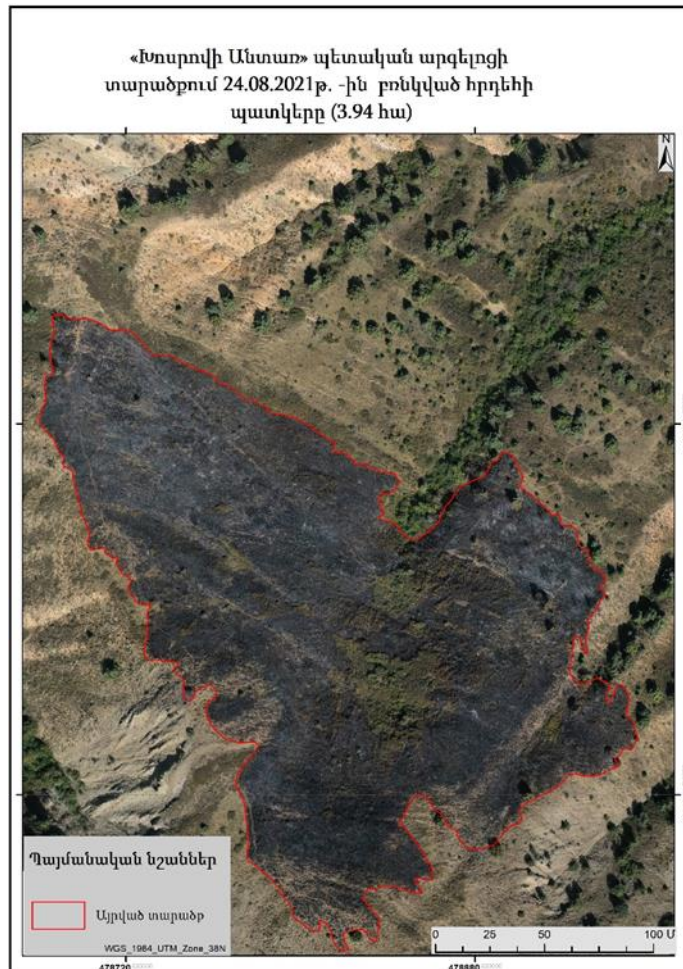
Թեղուտի պոչամբարի մակերեսը 2020 թվականի օգոստոս ամսվա դրությամբ կազմել է 46.18 հա, իսկ 2021 թվականի հունիսին՝ 51.87 հա: Մակերեսը մեծացել է մոտ 5.7 հա-ով կամ 11%-ով:

Սենտինել-2 արբանյակից ստացված 2021 թվականի պատկերների վերծանման արդյունքում հաշվարկվել է Լոռվա և Տավուշի մարզերի անտառածածկը: Արդյունքում Լոռիում այն կազմել է 83369 հա, իսկ Տավուշում՝ 131078 հա:

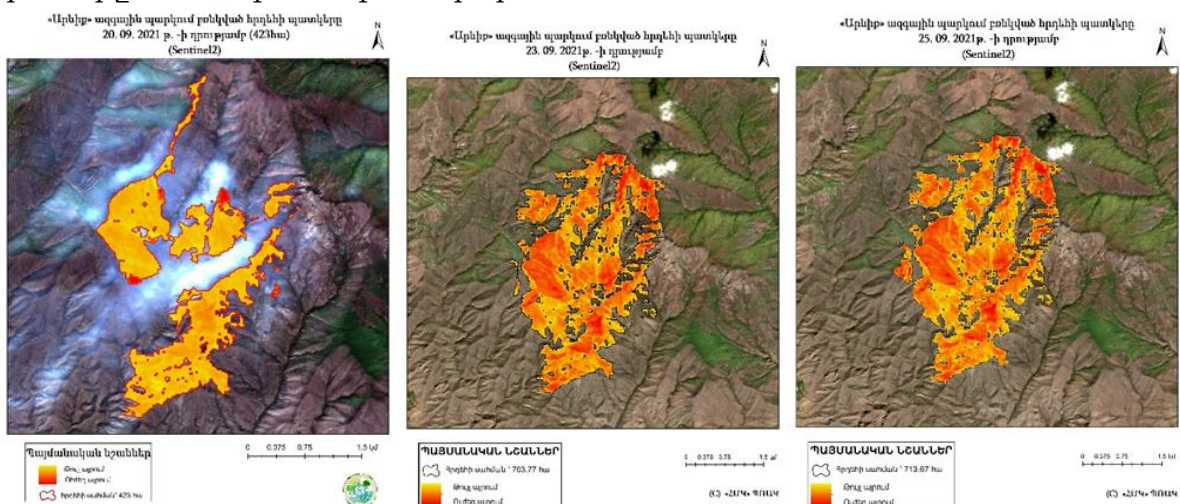

Իրականացվել է ա/թ օգոստոսի 24-ին «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոցում տեղի ունեցած հրդեհված տարածքի օդալուսանկարահանում, տվյալների վերծանմա և մշակման արդյունքում պարզվել է, որ այրված տարածքի ընդհանուր մակերեսը կազմել է 3.94հա:

Ուսումնասիրվել է նաև Արևիք ազգային պարկում 15.09.2021թ-ին բռնկված հրդեհը:

Ուսումնասիրություններն իրականացվել է Սենտինել-2 արբանյակից ստացված պատկերների շնորհիվ: Ներբեռնվել են սեպտեմբերի 20, 23 և 25-ի պատկերները, որոնց մշակման արդյուքում ստացվել են տվյալ օրերի համար այրված տարածքների մակերեսները, համապատասխանաբար 423հա, 703.77հա և 713.67հա:

Ոչ պլանային հատման նշանակված ծառերի ուսումնասիրություններ

1. Ուսումնասիրվել է «Դիլիջան» ազգային պարկի Պարզ լճի տարածքում 3 հատ կաղնի տեսակի ծառերի հատված լինելու հանգամանքը: Պարզվել է, որ կաղնիներից

մեկը հատման ենթակա չէր: Ուսումնասիրվել են նաև Պարզ լճի վարձակալված տարածքում առկա բոխի տեսակի ծառերը, որոնց գազաթային հատվածներում առկա են չոր ճյուղեր, ինչը վտանգ է ներկայացնում այցելուների համար: Առաջարկվում է կազմակերպել նման ծառերի չոր ճյուղերի էտ զբոսաշրջիկների անվտանգությունը ապահովելու համար:

2. Իրականացվել է «Սևան ազգային պարկ» և «Արփի լիճ ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ներում սանիտարական հատման ենթակա տարածքների ուսումնասիրություն:

«Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ին առաջարկվեց՝

- Մեկից ավել առանցք ուեցող ծառերը կրկին համարակալել, թվերը դնել ծառերի արմատավզիկի վրա և ներառել հաշվեգնահատման ցուցակներում:

Համարակալել անխտիր բոլոր ձյունակոտոր և քամատապալ ծառերը:

Բացառել բնափայտի մթերումը արգելոցային գոտիներում:

- Տեղամասի համար կազմված հաշվեգնահատման ցուցակներում և հատատեղերի անձնագրերում փայտանյութի ընդհանուր ծավալում, բարձրացնել շինափայտի ծավալն շուրջ 22խիտ/խմ-ով:

և

.

3. Ուսումնասիրվել է «Ճանապարհային դեպարտամենտ» ՊՈԱԿ-ի և «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ Մարտունի գազաֆիկացման և գազամատակարարման մասնաճյուղի կողմից առաջարկված և «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի կողմից ներկայացված հատման ենթակա ծառերի հատատեղի անձնագրերը և հաշվեգնահատման ցուցակները:

Անձնագրերը ձևակերպված են ճիշտ, իսկ հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալները համեմատվել են կանգուն ծառերի ծավալային ու տեսականու աղյուսակների հետ, որտեղ շեղումներ չեն նկատվել:

4. Ուսումնասիրվել է «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի Շամախյան տեղամաս մասնաճյուղ՝ Տավուշի և Լոռու մարզերի երկաթգծի Ֆիոլետովո-Դիլիջան վագուրդում 92-84 կմ տարածքում գնացքների անվտանգ երթևեկությանը խանգարող ծառերը:

«Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ին առաջարկվեց՝

- Հաշվեգնահատման ցուցակներում շտկել թերությունները, շեղման ցուցանիշները:

- Մթերման աշխատանքներն ավարտելուց հետո տարածքը մաքրել հատման մնացորդներից և ջախ-ճյուղիկներից:

5. Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի «Դիլիջան», «Շամախյան», «Հաղարծին», «Գոշ» և «Աղավնավանք» տեղամաս մասնաճյուղեր անտառային տարածքներում: Ուսումնասիրություններին իրենց մասնակցությունն են ունեցել նաև վերոգրյալ տեղամասերի աշխատակիցները: Ընտրանքային կարգով կատարված ստուգիչ չափումների արդյունքները հիմնականում համապատասխանել են տեղամասերի աշխատակիցների կողմից կազմված հաշվեգնահատման ցուցակների տվյալների հետ: Աշխատանքների ավարտից հետո համապատասխան առաջարկություններ են հնչեցվել ստուգիչ աշխատանքների իրականացման ընթացքում հայտնաբերված թերությունների շտկման վերաբերյալ: Առաջարկվել է նաև բոլոր մասնաճյուղերում կազմված հաշվեգնահատման ցուցակներում և հատատեղերի անձնագրերում ավելացնել շինափայտի ծավալների վերաբերյալ համապատասխան տեղեկատվություն: Կարևորվել է նաև արգելոցային գոտիներում բնափայտի մթերման

աշխատանքների բացառումը: Առաջարկվել է նաև վերազինել աշխատակիցներին համապատասխան գործիքներով՝ աշխատանքների արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

Անտառային հրդեհների դաշտային ուսումնասիրություններ

2021 թվականի ընթացքում Վանաձորի անտառտնտեսության կողմից կազմվել է անտառային հողերում 2021 թվականին տեղի ունեցած հրդեհների դեպքերի թվով 3 արձանագրություն, անտառածածկ տարածքներում հրդեհված ընդհանուր տարածքի մակերեսը կազմել է 50.8 հա: Դաշտային ուսումնասիրություններ են իրականացվել Փամբակի անտառպետության 10 և 12-րդ քառակուսիների 1, 5, 6, 7, 8, 20, 21 անտառամասերում: Հրդեհի ընդհանուր մակերեսը կազմում էր 38 հա: Որտեղ առկա էր՝ վառված անտառանյութ: Այրված տեղամասում առկա էր կաղնի ծառատեսակի բնական վերած և բարձր խոտածածկույթ:

Հավելված 1

Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճաններն ու շեղումները 1961-1990թթ. համապատասխան նորմաներից 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում

Հուլիս

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին առավելագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+26.3+27.5	+1.3+2.0	+33.9+34.9	+20.1+21.4	+26.8+27.6	+2.4+3.5	+25.9+27.0	+0.4+1.1	+26.3+27.9	+0.8+1.3
Արագածոտնի լեռներ	+16.8+19.0	+1.1+2.0	+23.7+24.9	+10.2+14.5	+16.5+19.3	+2.6+3.0	+17.0+18.6	+0.3+2.0	+16.8+19.2	+0.6+1.4
Արագածոտնի նախալեռներ	+22.4+26.4	+1.7+2.1	+28.7+34.1	+16.7+19.6	+22.6+26.5	+2.8+3.3	+21.8+25.9	+0.8+0.9	+22.8+26.9	+0.1+1.4
Արարատ	+25.9+27.8	+1.5+1.9	+33.9+35.4	+19.1+21.6	+26.3+28.0	+2.5+2.9	+24.8+26.9	-0.2+0.9	+26.7+28.4	+1.2+1.7
Արմավիր	+26.6	+1.2	+34.9	+17.6	+26.7	+2.3	+26.0	+0.2	+27.1	+1.1
Գեղարքունիք	+14.8+18.5	+1.3+1.9	+19.0+24.8	+10.5+13.8	+15.1+19.0	+2.1+3.1	+14.9+18.2	+0.8+1.2	+14.5+18.3	+0.4+1.5
Լոռի	+17.4+20.9	+1.2+1.5	+23.0+26.5	+11.8+15.9	+17.1+21.1	+1.8+2.4	+17.8+21.2	+1.0+1.6	+17.3+20.5	+0.3+0.8
Կոտայք	+18.9+24.0	+1.3+2.1	+26.1+31.4	+12.5+18.5	+19.1+24.2	+2.3+3.5	+18.7+23.6	+0.1+1.6	+19.0+24.2	+0.1+1.0
Շիրակ	+16.3+21.4	+1.2+2.1	+23.9+29.3	+9.6+14.6	+16.0+21.0	+1.8+3.5	+16.7+21.3	+1.2+2.0	+16.3+22.0	+0.3+1.4
Սյունիքի հովիտներ	+25.0+27.8	+1.8+2.4	+31.9+33.9	+19.0+22.7	+25.0+27.7	+2.5	+25.2+27.9	+1.6+1.8	+24.9+27.7	+1.3+1.4
Սյունիքի նախալեռներ	+19.3+20.5	+1.5+2.3	+25.6+26.0	+13.2+15.5	+19.4+20.9	+2.4+2.5	+19.1+20.5	+0.9+1.2	+19.5+20.1	+0.9+1.1
Վայոց ձորի լեռներ	+17.8	+1.2	+25.7	+11.7	+18.0	+2.4	+17.5	+0.8	+18.0	+0.6
Վայոց ձորի նախալեռներ	+28.3	+2.0	+35.5	+21.5	+28.3	+3.1	+27.5	+0.8	+29.1	+2.3
Տավուշ	+19.9+25.0	+1.2+1.7	+26.9+30.8	+13.9+19.6	+20.0+25.3	+2.4+2.7	+19.9+25.2	+1.2	+19.8+24.4	0.0+1.1

Օգոստոս

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին առավելագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+26.9+28.1	+2.4+2.8	+34.6+35.6	+19.3+22.2	+26.9+28.1	+1.6+2.4	+26.3+27.5	+1.4+2.0	+27.5+28.6	+3.8+4.0
Արագածոտնի լեռներ	+17.2+19.4	+1.2+2.3	+25.3+26.7	+10.2+15.0	+18.0+19.1	+0.6+2.3	+16.4+19.0	+0.5+1.5	+17.1+20.2	+2.4+3.2
Արագածոտնի նախալեռներ	+22.8+27.2	+1.8+2.9	+29.5+34.8	+16.8+19.7	+22.9+27.0	+1.6+3.2	+22.2+26.8	+0.9+1.0	+23.2+27.7	+2.9+4.2
Արարատ	+26.2+28.0	+1.6+2.5	+35.2+36.1	+18.5+20.1	+26.2+28.0	+1.4+2.2	+25.7+27.9	+0.6+2.0	+26.6+28.0	+2.7+3.2
Արմավիր	+26.4	+1.6	+34.5	+16.9	+26.5	+1.1	+26.3	+1.3	+26.4	+2.6
Գեղարքունիք	+16.0+19.2	+1.4+3.6	+21.5+26.0	+9.1+14.5	+16.2+19.6	+1.6+3.9	+15.1+18.7	+0.5+2.3	+16.8+19.3	+2.2+4.6
Լոռի	+17.7+21.2	+1.9+2.1	+25.2+28.6	+10.1+14.2	+17.8+21.9	+1.5+2.5	+16.9+20.1	+0.6+0.8	+18.4+21.6	+3.0+3.3
Կոտայք	+19.5+24.9	+1.7+2.6	+28.0+32.5	+12.5+19.1	+19.9+25.0	+1.7+2.7	+18.8+24.3	+0.7+1.4	+19.9+25.5	+2.8+3.7
Շիրակ	+16.7+22.2	+1.5+2.6	+25.0+30.3	+8.9+14.7	+17.1+22.9	+1.5+3.1	+15.7+21.1	+0.2+1.3	+17.3+22.5	+2.8+3.8
Սյունիքի հովիտներ	+25.3+28.8	+2.5+3.2	+33.7+35.6	+17.1+22.8	+25.4+28.9	+2.0+2.9	+24.8+28.5	+1.8+2.6	+25.8+29.0	+3.6+4.1
Սյունիքի նախալեռներ	+19.4+21.1	+2.0+2.5	+27.4+27.9	+10.6+14.8	+18.9+21.0	+1.0+1.9	+19.2+20.9	+1.6+2.3	+20.1+21.5	+3.2
Վայոց ձորի լեռներ	+18.7	+1.6	+27.4	+11.3	+18.1	+0.9	+28.1	+1.9	+19.6	+3.0
Վայոց ձորի նախալեռներ	+28.0	+2.2	+35.6	+20.4	+27.7	+1.7	+18.3	+1.0	+28.3	+3.6
Տավուշ	+20.4+26.1	+2.4+3.0	+29.9+33.9	+12.5+19.5	+20.9+26.9	+2.3+3.1	+19.1+25.2	+1.0+1.6	+21.1+26.3	+3.5+4.2

Մեպտեմբեր

Մարզ	Անսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնորյակ		II տասնորյակ		III տասնորյակ	
	դիտված	շեղում	միջին առավել- ագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+21.4+22.2	+1.0+1.7	+28.6+29.5	+13.7+15.4	+23.1+23.9	+0.5+1.4	+23.0+23.9	+2.8+3.8	+18.1+18.7	-0.5+0.1
Արագածոտնի լեռներ	+11.5+14.4	+0.3+1.5	+19.6+21.4	+4.9+10.1	+13.3+16.4	+0.3+1.4	+12.6+15.8	+1.7+2.9	+8.5+11.1	-1.4+0.3
Արագածոտնի նախալեռներ	+17.2+21.4	+0.7+1.0	+23.4+29.0	+11.6+14.3	+19.0+23.2	+0.4+1.4	+18.6+23.0	+2.5	+13.9+18.0	-0.8
Արարատ	+20.7+22.2	+0.6+1.6	+29.8+30.1	+13.2+14.9	+22.3+24.6	+0.1+1.8	+21.8+23.1	+2.0+3.0	+17.9+19.0	-0.6+0.3
Արմավիր	+20.0	-0.2	+28.8	+11.3	+22.3	+0.2	+20.9	+1.3	+16.8	-0.9
Գեղարքունիք	+10.7+15.1	+0.8+1.5	+15.8+21.3	+6.2+10.2	+11.6+16.2	+0.1+1.3	+12.1+16.4	+1.8+2.8	+8.4+12.7	-0.4+1.2
Լոռի	+12.9+16.0	+0.1+0.8	+18.7+21.3	+7.7+11.4	+14.1+17.3	-0.2+0.3	+14.5+17.8	+1.8+2.8	+10.0+12.9	-0.8-1.2
Կոտայք	+14.4+19.2	+0.8+1.0	+22.5+26.4	+7.8+13.7	+16.2+20.9	+0.4+0.9	+15.7+20.7	+1.7+3.0	+11.3+15.9	-0.6-1.3
Շիրակ	+11.2+16.2	+0.8+1.2	+19.7+24.6	+4.0+9.0	+13.1+17.9	+0.1+0.8	+12.8+17.9	+1.8+2.9	+7.8+12.7	-0.8-1.7
Սյունիքի հովիտներ	+19.8+22.8	+0.9+1.5	+26.5+29.1	+14.1+17.8	+21.3+23.9	+0.6+0.7	+20.6+23.8	+1.9+3.1	+17.4+20.6	+0.3+0.9
Սյունիքի նախալեռներ	+14.9+15.4	+1.0+1.2	+20.7+22.3	+8.0+10.6	+16.4+16.5	+0.2+1.0	+15.1+16.3	+1.7+2.1	+13.1+13.4	+0.3+1.0
Վայոց ձորի լեռներ	+14.1	+0.8	+23.3	+7.3	+15.4	+0.1	+15.2	+2.2	+11.6	+0.1
Վայոց ձորի նախալեռներ	+22.0	+1.0	+30.0	+14.2	+24.3	+1.2	+22.8	+2.2	+18.8	-0.1
Տավուշ	+15.3+19.5	+0.6+1.2	+22.6+25.4	+10.1+14.5	+16.8+21.1	+0.2+1.1	+16.8+21.3	+2.6+2.9	+12.2+16.2	-0.6-0.9

Հավելված 2

Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում

Հուլիս

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C
ք. Երևան	Մերձավան (37783)	21	+41	Զվարթնոց (37788) Աերոլոգիական (37790)	8.12 15	+16
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	20.21	+40	Ծաղկահովիտ(37690)	8.30	+6
Արարատ	Արտաշատ (37871) Արարատ(37874)	21 20.21	+41	Ուրցաձոր (37872)	12	+14
Արմավիր	Արմավիր (37787)	4.21	+40	Արմավիր (37787)	8	+12
Գեղարքունիք	Մասրիկ (37815) Շորժա (37802)	21 4	+32	Գավառ (37801) Մասրիկ (37815)	2 2.17	+7
Լոռի	Օձուն (37627) Վանաձոր (37704)	20 19	+35	Տաշիր (37618)	8.31	+7
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	21	+38	Հրազդան (37792)	3.6.7.8.10.11.16.17	+10
Շիրակ	Գյումրի (37686)	20	+36	Աշոցք (37609)	30	+4
Սյունիք	Մեղրի (37958)	5.19.20	+40	Սիսիան (37897)	11.17.31	+9
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	21	+41	Զերմուկ (37882)	17	+8
Տավուշ	Բագրատաշեն (37626) Իջևան (37711)	20 3	+38	Դիլիջան (37706)	6.8.12	+11

Օգոստոս

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C
ք. Երևան	Ալեքոյոզիական (37790)	31	+39	Զվարթնոց (37788)	12	+15
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	31	+39	Ծաղկահովիտ(37690)	3	+7
Արարատ	Ուրցաձոր (37872) Արարատ (37874)	30.31 27.29.30.31	+39	Ուրցաձոր (37872)	16.23	+16
Արմավիր	Արմավիր (37787)	28.29.30.31	+37	Արմավիր (37787)	4	+13
Գեղարքունիք	Մասրիկ (37815) Շոքժա (37802)	31	+31	Գավառ (37801) Մասրիկ (37815)	3.4.13.19 13	+7
Լոռի	Օձուն (37627)	5	+32	Տաշիր (37618)	3.4	+6
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	31	+36	Հրազդան (37792)	4	+10
Շիրակ	Գյումրի (37686)	30	+35	Աշոցք (37609)	1.4	+4
Սյունիք	Մեղրի (37958)	8	+39	Սիսիան (37897)	4.18.22	+8
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	31	+40	Ջերմուկ (37882)	3	+8
Տավուշ	Բազրատաշեն (37626) Իջևան (37711)	4.5.6.7.9.12.27. 28 6.27.28	+36	Դիլիջան (37706)	18.19	+9

Մեպտեմբեր

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	Ջերմաստիճան, °C
ք. Երևան	Ալեքոյոզիական (37790) Զվարթնոց (37788) Մերձավան (37783)	1 1.2 1	+37	Զվարթնոց (37788)	27	+6
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	1	+36	Ծաղկահովիտ (37690) Ապարան (37699)	27	-1
Արարատ	Արարատ (37874)	2	+40	Արտաշատ (37871)	27	+5
Արմավիր	Արմավիր (37787)	2	+37	Արմավիր (37787)	27	+4
Գեղարքունիք	Ճամբարակ (37719)	2	+30	Գավառ (37801)	27	-2
Լոռի	Վանաձոր (37704)	2	+33	Տաշիր (37618)	27	-2
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	1	+34	Հրազդան (37792)	27	0
Շիրակ	Գյումրի (37686)	2	+33	Աշոցք (37609)	27	-4
Սյունիք	Մեղրի (37958)	2	+41	Սիսիան (37897)	28	0
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	1.2	+37	Ջերմուկ (37882)	27	+1
Տավուշ	Բազրատաշեն (37626) Դիլիջան (37706)	1 2	+36	Դիլիջան (37706)	27	+2

Հավելված 3

Գետերի ջրերի որակը 2021 թվականի 3-րդ եռամսյակում

Հունիս 2021

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ ք. Մայիտակից ներքև (2)	ՀԱԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ ₅ , ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ	5-րդ	
	Դեբեդ	0.5 կմ Մարց գետ թափման կետից ներքև (5)	Նիտրիտ իոն, մանգան	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Մոլիբդեն	4-րդ	4-րդ
		Սահմանի մոտ (7)	ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Ձորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (10)	-	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	-	2-րդ	2-րդ
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, նիկել, մագնեզիում, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն, կալցիում, բերիլիում, ԿՆ	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն, ցինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
Հյուսիսային	Գարգառ	Գետաբերան (342)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
	Շնող	Գետաբերան (343)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, պղինձ, կայցիում, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ	
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	-	2-րդ	2-րդ
		2 կմ ք. Բջևանից վերև (17)	ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, երկաթ	4-րդ	
		2 կմ ք. Բջևանից ներքև (18)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
	Գետիկ	0.5 կմ գ. Վահանից վերև (19)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (20)	-	2-րդ	2-րդ
Ախուրյան	Ախուրյան	1 կմ գ. Ամասիայից ներքև (32)	Մանգան	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, ԿՆ	4-րդ	
			Երկաթ	5-րդ	
		0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, երկաթ	4-րդ	
			ԿՆ	5-րդ	
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն, երկաթ, ԿՆ	4-րդ	
		0.5 կմ գ. Բազարանից ներքև (35)	Ամոնիում իոն, արսեն, մոլիբդեն, կոբալտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
			Մանգան, երկաթ	4-րդ	
			ԿՆ	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Ախուրյան	Աշոցք	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև (36)	ԿՆ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (37)	ԿՆ Արսեն	3-րդ 4-րդ	4-րդ
	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	ԹԿՊ, ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, կալցիում, նատրիում, բոր, ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, սելեն, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Մանգան	5-րդ	
	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	Լուծված թթվածին	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, երկաթ	4-րդ	
			Մանգան	5-րդ	
		11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
		0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	Երկաթ, բոր	3-րդ	4-րդ
			Լուծված թթվածին, մանգան	4-րդ	
Հրազդան	Քասախ	Գետաբերան (47)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
	Հրազդան	Գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, նատրիում	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	Ամոնիում իոն Վանադիում	3-րդ 4-րդ	4-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Արզելից ներքև (53)	Ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
		0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից վերև (54)	Վանադիում	5-րդ	5-րդ
		9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Կոբալտ, երկաթ, կալիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ, ԹԲՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, երկաթ, կալցիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, վանադիում	5-րդ	
		գյ. Գեղանիստի մոտ (225)	Ամոնիում իոն, պղինձ, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն, վանադիում	5-րդ	
		Գետաբերան (59)	ԹԲՊ, երկաթ, կալցիում, նատրիում	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
Հրազդան	Մարմարիկ	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (58)	Երկաթ, քլորիդ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	Երկաթ, բարիում, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	Կոբալտ, երկաթ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, վանադիում, բարիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	5-րդ	
Սևան	Ձկնագետ	0.5 կմ գյ. Մեմոնովկայից վերև (60)	Մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (61)	Մանգան	3-րդ	3-րդ
	Մասրիկ	Գետաբերան (63)	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Սոթք	Գետաբերան (65)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, երկաթ, կալիում, նատրիում, ծարիր, ԸԱԱ, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Ախպրաձորից վերև (66)	-	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
		Գետաբերան (67)	Վանադիում, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	0.5 կմ գլ. Վարդենիկից վերև (69)	-	2-րդ	2-րդ
Սևան	Վարդենիս	Գետաբերան (70)	Մոլիբդեն, երկաթ, նատրիում, ԸԱԱ, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, կոբալտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, մանգան	5-րդ	
	Մարտունի	0.5 կմ գլ. Գեղհովիտից վերև (71)	Բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Արգիճի	0.5 կմ գլ. Լեռնահովի- տից վերև (73)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	Նիտրատ իոն, նատրիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԸԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Նիտրատ իոն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Վանադիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, ԸԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Վանադիում	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Արսեն, մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրազդանի ՋԿՏ-ի 52, 53, 54 դիտակետերում ջրի որակի «անբավարար» և «վատ» դասերը պայմանավորված են վանադիումով, սակայն այս գետերի համար այդ ցուցանիշը աղտոտիչ չի կարելի համարել, քանի որ նրա պարունակությունը համարվում է ֆոնային

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ գլ.Խնկոյանից վերև (1)	-	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Ամոնիում իոն, կալցիում, ՀԱՍ, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ՀԱՍ, ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ԹԿՊ5, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, ԿՆ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ՀԱՍ	5-րդ	
			0.5 կմ Մարց գետ թափման կետից ներքև (5)	Նիտրիտ իոն, մանգան, ԿՆ	3-րդ
		Դեբեդ	0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Ամոնիում իոն, երկաթ, ալյումին, ԿՆ	3-րդ
	Մոլիբդեն			4-րդ	
	Սահմանի մոտ (7)		Ամոնիում իոն, ալյումին, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Ձորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (10)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
	Տաշիր	0.5 կմ գլ.Միխայելովկայից վերև (11)	Վանադիում, երկաթ, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
		0.5 կմ գլ. Սարատովկայից ներքև (12)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	-	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Պղինձ, կալցիում, նատրիում, ծարիր, ՀՀԱ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, կոբալտ	4-րդ	
			Ցինկ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, սուլֆատ իոն, ԿՆ	5-րդ	
	Գարգառ	Ակունք (210)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (342)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, երկաթ, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
	Շնող	Գետաբերան (343)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, պղինձ, կալցիում, ՀՀԱ	3-րդ	5-րդ
			Սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Սոլիբդեն	5-րդ	
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	-	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	-	2-րդ	2-րդ
		2 կմ ք. Բջևանից վերև (17)	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, մանգան, երկաթ, բարիում, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
		2 կմ ք. Բջևանից ներքև (18)	Ամոնիում իոն, երկաթ, բարիում, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
	Գետիկ	0.5 կմ գյ. Վահանից վերև (19)	Երկաթ	4-րդ	4-րդ
		Գետաբերան (20)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Երկաթ, ԿՆ	4-րդ	
Ախուրյան	Ախուրյան	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	Մանգան, կոբալտ, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
			Երկաթ	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Ախուրյան	Ախուրյան	0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Մանգան, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
			Երկաթ	5-րդ	
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, կոբալտ, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			ԿՆ	4-րդ	
			Երկաթ	5-րդ	
		0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև (35)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, երկաթ, ԿՆ	4-րդ	
	Աշոցք	0.5 կմ գյ. Մուսայել-յանից վերև (36)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (37)	Արսեն, բոր	3-րդ	3-րդ
Հրազդան	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	Վանադիում, կալցիում, նատրիում, բոր, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, սուլֆատ իոն	5-րդ	
		0.5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
			ԹՔՊ, մանգան, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
	Քասախ	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Քասախ	1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	Մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	3-րդ
		3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
		Գետաբերան (47)	Նիտրիտ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, նատրիում, ՀԼՍ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն, բարիում, ՀՍՍ	4-րդ	
	Գեղարոտ	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)	Նիկել, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Ցինկ, ալյումին	4-րդ	
			Մանգան, կոբալտ	5-րդ	
		Գետաբերան (49)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ցինկ, մանգան, սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Շաղվարդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
Սևան	Ձկնագետ	0.5 կմ գյ. Սեմյոնովկայից վերև (60)	Մոլիբդեն, մանգան	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (61)	Հուժկած թթվածին, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, կոբալտ, երկաթ, ալյումին	4-րդ	
	Մարիկ	Գետաբերան (63)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Մեան	Սոթք	Գետաբերան (65)	Նիտրատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, բարիում, կալիում, նատրիում, ծարիր, ՀԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Ախպրա-ձորից վերև (66)	Լուծված թթվածին	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (67)	Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	Լուծված թթվածին, մանգան	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (70)	Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, կալիում, նատրիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Բարիում	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կոբալտ, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
	Մարտունի	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև (71)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Արգիճի	0.5 կմ գյ. Լեռնահովիտից վերև (73)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Սևան	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կալիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՀԼՍ	3-րդ	3-րդ
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՀԼՍ	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼՍ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Վանադիում	5-րդ	
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Արսեն, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
Արարատյան	Վեղի	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	-	2-րդ	2-րդ
	Արփա	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	Երկաթ, բարիում, ծարիր	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
		0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	Երկաթ, բարիում, ծարիր	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն	5-րդ	
		0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	Ամոնիում իոն, երկաթ, կալցիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Արարատյան	Դարբ	Ակունք (348)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (349)	ԹՔՊ, մոլիբդեն, երկաթ, ծարիր, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
	Եղեգիս	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	Ամոնիում իոն, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Որոտան-Արփա ջրատար	Թունեղի ելքից (353)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, երկաթ, սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Հարավային	Կարճնան	Գետաբերան (344)	Արսեն, քլորիդ իոն	3-րդ	5-րդ
			Բերիլիում, կալիում, բոր, ՀԱԱ	4-րդ	
			ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, ծարիր, անագ, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ, ԿՆ	5-րդ	
	Մեղրիգետ	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	Երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	4-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ	
		Գետաբերան (90)	Երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, մանգան, բերիլիում	4-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ	
	Ողջի	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հարավային	Ողջի	0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև (94)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, վանադիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, պղինձ, երկաթ, ալյումին, ԿՆ	4-րդ	
			Մանգան, կոբալտ	5-րդ	
	Աճանան (Նորաշենիկ)	3 կմ գյ. Աճանանից վերև (346)	Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
		Գետաբերան (347)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կադմիում, կալիում, նատրիում, ծարիր	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ, կոբալտ, երկաթ, կալցիում, ալյումին, ՀԼԱ	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Գեղի	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (98)	Երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	Մանգան	3-րդ	3-րդ
		6 կմ ք. Միսիանից ներքև (101)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, ԿՆ	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Տաթևի ՀԿ-ից ներքև (102)	Մոլիբդեն, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հարավային	Սիսիան	0.5 կմ գլ. Արևիսից վերև (103)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (104)	Ամոնիում իոն, վանադիում, երկաթ, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Վարարակ	5 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	ԹՔՊ, մոլիբդեն	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, կապար, վանադիում	4-րդ	
			Պղինձ, մանգան, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, ԿՆ	5-րդ	
		1.5 կմ ք. Գորիսից վերև (107)	ԹՔՊ, մոլիբդեն, երկաթ, կալցիում, ծարիր, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԿՆ	5-րդ	

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ, 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ գյ. Խնկոյանից վերև (1)	Ամոնիում իոն, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Կալցիում, ՀԱԱ, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, կալցիում, ՀԱԱ, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ՀԱԱ	5-րդ	
	Դեբեդ	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև (5)	-	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Մոլիբդեն	4-րդ	4-րդ
		Սահմանի մոտ (7)	ԹՔՊ, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Ձորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (10)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
	Տաշիր	0.5 կմ գյ. Միխայելովկայից վերև (11)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, երկաթ, ալյումին	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	-	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, երկաթ, նատրիում, ծարիր, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, մոլիբդեն, կալցիում, ԿՆ	4-րդ	
			Ցինկ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Գարգառ	Ակունք (210)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (342)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Շնող	Գետաբերան (343)	Նիտրատ իոն, երկաթ, կալցիում, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ	
Ախուրյան	Ախուրյան	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն	4-րդ	
		0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ԿՆ	4-րդ	4-րդ
		0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև (35)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, մանգան	3-րդ	3-րդ
	Աշոցք	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև (36)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (37)	Արսեն, բոր	3-րդ	3-րդ
	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	Ամոնիում իոն, կոբալտ, կալցիում, բարիում, նատրիում, բոր, ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն, երկաթ, սուլֆատ իոն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			ԹԿՊ, ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
Հրազդան	Քասախ	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	Մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	Մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
		1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում	3-րդ	3-րդ
		3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (47)	Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն, արսեն, վանադիում, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, բարիում, ՀԱԱ	4-րդ	
	Գեղարոտ	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)	Նիկել	3-րդ	5-րդ
			Ցինկ, բոր, ալյումին	4-րդ	
			Մանգան, կոբալտ	5-րդ	
	Շաղվարդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Հրազդան	Գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	ԹՔՊ	3-րդ	4-րդ
			Ալյումին	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	Ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	3-րդ	4-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան			Վանադիում	4-րդ	
		0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից վերև (54)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
	Հրազդան	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	ԹՔՊ, կոբալտ, նատրիում	3-րդ	5-րդ
			Մանգան, ԿՆ	4-րդ	
			ԹԿՊ ₅ , ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Լուծված թթվածին, կալցիում, նատրիում, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, վանադիում	5-րդ	
		գյ. Գեղանիստի մոտ (225)	Մանգան, նատրիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿՆ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ՀԱԱ	5-րդ	
	Գետառ	Գետաբերան (59)	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ՀԱԱ	5-րդ	
	Մարմարիկ	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)	-	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Գետաբերան (58)	Վանաղիում, կոբալտ, երկաթ, բարիում, քլորիդ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	5-րդ	
		Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	Ֆոսֆատ իոն, վանաղիում, կոբալտ, երկաթ, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	5-րդ	
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, երկաթ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	5-րդ
			ԹՔՊ, վանաղիում, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ՀԱԱ	5-րդ	
	Չկնազետ	0.5 կմ գյ. Մեմյոնովկայից վերև (60)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, մանգան, կալիում	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (61)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, կոբալտ, բարիում, կալիում	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
		Մասրիկ	Ֆոսֆատ իոն, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանաղիում	4-րդ	
Սևան	Սոթք	Գետաբերան (65)	Վանաղիում, երկաթ, բարիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	3-րդ
	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Ախաբաձորից վերև (66)	-	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
		Գետաբերան (67)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀՀԱ	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	-	2-րդ	2-րդ
Սևան	Վարդենիս	Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	5-րդ	
	Մարտունի	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև (71)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, բարիում, սուլֆատ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
		Գետաբերան (72)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, բարիում, կալիում, սուլֆատ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Արգիճի	0.5 կմ գյ. Լեռնահովիտից վերև (73)	-	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	3-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կալիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	3-րդ
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, բոր, քլորիդ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀՀԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, նատրիում	4-րդ	
			Վանադիում	5-րդ	
Սևան	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Արսեն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
Արարատյան	Վեղի	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	-	2-րդ	2-րդ
	Արփա	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	-	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	Երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Սոլիբդեն	4-րդ	
		0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	Ամոնիում իոն, երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Սոլիբդեն	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	Երկաթ, կալցիում, բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Սոլիբդեն	4-րդ	
	Դարբ	Ակունք (348)	Երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Սոլիբդեն	4-րդ	
		Գետաբերան (349)	ԹՔՊ, մոլիբդեն, երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	Եղեգիս	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	Ամոնիում իոն, երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Սոլիբդեն	4-րդ	
	Որոտան-Արփա ջրատար	Թունելի ելքից (353)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Հարավային	Կարճևան	Գետաբերան (344)	Ամոնիում իոն, երկաթ, քլորիդ իոն	3-րդ	5-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			Նիտրիտ իոն, պղինձ, վանադիում, կոբալտ, նատրիում, բոր, ալյումին, ՀԼԱ	4-րդ	
			ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն	5-րդ	
			Երկաթ, բարիում	3-րդ	
	Մեղրիգետ	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	Մանգան	5-րդ	5-րդ
Հարավային	Մեղրիգետ	Գետաբերան (90)	Նիտրիտ իոն, պղինձ, մոլիբդեն, վանադիում, բարիում, կալիում, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Կոբալտ, ալյումին	4-րդ	
			Մանգան, երկաթ	5-րդ	
	Ողջի	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, երկաթ, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն	5-րդ	
		0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև (94)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, վանադիում, սուլֆատ իոն, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, պղինձ, երկաթ, ալյումին	4-րդ	
			Մանգան, կոբալտ	5-րդ	
	Աճանան (Նորաշենիկ)	3 կմ գյ. Աճանանից վերև (346)	Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
		Գետաբերան (347)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կադմիում	3-րդ	5-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			բարիում, կալիում, նատրիում, ԿՆ		
			Կալցիում, ալյումին, ՇԼԱ	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
Հարավային	Գեղի	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (98)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	-	2-րդ	2-րդ
		3 կմ ք. Միսիանից վերև (100)	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում	3-րդ	3-րդ
		6 կմ ք. Միսիանից ներքև (101)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, բարիում	3-րդ	3-րդ
	Միսիան	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև (103)	Մոլիբդեն, երկաթ, բարիում, սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (104)	Վանադիում, երկաթ, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Վարարակ	5 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			ԿՆ	5-րդ	
		1.5 կմ ք. Գորիսից վերև (107)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, կալցիում, ՇԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			Ամռնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ, 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրազդանի ՋԿՏ-ի 50, 52, 53, 54 դիտակետերում ջրի որակի «անբավարար» և «վատ» դասերը պայմանավորված են վանադիումով, սակայն այս գետերի համար այդ ցուցանիշը աղտոտիչ չի կարելի համարել, քանի որ նրա պարունակությունը համարվում է ֆոնային

Դիտակետերի տեղադրության ցանկ
Մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	1	Փամբակ	Շիրականուտ	ռեժիմային	40.8511	44.2350
	2	Փամբակ	Վանաձոր	օպերատիվ	40.8233	44.4635
	3	Փամբակ	Մեղրուտ	ռեժիմային	40.8160	44.5441
	4	Փամբակ	Թումանյան	օպերատիվ	40.9373	44.6291
	5	Դեբեդ	Այրում	օպերատիվ	41.1904	44.8985
	6	Լեռնաջուր	Լեռնապատ	ռեժիմային	40.8293	44.3893
	7	Տանձուտ	Վանաձոր	ռեժիմային	40.8069	44.4993
	8	Ալարեքս	Դեբեդ	օպերատիվ	40.9187	44.6442
	9	Չորագետ	Ստեփանավան	օպերատիվ	41.0134	44.3823
	10	Չորագետ	Գարգառ	օպերատիվ	40.9555	44.5935
	11	Տաշիր	Սարատովկա	օպերատիվ	41.0732	44.3132
	12	Գարգառ	Կուրթան	ռեժիմային	40.9599	44.5517
	13	Մարց իգետ	Թումանյան	ռեժիմային	40.9862	44.6531
	14	Աղստև	Ֆիդկետովո	ռեժիմային	40.7172	44.7303
	15	Աղստև	Դիլիջան	օպերատիվ	40.7621	44.9152
	16	Աղստև	Իջևան	օպերատիվ	40.8784	45.1437
	17	Գետիկ	Գոշ	օպերատիվ	40.7450	45.0247
	18	Պաղջուր	Գետահովիտ	օպերատիվ	40.9023	45.1386
	19	Կիրանց	Աճարկուտ	օպերատիվ	41.0348	45.0829
	20	Հախում	Ծաղկավան	օպերատիվ	40.9359	45.3345
	21	Տավուշ	Բերդ	ռեժիմային	40.8759	45.3982
Ախուրյան	22	Արաքս	Սուրմալու	ռեժիմային	40.0694	43.7970
	23	Ախուրյան	Պաղակն	օպերատիվ	41.0651	43.6621
	24	Ախուրյան	Ամասիա	օպերատիվ	40.9490	43.7901
	25	Ախուրյան	Կապս	ռեժիմային	40.8878	43.7421
	26	Ախուրյան	Ախուրիկ	օպերատիվ	40.7369	43.7782
	27	Ախուրյան	Հայկաձոր	ռեժիմային	40.5386	43.6506
	28	Ախուրյան	Բազարան	ռեժիմային	40.1369	43.6506
	29	Ձկնուտ	Չորակերտ	ռեժիմային	41.0949	43.6605
	30	Աշոցք	Կրասար	ռեժիմային	41.0301	43.8206
	31	Բլլիգետ	Ջրաձոր	ռեժիմային	40.9098	43.7656
	32	Կարկաչուն	Ղարիբջանյան	օպերատիվ	40.7343	43.7874
	33	Ջաջուռ	Ջաջուռ	ռեժիմային	40.8476	43.9474
	34	Մեծամոր	Տարոնիկ	ռեժիմային	40.1239	44.1868
	35	Մեծամոր	Մեծամոր	ռեժիմային	40.0674	44.2859
	36	Մեծամոր	Ռանչպար	ռեժիմային	40.0307	44.3679
	85	Արփիլիճ ջրամբար	Պաղակն	օպերատիվ	41.0674	43.6532
	86	Ախուրյանի ջրամբար	Ջրափի	օպերատիվ	40.5626	43.6455
Հրազդան	37	Քասախ	Վարդենիս	օպերատիվ	40.5711	44.4094

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
	38	Քասախ	Հարթավան	օպերատիվ	40.4788	44.4411
	39	Քասախ	Աշտարակ	օպերատիվ	40.2901	44.3587
	40	Գեղարոտ	Արագած	ռեժիմային	40.4872	44.3677
	41	Շաղվարդ	Փարպի	ռեժիմային	40.3351	44.3138
	42	Հրազդան ՀԷԿ-ի ջրանցք	Գեղամական	օպերատիվ	40.5680	44.8995
	43	Հրազդան	Հրազդան	օպերատիվ	40.5224	44.7682
	44	Հրազդան	Արգել	օպերատիվ	40.3809	44.6054
	45	Հրազդան	Երևան	օպերատիվ	40.1593	44.4898
	46	Հրազդան	Հովտաշեն	ռեժիմային	40.0228	44.4419
	47	Մարմարիկ	Հանքավան	օպերատիվ	40.6351	44.4863
	48	Մարմարիկ	Աղավնաձոր	օպերատիվ	40.5715	44.6910
	49	Գոմուր	Մեղրաձոր	ռեժիմային	40.6019	44.6554
	50	Ծաղկաձոր	Ծաղկաձոր	ռեժիմային	40.5364	44.7198
	87	Ապարանի ջրամբար	Հարթավան	օպերատիվ	40.4848	44.4382
	92	Մարմարիկի ջրամբար	Արտավազ	օպերատիվ	40.6228	44.5616
Սևան	51	Ջկնագետ	Ծովագյուղ	օպերատիվ	40.6176	44.9619
	52	Դրախտիկ	Դրախտիկ	ռեժիմային	40.5462	45.2122
	53	Փամբակ	Փամբակ	ռեժիմային	40.3849	45.5341
	54	Մասրիկ	Ծովակ	օպերատիվ	40.2189	45.6523
	55	Կարճաղբյուր	Կարճաղբյուր	ռեժիմային	40.1792	45.5822
	56	Արփա Սևան ջրատար	Ծովինար	օպերատիվ	40.1563	45.4947
	57	Վարդենիս	Վարդենիկ	օպերատիվ	40.1328	45.4428
	58	Մարտունի	Գեղհովիտ	օպերատիվ	40.0971	45.2831
	59	Արգիճի	Վերին Գետաշեն	օպերատիվ	40.1312	45.2549
	60	Ծաղկաշեն	Վաղաշեն	ռեժիմային	39.9980	45.2109
	61	Լիճք	Լիճք	ռեժիմային	40.1669	45.2432
	62	Բախտակ	Ծակքար	օպերատիվ	40.1683	45.2207
	63	Գավառագետ	Նորատուս	օպերատիվ	40.3775	45.1711
	88	Սևանա լիճ	Սևան թերակղզի	օպերատիվ	40.5628	45.0084
	89	Սևանա լիճ	Շորժա	օպերատիվ	40.4972	45.2700
	90	Սևանա լիճ	Կարճաղբյուր	օպերատիվ	40.1783	45.5644
	91	Սևանա լիճ	Մարտունի	օպերատիվ	40.1623	45.3076
Արարատյան	64	Ազատ	Գառնի	օպերատիվ	40.1097	44.7345
	65	Վեղի	Ուրցաձոր	օպերատիվ	39.9230	44.8264
	66	Արփա	Ջերմուկ	օպերատիվ	39.8378	45.6767
	67	Արփա	Եղեգնաձոր	օպերատիվ	39.7412	45.3247
Արարատյան	68	Արփա	Արենի	օպերատիվ	39.7322	45.2005

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
	69	Վայք	Զառիթափ	ռեժիմային	39.6289	45.5071
	70	Գլաձոր	Վերնաշեն	ռեժիմային	39.7905	45.3605
	71	Եղեգիս	Հերմոն	օպերատիվ	39.8765	45.4274
	72	Եղեգիս	Շատին	օպերատիվ	39.8208	45.2964
	73	Արտաբուն	Արտաբույնք	ռեժիմային	39.8554	45.3179
	74	Սելիմագետ	Շատին	օպերատիվ	39.8305	45.2961
	93	Ազատի ջրամբար	Լանջազատ	օպերատիվ	40.0655	44.5960
Հարավային	75	Մեղրիգետ	Մեղրի	օպերատիվ	38.9149	46.2314
	77	Ողջի	Կապան	օպերատիվ	39.2050	46.4121
	78	Գեղի	Կավձուտ	ռեժիմային	39.2065	46.2474
	79	Վաչագան	Կապան	ռեժիմային	39.1985	46.3956
	80	Որոտան	Գորայք	օպերատիվ	39.6865	45.7758
	81	Որոտան	Որոտան	օպերատիվ	39.4881	46.1371
	82	Որոտան	Տաթև ՀԷԿ	օպերատիվ	39.4273	46.3733
	83	Ծղուկ	Ծղուկ	օպերատիվ	39.6684	45.8443
	84	Գորիսգետ	Գորիս	օպերատիվ	39.5192	46.3329

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Փամբակ	1	0.5 կմ գլ. Խնկոյանից վերև	Հղումային	40.84789	44.02672
	Փամբակ	2	0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև	Գործառնական	40.83108	44.29681
	Փամբակ	3	1 կմ ք. Վանաձորից վերև	Գործառնական	40.84675	44.40758
	Փամբակ	4	0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև	Գործառնական	40.81389	44.50769
	Դեբեդ	5	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև	Գործառնական	40.99859	44.65354
	Դեբեդ	6	0.5 կմ ք. Այրումից վերև	Գործառնական	41.20257	44.90504
	Դեբեդ	7	Սահմանի մոտ	Աղտոտիչների տեղափոխման	41.22172	44.88339
	Չորագետ	8	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև	Հսկողական	41.01344	44.38164
	Չորագետ	10	Գետաբերան	Գործառնական	40.95783	44.63109
	Տաշիր	11	0.5 կմ գլ. Միխայելովկայից վերև	Հղումային	41.16904	44.26781
	Տաշիր	12	0.5 կմ գլ. Սարատովկայից ներքև	Հսկողական	41.05566	44.33864
	Մարց գետ	13	Գետաբերան	Գործառնական	40.98386	44.65898
	Ախթալա	14	Գետաբերան	Գործառնական	41.14967	44.77919
	Գարգառ	210	Ակունք	Հղումային	40.97106	44.40867
	Գարգառ	342	Գետաբերան	Հսկողական	40.95372	44.58012
	Շնող	343	Գետաբերան	Գործառնական	41.14547	44.83301
	Աղստև	15	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև	Գործառնական	40.73207	44.81782
	Աղստև	16	0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև	Գործառնական	40.75892	44.90480
	Աղստև	17	2 կմ ք. Իջևանից վերև	Գործառնական	40.85888	45.12481
	Աղստև	18	2 կմ ք. Իջևանից ներքև	Գործառնական	40.91377	45.15943
Ախուրյան	Արաքս	25	0.9 կմ գլ. Հուշակերտից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	40.07982	43.75280
	Ախուրյան	31	1 կմ գլ. Ամասիայից վերև	Գործառնական	40.95883	43.79635

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Ախուրյան	Ախուրյան	32	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև	Գործառնական	40.94267	43.78777
	Ախուրյան	33	0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև	Գործառնական	40.80424	43.79810
	Ախուրյան	34	5 կմ ք. Գյումրիից ներքև	Գործառնական	40.74380	43.78729
	Ախուրյան	35	0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև	Գործառնական	40.13618	43.65183
	Աշոցք	36	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև	Հսկողական	40.98659	43.94436
	Աշոցք	37	Գետաբերան	Գործառնական	41.03280	43.82355
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	Գործառնական	40.73280	43.79404
	Մեծամոր	40	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ	Գործառնական	40.09378	44.27545
	Մեծամոր	41	11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.07371	44.28507
	Մեծամոր	42	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև	Գործառնական	40.01670	44.37400
	Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	41.06756	43.65364
	Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.56001	43.65449
Հրազդան	Արաքս	26	Հրազդան գետի թափ. կետից վերև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.97026	44.47332
	Արաքս	27	Հրազդան գետի թափ. կետից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.96577	44.48335
	Քասախ	43	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև	Գործառնական	40.59530	44.34576
	Քասախ	44	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև	Գործառնական	40.58532	44.37516
	Քասախ	45	1 կմ ք. Աշտարակից վերև	Գործառնական	40.29888	44.37375
	Քասախ	46	3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև	Գործառնական	40.25667	44.31453
	Քասախ	47	Գետաբերան	Գործառնական	40.16574	44.25708
	Գեղարոտ	48	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև	Հղումային	40.48888	44.31748
	Գեղարոտ	49	Գետաբերան	Գործառնական	40.48026	44.39616
	Շաղվարդ	50	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև	Հսկողական	40.32051	44.31017
	Հրազդան	51	գյ. Գեղամավանի մոտ	Հղումային	40.57085	44.90705

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	Հրազդան	52	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև	Գործառնական	40.49911	44.74314
	Հրազդան	53	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև	Գործառնական	40.37640	44.60682
	Հրազդան	54	0.5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	40.29530	44.59068
	Հրազդան	55	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ	Գործառնական	40.10388	44.38051
	Հրազդան	225	գյ. Գեղանիստի մոտ	Գործառնական	40.14350	44.43295
	Հրազդան	56	Գետաբերան	Գործառնական	39.99298	44.44586
	Մարմարիկ	57	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև	Հղումային	40.66340	44.46692
	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	Գործառնական	40.54579	44.75274
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	311	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև	Հղումային	40.53427	44.69966
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	312	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև	Գործառնական	40.53535	44.74403
	Գետառ	59	Գետաբերան	Գործառնական	40.15528	44.47378
	Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.48508	44.43586
	Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	Գործառնական	40.15528	44.47379
Սևան	Չկնազետ	60	0.5 կմ գյ. Սեմյոնովկայից վերև	Հղումային	40.65337	44.89236
	Չկնազետ	61	Գետաբերան	Գործառնական	40.61709	44.96272
	Մասրիկ	62	0.5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև	Հղումային	40.07766	45.81844
	Մասրիկ	63	Գետաբերան	Գործառնական	40.22116	45.64453
	Սոթք	64	6 կմ գյ. Սոթքից վերև	Հղումային	40.23219	45.93922
	Սոթք	65	Գետաբերան	Գործառնական	40.20006	45.85181
	Կարճաղբյուր	66	0.5 կմ գյ. Ախարաձորից վերև	Հղումային	40.09357	45.64391
	Կարճաղբյուր	67	Գետաբերան	Գործառնական	40.17948	45.58358
	Արփա-Սևան ջրատար	68	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.15617	45.49490
	Վարդենիս	69	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև	Հղումային	40.13157	45.44433
	Վարդենիս	70	Գետաբերան	Գործառնական	40.15458	45.43939
	Մարտունի	71	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև	Հղումային	40.07857	45.29405
	Մարտունի	72	Գետաբերան	Գործառնական	40.15060	45.30013
	Արգիճի	73	0.5 կմ գյ. Լեռնա-հովիտից վերև	Հղումային	40.03263	45.23684

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Արգիճի	74	Գետաբերան	Գործառնական	40.15569	45.26794
	Ծակքար	75	Գետաբերան	Գործառնական	40.18025	45.23165
	Շողվազ	76	Գետաբերան	Գործառնական	40.18562	45.22727
	Գավառագետ	77	0.5 կմ գլ. Ծաղկաշենից վերև	Հղումային	40.29327	45.04236
	Գավառագետ	78	Գետաբերան	Գործառնական	40.36399	45.17619
	Սևանա լիճ	115-ՄՄ	Ծափաթաղ- ափամերձ	Հսկողական	40.40914	45.46089
	Սևանա լիճ	115'-ՄՄ	Ծափաթաղ- կենտրոնական	Հսկողական	40.40508	45.44769
	Սևանա լիճ	116-ՄՄ	Փամբակ- ափամերձ	Հսկողական	40.36483	45.53225
	Սևանա լիճ	116'-ՄՄ	Փամբակ- կենտրոնական	Հսկողական	40.36056	45.51911
	Սևանա լիճ	117-ՄՄ	Արեգունի - ափամերձ	Հսկողական	40.32406	45.59022
	Սևանա լիճ	117'-ՄՄ	Արեգունի- կենտրոնական	Հսկողական	40.32250	45.58400
	Սևանա լիճ	118-ՄՄ	Գիլի-ափամերձ	Հսկողական	40.25264	45.63047
	Սևանա լիճ	118'-ՄՄ	Գիլի- կենտրոնական	Հսկողական	40.27633	45.59589
	Սևանա լիճ	119-ՄՄ	Արփա -ափամերձ	Հսկողական	40.16525	45.49514
	Սևանա լիճ	119'-ՄՄ	Արփա- կենտրոնական	Հսկողական	40.22492	45.52719
	Սևանա լիճ	120-ՄՄ	Ծովինար- ափամերձ	Հսկողական	40.18842	45.45042
	Սևանա լիճ	120'-ՄՄ	Ծովինար- կենտրոնական	Հսկողական	40.20692	45.45658
	Սևանա լիճ	121-ՄՄ	Մարտունի- ափամերձ	Հսկողական	40.16869	45.30122
	Սևանա լիճ	121'-ՄՄ	Մարտունի- կենտրոնական	Հսկողական	40.18178	45.30433
	Սևանա լիճ	123-ՄՄ	Կարմիր գյուղ- ափամերձ	Հսկողական	40.28600	45.22214
	Սևանա լիճ	123'-ՄՄ	Կարմիր գյուղ- կենտրոնական	Հսկողական	40.28728	45.27681
	Սևանա լիճ	124-ՄՄ	Նորատուս- ափամերձ	Հսկողական	40.39383	45.23767
	Սևանա լիճ	124'-ՄՄ	Նորատուս- կենտրոնական	Հսկողական	40.38058	45.33211
	Սևանա լիճ	125-ՓՄ	Գավառագետ- ափամերձ	Հսկողական	40.42908	45.19636
	Սևանա լիճ	125'-ՓՄ	Գավառագետ- կենտրոնական	Հսկողական	40.44906	45.18486
	Սևանա լիճ	126-ՓՄ	Այրիվանք- ափամերձ	Հսկողական	40.43736	45.11172
	Սևանա լիճ	126'-ՓՄ	Այրիվանք- կենտրոնական	Հսկողական	40.45083	45.12369

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Սևանա լիճ	127-ՓՄ	Մողեղային-ափամերձ	Հսկողական	40.51261	45.00763
	Սևանա լիճ	127'-ՓՄ	Մողեղային-կենտրոնական	Հսկողական	40.51967	45.02730
	Սևանա լիճ	128-ՓՄ	Լճաշեն-ափամերձ	Հսկողական	40.52589	44.96053
	Սևանա լիճ	128'-ՓՄ	Լճաշեն-կենտրոնական	Հսկողական	40.52035	44.98335
	Սևանա լիճ	129-ՓՄ	Ծովագյուղ-ափամերձ	Հսկողական	40.61978	44.98456
	Սևանա լիճ	129'-ՓՄ	Ծովագյուղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.61211	44.98269
	Սևանա լիճ	130-ՓՄ	Գյունեյ-ափամերձ	Հսկողական	40.60908	45.04525
	Սևանա լիճ	130'-ՓՄ	Գյունեյ-կենտրոնական	Հսկողական	40.60900	45.04631
	Սևանա լիճ	131-ՓՄ	Շորժա-ափամերձ	Հսկողական	40.48975	45.25161
	Սևանա լիճ	131'-ՓՄ	Շորժա-կենտրոնական	Հսկողական	40.49689	45.26961
	Սևանա լիճ	122'-ՄՄ	24-րդ կայան-կենտրոնական	Հսկողական	40.23294	45.26084
Արարատյան	Արաքս	28	0.5 կմ ք. Արարատից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.79531	44.69093
	Վեդի	80	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև	Հղումային	39.94499	44.87135
	Վեդի	82	6 կմ ք. Արարատից ներքև	Գործառնական	39.85685	44.65946
	Արփա	83	0.5 կմ ք. Զերմուկից վերև	Հղումային	39.83813	45.67713
	Արփա	84	0.5 կմ ք. Վայքից վերև	Գործառնական	39.68439	45.49831
	Արփա	85	0.5 կմ ք. Վայքից ներքև	Գործառնական	39.70796	45.42570
	Արփա	86	0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև	Գործառնական	39.74028	45.34383
	Արփա	87	0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև	Գործառնական	39.72019	45.15524
	Եղեգիս	88	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև	Գործառնական	39.74831	45.31175
	Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.07031	44.59475
	Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	39.79164	45.64919

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հարավային	Արաքս	29	2 կմ ք. Ագարակից հարավ	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.84120	46.16058
	Արաքս	30	2.5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.86553	46.21999
	Մեղրիգետ	89	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև	Հսկողական	38.91993	46.22443
	Մեղրիգետ	90	Գետաբերան	Գործառնական	38.88783	46.26517
	Կարճևան	344	Գետաբերան	Գործառնական	38.85865	46.21273
	Ողջի	91	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև	Հղումային	39.15683	46.09820
	Ողջի	92	1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև	Գործառնական	39.15026	46.19186
	Ողջի	93	0.8 կմ ք. Կապանից վերև	Գործառնական	39.22329	46.34842
	Ողջի	94	0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև	Գործառնական	39.20059	46.46380
	Աճանան (Նորաշենիկ)	346	3 կմ գյ. Աճանանից վերև	Հղումային	39.25450	46.40259
	Աճանան (Նորաշենիկ)	347	գետաբերան	Գործառնական	39.20409	46.46215
	Գեղի	97	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև	Հղումային	39.25476	46.07290
	Գեղի	98	Գետաբերան	Գործառնական	39.19999	46.25915
	Որոտան	99	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև	Հղումային	39.68450	45.77656
	Որոտան	100	3 կմ ք. Միսիանից վերև	Հսկողական	39.53677	46.01196
	Որոտան	101	6 կմ ք. Միսիանից ներքև	Գործառնական	39.51269	46.04594
	Որոտան	102	0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	39.42683	46.37339
	Միսիան	103	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև	Հղումային	39.40186	45.90044
	Միսիան	104	Գետաբերան	Գործառնական	39.51006	46.04898
	Վարարակ	106	5 կմ ք. Գորիսից վերև	Հղումային	39.53621	46.29426
	Վարարակ	107	1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև	Գործառնական	39.48552	46.35916

Հետազոտական մոնիթորինգի դիտակետերը

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Դեբեդ	369	Ալավերդի քաղաքից ներքև	39.69362	45.56768
	Դեբեդ	370	Նահատակ գետի թափման կետից ներքև	41.17802	44.86040
	Շնող	345	Ակունք	41.09733	44.86765
Արարատյան	Դարբ	348	Ակունք	39.68578	45.68348
	Դարբ	349	Գետաբերան	39.69362	45.56768
	Հերհեր	350	Ակունք	39.82404	45.54257
	Հերհեր	351	Գետաբերան	39.69232	45.52348
	Եղեգիս	352	Գետիկվանք գյուղից վերև	39.92165	45.50629
Հարավային	Որոտան	354	Վերին հոսանք	39.76651	45.73982
	Որոտան- Արփա ջրատար	353	Թունելի ելքից	39.78697	45.65795

Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրադրյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Աղբյուր	2058	Տավուշի մարզ, գյ. Հաղարծին	40.77667	44.96478
	Աղբյուր	2059	Տավուշի մարզ, գյ. Հաղարծին	40.76917	44.98589
Ախուրյան	Հորատանցք	105	Արմավիրի մարզ, գյ. Եղեգնուտ	40.08589	44.16450
	Շատրվանող հորատանցք	108	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09361	44.27850
	Հորատանցք	152	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.10978	44.22892
	Հորատանցք	192	Արմավիրի մարզ, գյ. Վարդանաշեն	40.06047	44.20092
	Հորատանցք	198	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09372	44.27839
	Ջրհոր	199	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09381	44.27861
	Շատրվանող հորատանցք	1521	Արմավիրի մարզ, գյ. Գայ	40.08961	44.31008
	Հորատանցք	1533	Արմավիրի մարզ, գյ. Վարդանաշեն	40.05000	44.19025
	Հորատանցք	1537	Արմավիրի մարզ, գյ. Արագածի	40.04811	44.17050
	Հորատանցք	1818	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.11019	44.23011
	Շատրվանող հորատանցք	2001	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09183	44.28011
	Շատրվանող հորատանցք	2002	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.12283	44.19239
	Հորատանցք	2018	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.13225	44.18069
	Ջրհոր	2020	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.09044	44.25844
	Շատրվանող հորատանցք	2021	Արմավիրի մարզ, գյ. Ջրառատ	40.06867	44.27156
	Ջրհոր	2022	Արմավիրի մարզ, գյ. Լուսազ.	40.09008	44.27119
	Հորատանցք	2024	Արմավիրի մարզ, գյ. Բամբակաշատ	40.09186	44.01733
	Հորատանցք	2025	Արմավիրի մարզ, գյ. Հայկական	40.08542	44.03578
	Հորատանցք	2026	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.13994	44.18447
	Աղբյուր	2029	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.78883	43.82936
	Աղբյուր	2030	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.79022	43.82931
	Աղբյուր	2031	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Վարդթաղ	40.80142	43.81572
	Աղբյուր	2032	Շիրակի մարզ, գյ. Մարմաշեն	40.84367	43.76011
	Աղբյուր	2035	Շիրակի մարզ, գյ. Մարմաշեն	40.84322	43.76061
	Աղբյուր	2037	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.80103	43.81603
	Աղբյուր	2038	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.02742	43.87575
	Աղբյուր	2039	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.03375	43.85886

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Ախուրյան	Աղբյուր	2040	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.03392	43.86122
	Աղբյուր	2041	Շիրակի մարզ, գյ. . Աշոցք	41.03422	43.86150
	Ջրհոր	2042	Շիրակի մարզ, գյ. Առափի	40.77875	43.80839
	Ջրհոր	2043	Շիրակի մարզ, գյ. Ախուրյան	40.77883	43.90397
	Շատրվանոց հորատանցք	2055	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09556	44.28131
	Հորատանցք	2057	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.08956	44.25211
	Աղբյուր	2077	Շիրակի մարզ, գյ. Յողամարզ	40.95025	43.87230
	Հորատանցք	2080	Արագածոտնի մարզ, գյ. Արագածավան	43.65533	40.32581
	Հորատանցք	2081	Արագածոտնի մարզ, գյ. Արտենի	43.76856	40.29169
	Հորատանցք	2082	Արմավիրի մարզ, գյ. Մյասնիկյան	43.90631	40.18592
	Հորատանցք	2083	Արմավիրի մարզ, գյ. Արտամետ	43.83678	40.10467
	Հորատանցք	2103	Արմավիրի մարզ, գյ. Արմավիր	44.05683	40.09631
	Հորատանցք	2104	Արմավիրի մարզ, գյ. Այգեշատ	44.03086	40.06464
Հրազդան	Հորատանցք	78	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.05908	44.38828
	Աղբյուր	246	Կոտայքի մարզ, գյ. Բջնի	40.46607	44.69871
	Աղբյուր	755	Արագածոտնի մարզ, գյ. Ղազարավան	40.33839	44.32833
	Աղբյուր	1297	Կոտայքի մարզ, գյ. Սոլակ	40.46703	44.69853
	Շատրվանոց հորատանցք	1519	Արարատի մարզ, ք. Մասիս	40.05586	44.42533
	Շատրվանոց հորատանցք	1523	Արարատի մարզ, ք. Հովտաշատ	44.34417	40.09158
	Շատրվանոց հորատանցք	1526	Արարատի մարզ, գյ. Դաշտավան	40.10156	44.39650
	Շատրվանոց հորատանցք	1535	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.04719	44.39861
	Շատրվանոց հորատանցք	1536	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.06317	44.37750
	Աղբյուր	1636	Կոտայքի մարզ, գյ. Կարբի	40.32978	44.38706
	Աղբյուր	1832	Կոտայքի մարզ, գյ. Սոլակ	40.46760	44.69863
	Շատրվանոց հորատանցք	2003	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.05494	44.38831
	Հորատանցք	2004	Արարատի մարզ, գյ. Ջրահովիտ	40.04272	44.47608
	Հորատանցք	2005	Արարատի մարզ, գյ. Հայանիստ	40.12114	44.36736
	Շատրվանոց հորատանցք	2007	Արարատի մարզ, գյ. Ջրահովիտ	40.04369	44.46942

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	Շատրվանող հորատանցք	2008	Արարատի մարզ, գյ. Հովտաշեն	40.01658	44.46031
	Ջրհոր	2010	Արագածոտնի մարզ, գյ. Նիգավան	40.61381	44.30842
	Ջրհոր	2011	Արագածոտնի մարզ, գյ. Նիգավան	40.61675	44.29619
	Ջրհոր	2023	Արմավիրի մարզ, գյ. Խորոնք	40.13053	44.24236
	Աղբյուր	2051	Արագածոտնի մարզ, ք. Ապարան	40.59309	44.34817
	Շատրվանող հորատանցք	2053	Արարատի մարզ, գյ. Հովտաշեն	40.01511	44.46350
	Հորատանցք	2056	Արմավիրի մարզ, գյ. Գրիբոյոդով	40.10881	44.27686
	Հորատանցք	2085	Արմավիրի մարզ, գյ. Արագած	44.23161	40.21817
	Հորատանցք	2086	Արմավիրի մարզ, գյ. Դոդս	44.27064	40.21797
	Հորատանցք	2087	Արմավիրի մարզ, գյ. Աղավնատուն	44.25397	40.23544
	Հորատանցք	2088	Արմավիրի մարզ, գյ. Լեռնամերձ	44.26539	40.25617
	Հորատանցք	2089	Արմավիրի մարզ, գյ. Կարբի	44.34158	40.32458
Սևան	Աղբյուրների խումբ	31	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.15263	45.71981
	Աղբյուրների խումբ	902	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.15706	45.72317
	Աղբյուր	1053	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.16203	45.72917
	Շատրվանող հորատանցք	1809	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18533	45.71014
	Շատրվանող հորատանցք	1810	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18433	45.70983
	Շատրվանող հորատանցք	1811	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18661	45.70953
	Շատրվանող հորատանցք	1812	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18694	45.70939
	Շատրվանող հորատանցք	2013	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Գանձակ	40.31842	45.11592
	Աղբյուր	2014	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Գավառ	40.35069	45.13217
	Շատրվանող հորատանցք	2090	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վաղաշեն	45.32967	40.13465
	Աղբյուր	2093	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Խաչաղբյուր	45.69187	40.16549

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Արարատյան	Աղբյուր	502	Վայոց ձորի մարզ, գյ. Մալիշկա	39.71814	45.40831
	Աղբյուր	785	Վայոցձորի մարզ, գյ. Ագարակաձոր	39.70458	45.34928
	Աղբյուր	787	Վայոցձորի մարզ, ք. Եղեգնաձոր	39.75936	45.33107
	Աղբյուր	845	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11975	44.72936
	Ջրհոր	2006	Արարատի մարզ, ք. Վեդի	39.90622	44.71897
	Աղբյուր	2045	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11453	44.74064
	Աղբյուր	2046	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11367	44.74149
	Աղբյուր	2047	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11792	44.74347
	Աղբյուր	2048	Վայոցձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	39.84272	45.67100
	Աղբյուր	2050	Վայոցձորի մարզ, գյ. Ջեղեա	39.70872	45.42397
	Հորատանցք	2052	Արարատի մարզ, գյ. Մրգավետ	40.03103	44.47889
	Աղբյուր	2060	Վայոցձորի մարզ, գյ. Կեչուտ	39.81058	45.67642
	Շատրվանող հորատանցք	2062	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93453	44.53150
	Շատրվանող հորատանցք	2063	Արարատի մարզ, գյ. Դալար	39.95200	44.50936
	Հորատանցք	2064	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93656	44.52042
	Հորատանցք	2065	Արարատի մարզ, գյ. Եղեգնավան	39.83150	44.63208
	Շատրվանող հորատանցք	2067	Արարատի մարզ, գյ. Սուրենավան	39.78767	44.76789
	Հորատանցք	2069	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.96408	44.54042
	Ջրհոր	2072	Արարատի մարզ, գյ. Դալար	39.96281	44.51100
	Ջրհոր	2073	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93647	44.51975
	Հորատանցք	2074	Արարատի մարզ, գյ. Լուսառատ	39.87661	44.59297
	Ջրհոր	2075	Արարատի մարզ, գյ. Արմաշ	39.76169	44.80589
	Հորատանցք	2076	Արարատի մարզ, գյ. Արարատ	39.81950	44.70444
Հարավային	Աղբյուր	529	Սյունիքի մարզ, գյ. Գորհայք	39.68458	45.77747
	Աղբյուր	532	Սյունիքի մարզ, գյ. Շաքի	39.56614	46.00164
	Աղբյուր	537	Սյունիքի մարզ, գյ. Սպանդարյան	39.62347	45.91264
	Աղբյուր	899	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս	39.51278	46.34261
	Աղբյուր	1175	Սյունիքի մարզ, գյ. Անգեղակոթ	39.57100	45.92208
	Աղբյուր	1323	Սյունիքի մարզ, գյ. Անգեղակոթ	39.57014	45.91528
	Աղբյուր	1399	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս	39.52125	46.32775

Օդերևութաբանական կայաններ

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
1	Շիրակ	Ամասիա	40.9503	43.7836
2	Արարատ	Անանուն լեռնանցք	39.8306	44.9919
3	Շիրակ	Աշոցք	41.0325	43.8700
4	Արագածոտն	Աշտարակ	40.2944	44.3428
5	Արագածոտն	Ապարան	40.5944	44.3639
6	Արագածոտն	«Ապարանի ջրամբար»	40.4844	44.4361
7	Արագածոտն	Արագած բարձրալեռ	40.4722	44.1811
8	Արարատ	Արարատ	39.8314	44.7083
9	Վայոց ձոր	Արենի	39.7272	45.1883
10	Շիրակ	Արթիկ	40.6233	43.9550
11	Արմավիր	Արմավիր	40.1372	44.0475
12	Արարատ	Արտաշատ	39.9586	44.5375
13	Տավուշ	Բագրատաշեն	41.2453	44.8256
14	Գեղարքունիք	Գավառ	40.3486	45.1300
15	Շիրակ	Գյումրի	40.7628	43.8558
16	Սյունիք	Գորիս	39.5181	46.3383
17	Տավուշ	Դիլիջան	40.7411	44.8656
18	Կոտայք	Եղվարդ	40.3122	44.4828
19	Երևան	Երևան «Աերոլոգիական»	40.2172	44.4997
20	Երևան	Երևան «Արարկիր»	40.1953	44.5122
21	Արմավիր	«Երևան ագրո»	40.1886	44.3986
22	Արագածոտն	Թալին	40.3864	43.8931
23	Տավուշ	Իջևան	40.8717	45.1472
24	Արագածոտն	Ծաղկաձոր	40.6361	44.2211
25	Սյունիք	Կապան	39.2042	46.4622
26	Արագածոտն	Համբերդ	40.3850	44.0936
27	Կոտայք	Հանքավան	40.6339	44.4836
28	Կոտայք	Հրազդան	40.4928	44.7611
29	Գեղարքունիք	Ճամբարակ	40.6011	45.3494
30	Գեղարքունիք	Մասրիկ	40.2075	45.7644
31	Գեղարքունիք	Մարտունի	40.1369	45.2969
32	Սյունիք	Մեղրի	38.8978	46.2425
33	Գեղարքունիք	Շորժա	40.5006	45.2717
34	Վայոց ձոր	Որոտանի լեռնանցք	39.6931	45.7117
35	Արարատ	Ուրցաձոր	39.9197	44.8272
36	Լոռի	Պուշկինի լեռնանցք	40.9092	44.4347
37	Վայոց ձոր	Ջերմուկ	39.8244	45.6750
38	Գեղարքունիք	Սեմյոնովկա	40.6597	44.8981
39	Գեղարքունիք	Սևան ՀՕԴ	40.5653	45.0083
40	Սյունիք	Սիսիան	39.5203	46.0297
41	Լոռի	Ստեփանավան	41.0019	44.4128
42	Լոռի	Վանաձոր	40.8389	44.4344
43	Գեղարքունիք	Վարդենյաց	40.0050	45.2419
44	Լոռի	Տաշիր	41.1167	44.2792

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
45	Լոռի	Օձուն	41.0603	44.6103
46	Կոտայք	Ֆանտան	40.3953	44.6828

Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Մարզ/ Քաղաք	Քաղաք	Դիտակայանի համար	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
Երևան	Երևան	1	40.20602	44.50543
		2	40.12840	44.47842
		7	40.18342	44.52350
		8	40.19103	44.56747
		18	40.17154	44.50842
Արարատ	Արարատ	1	39.84528	44.70159
Կոտայք	Հրազդան	1	40.54867	44.77135
	Ծաղկաձոր	1	40.53748	44.71850
Շիրակ	Գյումրի	1	40.80620	43.84835
Լոռի	Ալավերդի	1	41.09881	44.64245
		2	41.09145	44.65378
		3	41.09944	44.67538
	Վանաձոր	1	40.80320	44.51606
		2	40.80468	44.49322
		3	40.81444	44.47146

Ցուցանիշների ցանկ

Մթնոլորտային օդում որոշվող

Ավտոմատ դիտարկումներ	Ակտիվ դիտարկումներ	Պասիվ դիտարկումներ
1. Ածխածնի մոնօքսիդ	1. Փոշի	1. Ծծմբի երկօքսիդ
2. Ծծմբի երկօքսիդ	2. Փոշում մետաղներ, անիոններ	2. Ազոտի երկօքսիդ
3. Ազոտի երկօքսիդ		
4. Գետնամերձ օդոն	3. Ծծմբի երկօքսիդ	
	4. Ազոտի երկօքսիդ	
	5. Գետնամերձ օդոն	

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան	24. Նատրիում
2. Գույն	25. Կալցիում
3. Հոտ	26. Մագնեզիում
4. Թափանցելիություն	27. Լիթիում
5. Կախյալ նյութեր (ԿՆ)	28. Երկաթ
6. Էլեկտրահաղորդականություն	29. Մանգան
7. Լուծված թթվածին	30. Ալյումին
8. Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (ԹՔՊ)	31. Պղինձ
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջարկ (ԹԿՊ ₅)	32. Քրոմ
10. Ջրածնային ցուցիչ	33. Ցինկ
11. Ընդհանուր լուծված աղեր (ԸԼԱ)	34. Կոբալտ
12. Կոշտություն	35. Մոլիբդեն
13. Հիդրոկարբոնատ իոն	36. Կադմիում
14. Սուլֆատ իոն	37. Կապար
15. Քլորիդ իոն	38. Վանադիում
16. Ֆտորիդ իոն	39. Նիկել
17. Ֆոսֆատ իոն	40. Սելեն
18. Ընդհանուր ֆոսֆոր	41. Արսեն
19. Նիտրատ իոն	42. Բերիլիում
20. Նիտրիտ իոն	43. Բարիում
21. Ամոնիում իոն	44. Բոր
22. Սիլիկատ իոն	45. Ծարիր
23. Կալիում	46. Անագ
	47. Նավթային ածխաջրածիններ

Ստորերկրյա ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Գույն	21. Կալցիում
2. Հոտ	22. Տիտան
3. Ջրածնային ցուցիչ	23. Վանադիում
4. Ընդհանուր լուծված աղեր (ԸԼԱ)	24. Քրոմ
5. Ընդհանուր կոշտություն	25. Երկաթ
6. Չոր մնացորդ	26. Մանգան
7. Կախյալ նյութեր (ԿՆ)	27. Կոբալտ
8. Նիտրատ իոն	28. Նիկել
9. Նիտրիտ իոն	29. Պղինձ
10. Սուլֆատ իոն	30. Ցինկ
11. Քլորիդ իոն	31. Արսեն
12. Ամոնիում իոն	32. Սելեն
13. Հիդրոկարբոնատ իոն	33. Ստրոնցիում
14. Լիթիում	34. Մոլիբդեն
15. Բերիլիում	35. Կադմիում
16. Բոր	36. Ֆոսֆոր
17. Նատրիում	37. Անագ
18. Մագնեզիում	38. Ծարիր
19. Ալյումին	39. Բարիում
20. Կալիում	40. Կապար

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջրածնային ցուցիչ	19. Երկաթ
2. Նիտրատ իոն	20. Մանգան
3. Սուլֆատ իոն	21. Կոբալտ
4. Քլորիդ իոն	22. Նիկել
5. Ամոնիում իոն	23. Պղինձ
6. Ֆտորիդ իոն	24. Ցինկ
7. Էլեկտրահաղորդականություն	25. Արսեն
8. Լիթիում	26. Սելեն
9. Բերիլիում	27. Ստրոնցիում
10. Բոր	28. Մոլիբդեն
11. Նատրիում	29. Կադմիում
12. Մագնեզիում	30. Ֆոսֆոր
13. Ալյումին	31. Անագ
14. Կալիում	32. Ծարիր
15. Կալցիում	33. Բարիում
16. Տիտան	34. Կապար
17. Վանադիում	35. Բիսմութ
18. Քրոմ	

Հավելված 6

Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ
Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի
կոնցենտրացիաները
(ՀՀ կառավարության 2006թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշում)

Վնասակար նյութի անվանումը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/մ ³		Վտանգավորության դաս
	միջին օրական	առավելագույն միանվագ	
Ածխածնի մոնօքսիդ *	3	5	4
Ազոտի երկօքսիդ	0.04	0.2	2
Ազոտի օքսիդ	0.06	0.4	3
Ծծմբի երկօքսիդ *	0.05	0.5	3
Փոշի **	0.15	0.5	3
Գետնամերձ օդոն	0.03	0.16	1

Հոդում քիմիական նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները
ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010թ. հունվարի 25-ի N 01-Ն հրաման)

Նյութերի անվանում	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/կգ
Վանադիում	150
Արսեն	2
Կապար	32
Ծարիր	2
Կոբալտ	5
Պղինձ	3
Նիկել	4
Յինկ	23
Քրոմ	6
Մանգան	1500

* Ածխածնի օքսիդ

** Անհիդրիդ ծծմբային

*** Գախված մասնիկներ (Արարատ և Հրազդան քաղաքներում փոշու ՍԹԿ-ն 0,1 մգ/մ³ է (փոշի անօրգանական (20-70)% SiO₂-ի պարունակությամբ))

Մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերը
(ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում)

Ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	1-ին (զերազանց)	2-րդ (լավ)	3-րդ (միջակ)	4-րդ (անբավարար)	5-րդ (վատ)	
Լուծվածթթվածին	>7 կամՖԿ*	>6	>5	>4	<4	մգ Օշ/լ
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջ (5 օր)	3	5	9	18	>18	մգ Օշ/լ
Թթվածնի քիմիական պահանջ (բիքրոմատային)	10	25	40	80	>80	մգՕշ/լ
Ամոնիումիոն	0.2 կամՖԿ	0.4	1.2	2.4	> 2.4	մգ N/լ
Նիտրիտիոն	0.01 կամՖԿ	0.06	0.12	0.3	>0.3	մգ N/լ
Նիտրատիոն	1 կամՖԿ	2.5	5.6	11.3	>11.3	մգ N/լ
Ֆոսֆատիոն	0.05 կամՖԿ	0.1	0.2	0.4	>0.4	մգ P/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0.5	0.5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Թթվածնի քիմիական պահանջ (պերմանգանատային)	5 կամՖԿ	10	15	20	>20	մգՕշ/լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1.5 կամՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0.1 կամՖԿ	0.2	0.4	1	>1	մգ լ
Քլորիդիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատներ	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգՏi/լ
Ընդհանուր լուծված աղեր **	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2.8	10	20	40	<40	մգէկվ/լ
Կախյալնյութեր ***	ՖԿ	1.2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

Ծանոթագրություն. Ջրի քիմիական ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե ջրի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը:
 ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է ինտերնետային կայքում:

*Ֆոնային կոնցենտրացիա
 **Հանքայնացում
 ***Կախված մասնիկներ

**Մակերևութային ջրերի ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի
կոնցենտրացիաներ՝**

Ցուցանիշները	Վնասակարության Լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ³
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջներ	6-ից ոչ պակաս
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջ (5 օր)	Ընդհանուր պահանջներ	3.0
Թթվածնի քիմիական պահանջ (բիքրոմատային)	Ընդհանուր պահանջներ	30.0
Կախյալ նյութեր	Ընդհանուր պահանջներ	Կախյալ նյութերի պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0.75 մգ/դմ ³
Ֆոսֆատ իոն	Ընդհանուր պահանջներ	3.5
Նիտրատ իոն	Սանիտարա- թունաբանական	40.0 (N/դմ ³ - 9.0)
Նիտրիտ իոն	Թունաբանական	0.08 (N/դմ ³ - 0.02)
Ամոնիումիոն	Թունաբանական	0.5 (N/դմ ³ - 0.39)
Սուլֆատ իոն	Թունաբանական	100.0
Քլորիդ իոն	Թունաբանական	300.0
Ընդհանուր երկաթ	Թունաբանական	0.5
Սելեն	Թունաբանական	0.001
Պղինձ	Թունաբանական	0.001
Յինկ	Թունաբանական	0.01
Այրումին	Թունաբանական	0.04
Վանադիում	Թունաբանական	0.001
Քրոմ	Թունաբանական	0.001
Մանգան	Թունաբանական	0.01
Կալիում	Թունաբանական	50.0
Կալցիում	Թունաբանական	180.0
Մագնեզիում	Թունաբանական	40.0
Նատրիում	Թունաբանական	120.0
Կոբալտ	Թունաբանական	0.01
Նիկել	Թունաբանական	0.01
Արսեն	Թունաբանական	0.05
Կադմիում	Թունաբանական	0.005
Կապար	Թունաբանական	0.1
Բրոմ	Սանիտարա- թունաբանական	0.2
Մոլիբդեն	Թունաբանական	0.5
Ստրոնցիում	Թունաբանական	2.0

* М.Л.Кашинцев, Б.С. Степаненко, С.Н. Анисова Обобщенный перечень предельно допустимых концентраций и ориентировочно-безопасных уровней воздействия вредных веществ для воды рыбохозяйственных водоемов. Москва 1990г.

**Ընդհանրացված ցուցանիշներով և բնական ջրերում հաճախ հանդիպող
վնասակար քիմիական նյութերի և անտրոպոգեն ծագումով նյութերի թույլատրելի
սահմանային կոնցենտրացիաների նորմերը
(ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. դեկտեմբերի 25-ի N876 հրաման)**

Ցուցանիշներ	Միավոր	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա
Ջրածնային ցուցիչ	—	6-9 սահմաններում
Ընդհանուր կոշտություն	մմոլ/լ	7.0 (10)
Նիտրատ իոն	մգ/լ	45
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	500
Քլորիդ իոն	մգ/լ	350
Բերիլիում	մգ/լ	0.0002
Բոր	մգ/լ	0.5
Ալյումին	մգ/լ	0.5
Քրոմ	մգ/լ	0.05
Երկաթ	մգ/լ	0.3(1.0)
Մանգան	մգ/լ	0.1 (0.5)
Նիկել	մգ/լ	0.1
Պղինձ	մգ/լ	1.0
Ցինկ	մգ/լ	5.0
Արսեն	մգ/լ	0.05
Մեկեն	մգ/լ	0.01
Ստրոնցիում	մգ/լ	7.0
Մոլիբդեն	մգ/լ	0.25
Կադմիում	մգ/լ	0.001
Բարիում	մգ/լ	0.1
Կապար	մգ/լ	0.03

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»
ՊՈԱԿ

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Չարենցի 46

Տեղեկատվական վերլուծության ծառայություն

Հասցե՝ ՀՀ, Կառավարության 3 տուն

Կայք էջ՝ meteomonitoring.am

Էլ. փոստ՝ hmc@env.am

Էլ. փոստ՝ monitoring-info@mail.ru

Հեռախոս՝ [\(011\) 81-00-84](tel:(011)81-00-84)